

Bruksela, 23 października 2019 r.
(OR. en)

8498/19

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0330/A(COD)

CODEC 929
FRONT 143
SIRIS 73
COMIX 210
PE 189

NOTA INFORMACYJNA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylającego wspólne działanie Rady 98/700/WSiSW, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1052/2013 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1624 – Wynik pierwszego czytania w Parlamencie Europejskim i procedury sprostowania (Strasburg, 17 kwietnia i 22 października 2019 r.)

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z postanowieniami art. 294 TFUE oraz Wspólną deklaracją w sprawie praktycznych uzgodnień dotyczących procedury współdecyzji¹ Rada, Parlament Europejski i Komisja wielokrotnie w sposób nieformalny kontaktowały się ze sobą w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie tego dossier w pierwszym czytaniu.

¹ Dz.U. C 145 z 30.6.2007, s.5

Dossier miało² zostać poddane procedurze sprostowania³ na forum Parlamentu Europejskiego w nowym składzie po przyjęciu stanowiska w pierwszym czytaniu przez Parlament ustępujący.

II. GŁOSOWANIE

Na posiedzeniu w dniu 17 kwietnia 2019 r., po przeprowadzeniu nieformalnych negocjacji między instytucjami, Parlament Europejski przyjął poprawkę nr 512 (bez weryfikacji prawno-językowej) do wniosku Komisji oraz rezolucję ustawodawczą, mając na uwadze przyjęcie wyżej wymienionego wniosku; stanowią one stanowisko Parlamentu Europejskiego w pierwszym czytaniu; Parlament przyjął też poprawkę nr 513 (zatwierdzającą wspólne oświadczenie). Odzwierciedla to wstępne uzgodnienia między instytucjami.

Po ostatecznej redakcji przyjętego tekstu przez prawników lingwistów, w dniu 22 października 2019 r. Parlament Europejski zatwierdził sprostowanie do stanowiska przyjętego w pierwszym czytaniu.

Dzięki temu sprostowaniu Rada powinna być w stanie zatwierdzić stanowisko Parlamentu Europejskiego przedstawione w załączniku⁴ do niniejszej noty, kończąc w ten sposób etap pierwszego czytania w obydwu instytucjach.

Akt zostanie wówczas przyjęty w brzmieniu odpowiadającym stanowisku Parlamentu.

² Dok. 8507/19

³ Art. 241 Regulaminu Parlamentu Europejskiego.

⁴ Tekst sprostowania znajduje się w załączniku. Przedstawiono je w formie tekstu skonsolidowanego, w którym zmiany w stosunku do wniosku Komisji zaznaczono pogrubioną kursywą. Miejsca, w których tekst usunięto, oznaczono symbolem „■”.

Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna *I**

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylającego wspólne działanie Rady 98/700/WSiSW, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1052/2013 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1624 (COM(2018)0631 – C8-0406/2018 – 2018/0330A(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0631),
- uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 77 ust. 2 lit. b) i d) oraz art. 79 ust. 2 lit. c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0406/2018),
- uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 12 grudnia 2018 r.¹,
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 6 lutego 2019 r.²,
- uwzględniając decyzję Konferencji Przewodniczących z dnia 21 marca 2019 r. upoważniającą Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych do rozdzielenia

¹ Dz.U. C 110 z 22.3.2019, s. 62.

² Dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym.

wyżej wymienionego wniosku Komisji i do sporządzenia na jego podstawie dwóch odrębnych sprawozdań ustawodawczych,

- uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 69f ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 1 kwietnia 2019 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinię przedstawioną przez Komisję Budżetową (A8-0076/2019),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
 2. zatwierdza wspólne oświadczenie Parlamentu Europejskiego i Rady załączone do niniejszej rezolucji;
 3. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
 4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/... w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia [] rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624

[]

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 lit. b) i d) oraz art. 79 ust. 2 lit. c),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą³,

¹ Dz.U. C 110 z 22.3.2019, s. 62.

² Opinia z dnia 6 lutego 2019 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

³ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2019 r.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Celem polityki Unii w dziedzinie zarządzania granicami zewnętrznymi jest opracowanie i wdrożenie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami na poziomie krajowym i unijnym, będącego nieuniknioną konsekwencją swobody przepływu osób w obrębie Unii oraz podstawowym elementem przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami ma kluczowe znaczenie dla usprawnienia zarządzania migracjami. Jego celem jest skuteczne zarządzanie przekraczaniem granic zewnętrznych oraz podjęcie wyzwań związanych z migracją i przeciwdziałanie potencjalnym przyszłym zagrożeniom na tych granicach, a tym samym przyczynienie się do zwalczania poważnych przestępstw o charakterze transgranicznym i zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego w Unii. Jednocześnie konieczne jest, aby podejmowane działania realizowane były przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych oraz w sposób gwarantujący swobodny przepływ osób w Unii.

- (2) Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej została ustanowiona rozporządzeniem Rady (WE) nr 2007/2004⁴. Od rozpoczęcia swojego funkcjonowania w dniu 1 maja 2005 r. skutecznie wspierała ona państwa członkowskie we wdrażaniu operacyjnych aspektów zarządzania granicami zewnętrznymi za pomocą wspólnych operacji i szybkich interwencji na granicy, analizy ryzyka, wymiany informacji, stosunków z państwami trzecimi oraz powrotów osób powracających.

⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 z dnia 26 października 2004 r. ustanawiające Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. L 349 z 25.11.2004, s. 1).

- (3) Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej przemianowano na Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej („Agencja”), ***powszechnie zwaną Frontex***, a jej zadania zostały rozszerzone, z zachowaniem pełnej ciągłości we wszystkich działaniach i procedurach Agencji. Zasadniczymi zadaniami Agencji powinno być: ustanowienie strategii technicznej i operacyjnej w ramach wdrażania wieloletniego cyklu polityki strategicznej na rzecz europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami; nadzorowanie efektywnego funkcjonowania kontroli granicznej na granicach zewnętrznych; przeprowadzanie analiz ryzyka i ocen narażenia, udzielanie państwom członkowskim i państwom trzecim zwiększonej pomocy technicznej i operacyjnej poprzez wspólne operacje i szybkie interwencje na granicy; zapewnianie praktycznego wdrożenia środków w sytuacji wymagającej pilnego podjęcia działań na granicach zewnętrznych; udzielanie pomocy technicznej i operacyjnej w celu wsparcia akcji poszukiwania i ratowania osób znajdujących się w niebezpieczeństwie na morzu; a także organizowanie, koordynowanie i prowadzenie operacji powrotowych i interwencji powrotowych ■ .

- (4) Od początku kryzysu migracyjnego w 2015 r. Komisja podjęła ważne inicjatywy *i zaproponowała szereg środków w celu wzmocnienia* ochrony granic zewnętrznych *i przywrócenia normalnego funkcjonowania strefy Schengen*. W grudniu 2015 r. przedstawiono wniosek w sprawie znacznego rozszerzenia mandatu Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej, który został *szybko* wynegocjowany w 2016 r. Wynegocjowane w ten sposób rozporządzenie, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1625⁵, weszło w życie w dniu 6 października 2016 r.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1624 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 i uchylające rozporządzenie (WE) nr 863/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady, rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 i decyzję Rady 2005/267/WE (Dz.U. L 251 z 16.9.2016, s. 1).

- (5) Unijne ramy w obszarach: kontroli granic zewnętrznych, powrotów, **zwalczania przestępczości transgranicznej** i azylu nadal wymagają jednak poprawy. W tym celu oraz w celu dalszego wspierania obecnych i przyszłych planowanych działań operacyjnych należy zreformować Europejską Straż Graniczną i Przybrzeżną poprzez udzielenie Agencji silniejszego mandatu, w szczególności poprzez wyposażenie jej w niezbędne zasoby w postaci stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej (zwanej dalej „stałą służbą”). ***Stala służba stopniowo, lecz w krótkim czasie, powinna osiągnąć cel strategiczny w postaci personelu operacyjnego liczącego 10 000 członków zgodnie z załącznikiem I, posiadających, w stosownych przypadkach, uprawnienia wykonawcze, aby skutecznie wspierać państwa członkowskie w terenie w ich wysiłkach na rzecz ochrony granic zewnętrznych, walki z przestępczością transgraniczną i znacznego zwiększenia skuteczności i trwałego charakteru powrotów migrantów o nieuregulowanym statusie. Personel operacyjny liczący 10 000 członków stanowi maksymalne dostępne zasoby, które pozwolą na skuteczne reagowanie na istniejące i przyszłe potrzeby operacyjne w zakresie operacji granicznych i operacji powrotowych w Unii i w państwach trzecich, obejmujące także zasoby do szybkiego reagowania w obliczu przyszłych kryzysów.***

- (6) *Komisja powinna dokonać przeglądu całkowitej liczby i składu stałej służby, w tym wielkości wkładów poszczególnych państw członkowskich do stałej służby, jak również jej szkoleń, wiedzy fachowej i profesjonalizmu. Do marca 2024 r. Komisja powinna przedłożyć, w razie potrzeby, odpowiednie wnioski w celu zmiany załączników I, II, III i IV. W przypadku nieprzedłożenia wniosku Komisja powinna podać tego powody.*
- (7) *Wdrażanie niniejszego rozporządzenia, w szczególności utworzenie stałej służby, w tym po dokonaniu przeglądu przez Komisję, powinno podlegać wieloletnim ramom finansowym.*

- (8) W konkluzjach z dnia 28 czerwca 2018 r. Rada Europejska wezwała do dalszego wzmocnienia wspierającej roli Agencji, w tym we współpracy z państwami trzecimi, przez zwiększenie zasobów i rozszerzeniu mandatu, w celu zapewnienia skutecznej kontroli granic zewnętrznych i istotnego zintensyfikowania skutecznego powrotu migrantów o nieuregulowanym statusie.
- (9) Należy skutecznie monitorować przekraczanie granic zewnętrznych, podjąć wyzwania związane z migracją i odpowiedzieć na potencjalne przyszłe zagrożenia na granicach zewnętrznych, zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa wewnętrznego w Unii, zagwarantować funkcjonowanie strefy Schengen oraz przestrzegać nadrzędnej zasady solidarności. Działaniom tym i celom powinno towarzyszyć proaktywne zarządzanie migracją, w tym niezbędne środki w państwach trzecich. W tym celu konieczne jest skonsolidowanie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz dalsze rozszerzenie mandatu Agencji. ■
-

- (10) Wdrażając europejskie zintegrowane zarządzanie granicami, należy zapewnić spójność z innymi celami politycznymi ■ .
- (11) *Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami, oparte na czteropoziomym modelu kontroli dostępu, obejmuje środki w państwach trzecich, na przykład w ramach wspólnej polityki wizowej, środki w sąsiadujących państwach trzecich, środki kontroli granicznej na granicach zewnętrznych, analizę ryzyka oraz środki w obrębie strefy Schengen i powroty.*

- (12) Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami powinno być realizowane jako wspólny obowiązek Agencji oraz organów krajowych odpowiedzialnych za zarządzanie granicami, w tym straży przybrzeżnych w zakresie realizowanych przez nie operacji ochrony granic morskich i wszelkich innych zadań kontroli granicznej, jak również organów krajowych odpowiedzialnych za powroty. Chociaż to na państwach członkowskich nadal spoczywa główna odpowiedzialność za zarządzanie własnymi granicami zewnętrznymi w interesie swoim i wszystkich państw członkowskich oraz za wydawanie decyzji nakazujących powrót, Agencja powinna wspierać stosowanie środków unijnych związanych z zarządzaniem granicami zewnętrznymi i z powrotami poprzez wzmacnianie, ocenę i koordynację działań państw członkowskich wdrażających te środki. ***Działania Agencji powinny uzupełniać wysiłki państw członkowskich.***

- (12) W celu zapewnienia skutecznego wdrożenia europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami oraz zwiększenia skuteczności unijnej polityki w zakresie powrotów należy ustanowić Europejską Straż Graniczną i Przybrzeżną. Powinna ona zostać wyposażona w niezbędne środki finansowe oraz zasoby kadrowe i sprzętowe. Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna powinna składać się z Agencji oraz organów krajowych odpowiedzialnych za zarządzanie granicami, w tym straży przybrzeżnych w zakresie realizowanych przez nie zadań kontroli granicznej, jak również z organów krajowych odpowiedzialnych za powroty. Będzie się ona opierać na wspólnym wykorzystywaniu informacji, zasobów i systemów na poziomie krajowym oraz reakcji Agencji na poziomie Unii.

- (14) Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami nie wpływa na zakres odpowiednich kompetencji Komisji i państw członkowskich w obszarze cel, w szczególności w odniesieniu do kontroli, zarządzania ryzykiem i wymiany informacji.
- (15) Odpowiedzialność za opracowywanie strategii i prawa dotyczących kontroli granic zewnętrznych i powrotów, w tym za opracowanie **wieloletniej polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami**, nadal spoczywa na instytucjach Unii. Należy zapewnić ścisłą koordynację działań między Agencją a tymi instytucjami.

- (16) Skuteczne wdrożenie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami przez Europejską Straż Graniczną i Przybrzeżną należy zapewnić poprzez wieloletni cykl polityki strategicznej. Cykl wieloletni powinien ustanowić zintegrowany, jednolity i ciągły proces udzielania wytycznych strategicznych skierowanych do wszystkich odpowiednich podmiotów na poziomie unijnym i krajowym w obszarze zarządzania granicami i powrotów, tak aby podmioty te mogły realizować europejskie zintegrowane zarządzanie granicami w sposób spójny. Powinien on również uwzględniać wszelkie istotne interakcje Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej z Komisją i innymi instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii oraz, w stosownych przypadkach, współpracę z innymi odpowiednimi partnerami, w tym z państwami trzecimi i osobami trzecimi.
- (17) Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami wymaga zintegrowanego planowania między państwami członkowskimi a Agencją w zakresie operacji granicznych i operacji powrotowych w celu przygotowania reakcji na **wyzwania** na granicach zewnętrznych, planowania awaryjnego oraz koordynacji długoterminowego rozwoju zdolności zarówno w zakresie rekrutacji i szkolenia, jak i nabywania i rozwoju wyposażenia.

- (18) *Agencja powinna opracowywać standardy techniczne wymiany informacji przewidzianej w niniejszym rozporządzeniu. Ponadto w celu skutecznego wdrożenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399⁶ należy opracować wspólne minimalne standardy ochrony granic zewnętrznych. W tym celu Agencja powinna mieć możliwość przyczynienia się do opracowania wspólnych minimalnych standardów, zgodnie z odpowiednimi kompetencjami państw członkowskich i Komisji. Te wspólne minimalne standardy powinny być opracowywane z uwzględnieniem rodzaju granic, poziomów ryzyka przypisanych przez Agencję poszczególnym odcinkom granic zewnętrznych i innych czynników, takich jak szczególne uwarunkowania geograficzne. Przy opracowywaniu tych wspólnych minimalnych standardów należy uwzględnić ewentualne ograniczenia wynikające z prawa krajowego.*
- (19) *Standardy techniczne dla systemów informacyjnych i aplikacji informatycznych powinny być dostosowane do standardów stosowanych przez Agencję Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA) w odniesieniu do innych systemów informatycznych w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.*

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1).

- (20) Wdrożenie niniejszego rozporządzenia nie wpływa na podział kompetencji między Unią i państwami członkowskimi ani na obowiązki państw członkowskich wynikające z Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, Międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu, Międzynarodowej konwencji o poszukiwaniu i ratownictwie morskim, Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i uzupełniającego ją Protokołu przeciwko przemytowi migrantów drogą lądową, morską i powietrzną, Konwencji dotyczącej statusu uchodźców z 1951 r. i protokołu z 1967 r. do tej konwencji, Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, **Konwencji ONZ dotyczącej statusu bezpaństwowców** oraz innych odpowiednich instrumentów międzynarodowych.
- (21) Wdrożenie niniejszego rozporządzenia nie wpływa na rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 656/2014⁷. ***Operacje morskie powinny być prowadzone w taki sposób, aby zapewnić we wszystkich przypadkach bezpieczeństwo osób przechwyconych lub uratowanych, bezpieczeństwo jednostek biorących udział w danej operacji morskiej oraz bezpieczeństwo osób trzecich.***

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 656/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiające zasady ochrony zewnętrznych granic morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych państw członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 93).

- (22) Agencja powinna realizować swoje zadania zgodnie z zasadą pomocniczości i nie naruszając zakresu odpowiedzialności państw członkowskich w odniesieniu do utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.
- (23) Agencja powinna realizować swoje zadania nie naruszając kompetencji państw członkowskich w dziedzinie obrony.
- (24) Rozszerzenie zakresu zadań i kompetencji Agencji powinno iść w parze ze wzmocnieniem gwarancji praw podstawowych oraz zwiększeniem zakresu *rozliczalności i odpowiedzialności, w szczególności w odniesieniu do wykonywania uprawnień wykonawczych przez personel statutowy.*

- (25) Dla skutecznej realizacji swoich zadań Agencja opiera się na współpracy z państwami członkowskimi. W tym kontekście ważne jest, aby Agencja i państwa członkowskie działały w dobrej wierze i prowadziły wymianę rzetelnych informacji w sposób terminowy. Żadne państwo członkowskie nie powinno być zobowiązane do udzielania informacji, których ujawnienie uznaje za sprzeczne z podstawowymi interesami swojego bezpieczeństwa.
- (26) Państwa członkowskie – we własnym interesie oraz w interesie pozostałych państw członkowskich – powinny również przekazywać odpowiednie dane niezbędne do prowadzenia działań przez Agencję, w tym do celów znajomości sytuacji, analizy ryzyka, oceny narażenia i zintegrowanego planowania. Powinny one także zapewnić, by dane te były rzetelne, aktualne oraz aby były pozyskiwane i wprowadzane zgodnie z prawem. *Jeżeli dane te zawierają dane osobowe, należy stosować w pełni prawo Unii w zakresie ochrony danych osobowych.*

- (27) *Sieć komunikacyjna utworzona na mocy niniejszego rozporządzenia, powinna opierać się na sieci komunikacyjnej EUROSUR opracowanej w ramach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1052/2013⁸, a także powinna ją zastępować. Sieć komunikacyjna utworzona na mocy niniejszego rozporządzenia powinna być wykorzystywana w przypadku wszystkich zabezpieczonych wymian informacji w ramach Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej. Należy zwiększyć poziom akredytacji tej sieci komunikacyjnej do poziomu CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL w celu poprawy poziomu zabezpieczenia informacji wymienianych między państwami członkowskimi oraz z Agencją.*
- (28) EUROSUR jest niezbędny Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej w celu zapewnienia ram wymiany informacji i współpracy operacyjnej między organami krajowymi państw członkowskich, a także z Agencją. EUROSUR zapewnia organom krajowym oraz Agencji infrastrukturę i narzędzia niezbędne do poprawy ich *znajomości sytuacji* oraz *zwiększenia* zdolności reagowania na granicach zewnętrznych do celów wykrywania i zwalczania nielegalnej imigracji i przestępczości transgranicznej oraz zapobiegania im, przyczyniając się tym samym do ratowania życia migrantów i zapewniania im ochrony.

⁸ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1052/2013 z dnia 22 października 2013 r. ustanawiające europejski system nadzorowania granic (Eurosir) (Dz.U. L 295 z 6.11.2013, s. 11).*

- (29) Państwa członkowskie powinny utworzyć krajowe ośrodki koordynacji w celu poprawy wymiany informacji i współpracy między państwami członkowskimi oraz z Agencją w zakresie ochrony granic oraz przeprowadzania odprawy granicznej. Do właściwego funkcjonowania EUROSUR-u konieczna jest współpraca wszystkich organów krajowych odpowiedzialnych za ochronę granicy zewnętrznej na mocy prawa krajowego za pośrednictwem krajowych ośrodków koordynacji.
- (30) *Rola krajowego ośrodka koordynacji w koordynacji i wymianie informacji między wszystkimi organami odpowiedzialnymi za kontrolę granic zewnętrznych na poziomie krajowym pozostaje bez uszczerbku dla kompetencji ustanowionych na poziomie krajowym w odniesieniu do planowania i wdrażania kontroli granicznej.*

- (31) Niniejsze rozporządzenie nie powinno utrudniać państwom członkowskim powierzania również ich krajowym ośrodkom koordynacji zadań związanych z koordynowaniem wymiany informacji i współpracy w zakresie innych elementów *europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami* .
- (32) Jakość informacji wymienianych między państwami członkowskimi a Agencją *oraz terminowość wymiany takich informacji są podstawowymi warunkami* właściwego funkcjonowania europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami. W oparciu o sukces EUROSUR-u należy zapewnić tę jakość poprzez standaryzację, automatyzację wymiany informacji między sieciami i systemami, zabezpieczanie informacji oraz kontrolę jakości przekazywanych danych i informacji.

- (33) Agencja powinna zapewniać niezbędną pomoc w opracowywaniu i wdrażaniu EUROSUR-u, w tym współdziałania systemów – w szczególności ustanawiając, utrzymując i koordynując EUROSUR.
- (34) EUROSUR powinien zapewnić wyczerpujący obraz sytuacji nie tylko na granicach zewnętrznych, ale również w strefie Schengen i w strefie przedgranicznej. Powinien on obejmować ochronę granicy lądowej, morskiej i powietrznej oraz odprawę graniczną. ***Zapewnienie znajomości sytuacji w strefie Schengen nie powinno prowadzić do działań operacyjnych Agencji na wewnętrznych granicach państw członkowskich.***

- (35) Ochrona granicy powietrznej powinna być elementem zarządzania granicami, ponieważ zarówno loty komercyjne, jak i prywatne oraz zdalnie kierowane bezzałogowe systemy powietrzne są wykorzystywane do nielegalnych działań związanych z imigracją i przestępczością transgraniczną. ***Ochrona granicy powietrznej ma na celu wykrywanie i monitorowanie podejrzanych lotów, które przekraczają lub zamierzają przekroczyć granice zewnętrzne oraz przeprowadzanie powiązanej analizy ryzyka w celu uruchomienia zdolności reagowania przez właściwe organy Unii i państw członkowskich. W tym celu należy promować współpracę międzyagencyjną na poziomie unijnym między Agencją, menedżerem sieci Europejskiej Sieci Zarządzania Ruchem Lotniczym (EATMN) i Agencją Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA). W stosownych przypadkach państwa członkowskie powinny mieć możliwość otrzymywania informacji na temat podejrzanych lotów zewnętrznych i reagowania na nie. Agencja powinna monitorować i wspierać działania badawczo-rozwojowe w tej dziedzinie.***

- (36) *Zgłoszenia dotyczące zdarzeń związanych z niedozwolonym wtórnym przemieszczaniem się w ramach EUROSUR-u przyczynią się do monitorowania przez Agencję ruchów migracyjnych do Unii i wewnątrz Unii do celów analizy ryzyka i znajomości sytuacji. Akt wykonawczy ustanawiający szczegóły warstw informacyjnych obrazów sytuacji oraz zasady tworzenia szczególnych obrazów sytuacji powinien doprecyzowywać rodzaje zgłoszeń, pozwalając w jak najlepszy sposób osiągnąć ten cel.*
- (37) Połączone usługi EUROSUR-u świadczone przez Agencję powinny opierać się na wspólnym stosowaniu narzędzi nadzoru i współpracy międzyagencyjnej na poziomie unijnym, w tym na świadczeniu usług programu Copernicus w zakresie bezpieczeństwa. Połączone usługi EUROSUR-u powinny zapewnić państwom członkowskim i Agencji usługi informacyjne o wartości dodanej związane z europejskim zintegrowanym zarządzaniem granicami. Zakres połączonych usług EUROSUR-u powinien zostać rozszerzony w celu wspierania odprawy granicznej, ochrony granicy powietrznej i monitorowania ruchów migracyjnych.

- (38) Używanie do transportu małych i nienadających się do żeglugi morskiej łodzi sprawiło, że liczba migrantów, którzy utonęli w pobliżu morskich południowych granic zewnętrznych, gwałtownie wzrosła. EUROSUR powinien zdecydowanie poprawić operacyjną i techniczną zdolność Agencji i państw członkowskich do namierzania takich małych łodzi oraz do zwiększenia zdolności reagowania państw członkowskich, przyczyniając się tym samym do zmniejszenia liczby ofiar śmiertelnych wśród migrantów, **w tym w ramach akcji poszukiwania i ratowania.**
- (39) W niniejszym rozporządzeniu uznaje się, że szlakami migracyjnymi przemieszczają się także osoby potrzebujące ochrony międzynarodowej.

- (40) Agencja powinna sporządzać ogólne i ukierunkowane analizy ryzyka oparte na wspólnym zintegrowanym modelu analizy ryzyka, stosowanym przez samą Agencję i państwa członkowskie. Opierając się między innymi na informacjach przekazywanych przez państwa członkowskie, Agencja powinna przekazywać odpowiednie informacje odnoszące się do wszelkich aspektów mających znaczenie dla europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, w szczególności do kontroli granicznej, powrotów, *zjawiska* niedozwolonego wtórnego przemieszczania się obywateli państw trzecich w obrębie Unii *pod względem tendencji, liczebności i szlaków*, zapobiegania przestępczości transgranicznej, w tym ułatwiania niedozwolonego przekraczania granicy, handlu ludźmi, terroryzmu oraz zagrożeń typu hybrydowego, a także do sytuacji w odpowiednich państwach trzecich, tak aby umożliwić wprowadzenie odpowiednich środków lub sprostać wykrytym zagrożeniom i ryzykom w celu usprawnienia zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi.

- (41) Mając na uwadze działania Agencji na granicach zewnętrznych, powinna ona przyczyniać się do przeciwdziałania ■ przestępczości ■ transgranicznej, takiej jak przemyt migrantów, handel ludźmi oraz terroryzm, a także do jej wykrywania, jeżeli zaistnieją stosowne okoliczności do podjęcia przez nią działań oraz gdy uzyska ona stosowne informacje dzięki prowadzonym przez siebie działaniom. Agencja powinna koordynować swoje działania z Europolem jako agencją odpowiedzialną za wspieranie i zwiększanie skuteczności działań państw członkowskich oraz ich współpracy w zakresie zapobiegania i zwalczania poważnej przestępczości dotyczącej co najmniej dwóch państw członkowskich. *Wymiar transgraniczny* charakteryzuje się tym, że przestępstwa są bezpośrednio powiązane z niedozwolonym przekraczaniem granic zewnętrznych, w tym w ramach handlu ludźmi lub przemytu migrantów. *Zgodnie* z dyrektywą Rady 2002/90/WE⁹ ■ państwa członkowskie *mogą zdecydować* o nienakładaniu sankcji w odniesieniu do zachowania, którego celem jest zapewnienie pomocy humanitarnej migrantom.

⁹ Dyrektywa Rady 2002/90/WE z dnia 28 listopada 2002 r. definiująca ułatwianie nielegalnego wjazdu, tranzytu i pobytu (Dz.U. L 328 z 5.12.2002, s. 17).

- (42) W duchu wspólnej odpowiedzialności zadaniem Agencji powinno być regularne monitorowanie zarządzania granicami zewnętrznymi, w ***tym poszanowania praw podstawowych w ramach zarządzania granicami oraz działań związanych z powrotami podejmowanymi przez Agencję***. Agencja powinna zapewnić odpowiednie i sprawne monitorowanie nie tylko za pomocą ***znajomości sytuacji*** i analizy ryzyka, ale również dzięki obecności w państwach członkowskich ekspertów będących członkami jej własnego personelu. Z tego względu Agencja powinna mieć możliwość wysyłania do państw członkowskich urzędników łącznikowych na pewien okres, w czasie którego składają oni sprawozdania dyrektorowi wykonawczemu. Sprawozdania urzędników łącznikowych powinny stanowić część oceny narażenia.

- (43) Agencja powinna przeprowadzać ocenę narażenia w oparciu o obiektywne kryteria w celu oszacowania zdolności i gotowości państw członkowskich do stawienia czoła wyzwaniom pojawiającym się na ich granicach zewnętrznych oraz do wniesienia wkładu do stałej służby oraz rezerwy wyposażenia technicznego. Ocena narażenia powinna obejmować ocenę wyposażenia, infrastruktury, personelu, budżetu i zasobów finansowych państw członkowskich oraz ich planów awaryjnych w celu przeciwdziałania ewentualnym kryzysom na granicach zewnętrznych. Państwa członkowskie powinny podejmować środki w celu zaradzenia wszelkim niedociągnięciom stwierdzonym w tej ocenie. Dyrektor wykonawczy powinien określić środki do podjęcia i zalecić je danemu państwu członkowskiemu. Dyrektor wykonawczy powinien również wyznaczyć termin, w którym środki te powinny zostać podjęte i ściśle monitorować ich terminowe wdrożenie. Jeżeli niezbędne środki nie zostaną podjęte w wyznaczonym terminie, sprawa powinna zostać przekazana zarządowi w celu podjęcia dalszych decyzji.

- (44) Jeżeli Agencja nie otrzyma rzetelnych i terminowych informacji niezbędnych do przeprowadzenia oceny narażenia, powinna ona mieć możliwość wzięcia tej okoliczności pod uwagę podczas przeprowadzania tej oceny narażenia, chyba że istnieją należycie uzasadnione powody do wstrzymania przekazania danych.
- (45) Ocena narażenia oraz mechanizm oceny Schengen ustanowiony rozporządzeniem Rady (UE) nr 1053/2013¹⁰ stanowią dwa uzupełniające się mechanizmy gwarantujące unijną kontrolę jakości właściwego funkcjonowania strefy Schengen oraz zapewniające stałą gotowość zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym do reagowania na wszelkie wyzwania na granicach zewnętrznych. ***Podczas gdy mechanizm oceny Schengen jest główną metodą oceny wdrażania i przestrzegania prawa Unii w państwach członkowskich***, należy zmaksymalizować synergie między oceną zagrożenia a mechanizmem oceny Schengen w celu stworzenia lepszego obrazu sytuacji w zakresie funkcjonowania strefy Schengen, uniknięcia, w miarę możliwości, powielania wysiłków po stronie państw członkowskich oraz zapewnienia lepiej skoordynowanego wykorzystania odpowiednich unijnych instrumentów finansowych wspierających zarządzanie granicami zewnętrznymi. W tym celu należy wprowadzić regularną wymianę informacji między Agencją a Komisją na temat wyników osiągniętych przez obydwa te mechanizmy.

¹⁰ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1053/2013 z dnia 7 października 2013 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen oraz uchylecia decyzji komitetu wykonawczego z dnia 16 września 1998 r. dotyczącej utworzenia Stałego Komitetu ds. Oceny i Wprowadzania w Życie Dorobku Schengen (Dz.U. L 295 z 6.11.2013, s. 27).

- (46) Biorąc pod uwagę, że państwa członkowskie określają odcinki granic, którym Agencja przypisuje poziomy ryzyka oraz że zdolności reagowania państw członkowskich i Agencji powinny być powiązane z tymi poziomami ryzyka, należy ustanowić czwarty poziom ryzyka - krytyczny poziom ryzyka - przypisywany tymczasowo odcinkowi granicy w przypadku, gdy strefa Schengen jest zagrożona i na którym Agencja powinna interweniować.
- (47) *Jeżeli wysoki lub krytyczny poziom ryzyka przypisuje się odcinkowi granicy morskiej ze względu na wzrost nielegalnej imigracji, zainteresowane państwa członkowskie powinny uwzględnić ten wzrost przy planowaniu i prowadzeniu akcji poszukiwania i ratowania, ponieważ taka sytuacja może spowodować wzrost wniosków o pomoc dla osób znajdujących się w niebezpieczeństwie na morzu.*

- (48) Agencja powinna organizować odpowiednią pomoc techniczną i operacyjną dla państw członkowskich, aby poprawić ich zdolność do realizacji spoczywających na nich obowiązków w zakresie kontroli granic zewnętrznych oraz stawienia czoła wyzwaniom na granicach zewnętrznych spowodowanym **wzrostem liczby napływających migrantów o nieuregulowanym statusie** lub przestępczością transgraniczną. Taka pomoc nie powinna naruszać kompetencji odpowiednich organów krajowych do wszczynania postępowań przygotowawczych w sprawach karnych. W tym zakresie Agencja powinna – z własnej inicjatywy i **za zgodą zainteresowanego państwa członkowskiego albo** na wniosek państwa członkowskiego – organizować i koordynować wspólne operacje dotyczące jednego lub większej liczby państw członkowskich, rozmieszczać zespoły zarządzania granicami, zespoły wspierające zarządzanie migracjami i zespoły powrotowe (zwane dalej łącznie „zespołami”) ze stałej służby, a także niezbędne wyposażenie techniczne.

- (49) W przypadkach wystąpienia szczególnych i wyjątkowo trudnych wyzwań na granicach zewnętrznych Agencja powinna – z własnej inicjatywy **i za zgodą zainteresowanego państwa członkowskiego** albo na wniosek państwa członkowskiego – organizować i koordynować szybkie interwencje na granicy oraz rozmieszczać zarówno zespoły ze stałej służby, jak i wyposażenie techniczne, w tym z rezerwy wyposażenia na potrzeby szybkiego reagowania. Rezerwa wyposażenia na potrzeby szybkiego reagowania powinna zawierać ograniczoną ilość wyposażenia niezbędną do ewentualnych szybkich interwencji na granicy. Szybkie interwencje na granicy powinny na określony czas zapewniać wzmocnienie w sytuacjach, gdy konieczna jest natychmiastowa reakcja, a taka właśnie interwencja stanowi skuteczną reakcję. W celu zapewnienia skuteczności takiej interwencji państwa członkowskie powinny udostępnić personel oddelegowywany przez państwa członkowskie do Agencji, zapewniany Agencji na potrzeby krótkoterminowego rozmieszczenia i rozmieszczany na potrzeby rezerwy szybkiego reagowania w celu utworzenia odpowiednich zespołów oraz dostarczyć niezbędne wyposażenie techniczne. **Jeżeli personel do obsługi rozmieszczany wraz z wyposażeniem technicznym państwa członkowskiego pochodzi z tego państwa członkowskiego, powinien być zaliczany na poczet wkładu tego państwa członkowskiego do stałej służby.** Agencja oraz dane państwo członkowskie powinny uzgodnić plan operacyjny.

- (50) W przypadkach, w których jedno z państw członkowskich stoi w obliczu szczególnych i wyjątkowo trudnych wyzwań związanych z migracją na konkretnych odcinkach swoich granic zewnętrznych, a wyzwania te charakteryzują się dużym napływem mieszanych ruchów migracyjnych, państwa członkowskie powinny móc liczyć na zwiększone wzmocnienie techniczne i operacyjne. Wzmocnienie to powinno być zapewniane na obszarach hotspotów przez zespoły wspierające zarządzanie migracjami. Zespoły te powinny się składać z członków personelu operacyjnego rozmieszczanego ze stałej służby oraz ekspertów z *Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO)*, Europolu i, w odpowiednim przypadku, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej, innych urzędów i jednostek organizacyjnych Unii oraz z państw członkowskich. Komisja powinna zapewnić niezbędną koordynację oceny potrzeb zgłoszonych przez państwa członkowskie. Agencja powinna pomagać Komisji w koordynacji między różnymi agencjami na miejscu. *Komisja, we współpracy z przyjmującym państwem członkowskim i odpowiednimi agencjami Unii, powinna określić warunki współpracy na obszarach hotspotów. Komisja powinna zapewnić współpracę odpowiednich agencji w ramach ich odpowiednich mandatów i odpowiadać za koordynację działań zespołów wspierających zarządzanie migracją.*

- (51) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby wszelkie organy, do których mogą potencjalnie wpływać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, takie jak policja, straż graniczna, urzędy imigracyjne i personel ośrodków detencyjnych, uzyskiwały stosowne informacje. Państwa członkowskie powinny zapewnić także przeszkolenie personelu takich organów na niezbędnym poziomie, odpowiednim do wykonywanych zadań i pełnionych funkcji, a także przekazanie temu personelowi instrukcji dotyczących informowania wnioskodawców o miejscu i sposobie składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej *oraz instrukcji, jak kierować osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji do odpowiednich mechanizmów ukierunkowanej pomocy.*

- (52) W konkluzjach z dnia 28 czerwca 2018 r. Rada Europejska ponownie potwierdziła znaczenie polegania na kompleksowym podejściu do migracji i uznała, że migracja jest wyzwaniem nie tylko dla pojedynczych państw członkowskich, ale i dla całej Europy. W tym zakresie Rada Europejska podkreśliła znaczenie zapewniania przez Unię pełnego wsparcia, aby zapewnić prawidłowe zarządzanie ruchami migracyjnymi. ■
- (53) Agencja oraz **EASO** powinny ściśle współpracować, by skutecznie podejmować wyzwania związane z migracją, które charakteryzują się dużym napływem mieszanych ruchów migracyjnych, zwłaszcza na granicach zewnętrznych. W szczególności Agencja i EASO powinny koordynować swoje działania i wspierać państwa członkowskie, aby ułatwiać procedury dotyczące ochrony międzynarodowej oraz procedurę powrotu w przypadku obywateli państw trzecich, których wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej zostały odrzucone. Agencja oraz **EASO** powinny również współpracować w ramach innych wspólnych działań operacyjnych, takich jak wspólna analiza ryzyka, zbieranie danych statystycznych, szkolenie i wspieranie państw członkowskich w zakresie planowania awaryjnego.

- (54) *Organy krajowe pełniące funkcje straży przybrzeżnej są odpowiedzialne za szerokie spektrum zadań, które mogą obejmować bezpieczeństwo na morzu, ochronę na morzu, działania poszukiwawcze i ratownicze na morzu, kontrolę granic morskich, kontrolę rybołówstwa morskiego, kontrolę celną na morzu, ogólne ściganie przestępstw na morzu i ochronę środowiska morskiego. Z tego względu Agencja, Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa (EFCA) oraz Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA) powinny zacieśnić wzajemną współpracę, a także współpracę z organami krajowymi pełniącymi funkcje straży przybrzeżnej w celu poprawienia znajomości sytuacji na morzu oraz wspierania spójnych i oszczędnych działań. Synergia między poszczególnymi podmiotami działającymi na morzu powinna być zgodna z europejskim zintegrowanym zarządzaniem granicami i strategiami bezpieczeństwa morskiego.*

- (55) Na obszarach hotspotów państwa członkowskie powinny współpracować z odpowiednimi agencjami Unii, które powinny działać w ramach przyznanych im mandatów i uprawnień, pod kierownictwem Komisji. Komisja we współpracy z odpowiednimi agencjami Unii powinna zapewnić, by działania na obszarach hotspotów były zgodne z właściwym prawem Unii i *prawami podstawowymi*.
- (56) W przypadku gdy jest to uzasadnione wynikami oceny narażenia lub analizy ryzyka lub gdy co najmniej jednemu odcinkowi granicy *tymczasowo* przypisano krytyczny poziom ryzyka, dyrektor wykonawczy Agencji powinien zalecić danemu państwu członkowskiemu zainicjowanie i przeprowadzenie wspólnych operacji lub szybkich interwencji na granicy.

- (58) Jeżeli kontrola granic zewnętrznych staje się nieskuteczna do tego stopnia, że stwarza to ryzyko zagrożenia funkcjonowaniu strefy Schengen, ponieważ państwo członkowskie nie podejmuje niezbędnych środków zgodnie z oceną narażenia lub ponieważ państwo członkowskie stojące w obliczu szczególnych i wyjątkowo trudnych wyzwań na granicach zewnętrznych nie zwróciło się o wystarczające wsparcie ze strony Agencji lub nie wdraża tego wsparcia, jednolita, szybka i skuteczna reakcja powinna zostać podjęta na poziomie Unii. W celu ograniczenia ryzyka wystąpienia takich sytuacji i dla zapewnienia lepszej koordynacji na poziomie Unii Komisja powinna ***przedłożyć Radzie wniosek dotyczący decyzji określającej*** środki do wdrożenia przez Agencję i ***zobowiązującej*** dane państwo członkowskie do współpracy z Agencją przy wdrażaniu tych środków. Uprawnienia wykonawcze do przyjęcia takiej decyzji należy powierzyć Radzie z uwagi na potencjalnie wrażliwy z politycznego punktu widzenia charakter środków, które wymagają decyzji, a które mogą wpływać na krajowe uprawnienia wykonawcze i uprawnienia w zakresie egzekwowania prawa.

Agencja powinna następnie określić działania do podjęcia w celu praktycznej realizacji środków określonych w decyzji **Rady**. Agencja powinna przygotować plan operacyjny wraz z danym państwem członkowskim. Dane państwo członkowskie powinno ułatwiać wykonanie decyzji **Rady** i wdrożenie planu operacyjnego poprzez wykonanie, między innymi, swoich obowiązków, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu. Jeżeli państwo członkowskie nie wykona w ciągu 30 dni tej decyzji **Rady** i nie podejmie z Agencją współpracy dotyczącej wdrożenia środków zawartych w tej decyzji, Komisja powinna mieć możliwość zainicjowania przewidzianej w art. 29 rozporządzenia (UE) 2016/399 procedury szczególnej w celu zareagowania na wyjątkowe okoliczności zagrażające ogólnemu funkcjonowaniu obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej.

- (58) Stała służba powinna składać się z **czterech** kategorii personelu operacyjnego, a mianowicie: personel statutowy, personel oddelegowany do Agencji przez państwa członkowskie na długi okres, personel zapewniany przez państwa członkowskie na potrzeby krótkoterminowych rozmieszczeń **oraz personel wchodzący w skład rezerwy szybkiego reagowania do celów szybkich interwencji na granicy**. W skład personelu operacyjnego wchodzi funkcjonariusze straży granicznej, eskorty powrotu, specjaliści ds. powrotów i inny właściwy personel. Stała służba powinna być rozmieszczana w ramach zespołów. **Rzeczywista liczba personelu operacyjnego rozmieszczonego ze stałej służby powinna być uzależniona od potrzeb operacyjnych.**
- (59) Personel operacyjny rozmieszczany jako członkowie zespołów powinien posiadać wszystkie niezbędne uprawnienia do przeprowadzania kontroli granicznych oraz wykonywania zadań związanych z powrotem, w tym zadań wymagających uprawnień wykonawczych, zgodnie z właściwym prawem krajowym lub niniejszym rozporządzeniem. **Jeżeli personel statutowy wykonuje uprawnienia wykonawcze, Agencja powinna być odpowiedzialna za wszelkie wyrządzone szkody.**

- (60) Państwa członkowskie powinny wnieść wkłady do stałej służby zgodnie z załącznikiem II w przypadku długoterminowego oddelegowania oraz zgodnie z załącznikiem II w przypadku krótkoterminowych rozmieszczeń. Indywidualne wkłady państw członkowskich powinny być ustalane na podstawie klucza podziału uzgodnionego w 2016 r. w rozporządzeniu (UE) 2016/1624 na potrzeby rezerwy szybkiego reagowania oraz określonego w załączniku I do tego rozporządzenia. Ten klucz podziału powinien zostać proporcjonalnie dostosowany do wielkości stałej służby. Wkłady te powinny również zostać ustalone w sposób proporcjonalny dla państw stowarzyszonych w ramach Schengen.
- (61) *Przy doborze liczby i profili członków personelu, które należy wskazać w decyzji zarządu, dyrektor wykonawczy powinien stosować zasady równego traktowania i proporcjonalności, w szczególności w odniesieniu do krajowych zdolności państw członkowskich.*

- (62) *Dokładny czas krótkoterminowych rozmieszczeń ze stałej służby oraz udostępniania wyposażenia technicznego współfinansowanego w ramach działań szczegółowych Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub wszelkich innych przeznaczonych na ten cel środków unijnych powinien zostać uzgodniony przez każde państwo członkowskie i Agencję w drodze corocznych dwustronnych negocjacji, z uwzględnieniem zdolności i proporcjonalności. Zwracając się o wkłady krajowe do stałej służby, dyrektor wykonawczy powinien zasadniczo stosować zasady proporcjonalności i równego traktowania państw członkowskich, aby zapobiegać sytuacjom, które w znaczny sposób wpływałyby na możliwość realizacji zadań krajowych w jednym państwie członkowskim, poprzez wnioskowanie o rozmieszczenie rocznych wkładów tego państwa członkowskiego w ciągu jednego konkretnego okresu obejmującego cztery miesiące. Warunki te powinny przewidywać możliwość wywiązania się przez państwa członkowskie z ich obowiązków dotyczących okresów rozmieszczenia w okresach nienastępujących bezpośrednio po sobie. W odniesieniu do krótkoterminowych rozmieszczeń ze stałej służby państwa członkowskie powinny mieć również możliwość wykonania swoich obowiązków dotyczących krótkotrwałego rozmieszczenia w sposób kumulacyjny poprzez rozmieszczenie większej liczby personelu na krótsze okresy lub przez rozmieszczenie poszczególnych członków personelu na okres dłuższy niż 4 miesiące zgodnie z planem uzgodnionym w ramach corocznych dwustronnych negocjacji.*

- (63) *Bez uszczerbku dla terminowego zakończenia planu operacyjnego dotyczącego operacji na morzu, Agencja powinna jak najwcześniej przekazać uczestniczącym państwom członkowskim szczegółowe informacje dotyczące właściwej jurysdykcji i prawa właściwego, w szczególności w odniesieniu do prerogatyw dowódców statków i statków powietrznych, warunków użycia siły oraz nakładania restrykcji lub środków polegających na pozbawieniu wolności.*

I

- (64) Długotrwały rozwój zasobów kadrowych w celu zapewnienia wkładów państw członkowskich do stałej służby powinien być wspierany za pośrednictwem systemu wsparcia finansowego. W tym celu należy upoważnić Agencję do korzystania z możliwości przyznawania dotacji państwom członkowskim bez konieczności wystosowywania zaproszeń do składania wniosków w ramach finansowania niepowiązanego z kosztami, z zastrzeżeniem spełnienia warunków określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046¹¹. Wsparcie finansowe powinno umożliwiać państwom członkowskim zatrudnianie i szkolenie dodatkowego personelu w celu zapewnienia mu niezbędnej elastyczności koniecznej do zapewnienia obowiązkowych wkładów do stałej służby. W systemie wsparcia finansowego ***należy uwzględnić czas konieczny do przeprowadzenia rekrutacji i szkolenia, dlatego też system ten powinien opierać się na zasadzie n+2.*** Dedykowany system finansowania powinien pomóc osiągnąć właściwą równowagę między ryzykiem wystąpienia nieprawidłowości i nadużyć finansowych a kosztami kontroli.

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

W niniejszym rozporządzeniu określono kluczowe warunki przyznania wsparcia finansowego, tj. konieczność przeprowadzenia rekrutacji i szkolenia odpowiedniej liczby funkcjonariuszy straży granicznej lub innych specjalistów, która to liczba odpowiada liczbie funkcjonariuszy delegowanych na długi okres do Agencji lub konieczność skutecznego rozmieszczenia funkcjonariuszy w trakcie działań operacyjnych Agencji na okres co najmniej **4 kolejnych lub niekolejnych** miesięcy **lub, na zasadzie proporcjonalności rozmieszczania, na okres krótszy niż 4 kolejne lub niekolejne miesiące**. Biorąc pod uwagę brak odpowiednich i porównywalnych danych na temat rzeczywistych kosztów w poszczególnych państwach członkowskich, opracowanie planu finansowego w oparciu o koszty byłoby zadaniem nadmiernie złożonym i nie odpowiadałoby potrzebie prostego, szybkiego, wydajnego i skutecznego planu finansowego. W celu ustalenia wysokości kwoty takiego finansowania dla różnych państw członkowskich należy wykorzystać jako kwotę referencyjną roczne wynagrodzenie pracownika kontraktowego instytucji Unii z grupy funkcyjnej III, grupa zaszeregowania 8, stopień 1, dostosowane za pośrednictwem współczynnika korekty dla każdego państwa członkowskiego zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami oraz w duchu równego traktowania. Podczas wdrażania tego wsparcia finansowego Agencja oraz państwa członkowskie **powinny** zapewniać zgodność z zasadami współfinansowania i zakazu podwójnego finansowania.

- (65) *W celu złagodzenia ewentualnego wpływu na krajowe służby w związku z zatrudnianiem personelu statutowego do stałej służby należy zapewnić wsparcie odpowiednim służbom państw członkowskich, aby pokryć koszty inwestycji szkoleniowych dla nowych członków personelu zastępujących odchodzących członków personelu.*
- (66) W związku z rozmieszczaniem stałej służby na terytorium państw trzecich Agencja powinna rozwinąć zdolności w ramach własnych struktur dowodzenia i kontroli **oraz procedury zapewniające odpowiedzialność cywilną i karną członków zespołów.**

- (67) Aby umożliwić skuteczne rozmieszczenia ze stałej służby począwszy od dnia 1 stycznia **2021** r., należy jak najszybciej przyjąć i wykonać określone decyzje oraz podjąć i wprowadzić środki wykonawcze. *W związku z tym Agencja, wraz z państwami członkowskimi i Komisją, powinna zaangażować się w opracowanie takich środków wykonawczych i decyzji w celu przyjęcia ich przez zarząd. Taki proces przygotowawczy powinien obejmować odpowiednią procedurę zatrudniania przez Agencję i państwa członkowskie, o której mowa w niniejszym rozporządzeniu.*

I

- (68) Jednakże aby zapewnić ciągłość wsparcia na rzecz działań operacyjnych organizowanych przez Agencję, wszystkie rozmieszczenia, w tym w ramach rezerwy szybkiego reagowania, które mają mieć miejsce do dnia 31 grudnia **2020** r., należy zaplanować i zrealizować zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/1624 oraz zgodnie z corocznymi dwustronnymi negocjacjami przeprowadzonymi w **2019** r. W tym celu odpowiednie przepisy tego rozporządzenia należy uchylić ze skutkiem dopiero od dnia 1 stycznia **2021** r.

- (69) Personel Agencji powinien składać się z personelu wykonującego zadania powierzone Agencji w siedzibie Agencji albo w ramach stałej służby. Członkowie personelu statutowego stałej służby powinni być rozmieszczani przede wszystkim w charakterze członków zespołów. Powinno być możliwe zatrudnienie jedynie ograniczonej i jednoznacznie określonej liczby personelu statutowego w celu wykonywania zadań pomocniczych na potrzeby tworzenia stałej służby, w szczególności w siedzibie.

- (70) Aby rozwiązać problem utrzymujących się braków w dobrowolnym łączeniu zasobów wyposażenia technicznego z państw członkowskich, szczególnie jeżeli chodzi o aktywa wielkoskalowe, Agencja powinna dysponować własnym niezbędnym wyposażeniem rozmieszczanym w ramach wspólnych operacji, szybkich interwencji na granicy lub dowolnych innych działań operacyjnych. ***Państwa członkowskie powinny zatwierdzić te aktywa jako pozostające w służbie rządowej.*** Chociaż od 2011 r. Agencja ma prawną możliwość nabywania lub brania w najem lub dzierżawę własnego wyposażenia technicznego, to jednak możliwość tę znacznie ogranicza brak zasobów budżetowych.

- (71) W związku z tym, aby sprostać poziomowi ambicji leżącemu u podstaw utworzenia stałej służby, Komisja przeznaczyła znaczną pulę środków finansowych w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 w celu umożliwienia Agencji nabywania, utrzymania i eksploatacji niezbędnych zasobów powietrznych, morskich i lądowych stosownie do jej potrzeb operacyjnych. O ile nabywanie niezbędnych zasobów może stanowić długotrwały proces, szczególnie w przypadku zasobów wielkoskalowych, docelowo wyposażenie własne Agencji powinno stanowić podstawę rozmieszczania operacyjnego, a wkłady państw członkowskich powinny być dodatkowe, wymagane w wyjątkowych okolicznościach. Wyposażenie Agencji powinno być w znacznej mierze obsługiwane przez personel techniczny Agencji wchodzący w skład stałej służby. Aby zapewnić skuteczne wykorzystanie proponowanych zasobów finansowych, nabywanie niezbędnego wyposażenia powinno opierać się na wieloletniej strategii, ustalonej przez zarząd na jak najwcześniejszym etapie. ***Należy zapewnić ciągłość działalności Agencji za pośrednictwem przyszłych wieloletnich ram finansowych oraz utrzymać kompleksowe europejskie zintegrowane zarządzanie granicami.***

- (72) Wdrażając niniejsze rozporządzenie, Agencja oraz państwa członkowskie powinny jak najlepiej wykorzystywać – zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym – istniejące zdolności w zakresie zasobów kadrowych i wyposażenia technicznego.
- (73) Długoterminowy rozwój nowych zdolności w ramach Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej powinien być skoordynowany między państwami członkowskimi i Agencją zgodnie z wieloletnim cyklem polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, z uwzględnieniem długiego czasu trwania niektórych procesów. Obejmują one zatrudnianie i szkolenie nowych funkcjonariuszy straży granicznej, którzy w ramach swojej ścieżki rozwoju zawodowego mogliby służyć zarówno w państwach członkowskich, jak i w ramach stałej służbie, nabywanie, konserwacja i usuwanie wyposażania, w przypadku których to działań należy poszukiwać możliwości interoperacyjności i korzyści skali, a także rozwój nowego wyposażenia i związanych z nim technologii, w tym za pomocą badań naukowych.

- (74) Plan działania w zakresie zdolności powinien być zbieżny z planami państw członkowskich dotyczącymi rozwoju zdolności oraz wieloletnimi planami dotyczącymi zasobów Agencji w celu optymalizacji inwestycji długoterminowych, by w jak najlepszy sposób chronić granice zewnętrzne.
- (75) Biorąc pod uwagę rozszerzony mandat Agencji, utworzenie stałej służby oraz jej wzmocnioną obecność w terenie na granicach zewnętrznych, a także jej zwiększone zaangażowanie w dziedzinie powrotów, Agencja powinna mieć możliwość utworzenia biur antenowych w pobliżu miejsc, w których prowadzi znaczące działania operacyjne, na czas trwania tych działań, aby pełniły rolę pośredników między Agencją a przyjmującym państwem członkowskim, aby wykonywały zadania związane z koordynacją, logistyką i wsparciem oraz aby ułatwiały współpracę między Agencją a przyjmującym państwem członkowskim.

- (76) *Z uwagi na fakt, iż współpraca międzyagencyjna jest częścią europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, Agencja powinna ściśle współpracować z wszystkimi odpowiednimi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, w szczególności z Europol i EASO. Taka współpraca powinna odbywać się na poziomie siedziby głównej, na obszarach operacyjnych oraz, w stosownych przypadkach, na poziomie biur antenowych.*
- (77) *Agencja i państwa członkowskie, w szczególności ich akademie szkoleniowe, powinny ściśle ze sobą współpracować w odniesieniu do szkolenia stałej służby, przy jednoczesnym zapewnieniu harmonizacji programów szkoleniowych i wspierania wspólnych wartości zapisanych w traktatach. Po uzyskaniu zgody zarządu Agencja powinna mieć możliwość utworzenia ośrodka szkoleniowego w celu ułatwienia włączenia w jeszcze większym stopniu wspólnej kultury europejskiej do prowadzonych szkoleń.*
- (78) *Agencja powinna dalej rozwijać wspólne podstawowe programy szkoleń i odpowiednie narzędzia szkoleniowe na potrzeby zarządzania granicami i powrotów, obejmujące także specjalne szkolenia w zakresie ochrony osób wymagających szczególnego traktowania, w tym dzieci. Powinna ona również oferować dodatkowe szkolenia i seminaria związane z zadaniami zintegrowanego zarządzania granicami, w tym przeznaczone dla funkcjonariuszy właściwych organów krajowych. Agencja powinna zapewniać członkom stałej służby specjalistyczne szkolenia odpowiednie do rodzaju wykonywanych przez nich zadań i przyznanych im uprawnień. Obejmuje to szkolenia w zakresie odpowiednich przepisów prawa Unii i prawa międzynarodowego oraz praw podstawowych. Agencja powinna być upoważniona do organizacji we współpracy z państwami członkowskimi i państwami trzecimi działań szkoleniowych na ich terytoriach.*

- (79) Powrót obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki wjazdu, pobytu lub zamieszkania na terytorium państw członkowskich, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE¹², stanowi zasadniczy element kompleksowych działań na rzecz zwalczania nielegalnej imigracji oraz ważną kwestię leżącą w istotnym interesie publicznym.
- (80) Agencja powinna zwiększyć pomoc udzielaną państwom członkowskim w zakresie powrotu obywateli państw trzecich, bez uszczerbku dla unijnej polityki w zakresie powrotów i zgodnie z dyrektywą 2008/115/WE. W szczególności Agencja powinna koordynować i organizować operacje powrotowe z jednego lub większej liczby państw członkowskich oraz organizować i przeprowadzać interwencje powrotowe, aby usprawnić systemy powrotów w państwach członkowskich wymagających zwiększonej pomocy technicznej i operacyjnej w wykonywaniu ich zobowiązań do powrotu obywateli państw trzecich zgodnie z tą dyrektywą.

¹² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 98).

- (81) Agencja powinna – przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych oraz bez uszczerbku dla odpowiedzialności państw członkowskich za wydawanie decyzji nakazujących powrót – udzielać państwom członkowskim pomocy technicznej i operacyjnej w procesie powrotu, w tym w ■ identyfikacji obywateli państw trzecich oraz innych działaniach państw członkowskich poprzedzających powrót i związanych z powrotami. Agencja powinna ponadto wspierać państwa członkowskie w uzyskiwaniu dokumentów podróży do celów powrotu we współpracy z władzami odpowiednich państw trzecich.

- (82) *Za zgodą zainteresowanego państwa członkowskiego Agencja powinna zezwolić Europejskiemu Komitetowi do spraw zapobiegania torturom oraz niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu Rady Europy na inspekcje miejsc, w których prowadzi operacje powrotowe, w ramach mechanizmu monitorowania ustanowionego przez członków Rady Europy na mocy Europejskiej konwencji o zapobieganiu torturom oraz niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.*
- (83) Wsparcie udzielane państwom członkowskim w realizowaniu procedur powrotowych powinno obejmować przekazywanie informacji praktycznych o państwach trzecich będących państwami powrotów, istotnych z punktu widzenia wdrażania niniejszego rozporządzenia, takich jak dane kontaktowe i inne informacje logistyczne niezbędne do sprawnego i **godnego** przebiegu operacji powrotowych. Wsparcie powinno obejmować również **obsługę i utrzymanie platformy wymiany danych i** informacji niezbędnych Agencji do udzielania pomocy technicznej i operacyjnej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. **Platforma ta powinna posiadać infrastrukturę komunikacyjną umożliwiającą automatyczne przekazywanie danych statystycznych** przez systemy zarządzania powrotami państw członkowskich.

- (84) Ewentualne istnienie umowy między państwem członkowskim a państwem trzecim nie zwalnia Agencji ani państw członkowskich z *ich obowiązków ani odpowiedzialności* wynikających z prawa Unii lub prawa międzynarodowego, w szczególności przestrzegania zasady non-refoulement, *zakazu tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania*.
- (85) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość współpracy na poziomie operacyjnym z innymi państwami członkowskimi lub państwami trzecimi na granicach zewnętrznych, w tym w odniesieniu do operacji wojskowych w celu ścigania przestępstw, w zakresie, w jakim współpraca ta jest zgodna z działaniami Agencji.

- (86) Agencja powinna poprawić wymianę informacji oraz współpracę z innymi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, takimi jak Europol, **EASO**, EMSA, Centrum Satelitarne Unii Europejskiej, EASA i menedżer sieci EATMN, aby w jak najlepszy sposób wykorzystać informacje, zdolności oraz systemy, które są już dostępne na poziomie europejskim, takie jak program Copernicus – unijny program obserwacji i monitorowania Ziemi.
- (87) **Ważnym** elementem europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami jest współpraca z państwami trzecimi. Powinna ona służyć propagowaniu europejskich standardów w obszarze zarządzania granicami i powrotów, wymiany informacji i analizy ryzyka, a **także** ułatwianiu wdrażania metod usprawniających powroty oraz wspierania państw trzecich w dziedzinie zarządzania granicami i migracji, w tym poprzez rozmieszczanie stałej służby, jeżeli takie wsparcie jest wymagane, by chronić granice zewnętrzne oraz w skutecznym zarządzaniu unijną polityką migracyjną.

- (88) *W przypadku gdy Komisja zaleca, aby Rada upoważniła ją do negocjowania umowy o statusie z państwem trzecim, Komisja powinna ocenić sytuację w zakresie praw podstawowych odnoszącą się do obszarów objętych umową o statusie w tym państwie trzecim i powinna poinformować o tym Parlament Europejski.*
- (89) Współpraca z państwami trzecimi powinna się odbywać w ramach zewnętrznych działań Unii oraz zgodnie z zasadami i celami określonymi w art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Komisja powinna zapewniać spójność między europejskim zintegrowanym zarządzaniem granicami a innymi politykami unijnymi w dziedzinie działań zewnętrznych Unii, a w szczególności wspólną polityką bezpieczeństwa i obrony. Komisję powinien wspierać Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa. Taka współpraca powinna mieć miejsce w szczególności w przypadku działań Agencji prowadzonych na terytorium państw trzecich lub działań, w które zaangażowani są funkcjonariusze państw trzecich w takich obszarach, jak analiza ryzyka, planowanie i prowadzenie operacji, szkolenia, wymiana informacji i współpraca.

- (90) W celu zapewnienia, by informacje zawarte w EUROSUR-ze były możliwie jak najbardziej kompletne i aktualne, w szczególności w odniesieniu do sytuacji w państwach trzecich, Agencja powinna współpracować z organami państw trzecich w ramach dwustronnych i wielostronnych umów między państwami członkowskimi i państwami trzecimi, w tym w ramach sieci regionalnych, albo za pomocą porozumień roboczych zawartych między Agencją a odpowiednimi organami państw trzecich. W tym celu Europejska Służba Działań Zewnętrznych oraz delegatury i biura Unii powinny dostarczać wszelkich informacji, które mogą mieć znaczenie dla EUROSUR-u.
- (91) Niniejsze rozporządzenie zawiera przepisy dotyczące współpracy z państwami trzecimi, ponieważ dobrze zorganizowana i stała wymiana informacji oraz współpraca z takimi państwami, w tym między innymi z sąsiadującymi państwami trzecimi, stanowią kluczowe czynniki umożliwiające osiągnięcie celów europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami. Konieczne jest, by wszelka wymiana informacji i wszelka współpraca między państwami członkowskimi i państwami trzecimi odbywała się w pełnej zgodności z prawami podstawowymi.

- (92) *Pomoc dla państw trzecich powinna uzupełniać wsparcie Agencji dla państw członkowskich w stosowaniu środków unijnych dotyczących wdrażania europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami.*
- (93) *Umowy dwustronne i wielostronne zawarte przez państwa członkowskie z państwami trzecimi w obszarach objętych europejskim zintegrowanym zarządzaniem granicami mogą zawierać informacje szczególnie chronione dotyczące bezpieczeństwa. Jeżeli informacje te są przekazywane Komisji powinny one być przetwarzane przez nią zgodnie z obowiązującymi przepisami bezpieczeństwa.*
- (94) Aby uzyskać kompleksowy obraz sytuacji oraz przeprowadzić kompleksową analizę ryzyka obejmującą strefę przedgraniczną, Agencja oraz krajowe ośrodki koordynacji powinny zbierać informacje i współpracować z urzędnikami łącznikowymi ds. imigracji rozmieszczonymi w państwach trzecich przez państwa członkowskie, Komisję, Agencję lub inne organy i jednostki organizacyjne Unii.

- (95) System FADO (fałszywe i autentyczne dokumenty on-line) ustanowiono na mocy wspólnego działania Rady 98/700/WSiSW¹³ w Sekretariacie Generalnym Rady, zapewniając organom państw członkowskich dostęp do informacji dotyczących każdej wykrytej nowej metody fałszowania oraz informacji dotyczących autentycznych dokumentów znajdujących się w obrocie.
- (96) W konkluzjach z dnia 27 marca 2017 r. Rada stwierdziła, że zarządzanie systemem FADO jest przestarzałe oraz że aby system ten nadal spełniał wymogi polityk wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, konieczna jest zmiana jego podstawy prawnej. Rada zauważyła również, że można w tym zakresie wykorzystać synergie, korzystając z wiedzy eksperckiej Agencji w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów oraz z prac, które Agencja prowadzi już w tej dziedzinie. Zamierzone jest zatem przejęcie przez Agencję od Sekretariatu Generalnego Rady Unii Europejskiej kwestii administracyjnych, jak również kwestii operacyjnego i technicznego zarządzania systemem FADO *po przyjęciu przez Parlament Europejski i Radę odpowiedniego aktu prawnego w sprawie systemu FADO, zastępującego wspólne działanie 98/700/WSiSW*.

¹³ Wspólne działanie z dnia 3 grudnia 1998 r. przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, dotyczące ustanowienia Europejskiego Systemu Archiwizacji Obrazu (FADO) (Dz.U. L 133 z 9.12.1998, s. 4).

- I
- (97) Przed przyjęciem odpowiedniego aktu prawnego dotyczącego systemu FADO wskazane jest zapewnienie, aby system FADO był w pełni operacyjny do czasu skutecznego przeprowadzenia transferu i przeniesienia istniejących danych do nowego systemu. Własność istniejących danych zostanie wtedy przeniesiona na Agencję.
- (98) Wszelkie przetwarzanie danych osobowych przez Agencję w ramach niniejszego rozporządzenia powinno odbywać się zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725¹⁴.
- (99) Wszelkie przetwarzanie danych osobowych przez państwa członkowskie w ramach niniejszego rozporządzenia powinno odbywać się zgodnie z, odpowiednio, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679¹⁵ lub z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680¹⁶.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

¹⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

- (100) W kontekście powrotu obywatele państw trzecich często nie posiadają żadnych dokumentów identyfikacyjnych i nie współpracują przy ustalaniu swojej tożsamości, zatajając informacje lub podając nieprawidłowe dane osobowe. Biorąc pod uwagę szczególną polityczną potrzebę zapewnienia wydajności procedur powrotu, konieczne jest, aby Agencja mogła ograniczyć niektóre prawa osób, których dane dotyczą, w celu zapobiegania sytuacjom, w których nadużywanie takich praw utrudnia prawidłowe wdrażanie procedur powrotu i skuteczne wykonanie decyzji nakazujących powrót przez państwa członkowskie lub uniemożliwiać Agencji skuteczne wykonywanie jej zadań. W szczególności korzystanie z prawa do ograniczenia przetwarzania mogłoby znacząco opóźnić i utrudnić przeprowadzanie operacji powrotowych. W niektórych przypadkach prawo dostępu obywateli państw trzecich mogłoby ponadto zagrozić operacji powrotowej, zwiększając ryzyko ucieczki, jeżeli obywatel państwa trzeciego dowiedziałby się, że Agencja przetwarza jej dane w kontekście planowanej operacji powrotowej. Prawo do sprostowania mogłoby zwiększać ryzyko, że dany obywatel państwa trzeciego będzie wprowadzał organy w błąd, podając nieprawidłowe dane. ***Aby umożliwić Agencji ograniczenie niektórych praw osób, których dane dotyczą, Agencja powinna mieć możliwość przyjęcia wewnętrznych przepisów dotyczących takich ograniczeń.***

- (101) W celu właściwej realizacji zadań Agencji w zakresie powrotów, w tym poprzez wspieranie państw członkowskich w prawidłowym wdrażaniu procedur powrotu i skutecznym wykonywaniu decyzji nakazujących powrót, a także w celu ułatwienia operacji powrotowych, Agencja może być zmuszona do przekazywania danych osobowych osób powracających państwu trzecim. Państwa trzecie będące państwami powrotu często nie podlegają decyzjom stwierdzającym odpowiedni stopień ochrony, przyjętym przez Komisję na podstawie art. 45 rozporządzenia (UE) 2016/679 lub na podstawie art. 36 dyrektywy (UE) 2016/680 i często nie zawarły one lub nie zamierzają zawrzeć umowy o readmisji z Unią ani nie przewidują w inny sposób odpowiednich zabezpieczeń w rozumieniu art. 48 rozporządzenia (UE) **2018/1725** lub w rozumieniu przepisów krajowych transponujących art. 37 dyrektywy (UE) 2016/680. Pomimo szeroko zakrojonych wysiłków Unii w dziedzinie współpracy z głównymi państwami pochodzenia nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich podlegających zobowiązaniu do powrotu zapewnienie systematycznego wykonywania przez te państwa trzecie obowiązku readmisji własnych obywateli ustanowionego na mocy prawa międzynarodowego nie zawsze jest jednak możliwe. Umowy o readmisji zawarte lub negocjowane przez Unię lub państwa członkowskie, przewidujące odpowiednie zabezpieczenia danych osobowych obejmują ograniczoną liczbę takich państw trzecich. W sytuacji gdy takie umowy jeszcze nie istnieją, Agencja powinna przekazywać dane osobowe w celu ułatwienia unijnych operacji powrotowych, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 50 ust. 1 lit. d) **rozporządzenia (UE) nr 2018/1725**.

(102) *Wszelkie przekazywanie danych osobowych przez państwa członkowskie do państw trzecich powinno odbywać się zgodnie z, odpowiednio, rozporządzeniem (UE) 2016/679 i dyrektywą (UE) 2016/680.. W przypadku braku umów o readmisji, w ramach wyjątku od wymogu przyjęcia decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony lub przewidzenia odpowiednich zabezpieczeń, państwa członkowskie powinny mieć możliwość przekazywania danych osobowych organom państw trzecich do celów realizacji unijnej polityki w zakresie powrotów. Powinna istnieć możliwość zastosowania wyjątku w szczególnych sytuacjach przewidzianych, odpowiednio, w art. 49 rozporządzenia (UE) 2016/679 i art. 38 dyrektywy 2016/680, z zastrzeżeniem warunków określonych w tych przepisach.*

- (103) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i zasad uznanych w art. 2 i 6 TUE i w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”), w szczególności poszanowania godności człowieka, prawa do życia, zakazu tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, zakazu handlu ludźmi, prawa do wolności i bezpieczeństwa osobistego, prawa do ochrony danych osobowych, prawa do dostępu do dokumentów, prawa do azylu i ochrony w przypadkach usunięcia z terytorium państwa i wydalenia, zasady non-refoulement, niedyskryminacji ani praw dziecka.

- (104) Na mocy niniejszego rozporządzenia powinno się ustanowić, we współpracy z urzędnikiem ds. praw podstawowych, mechanizm skargowy dla Agencji w celu zagwarantowania poszanowania praw podstawowych we wszystkich działaniach Agencji. Powinien to być mechanizm administracyjny, w którym urzędnik ds. praw podstawowych powinien być odpowiedzialny za rozpatrywanie skarg wpływających do Agencji zgodnie z prawem do dobrej administracji. Urzędnik ds. praw podstawowych powinien zbadać dopuszczalność skargi, zarejestrować dopuszczalne skargi, przekazać wszystkie zarejestrowane skargi do dyrektora wykonawczego, przekazać skargi dotyczące członków zespołów do ich rodzimego państwa członkowskiego oraz zarejestrować działania następcze Agencji lub tego państwa członkowskiego. Mechanizm powinien być skuteczny i powinien zapewniać podejmowanie właściwych działań następczych wskutek skarg. Mechanizm skargowy nie powinien wpływać na dostęp do administracyjnych i sądowych środków ochrony prawnej, a skorzystanie z niego nie powinno stanowić warunku skorzystania z takich środków. Postępowania w sprawach karnych powinny być prowadzone przez państwa członkowskie. W celu zwiększenia przejrzystości i rozliczalności Agencji powinna ona informować o mechanizmie skargowym w swoim sprawozdaniu rocznym. Sprawozdanie to powinno obejmować w szczególności liczbę otrzymanych skarg, rodzaje naruszeń praw podstawowych, informacje o danej operacji i, w miarę możliwości, o środkach następczych podjętych przez Agencję i państwa członkowskie. Urzędnik ds. praw podstawowych ma dostęp do wszystkich informacji dotyczących poszanowania praw podstawowych w odniesieniu do wszystkich działań Agencji. ***Urzędnik ds. praw podstawowych powinien dysponować zasobami i personelem niezbędnymi do skutecznego wykonywania wszystkich jego zadań zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Personel urzędnika ds. praw podstawowych powinien mieć umiejętności i staż pracy stosowne do rozszerzonych działań i uprawnień Agencji.***

- (105) Agencja powinna być niezależna w odniesieniu do kwestii technicznych i operacyjnych oraz posiadać autonomię prawną, administracyjną i finansową. W tym celu koniecznym i właściwym jest, aby Agencja była organem Unii posiadającym osobowość prawną i realizującym uprawnienia wykonawcze, które są jej przyzywane na mocy niniejszego rozporządzenia.

- (106) Komisja i państwa członkowskie powinny być reprezentowane w zarządzie w celu sprawowania nadzoru nad funkcjonowaniem Agencji. Zarząd powinien, tam gdzie to możliwe, składać się z dyrektorów operacyjnych służb krajowych odpowiedzialnych za zarządzanie granicami lub ich przedstawicieli. Strony reprezentowane w zarządzie powinny podejmować wysiłki na rzecz ograniczenia zmian swoich przedstawicieli, tak aby zapewnić ciągłość prac zarządu. Zarządowi należy powierzyć kompetencje niezbędne do ustanowienia budżetu Agencji, kontroli jego wykonania, przyjęcia odpowiednich zasad finansowych, ustanowienia przejrzystych roboczych procedur podejmowania decyzji przez Agencję oraz powoływania dyrektora wykonawczego oraz trzech zastępców dyrektora wykonawczego, z których każdemu należy powierzyć obowiązki w określonej dziedzinie kompetencji Agencji, takiej jak zarządzanie stałą służbą, nadzorowanie zadań Agencji w zakresie powrotów lub zarządzanie zaangażowaniem Agencji w wielkoskalowe systemy informatyczne. Agencją należy zarządzać i administrować z uwzględnieniem zasad wspólnego podejścia do zdecentralizowanych agencji Unii, przyjętego w dniu 19 lipca 2012 r. przez Parlament Europejski, Radę i Komisję.

- (107) Ze względu na zaangażowanie Parlamentu Europejskiego w sprawy regulowane niniejszym rozporządzeniem przewodniczący zarządu powinien mieć możliwość zapraszania eksperta Parlamentu Europejskiego do udziału w posiedzeniach zarządu.*
- (108) Każdego roku zarząd powinien sporządzić jednolity dokument programowy. Przy sporządzaniu tego dokumentu zarząd powinien uwzględnić zalecenia międzyinstytucjonalnej grupy roboczej dotyczące zasobów agencji zdecentralizowanych.*

- (109) W celu zapewnienia autonomii Agencji powinno się jej przyznać odrębny budżet, którego dochody pochodzą w przeważającej części z wkładu Unii. ***Budżet Agencji powinien być przygotowywany zgodnie z zasadą budżetowania zadaniowego, z uwzględnieniem celów Agencji i oczekiwanych wyników jej zadań.*** Procedura budżetowa Unii powinna mieć zastosowanie w zakresie dotyczącym wkładu Unii i innych dotacji, którymi obciążany jest budżet ogólny Unii. Kontrola sprawozdań finansowych powinna być przeprowadzana przez Trybunał Obrachunkowy. W ***wyjątkowych przypadkach, gdy dostępne środki budżetowe uznaje się za niewystarczające, a procedura budżetowa nie pozwala właściwie reagować na szybkie zmiany sytuacji, Agencja powinna mieć możliwość otrzymywania dotacji z funduszy unijnych na realizację zadań.***

- (110) *Dyrektor wykonawczy, w charakterze urzędnika zatwierdzającego, powinien regularnie dokonywać oceny ryzyka finansowego działań Agencji i podejmować niezbędne środki łagodzące zgodnie z ramami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji, a także odpowiednio informować zarząd.*
- (111) Oczekuje się, że w najbliższych latach Agencja będzie musiała stawić czoła licznym wyzwaniom dotyczącym zaspokojenia wyjątkowych potrzeb w zakresie zatrudniania i zatrzymywania wykwalifikowanego personelu z możliwie najszerzego obszaru geograficznego.

- (113) *W ramach wspólnej odpowiedzialności Agencja powinna wymagać, aby zatrudniany przez nią personel, w szczególności personel statutowy stałej służby, w tym personel statutowy rozmieszczony w ramach działań operacyjnych, posiadał taki sam poziom przeszkolenia, wiedzy specjalistycznej i profesjonalizmu jak personel oddelegowany lub zatrudniony przez państwa członkowskie. W związku z tym Agencja powinna dokonywać weryfikacji i oceny, czy postępowanie jej personelu statutowego realizującego działania operacyjne w zakresie kontroli granicznych i powrotów jest odpowiednie.*

- (113) Do Agencji należy stosować w sposób nieograniczony rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹⁷; powinna ona przystąpić do Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 25 maja 1999 r. między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Wspólnot Europejskich dotyczącego dochodzeń wewnętrznych prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)¹⁸.
- (114) Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939¹⁹, Prokuratura Europejska powinna mieć możliwość prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie nadużyć finansowych i innych przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371²⁰.

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

¹⁸ Dz.U. L 136 z 31.5.1999, s. 15.

¹⁹ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

²⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2018, s. 29).

- (115) Do Agencji należy stosować rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1049/2001²¹. Agencja powinna prowadzić działalność w możliwie najbardziej przejrzysty sposób, który nie utrudnia osiągnięcia celu jej operacji. Agencja powinna podawać do wiadomości publicznej informacje dotyczące wszystkich swoich działań. Powinna ona także zapewnić szybkie przekazywanie społeczeństwu i wszystkim zainteresowanym stronom informacji odnoszących się do jej pracy.
- (116) Agencja powinna również przedkładać Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji jak najpełniejsze sprawozdania ze swoich działań.

²¹ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43).

- (117) *Komisja powinna przeprowadzić ocenę niniejszego rozporządzenia. Ocena ta powinna uwzględniać, między innymi, kwestię atrakcyjności Agencji jako pracodawcy w odniesieniu do zatrudniania personelu statutowego w kontekście zapewnienia wysokiego poziomu kandydatów i równowagi geograficznej.*

- (118) Zewnętrzne granice, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu, to granice, do których stosuje się przepisy tytułu II rozporządzenia (UE) 2016/399; należą do nich granice zewnętrzne państw strefy Schengen zgodnie z Protokołem nr 19 w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej, załączonym do TUE oraz do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

I

- (119) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011²².

²² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (120) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, mianowicie opracowanie i wdrożenie systemu zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania strefy Schengen, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie działające w sposób nieskoordynowany, natomiast – z uwagi na brak kontroli na granicach wewnętrznych, znaczne wyzwania związane z migracją na granicach zewnętrznych oraz konieczność skutecznego monitorowania przekraczania tych granic i przyczynienia się do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego w Unii – możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania, zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

- (121) W odniesieniu do Islandii i Norwegii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen²³, które wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 lit. A decyzji Rady 1999/437/WE²⁴. Porozumienie między Wspólnotą Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie warunków uczestnictwa tych państw w Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej²⁵ obejmuje uregulowania dotyczące udziału tych państw w pracach Agencji, w tym postanowienia dotyczące ich udziału finansowego i osobowego.

²³ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 36.

²⁴ Decyzja Rady 1999/437/WE z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie niektórych warunków stosowania Układu zawartego przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącego włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31).

²⁵ Dz.U. L 188 z 20.7.2007, s. 19.

- (122) W odniesieniu do Szwajcarii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia tego państwa we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen²⁶, które wchodzą w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt A decyzji 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2008/146/WE²⁷.
- (123) W odniesieniu do Liechtensteinu niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu o przystąpieniu Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen²⁸, które wchodzą w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt A decyzji 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2011/350/UE²⁹.

²⁶ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

²⁷ Decyzja Rady 2008/146/WE z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia tego państwa we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 1).

²⁸ Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 21.

²⁹ Decyzja Rady 2011/350/UE z dnia 7 marca 2011 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, odnoszącego się do zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych i do przemieszczania się osób (Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 19).

- (124) Porozumienie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu, z drugiej strony, w sprawie warunków uczestnictwa tych państw w działaniach Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej³⁰ obejmuje uregulowania dotyczące udziału tych państw w pracach Agencji, w tym postanowienia dotyczące ich udziału finansowego i osobowego.
- (125) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związana ani go nie stosuje. Ponieważ niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, zgodnie z art. 4 tego protokołu Dania podejmuje w terminie sześciu miesięcy po przyjęciu przez Radę niniejszego rozporządzenia decyzję, czy dokona jego transpozycji do swego prawa krajowego.

³⁰ Dz.U. L 243 z 16.9.2010, s. 4.

- (126) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z decyzją Rady 2000/365/WE³¹; Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy zatem w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związane ani go nie stosuje.
- (127) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Irlandii zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE ³²; Irlandia nie uczestniczy w związku z tym w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związana ani go nie stosuje.

³¹ Decyzja Rady 2000/365/WE z dnia 29 maja 2000 r. dotycząca wniosku Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej o zastosowaniu wobec niego niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 131 z 1.6.2000, s. 43).

³² Decyzja Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotycząca wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20).

- (128) Agencja powinna ułatwiać organizację szczególnych działań, umożliwiających państwom członkowskim skorzystanie z wiedzy fachowej oraz infrastruktury, które Irlandia i Zjednoczone Królestwo byłyby skłonne zaoferować na warunkach, o których zarząd zadecyduje w odniesieniu do każdego indywidualnego przypadku. W tym celu przedstawiciele Irlandii mogą zostać zaproszeni do uczestnictwa w posiedzeniach zarządu w celu umożliwienia im pełnego udziału w przygotowaniu takich szczególnych działań. Przedstawiciele Zjednoczonego Królestwa mogą być zapraszani do udziału w posiedzeniach zarządu do dnia ... [dzień, w którym Traktaty przestają mieć zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z art. 50 ust. 3 TUE].
- (129) Pomimo że Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy w niniejszym rozporządzeniu, przyznano mu, ze względu na jego status jako państwa członkowskiego, możliwość współpracy z Europejską Strażą Graniczną i Przybrzeżną. W związku z notyfikacją przez Zjednoczone Królestwo zamiaru wystąpienia z Unii zgodnie z art. 50 TUE szczególne ustalenia dotyczące współpracy operacyjnej ze Zjednoczonym Królestwem na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny mieć zastosowanie do dnia, w którym Traktaty przestaną mieć zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z art. 50 ust. 3 TUE lub pod warunkiem wejścia w życie umowy o wystąpieniu zawartej ze Zjednoczonym Królestwem na podstawie art. 50 TUE, regulującej takie szczególne ustalenia.

- (130) Między Królestwem Hiszpanii a Zjednoczonym Królestwem istnieje spór o wytyczenie granic Gibraltaru.
- (131) Zawieszenie stosowania niniejszego rozporządzenia do granic Gibraltaru nie oznacza zmiany stanowisk zainteresowanych państw w tej sprawie.
- (132) Zgodnie z art. **28 ust. 2** rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 45/2001³³ w **dniu 7 listopada 2018 r.** zasięgnięto opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, który wydał opinię w dniu **30 listopada 2018 r.**
- (133) Celem niniejszego rozporządzenia jest zmiana i rozszerzenie przepisów rozporządzeń (UE) 2016/1624 i (UE) nr 1052/2013. Z uwagi na dużą liczbę i istotny charakter proponowanych zmian należy dla zachowania przejrzystości uchylić te akty prawne,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

³³ Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych (Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1).

ROZDZIAŁ I

Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejszym rozporządzeniem ustanawia się Europejską Straż Graniczną i Przybrzeżną, aby zapewnić europejskie zintegrowane zarządzanie granicami na granicach zewnętrznych w celu skutecznego zarządzania *tymi granicami przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych* oraz w celu zwiększenia skuteczności unijnej polityki w zakresie powrotów **■**.

*Niniejsze rozporządzenie dotyczy wyzwań związanych z migracją **■** oraz **potencjalnych przyszłych wyzwań i zagrożeń** na **■** granicach zewnętrznych. Zapewnia ono wysoki poziom bezpieczeństwa wewnętrznego w Unii przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych, gwarantując jednocześnie swobodny przepływ osób w Unii. Przyczynia się ono do wykrywania, zapobiegania i zwalczania przestępczości transgranicznej na granicach zewnętrznych.*

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „granice zewnętrzne” oznaczają granice zewnętrzne zdefiniowane w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2016/399 ■ ;
- 2) „przejście graniczne” oznacza przejście graniczne zdefiniowane art. 2 pkt 8 rozporządzenia (UE) 2016/399;
- 3) „kontrola graniczna” oznacza kontrolę graniczną zdefiniowaną art. 2 pkt 10 rozporządzenia (UE) 2016/399;

- 4) „odprawa graniczna” oznacza odprawę graniczną zdefiniowaną w art. 2 pkt 11 rozporządzenia (UE) 2016/399;
- 5) „ochrona granicy” oznacza ochronę granicy zdefiniowaną w art. 2 pkt 12 rozporządzenia (UE) 2016/399;

- 6) „ochrona granicy powietrznej” oznacza nadzór nad lotami załogowych lub bezzałogowych statków powietrznych i ich pasażerami lub ładunkiem na terytorium państw członkowskich lub z tego terytorium, niebędących lotami wewnętrznymi zgodnie z definicją w art. 2 pkt 3 rozporządzenia (UE) 2016/399;
- 7) „znajomość sytuacji” oznacza zdolność monitorowania, wykrywania, identyfikowania, śledzenia i rozumienia nielegalnej działalności transgranicznej pozwalającą znaleźć uzasadnione powody zastosowania środków reakcji na podstawie łączenia nowych informacji z aktualną wiedzą oraz umożliwiającą zmniejszenie liczby ofiar śmiertelnych wśród migrantów na zewnętrznych granicach, wzdłuż tych granic lub w ich pobliżu;
- 8) „zdolność reagowania” oznacza zdolność przeprowadzania działań mających na celu zwalczanie nielegalnej działalności transgranicznej na zewnętrznych granicach, wzdłuż tych granic lub w ich pobliżu, w tym środki i harmonogramy pozwalające właściwie reagować;

- 9) „EUROSUR” oznacza ramy wymiany informacji i współpracy między państwami członkowskimi i Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej;
- 10) „obraz sytuacji” oznacza zgrupowanie danych georeferencyjnych przedstawionych w czasie zbliżonym do rzeczywistego oraz informacji pochodzących od różnych organów, z różnych czujników, platform oraz z innych źródeł, które to informacje są przekazywane zabezpieczonymi kanałami komunikacyjnymi i informacyjnymi oraz mogą być przetwarzane i w sposób wybiórczy wyświetlane i przekazywane innym odpowiednim organom w celu uzyskania *znajomości sytuacji* i wspierania zdolności reagowania na granicach zewnętrznych, wzdłuż tych granic lub w ich pobliżu oraz w strefie przedgranicznej;

- 11) „odcinek granicy zewnętrznej” oznacza całość lub część zewnętrznej granicy państwa członkowskiego określonej w prawie krajowym lub wskazanej przez krajowy ośrodek koordynacji lub dowolny inny właściwy organ krajowy;
- 12) „przestępczość transgraniczna” oznacza wszelkie poważne przestępstwa o charakterze transgranicznym, które popełniono lub usiłowano popełnić na granicach zewnętrznych, wzdłuż tych granic lub w ich pobliżu;

- 13) „strefa przedgraniczna” oznacza obszar geograficzny poza granicami zewnętrznymi, *który jest istotny ze względu na zarządzanie granicami zewnętrznymi za pomocą analizy ryzyka i znajomości sytuacji*;
- 14) „zdarzenie” oznacza sytuację związaną z nielegalną imigracją, przestępczością transgraniczną lub zagrożeniem życia migrantów na granicach zewnętrznych, wzdłuż tych granic lub w ich pobliżu;
- 15) „personel statutowy” oznacza personel zatrudniony przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z regulaminem pracowniczym urzędników Unii Europejskiej (zwanym dalej „regulaminem pracowniczym”) i warunkami zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej (zwanymi dalej „warunkami zatrudnienia”), określonymi w rozporządzeniu Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68³⁴;

³⁴ Dz.U. L 56 z 4.3.1968, s. 1.

- 16) „personel operacyjny” oznacza funkcjonariuszy straży granicznej, eskorty powrotu, specjalistów ds. powrotów i inny odpowiedni personel wchodzący w skład stałej służby Europejskiego Korpusu Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z ***czterema*** kategoriami określonymi w art. 54 ust. 1, działających w charakterze członków zespołów mających, w ***stosownych przypadkach***, uprawnienia wykonawcze, oraz członków personelu statutowego odpowiedzialnych za funkcjonowanie centralnej jednostki europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS), ***którzy nie mogą być rozmieszczani w charakterze członków zespołów***;

- 17) „członek zespołów” oznacza członka stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, rozmieszczono w ramach zespołów zarządzania granicami, zespołów wspierających zarządzanie migracjami i zespołów powrotowych;
- 18) „zespoły zarządzania granicami” oznaczają zespoły utworzone ze stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej rozmieszczane podczas wspólnych operacji na granicach zewnętrznych oraz w ramach szybkich interwencji na granicy w państwach członkowskich i państwach trzecich;
- 19) „zespoły wspierające zarządzanie migracjami” oznaczają zespoły ekspertów, które zapewniają państwom członkowskim wzmocnienie techniczne i operacyjne, w tym na obszarach hotspotów, w skład których wchodzi członkowie personelu operacyjnego, eksperci z *Agencji Unii Europejskiej ds. Azylu (EASO)* oraz *Europolu*, a także, *w stosownym przypadku, eksperci z Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA), innych organów i jednostek organizacyjnych* Unii oraz z państw członkowskich;

- 20) „przyjmujące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie, w którym mają miejsce lub z którego terytorium uruchamiane są: wspólna operacja lub szybka interwencja na granicy, operacja powrotowa lub interwencja powrotowa lub też w którym rozmieszczany jest zespół wspierający zarządzanie migracjami;
- 21) „rodzime państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie, z którego członek personelu został rozmieszczony lub oddelegowany do stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej;
- 22) „uczestniczące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie uczestniczące we wspólnej operacji, szybkiej interwencji na granicy, operacji powrotowej, interwencji powrotowej lub w rozmieszczeniu zespołu wspierającego zarządzanie migracjami poprzez zapewnienie wyposażenia technicznego lub personelu stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, a także państwo członkowskie uczestniczące w operacjach powrotowych lub interwencjach powrotowych przez zapewnienie wyposażenia technicznego lub personelu, nie będące jednak przyjmującym państwem członkowskim;

- 23) „obszar hotspotu” oznacza obszar ***utworzony na wniosek przyjmującego państwa członkowskiego***, na którym przyjmujące państwo członkowskie, Komisja, odpowiednie agencje Unii i uczestniczące państwa członkowskie współpracują w celu zarządzania istniejącym lub potencjalnym wyjątkowo trudnym wyzwaniem związanym z migracją, które charakteryzuje się znacznym wzrostem liczby migrantów przybywających na granice zewnętrzne;

I

- 24) „powrót” oznacza powrót zdefiniowany w art. 3 pkt 3 dyrektywy 2008/115/WE;
- 25) „decyzja nakazująca powrót” oznacza decyzję ***administracyjną, orzeczenie sądowe lub akt, w których stwierdza się lub uznaje, że obywatel państwa trzeciego przebywa w państwie członkowskim nielegalnie, oraz nakłada na niego lub stwierdza wobec niego zobowiązanie do powrotu, która to decyzja, orzeczenie lub akt spełniają wymogi*** dyrektywy 2008/115/WE;

- 26) „osoba powracająca” oznacza nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego, którego dotyczy **wykonalna** decyzja nakazująca powrót;
- 27) „operacja powrotowa” oznacza operację zorganizowaną lub koordynowaną przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej, obejmującą wzmocnienie techniczne i operacyjne zapewniane na rzecz jednego lub większej liczby państw członkowskich ■ , w ramach której osoby powracające z jednego lub większej liczby państw członkowskich ■ powracają w trybie przymusowym lub dobrowolnie, niezależnie od środków transportu;
- 28) „interwencja powrotowa” oznacza działanie Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej polegające na udzielaniu państwom członkowskim ■ poszerzonej pomocy technicznej i operacyjnej obejmującej rozmieszczenie zespołów powrotowych i organizację operacji powrotowych;

- 29) „zespoły powrotowe” oznaczają zespoły utworzone w ramach stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej rozmieszczane podczas operacji powrotowych, interwencji powrotowych w państwach członkowskich ■ lub podczas innych działań operacyjnych związanych z wykonywaniem zadań związanych z powrotami;
- 30) „urzędnik łącznikowy ds. imigracji” oznacza urzędnika łącznikowego ds. imigracji zdefiniowanego w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1240³⁵.

³⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1240 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie utworzenia europejskiej sieci urzędników łącznikowych ds. imigracji (Dz.U. L 198 z 25.7.2019, s. 88).

Artykuł 3

Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami

1. Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami składa się z następujących elementów:

- a) kontroli granicznej, w tym środków ułatwiających legalne przekraczanie granic oraz, w stosownych przypadkach: środków związanych z zapobieganiem i wykrywaniem przestępczości transgranicznej ***na granicach zewnętrznych, w szczególności przemytu migrantów, handlu ludźmi i terroryzmu***, a także ***mechanizmów i procedur dotyczących identyfikacji osób wymagających szczególnego traktowania i małoletnich bez opieki oraz identyfikacji*** osób, które potrzebują ochrony międzynarodowej lub zamierzają się o nią ubiegać, ***udzielaniem informacji takim osobom oraz*** kierowaniem dalej takich osób;

- b) akcji poszukiwania i ratowania osób znajdujących się w niebezpieczeństwie na morzu, podejmowanych i prowadzonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 656/2014 oraz prawem międzynarodowym, mających miejsce w sytuacjach, które mogą powstać podczas operacji ochrony granic morskich;
- c) analizy ryzyka dla bezpieczeństwa wewnętrznego oraz analizy zagrożeń, które mogą wpłynąć na funkcjonowanie lub bezpieczeństwo granic zewnętrznych;
- d) wymiany informacji i współpracy między państwami członkowskimi *w dziedzinach objętych zakresem niniejszego rozporządzenia, a także wymiany informacji i współpracy między państwami członkowskimi a Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej, w tym wsparcia koordynowanego przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej;*

- e) współpracy międzyagencyjnej między organami krajowymi w poszczególnych państwach członkowskich, które są odpowiedzialne za kontrolę graniczną lub inne zadania wykonywane na granicach, jak również między organami odpowiedzialnymi za powroty w poszczególnych państwach członkowskich, w tym regularnej wymiany informacji za pomocą istniejących narzędzi wymiany informacji, **w tym w stosownych przypadkach współpracy z organami krajowymi odpowiedzialnymi za ochronę praw podstawowych**;
- f) współpracy między odpowiednimi instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii w dziedzinach objętych zakresem niniejszego rozporządzenia, w tym przez regularną wymianę informacji;
- g) współpracy z państwami trzecimi w dziedzinach objętych zakresem niniejszego rozporządzenia, **koncentrującej się w szczególności na sąsiadujących państwach trzecich i tych państwach trzecich, które w wyniku analizy ryzyka wskazano jako państwa pochodzenia lub państwa tranzytu w odniesieniu do nielegalnej imigracji**;

- h) środków technicznych i operacyjnych w obrębie strefy Schengen związanych z kontrolą graniczną i służących skuteczniejszemu rozwiązywaniu problemu nielegalnej *imigracji* oraz skuteczniejszemu zwalczaniu przestępczości transgranicznej;
- i) powrotów obywateli państw trzecich, którzy podlegają wydanym przez państwo członkowskie decyzjom nakazującym powrót;
- j) stosowania najnowszej technologii, w tym wielkoskalowych systemów informacyjnych;
- k) mechanizmu kontroli jakości, w szczególności mechanizmu oceny Schengen, oceny narażenia i ewentualnych mechanizmów krajowych, w celu zapewnienia wdrażania prawa Unii w dziedzinie zarządzania granicami;

- 1) mechanizmów solidarnościowych, w szczególności unijnych instrumentów finansowania.
2. *Prawa podstawowe, kształcenie i szkolenia, jak również badania i innowacje stanowią nadrzędne elementy wdrażania europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami.*

Artykuł 4

Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna

■ Organy krajowe państw członkowskich odpowiedzialne za zarządzanie granicami, w tym straże przybrzeżne w zakresie realizowanych przez nie zadań kontroli granicznej, organy krajowe odpowiedzialne za powroty *oraz Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (zwana dalej „Agencją”)* tworzą Europejską Straż Graniczną i Przybrzeżną.

Artykuł 5

Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej

1. ■ Agencja podlega przepisom niniejszego rozporządzenia.

2. Agencja obejmuje stałą służbę Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej (zwaną dalej „stałą służbą”), *o której mowa w art. 54, licząc do 10 000 członków personelu operacyjnego, zgodnie z załącznikiem I.*
3. W celu zapewnienia spójnego europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami Agencja ułatwia stosowanie ■ unijnych środków dotyczących zarządzania granicami zewnętrznymi ■ , w szczególności rozporządzenia (UE) 2016/399, oraz środki unijne dotyczące powrotów.
4. Agencja przyczynia się do ciągłego i jednolitego stosowanie prawa Unii, w tym dorobku Unii w dziedzinie praw podstawowych, w *szczególności Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”)*, na ■ granicach zewnętrznych. Działania Agencji w tym zakresie obejmują wymianę dobrych praktyk.

Artykuł 6

Rozliczalność

Agencja odpowiada przed Parlamentem Europejskim i Radą zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 7

Wspólna odpowiedzialność

1. Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna wdraża europejskie zintegrowane zarządzanie granicami w ramach wspólnej odpowiedzialności Agencji oraz organów krajowych odpowiedzialnych za zarządzanie granicami, w tym straży przybrzeżnych w zakresie realizowanych przez nie operacji ochrony granic morskich i wszelkich innych zadań kontroli granicznej. Państwa członkowskie nadal są w pierwszym rzędzie odpowiedzialne za zarządzanie swoimi odcinkami granic zewnętrznych.

2. Agencja udziela pomocy technicznej i operacyjnej we wdrażaniu środków dotyczących ***powrotów, o których mowa w art. 48 niniejszego rozporządzenia, na wniosek danego państwa członkowskiego lub z własnej inicjatywy i za zgodą zainteresowanego państwa członkowskiego.*** Na państwach członkowskich nadal spoczywa ***wyłączna*** odpowiedzialność za wydawanie decyzji nakazujących powrót i za ***przyjmowanie środków dotyczących*** środków detencyjnych wobec osób powracających zgodnie z dyrektywą 2008/115/WE.
3. Państwa członkowskie zapewniają zarządzanie swoimi granicami zewnętrznymi i wykonywanie decyzji nakazujących powrót, w ścisłej współpracy z Agencją, w swoim własnym interesie i w interesie wspólnym wszystkich państw członkowskich, przy zachowaniu pełnej zgodności z prawem Unii, ***w tym z poszanowaniem praw podstawowych,*** i zgodnie z ***wieloletnim cyklem*** polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami ■ , o którym mowa w art. 8.

4. Agencja wspiera stosowanie środków unijnych odnoszących się do zarządzania granicami zewnętrznymi i wykonywania decyzji nakazujących powrót przez wzmacnianie, ocenę i koordynację działań państw członkowskich oraz przez udzielanie ■ pomocy technicznej i operacyjnej w zakresie wprowadzania tych środków w życie oraz w kwestii powrotów.
- Agencja nie wspiera żadnych środków ani nie uczestniczy w żadnych działaniach związanych z kontrolą na granicach wewnętrznych. Agencja jest w pełni odpowiedzialna i rozliczalna za wszelkie podejmowane przez siebie decyzje oraz wszelkie swoje działania, które należą do jej wyłącznej kompetencji na mocy niniejszego rozporządzenia.***

5. Państwa członkowskie mogą *współpracować* na poziomie operacyjnym z innymi państwami członkowskimi lub państwami trzecimi, jeżeli współpraca ta jest zgodna z zadaniami Agencji. Państwa członkowskie powstrzymują się od wszelkich działań, które mogłyby zagrozić funkcjonowaniu Agencji lub osiągnięciu jej celów. Państwa członkowskie informują Agencję o takiej współpracy operacyjnej z innymi państwami członkowskimi lub państwami trzecimi na granicach zewnętrznych oraz w dziedzinie powrotów. Dyrektor wykonawczy regularnie, nie rzadziej jednak niż raz w roku, informuje zarząd o takich kwestiach.

Artykuł 8

Wieloletni cykl polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami

1. Komisja i Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna zapewniają skuteczność europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami za pomocą wieloletniego cyklu polityki strategicznej *przyjmowanego zgodnie z procedurą określoną w ust. 4.*
2. Wieloletnia polityka strategiczna w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami określa sposób spójnego, zintegrowanego i systematycznego podejścia do wyzwań w dziedzinie zarządzania granicami i powrotów. ***Określa ona priorytety polityczne oraz wskazuje wytyczne strategiczne na okres pięciu lat w odniesieniu do elementów określonych w art. 3.***

3. Wieloletni cykl polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami składa się z czterech etapów określonych w ust. 4–7.
4. W oparciu o strategiczną analizę ryzyka dotyczącą europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, o której mowa w art. 29 ust. 2, Komisja ***przygotowuje dokument strategiczny określający wieloletnią politykę strategiczną*** w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami. ***Komisja przedkłada ten dokument strategiczny Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do przedyskutowania. Po przedyskutowaniu dokumentu Komisja przyjmuje komunikat ustanawiający wieloletnią politykę strategiczną w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami.***

5. W celu wdrożenia *wieloletniej polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami* Agencja, decyzją zarządu podejmowaną na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego *przygotowanego w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i Komisją*, ustanawia strategię techniczną i operacyjną w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami. W uzasadnionych przypadkach Agencja bierze pod uwagę specyficzną sytuację państw członkowskich, w szczególności ich położenie geograficzne. Strategia techniczna i operacyjna musi być zgodna z art. 3 i *wieloletnią polityką strategiczną w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami*. Wspiera ona i wspomaga wdrażanie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami we wszystkich państwach członkowskich.

6. W celu wdrożenia **wieloletniej polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami** państwa członkowskie ustanawiają krajowe strategie w zakresie zintegrowanego **europejskiego** zarządzania granicami w drodze ścisłej współpracy wszystkich organów krajowych odpowiedzialnych za zarządzanie granicami **zewnętrznymi i powroty**. Te krajowe strategie muszą być zgodne z art. 3, **wieloletnią polityką strategiczną w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami** oraz strategią techniczną i operacyjną.

7. *Cztery lata od przyjęcia wieloletniej polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami* Komisja przeprowadza ■ dokładną ocenę jej wdrożenia. Wyniki tej oceny uwzględnia się przy przygotowaniu kolejnego wieloletniego cyklu polityki strategicznej. *Państwa członkowskie i Agencja przekazują Komisji w odpowiednim terminie niezbędne informacje dla potrzeb przeprowadzenia tej oceny. Komisja przekazuje wyniki tej oceny Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.*

8. W przypadku gdy sytuacja na granicach zewnętrznych lub w zakresie powrotów wymaga zmiany priorytetów polityki, Komisja zmienia zgodnie z procedurą określoną w ust. 4 wieloletnią politykę strategiczną w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami *lub jej odpowiednie części*.

W przypadku dokonania przez Komisję zmiany wieloletniej polityki strategicznej zgodnie z akapitem pierwszym dostosowuje się, w razie potrzeby, strategie techniczne i operacyjne oraz strategie krajowe.

Artykuł 9

Zintegrowane planowanie

1. Na podstawie wieloletniego cyklu polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna ustanawia proces zintegrowanego planowania w zakresie zarządzania granicami i powrotów, w *tym procesy* planowania operacyjnego, planowania awaryjnego i planowania rozwoju zdolności. Ten proces zintegrowanego planowania jest ustanawiany zgodnie z *ust. 2, 3 i 4 niniejszego artykułu*.

2. *Państwa członkowskie i Agencja przyjmują plany operacyjne dotyczące zarządzania granicami i powrotów. Plany operacyjne państw członkowskich odnoszące się do odcinków granicznych o wysokim i krytycznym poziomie ryzyka są koordynowane z sąsiednimi państwami członkowskimi oraz z Agencją w celu wdrożenia niezbędnych środków transgranicznych i udzielenia wsparcia ze strony Agencji. W odniesieniu do działań Agencji procesy planowania operacyjnego na kolejny rok określa się w załączniku do jednolitego dokumentu programowego, o którym mowa w art. 102. W odniesieniu do poszczególnych działań operacyjnych wynikiem procesów planowania operacyjnego są plany operacyjne, o których mowa w art. 38 i 74 ust. 3. Plany operacyjne lub ich część mogą być, w odpowiednim przypadku, opatrzone klauzulą tajności zgodnie z art. 92.*

3. *Każde państwo członkowskie przyjmuje plan awaryjny na potrzeby zarządzania swoimi granicami i powrotami. Zgodnie z krajową strategią zintegrowanego zarządzania granicami plany awaryjne zawierają opis wszelkich niezbędnych środków i zasobów na potrzeby ewentualnego wzmocnienia zdolności, w tym logistyki i wsparcia, zarówno na poziomie krajowym, jak i z Agencji.*

Zainteresowane państwo członkowskie oraz Agencja, w ścisłej koordynacji z sąsiednimi państwami członkowskimi, wspólnie przygotowują tę część planów awaryjnych, która wymaga dodatkowego wsparcia ze strony Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej.

4. *Państwa członkowskie przyjmują krajowe plany rozwoju zdolności w zakresie zarządzania granicami i powrotów zgodnie z ich krajowymi strategiami zintegrowanego zarządzania granicami. W tych krajowych planach rozwoju zdolności opisuje się średnio- i długoterminową ewolucję zdolności krajowych w zakresie zarządzania granicami i powrotów.*

W krajowych planach rozwoju zdolności uwzględnia się zmiany każdego z elementów europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, w szczególności polityki zatrudniania i szkolenia funkcjonariuszy straży granicznej i specjalistów ds. powrotów, nabywania i konserwacji wyposażenia, niezbędnych działań badawczo-rozwojowych oraz odpowiednich wymogów w zakresie finansowania i źródeł finansowania.

5. *Plany awaryjne oraz krajowe plany rozwoju zdolności, o których mowa w ust. 3 i 4, opierają się na scenariuszach wynikających z analizy ryzyka. Scenariusze te odzwierciedlają możliwy rozwój sytuacji na granicach zewnętrznych oraz w obszarze nielegalnej imigracji, a także wyzwania określone w wieloletnim cyklu polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami. Te scenariusze określa się w dotyczących ich planach awaryjnych i krajowych planach rozwoju zdolności.*

6. *Metodyka i procedura sporządzania planów, o których mowa w ust. 3 i 4, są przyjmowane na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego przez zarząd, po konsultacji z państwami członkowskimi.*
7. *Agencja przygotowuje przegląd krajowych planów rozwoju zdolności oraz wieloletnią strategię nabywania wyposażenia Agencji, o którym mowa w art. 63, a także wieloletnie planowanie profili członków personelu stałej służby.*

Agencja przekazuje ten przegląd państwom członkowskim i Komisji w celu określenia możliwych synergii i możliwości współpracy w różnych dziedzinach objętych krajowymi planami rozwoju zdolności, w tym w zakresie wspólnych zamówień. W oparciu o określone synergie Agencja może zaprosić państwa członkowskie do udziału w działaniach następczych dotyczących współpracy.

8. *Zarząd spotyka się co najmniej raz w roku w celu omówienia i zatwierdzenia planu działania w zakresie zdolności Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej. Wniosek dotyczący planu działania w zakresie zdolności jest przedkładany przez dyrektora wykonawczego na podstawie przeglądu krajowych planów rozwoju zdolności z uwzględnieniem, między innymi, wyników analizy ryzyka i ocen narażenia przeprowadzonych zgodnie z art. 29 i 32 oraz własnych planów wieloletnich Agencji. Po zatwierdzeniu przez zarząd plan działania w zakresie zdolności załącza się do strategii technicznej i operacyjnej, o której mowa w art. 8 ust. 5.*

ROZDZIAŁ II

Funkcjonowanie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej

SEKCJA 1

ZADANIA EUROPEJSKIEJ AGENCJI STRAŻY GRANICZNEJ I PRZYBRZEŻNEJ

Artykuł 10

Zadania Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej

1. Agencja realizuje następujące zadania ■ :
 - a) monitorowanie ruchów migracyjnych i przeprowadzanie analizy ryzyka w odniesieniu do wszystkich aspektów zintegrowanego zarządzania granicami;
 - b) monitorowanie potrzeb operacyjnych państw członkowskich związanych z realizacją powrotów, w tym poprzez zbieranie danych operacyjnych;
 - c) przeprowadzanie oceny narażenia, w tym oceny zdolności i gotowości państw członkowskich do stawienia czoła zagrożeniom i wyzwaniom na granicach zewnętrznych;
 - d) monitorowanie zarządzania granicami zewnętrznymi za pośrednictwem urzędników łącznikowych Agencji w państwach członkowskich;
 - e) *monitorowanie przestrzegania praw podstawowych we wszystkich swoich działaniach na granicach zewnętrznych i w operacjach powrotowych;*

- f) wspieranie rozwoju i funkcjonowania EUROSUR-u;
- g) wspomaganie państw członkowskich w sytuacjach wymagających zwiększonej pomocy technicznej i operacyjnej na granicach zewnętrznych poprzez koordynację i organizację wspólnych operacji, z uwzględnieniem faktu, że niektóre sytuacje mogą obejmować nadzwyczajne sytuacje humanitarne i ratownictwo na morzu zgodnie z prawem Unii i prawem międzynarodowym;
- h) wspomaganie państw członkowskich w sytuacjach wymagających zwiększonej pomocy technicznej i operacyjnej na granicach zewnętrznych poprzez uruchamianie szybkich interwencji na granicach zewnętrznych tych państw członkowskich, które zmagają się ze szczególnymi i wyjątkowo trudnymi wyzwaniem, z uwzględnieniem faktu, że niektóre sytuacje mogą obejmować nadzwyczajne sytuacje humanitarne i ratownictwo na morzu zgodnie z prawem Unii i prawem międzynarodowym;

- i) udzielanie pomocy technicznej i operacyjnej państwom członkowskim i państwom trzecim, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 656/2014 oraz prawem międzynarodowym, poprzez wsparcie akcji poszukiwania i ratowania osób znajdujących się w niebezpieczeństwie na morzu, które to akcje mogą być podejmowane podczas operacji ochrony granic morskich;
- j) rozmieszczanie stałej służby w ramach zespołów zarządzania granicami, zespołów wspierających zarządzanie migracjami i zespołów powrotowych (zwanych dalej łącznie „zespołami”) w czasie wspólnych operacji oraz szybkich interwencji na granicy, operacji powrotowych i interwencji powrotowych;
- k) tworzenie rezerwy wyposażenia technicznego obejmującej rezerwę wyposażenia na potrzeby szybkiego reagowania rozmieszczanej na potrzeby wspólnych operacji, szybkich interwencji na granicy oraz w ramach zespołów wspierających zarządzanie migracjami, a także na potrzeby operacji powrotowych i interwencji powrotowych;

- l) tworzenie i zarządzanie, *przy wsparciu wewnętrznego mechanizmu kontroli jakości*, własnymi zdolnościami kadrowymi i technicznymi w celu wnoszenia wkładu do stałej służby, w tym w zatrudnianiu i szkoleniu członków personelu działających w charakterze członków zespołów, oraz w rezerwie wyposażenia technicznego;
- m) w ramach zespołów wspierających zarządzanie migracjami na obszarach hotspotów ■ :
- (i) – rozmieszczanie personelu operacyjnego i wyposażenia technicznego w celu udzielenia pomocy w sprawdzaniu, prowadzeniu rozmów, identyfikacji i pobieraniu odcisków palców;
- (ii) ustalanie, we współpracy z *EASO i* właściwymi organami krajowymi, procedury służącej udzielaniu wstępnych informacji i kierowaniu dalej osób, które potrzebują ochrony międzynarodowej lub zamierzają się o nią ubiegać, *w tym procedury identyfikacji grup wymagających szczególnego traktowania*;

- n) udzielanie pomocy na wszystkich etapach procesu powrotu *bez dokonywania kontroli merytorycznej decyzji nakazujących powrót, które pozostają w wyłącznej właściwości państw członkowskich, pomaganie* w koordynacji i organizacji operacji powrotowych, a także *udzielanie wsparcia technicznego i operacyjnego w realizacji zobowiązania osób powracających do powrotu oraz wsparcia technicznego i operacyjnego w operacjach i interwencjach powrotowych, w tym w okolicznościach wymagających zwiększonej pomocy;*

I

- o) tworzenie zasobu obserwatorów przymusowych powrotów;
- p) rozmieszczanie zespołów powrotowych w czasie interwencji powrotowych;

- q) współpracowanie z Europolem i Eurojustem, w ramach mandatów przyznanych tym agencjom, oraz wspieranie państw członkowskich w sytuacjach wymagających zwiększonej pomocy technicznej i operacyjnej na granicach zewnętrznych w walce z przestępczością transgraniczną i terroryzmem;
- r) współpracowanie z *EASO*, w ramach swych odpowiednich mandatów, w szczególności w celu ułatwiania stosowania środków w przypadku obywateli państw trzecich, których wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej zostały odrzucone w drodze ostatecznej decyzji i którzy są zobowiązani do powrotu;

- s) *współpracowanie z FRA, w ramach swych odpowiednich mandatów, w celu zapewnienia ciągłego i jednolitego stosowania dorobku prawnego Unii w zakresie praw podstawowych;*
- t) *współpracowanie z Europejską Agencją Kontroli Rybołówstwa (EFCA) oraz Europejską Agencją Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA), w ramach swych odpowiednich mandatów, w celu wsparcia organów krajowych pełniących funkcje straży przybrzeżnej, zgodnie z art. 69, w tym ratujących życie na morzu, przez zapewnienie usług, informacji, wyposażenia i szkoleń oraz koordynację operacji wielofunkcyjnych;*
- u) *współpracowanie z państwami trzecimi w dziedzinach objętych niniejszym rozporządzeniem, w tym w drodze ewentualnego operacyjnego rozmieszczania zespołów zarządzania granicami ■ w państwach trzecich;*

■

- v) wspomaganie państw członkowskich i państw trzecich w kontekście współpracy technicznej i operacyjnej między nimi w dziedzinach objętych zakresem niniejszego rozporządzenia;
- w) wspomaganie państw członkowskich i państw trzecich w szkoleniu krajowych funkcjonariuszy straży granicznej, innego odpowiedniego personelu i ekspertów w dziedzinie powrotów, w tym *przez* ustanawianie wspólnych standardów i *programów* szkoleniowych, *obejmujących prawa podstawowe*;
- x) uczestnictwo w rozwoju badań i innowacji i w zarządzaniu badaniami i innowacjami mającymi znaczenie dla kontroli ■ granic zewnętrznych, w tym dla stosowania zaawansowanych technologii ochrony, oraz tworzenie *własnych* projektów pilotażowych, *w razie potrzeby, w celu realizacji działań przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu*;
- y) *opracowywanie standardów technicznych wymiany informacji*;

- z) wspieranie opracowywania standardów technicznych wyposażenia w obszarze kontroli granicznej i powrotów, w tym na potrzeby wzajemnych połączeń systemów i sieci, *oraz w stosownych przypadkach wspieranie opracowywania wspólnych minimalnych standardów ochrony granic zewnętrznych, zgodnie z odpowiednimi kompetencjami państw członkowskich i Komisji*;
- aa) tworzenie i utrzymywanie sieci komunikacyjnej, o której mowa w art. 14;
- ab) opracowywanie i wdrażanie, zgodnie z rozporządzeniem **(UE) 2017/1725**, systemów informacyjnych umożliwiających płynną i niezawodną wymianę informacji na temat pojawiających się zagrożeń w dziedzinie zarządzania granicami zewnętrznymi, nielegalnej imigracji i powrotów, w ścisłej współpracy z Komisją, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, a także z Europejską Siecią Migracyjną ustanowioną na mocy decyzji Rady 2008/381/WE³⁶;

³⁶ Decyzja Rady z dnia 14 maja 2008 r. w sprawie ustanowienia Europejskiej Sieci Migracyjnej (Dz.U. L 131 z 21.5.2008, s. 7).

- ac) w stosownych przypadkach zapewnianie niezbędnej pomocy przy opracowywaniu wspólnego środowiska wymiany informacji, w tym w zakresie współdziałania systemów;
- ad) *przestrzeganie wysokich standardów w zakresie zarządzania granicami, umożliwiających przejrzystość i kontrolę publiczną przy pełnym poszanowaniu obowiązującego prawa i zapewniających poszanowanie, ochronę i promowanie praw podstawowych;*
- ae) zarządzanie systemem FADO (fałszywe i autentyczne dokumenty on-line), o którym mowa w art. 79, i obsługa tego systemu *oraz wspieranie państw członkowskich poprzez ułatwianie wykrywania przypadków fałszowania dokumentów;*

- af) wypełnianie zadań i obowiązków powierzonych Agencji na mocy *rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240*³⁷ i zapewnienie utworzenia jednostki centralnej ETIAS i obsługa tej jednostki zgodnie z art. 7 *tego rozporządzenia*;
- ag) *wspomaganie państw członkowskich w ułatwianiu osobom przekraczania granic zewnętrznych.*

³⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240 z dnia 12 września 2018 r. ustanawiające europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) i zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1077/2011, (UE) nr 515/2014, (UE) 2016/399, (UE) 2016/1624 i (UE) 2017/2226 (Dz.U. L 236 z 19.9.2018, s. 1).

2. Agencja informuje ■ na temat kwestii wchodzących w zakres jej mandatu. Agencja podaje do publicznej wiadomości rzetelne, *szczegółowe, terminowe* i wyczerpujące informacje o swoich działaniach.

Takie informowanie nie może stać na przeszkodzie wypełnianiu zadań, o których mowa w ust. 1 tego artykułu, w szczególności nie może dotyczyć informacji operacyjnych, których podanie do wiadomości publicznej zagroziłoby osiągnięciu celu operacji. Agencja informuje z zastrzeżeniem art. 92 i zgodnie z odpowiednimi planami informowania i rozpowszechniania informacji przyjętymi przez zarząd oraz, w stosownych przypadkach, w ścisłej współpracy z innymi organami i jednostkami organizacyjnymi.

SEKCJA 2

WYMIANA INFORMACJI I WSPÓŁPRACA

Artykuł 11

Obowiązek współpracy w dobrej wierze

Agencja i organy krajowe odpowiedzialne za zarządzanie granicami **■**, w tym straże przybrzeżne w zakresie realizowanych przez nie zadań kontroli granicznej, **oraz organy krajowe odpowiedzialne za powroty** mają obowiązek współpracy w dobrej wierze oraz obowiązek wymiany informacji.

Artykuł 12

Obowiązek wymiany informacji

1. W celu realizacji zadań powierzonych im na mocy niniejszego rozporządzenia ■ Agencja, organy krajowe odpowiedzialne za zarządzanie granicami, w tym straże przybrzeżne w zakresie realizowanych przez nie zadań kontroli granicznej, oraz organy krajowe odpowiedzialne za powroty terminowo i rzetelnie dzielą się wszelkimi niezbędnymi informacjami, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i innymi odpowiednimi przepisami prawa Unii i prawa krajowego dotyczącymi wymiany informacji.
2. Agencja podejmuje właściwe środki w celu ułatwienia wymiany informacji istotnych dla jej zadań z Komisją i państwami członkowskimi ■ .

*Jeżeli informacje są istotne do wykonywania jej zadań, Agencja wymienia się informacjami z **innymi odpowiednimi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii** do celów analizy ryzyka, zbierania danych statystycznych, oceny sytuacji w państwach trzecich, szkoleń i udzielania państwom członkowskim wsparcia w zakresie planowania awaryjnego. W **tym celu** organy i jednostki organizacyjne Unii opracowują niezbędne narzędzia i struktury ■ .*

3. Agencja podejmuje wszelkie niezbędne środki w celu ułatwienia wymiany informacji istotnych dla jej zadań z Irlandią i Zjednoczonym Królestwem, jeżeli informacje te dotyczą działań, w których te państwa uczestniczą zgodnie z art. 70 i art. 100 ust. 5.

Artykuł 13

Krajowe punkty kontaktowe

1. Każde państwo członkowskie wyznacza krajowy punkt kontaktowy, za którego pośrednictwem odbywa się komunikacja z Agencją we wszelkich kwestiach dotyczących działań Agencji, **bez uszczerbku dla roli krajowych ośrodków koordynacji**. Krajowe punkty kontaktowe są stale dostępne i zapewniają terminowe rozpowszechnienie wszystkich informacji pochodzących od Agencji do wszystkich odpowiednich organów danego państwa członkowskiego, w szczególności członków zarządu i krajowego ośrodka koordynacji.
2. *Państwa członkowskie mogą wyznaczyć maksymalnie dwóch członków personelu reprezentujących ich krajowe punkty kontaktowe, którzy są kierowani do Agencji jako urzędnicy łącznikowi. Urzędnicy łącznikowi ułatwiają komunikację między krajowym punktem kontaktowym a Agencją i mogą, w razie potrzeby, uczestniczyć w istotnych spotkaniach.*

3. *Agencja zapewnia urzędnikom łącznikowym niezbędne pomieszczenia w swojej siedzibie oraz odpowiednie wsparcie w wykonywaniu ich obowiązków. Wszystkie pozostałe koszty powstałe w związku z wysyłaniem urzędników łącznikowych są pokrywane przez państwo członkowskie. Zarząd określa zasady i warunki wysyłania oraz zasady zapewnienia odpowiedniego wsparcia.*

Artykuł 14

Sieć komunikacyjna

1. Agencja tworzy i utrzymuje sieć komunikacyjną w celu zapewnienia łączności i narzędzi analitycznych oraz umożliwienia wymiany szczególnie chronionych informacji jawnych oraz informacji niejawnych między krajowymi ośrodkami koordynacji w sposób bezpieczny i w czasie zbliżonym do rzeczywistego.

Każdy system lub każda aplikacja wykorzystujące sieć komunikacyjną muszą być zgodne z prawem Unii dotyczącym ochrony danych w całym cyklu swojego życia.

Sieć komunikacyjna działa dwadzieścia cztery godziny na dobę przez siedem dni w tygodniu i umożliwia:

- a) dwustronną i wielostronną wymianę informacji w czasie zbliżonym do rzeczywistego;
- b) organizowanie konferencji audio i wideo;
- c) bezpieczne postępowanie ze szczególnie chronionymi informacjami jawnymi oraz przechowywanie, przekazywanie i przetwarzanie takich informacji;

- d) bezpieczne postępowanie z informacjami niejawnymi UE opatrzonymi klauzulą tajności do poziomu CONFIDENTIEL UE/EU **CONFIDENTIAL** lub do poziomu opatrzonego równoważną krajową klauzulą tajności oraz przechowywanie, przekazywanie i przetwarzanie takich informacji przy zapewnieniu postępowania z informacjami niejawnymi, ich przechowywania, przekazywania i przetwarzania w ramach odrębnej i należycie akredytowanej części sieci komunikacyjnej.
2. Agencja udziela pomocy technicznej i zapewnia, aby sieć komunikacyjna była stale dostępna i kompatybilna z systemem teleinformatycznym zarządzanym przez Agencję.

Artykuł 15

Systemy wymiany informacji i aplikacje zarządzane przez Agencję

1. Agencja może podjąć wszelkie niezbędne środki w celu ułatwienia wymiany informacji istotnych dla jej zadań z ***Parlamentem Europejskim, Radą***, Komisją i państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, z ***innymi instytucjami Unii, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii oraz organizacjami międzynarodowymi wymienionymi w art. 68 ust. 1 oraz państwami trzecimi, o których mowa w art. 71.***

2. Agencja opracowuje, wdraża i obsługuje system informacyjny umożliwiający wymianę informacji poufnych i szczególnie chronionych informacji jawnych z podmiotami, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz wymianę danych osobowych, o których mowa w art. 86–91, zgodnie z art. 92.
3. W stosownych przypadkach Agencja wdraża systemy informacyjne, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, w ramach sieci komunikacyjnej, o której mowa w art. 14.

Artykuł 16

Standardy techniczne wymiany informacji

Agencja opracowuje standardy techniczne *we współpracy z państwami członkowskimi w celu:*

- a) wzajemnego połączenia sieci komunikacyjnej, o której mowa w art. 14, z sieciami krajowymi wykorzystywanymi do tworzenia krajowych obrazów sytuacji, o których mowa w art. 25, oraz z innymi odpowiednimi systemami informacyjnymi do celów niniejszego rozporządzenia;
- b) tworzenia i sprzęgania odpowiednich systemów wymiany informacji i oprogramowania stosowanych przez Agencję i państwa członkowskie do celów niniejszego rozporządzenia;

- c) transmisji obrazów sytuacji oraz, w stosownych przypadkach, szczególnych obrazów sytuacji, o których mowa w art. 27, oraz zapewnienia komunikacji między odpowiednimi jednostkami i ośrodkami *właściwych* organów krajowych, a także zespołami rozmieszczonymi przez Agencję za pomocą różnych środków komunikacji, takich jak łączność satelitarna i sieć radiowa;
- d) informowania o pozycji środków własnych w celu jak najlepszego możliwego wykorzystania rozwoju technologicznego systemu nawigacji satelitarnej ustanowionego w ramach programu Galileo zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1285/2013³⁸ .

³⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1285/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie realizacji i eksploatacji europejskich systemów nawigacji satelitarnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 876/2002 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 683/2008 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 1).

Artykuł 17

Zabezpieczenie informacji

Państwa członkowskie, za pośrednictwem swoich krajowych ośrodków koordynacji i pod nadzorem właściwych organów krajowych, zapewniają, aby ich organy krajowe i jednostki organizacyjne, **korzystając** z sieci komunikacyjnej, o której mowa w art. 14, i systemów wymiany informacji Agencji:

- a) miały odpowiedni i **ciągły** dostęp do odpowiednich systemów i sieci **Agencji lub systemów i sieci połączonych z nią**;
- b) **stosowały odpowiednie** standardy techniczne, o których mowa w art. 16;
- c) stosowały przepisy i normy bezpieczeństwa równoważne z tymi, jakie stosuje Agencja przy przetwarzaniu informacji niejawnych;
- d) wymieniały, przetwarzały i przechowywały szczególnie chronione informacje jawne i niejawne w sposób zgodny z art. 92.

SEKCJA 3

EUROSUR

Artykuł 18

EUROSUR

W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się EUROSUR jako zintegrowane ramy wymiany informacji i współpracy *operacyjnej* w ramach Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, służące poprawie *znajomości sytuacji* i zwiększeniu zdolności reagowania *do celów* zarządzania granicami, *w tym* wykrywania, zapobiegania i zwalczania nielegalnej imigracji i przestępczości transgranicznej, a także przyczyniania się do zapewnienia ochrony i ratowania życia migrantów.

Artykuł 19

Zakres EUROSUR-u

1. EUROSUR wykorzystuje się do odprawy granicznej na wyznaczonych przejściach granicznych oraz do ochrony zewnętrznych granic lądowych, morskich i powietrznych, w tym monitorowania, wykrywania, identyfikowania, śledzenia i przechwytywania niedozwolonego przekraczania granic oraz zapobiegania mu, do celów wykrywania i zwalczania nielegalnej imigracji i przestępczości transgranicznej oraz zapobiegania tym zjawiskom, a także przyczyniania się do zapewnienia ochrony i ratowania życia migrantów.
2. EUROSUR-u nie wykorzystuje się na potrzeby żadnych środków prawnych ani administracyjnych zastosowanych w sytuacji, gdy właściwe organy jednego z państw członkowskich przechwyciły transgraniczną działalność przestępczą lub niedozwolone przekraczanie granic zewnętrznych przez osoby.

Artykuł 20

Komponenty EUROSUR-u

1. Państwa członkowskie i Agencja korzystają z EUROSUR do celów wymiany informacji i współpracy w dziedzinie ochrony granic, **z uwzględnieniem istniejących mechanizmów wymiany informacji i współpracy**. EUROSUR składa się z następujących elementów:
 - a) krajowych ośrodków koordynacji, o których mowa w art. 21;
 - b) krajowych obrazów sytuacji, o których mowa w art. 25;
 - c) europejskiego obrazu sytuacji, o którym mowa w art. 26, w tym informacji na temat odcinków granicy zewnętrznej wraz z odpowiadającymi im poziomami ryzyka;
 - d) szczególnych obrazów sytuacji, o których mowa w art. 27;

e) połączonych usług EUROSUR-u, o których mowa w art. 28;

f) zintegrowanego planowania, o którym mowa w art. 9 ■ .

2. Krajowe ośrodki koordynacji dostarczają Agencji, za pośrednictwem sieci komunikacyjnej, o której mowa w art. 14, i odpowiednich systemów, informacje pochodzące z ich krajowych obrazów sytuacji oraz, w stosownych przypadkach, szczególnych obrazów sytuacji, które to informacje są niezbędne do utworzenia i utrzymania europejskiego obrazu sytuacji.
3. Agencja zapewnia krajowym ośrodkom koordynacji, za pośrednictwem sieci komunikacyjnej, nieograniczony całodobowy dostęp przez siedem dni w tygodniu do szczególnych obrazów sytuacji oraz do europejskiego obrazu sytuacji.

Artykuł 21

Krajowe ośrodki koordynacji

1. Każde państwo członkowskie wyznacza, prowadzi i utrzymuje krajowy ośrodek koordynacji, który służy koordynacji i wymianie informacji między wszystkimi organami prowadzącymi działania w zakresie kontroli granic zewnętrznych na poziomie krajowym, a także z pozostałymi krajowymi ośrodkami koordynacji oraz z Agencją. Każde państwo członkowskie powiadamia Komisję o utworzeniu swojego krajowego ośrodka koordynacji, a następnie Komisja przekazuje tę informację pozostałym państwom członkowskim i Agencji.
2. Z zastrzeżeniem art. 13 i w ramach EUROSUR-u krajowy ośrodek koordynacji stanowi pojedynczy punkt kontaktowy służący wymianie informacji i współpracy z innymi krajowymi ośrodkami koordynacji i z Agencją.

3. Krajowe ośrodki koordynacji:

- a) zapewniają terminową wymianę informacji i terminową współpracę między wszystkimi organami krajowymi odpowiedzialnymi za kontrolę granic zewnętrznych na poziomie krajowym oraz z innymi krajowymi ośrodkami koordynacji i z Agencją;
- b) zapewniają terminową wymianę informacji z działającymi na poziomie krajowym organami zajmującymi się poszukiwaniem i ratownictwem, organami ścigania oraz organami właściwymi w sprawach imigracji i azylu i zarządzają upowszechnianiem stosownych informacji na poziomie krajowym;
- c) przyczyniają się do skutecznego i efektywnego zarządzania zasobami i personelem;
- d) tworzą i utrzymują krajowy obraz sytuacji zgodnie z art. 25;

- e) wspierają **koordynację, planowanie i wdrażanie** krajowej kontroli granicznej;
- f) koordynują krajowe systemy kontroli granicznej zgodnie z prawem krajowym;
- g) uczestniczą w regularnej ocenie skutków krajowych działań w zakresie kontroli granicznej do celów niniejszego rozporządzenia;
- h) koordynują środki operacyjne z pozostałymi państwami członkowskimi i państwami trzecimi, bez uszczerbku dla kompetencji Agencji i pozostałych państw członkowskich;
- i) wymieniają się stosownymi informacjami z krajowymi urzędnikami łącznikowymi ds. imigracji swych państw członkowskich – ***o ile zostali wyznaczeni – za pośrednictwem odpowiednich struktur ustanowionych na poziomie krajowym*** w celu przyczyniania się do realizacji europejskiego obrazu sytuacji i wspierania operacji kontroli granicznej;

- j) *pod nadzorem właściwych organów krajowych – przyczyniają się do zabezpieczania informacji* krajowych systemów informacyjnych i systemów informacyjnych Agencji **■** .

■

4. Państwa członkowskie mogą powierzyć organom regionalnym, lokalnym, funkcyjnym lub innym, które mają możliwość podejmowania decyzji operacyjnych, zadanie zapewnienia znajomości sytuacji oraz zdolności reagowania w ramach odpowiednich obszarów ich kompetencji, w tym zadania i kompetencje wymienione w ust. 3 lit. c), e) i f).
5. Decyzja państwa członkowskiego o powierzeniu zadań zgodnie z ust. 4 nie wpływa na możliwość prowadzenia przez krajowy ośrodek koordynacji współpracy i wymiany informacji z innymi krajowymi ośrodkami koordynacji i Agencją.

6. W uprzednio zdefiniowanych przypadkach wskazanych na poziomie krajowym krajowy ośrodek koordynacji może upoważnić organ, o którym mowa w ust. 4, do komunikowania się i wymiany informacji z regionalnymi organami lub krajowym ośrodkiem koordynacji innego państwa członkowskiego lub właściwymi organami państwa trzeciego, pod warunkiem że taki upoważniony organ będzie regularnie informował swój krajowy ośrodek koordynacji o takim komunikowaniu się i wymianie informacji.
7. ***Krajowy ośrodek koordynacji działa dwadzieścia cztery godziny na dobę przez siedem dni w tygodniu.***

Artykuł 22

Podręcznik EUROSUR

1. Komisja, w ścisłej współpracy z Agencją i wszelkimi innymi odpowiednimi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, przyjmuje i udostępnia praktyczny podręcznik dotyczący wdrażania EUROSUR-u i zarządzania tym systemem (zwany dalej „podręcznikiem EUROSUR-u”). Podręcznik EUROSUR-u zawiera wytyczne techniczne i operacyjne, zalecenia oraz najlepsze praktyki, w tym dotyczące współpracy z państwami trzecimi. Komisja przyjmuje podręcznik EUROSUR-u w formie zalecenia.
2. Po konsultacji z państwami członkowskimi i Agencją Komisja może postanowić o nadaniu częściom podręcznika EUROSUR-u klauzuli tajności RESTREINT UE/EU RESTRICTED zgodnie z zasadami ustanowionymi w regulaminie wewnętrznym Komisji.

Artykuł 23

Monitorowanie EUROSUR-u

1. Agencja i państwa członkowskie zapewniają stosowanie procedur monitorowania funkcjonowania EUROSUR-u pod względem technicznym i operacyjnym w kontekście realizacji celów dotyczących uzyskania odpowiedniej znajomości sytuacji oraz zdolności reagowania na granicach zewnętrznych.
2. Agencja w *sposób ciągły* monitoruje jakość usług oferowanych przez sieć komunikacyjną, o której mowa w art. 14, oraz jakość danych udostępnianych w ramach europejskiego obrazu sytuacji.
3. Agencja przekazuje ■ informacje zebrane w ramach monitorowania, o którym mowa w ust. 2, *krajowym ośrodkom koordynacji oraz odpowiednim strukturom struktur dowodzenia i kontroli wykorzystywanym do celów działalności Agencji* w ramach połączonych usług EUROSUR-u. Informacjom takim nadaje się klauzulę tajności RESTREINT UE/EU RESTRICTED.

SEKCJA 4

ZNAJOMOŚĆ SYTUACJI

Artykuł 24

Obrazy sytuacji

1. Krajowe obrazy sytuacji, europejski obraz sytuacji oraz szczególne obrazy sytuacji opracowuje się poprzez zbieranie, ocenianie, zestawianie, analizowanie, interpretowanie, generowanie, wizualizowanie i rozpowszechnianie informacji.

Obrazy sytuacji, o których mowa w akapicie pierwszym, składają się z następujących warstw *informacji*:

- a) warstwy zdarzeniowej, obejmującej ■ wydarzenia i *zdarzenia* związane z przypadkami niedozwolonego przekraczania granicy *i* z przestępczością transgraniczną oraz, *jeżeli są dostępne, informacje na temat* niedozwolonego wtórnego przemieszczania się w *celu zrozumienia tendencji migracyjnych, liczebności i szlaków*;

- b) warstwy operacyjnej, zawierającej informacje na temat operacji, w tym planu rozmieszczenia, obszaru operacji ■ oraz pozycji, czasu, statusu i rodzaju środków zaangażowanych zgodnie z planem operacyjnym;
- c) warstwy analitycznej, zawierającej przeanalizowane informacje istotne dla celów niniejszego rozporządzenia i w szczególności dla przypisania poziomów ryzyka odcinkom granicy zewnętrznej, takie jak obrazy i dane geograficzne, kluczowe zmiany i wskaźniki, sprawozdania analityczne i inne istotne informacje uzupełniające.

2. Obrazy sytuacji, o których mowa w ust. 1, umożliwiają identyfikację i śledzenie wydarzeń, operacji i odpowiadających im analiz dotyczących sytuacji, w których zagrożone jest życie ludzkie.

3. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające szczegóły warstw informacyjnych obrazów sytuacji oraz zasady tworzenia szczególnych obrazów sytuacji. W akcie wykonawczym określa się rodzaj przekazywanych informacji, podmioty odpowiedzialne za zbieranie, przetwarzanie, archiwizowanie i przekazywanie poszczególnych informacji, maksymalne terminy dotyczące zgłaszania, zasady dotyczące bezpieczeństwa i ochrony danych oraz związane z nimi mechanizmy kontroli jakości. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 122 ust. 2.

Artykuł 25

Krajowe obrazy sytuacji

1. Każdy krajowy ośrodek koordynacji tworzy i utrzymuje krajowy obraz sytuacji, aby dostarczyć wszystkim organom odpowiedzialnym za kontrolę granic zewnętrznych na poziomie krajowym skutecznych, dokładnych i aktualnych informacji.
2. Na krajowy obraz sytuacji składają się informacje zebrane z następujących źródeł:
 - a) krajowy system ochrony granicy, zgodnie z prawem krajowym;
 - b) stacjonarne i ruchome czujniki obsługiwane przez krajowe organy odpowiedzialne za ochronę granic zewnętrznych;
 - c) patrole chroniące granice oraz inne misje obserwacyjne;

- d) lokalne i regionalne ośrodki koordynacji oraz ośrodki koordynacji innego rodzaju;
- e) inne odpowiednie organy i systemy krajowe, obejmujące urzędników łącznikowych ds. imigracji, ośrodki operacyjne i punkty kontaktowe;
- f) odprawa graniczna;
- g) Agencja;
- h) krajowe ośrodki koordynacji w innych państwach członkowskich;
- i) organy państw trzecich, na podstawie umów dwustronnych lub wielostronnych i w ramach sieci regionalnych, o których mowa w art. 72;

- j) systemy zgłaszania statków morskich zgodnie z określającymi je odpowiednimi podstawami prawnymi;
 - k) inne odpowiednie organizacje europejskie i międzynarodowe;
 - l) inne źródła.
3. Każdy krajowy ośrodek koordynacji przypisuje każdemu zdarzeniu w warstwie zdarzeniowej krajowego obrazu sytuacji jeden orientacyjny poziom ryzyka, który można określić jako „niski”, „średni”, „wysoki” lub „**bardzo wysoki**”. Wszystkie zdarzenia udostępnia się Agencji.
4. Każdy krajowy ośrodek koordynacji może podjąć decyzję – na wniosek właściwych organów krajowych – o ograniczeniu dostępu do informacji dotyczących **bezpieczeństwa narodowego, w tym** środków wojskowych, zgodnie z zasadą ograniczonego dostępu.

5. Krajowe ośrodki koordynacji w sąsiadujących państwach członkowskich ***mogą udostępnić*** sobie nawzajem, bezpośrednio i w czasie zbliżonym do rzeczywistego, obraz sytuacji sąsiadujących odcinków granicy zewnętrznej zawierający informacje dotyczące pozycji, statusu i rodzaju środków własnych działających na sąsiadujących odcinkach granicy zewnętrznej.

Artykuł 26

Europejski obraz sytuacji

1. Agencja tworzy i utrzymuje europejski obraz sytuacji, aby dostarczyć krajowym ośrodkom koordynacji i Komisji skutecznych, dokładnych i aktualnych informacji i analiz dotyczących granic zewnętrznych, strefy przedgranicznej i niedozwolonego wtórnego przemieszczania się.

2. Na europejski obraz sytuacji składają się informacje zebrane z następujących źródeł:
- a) krajowe ośrodki koordynacji oraz krajowe obrazy sytuacji oraz informacje i sprawozdania otrzymane od urzędników łącznikowych ds. imigracji, w zakresie wymaganym w niniejszym artykule;
 - b) Agencja, w tym informacje i sprawozdania przekazywane przez jej urzędników łącznikowych zgodnie z art. 31 i 77;
 - c) delegatury Unii oraz misje i operacje w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO), *zgodnie z art. 68 ust. 1 akapit drugi lit. j)*;

- d) inne odpowiednie organy i jednostki organizacyjne Unii oraz organizacje międzynarodowe wymienione w art. 68 ust. 1;
- e) organy państw trzecich, na podstawie umów dwustronnych lub wielostronnych i w ramach sieci regionalnych, o których mowa w art. 72, oraz porozumień roboczych, o których mowa w art. 73 ust. 4;
- f) inne źródła.

3. Warstwa zdarzeniowa europejskiego obrazu sytuacji zawiera informacje dotyczące:

- a) zdarzeń i innych wydarzeń objętych warstwą zdarzeniową krajowych obrazów sytuacji;
- b) zdarzeń i innych wydarzeń objętych *szczególnymi obrazami sytuacji, zgodnie z art. 27*;
- c) zdarzeń na obszarze operacyjnym wspólnej operacji lub szybkiej interwencji koordynowanej przez Agencję lub na obszarze hotspotu ■ .

4. Warstwa operacyjna europejskiego obrazu sytuacji zawiera informacje na temat wspólnych operacji i szybkich interwencji koordynowanych przez Agencję oraz obszarów hotspotów ■ i obejmuje opisy misji, lokalizacje, status, czasu trwania, informacje na temat zaangażowanych państw członkowskich i innych podmiotów, codzienne i cotygodniowe raporty sytuacyjne, dane statystyczne oraz pakiety informacyjne dla mediów.
5. Informacjom dotyczącym środków własnych objętych warstwą operacyjną europejskiego obrazu sytuacji można w stosownych przypadkach nadać klauzulę tajności RESTREINT UE/EU RESTRICTED.
6. W europejskim obrazie sytuacji Agencja uwzględnia poziomy ryzyka przypisane konkretnym zdarzeniom w krajowych obrazach sytuacji przez krajowe ośrodki koordynacji. **Każdemu** zdarzeniu w strefie przedgranicznej Agencja przypisuje pojedynczy orientacyjny poziom ryzyka i informuje o tym krajowe ośrodki koordynacji.

Artykuł 27

Szczególne obrazy sytuacji

1. Agencja i państwa członkowskie mogą tworzyć i utrzymywać szczególne obrazy sytuacji, aby wspierać szczególne działania operacyjne na granicach zewnętrznych lub dzielić się informacjami z *instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii oraz z organizacjami międzynarodowymi* wymienionymi w art. 68 ust. 1 lub z państwami trzecimi, zgodnie z art. 75 **■** .
2. Szczególne obrazy sytuacji składają się z podzbioru informacji z krajowych i europejskich obrazów sytuacji.
3. Szczegółowe zasady tworzenia i udostępniania szczególnych obrazów sytuacji są ustanowione w planie operacyjnym dotyczącym danego działania operacyjnego oraz w umowie dwustronnej lub wielostronnej, w przypadku gdy szczególny obraz sytuacji tworzony jest w ramach dwustronnej lub wielostronnej współpracy z państwami trzecimi. Dzielenie się informacjami na mocy niniejszego ustępu musi odbywać się zgodnie z *zasadą zgody wytwórcy*.

Artykuł 28

Połączone usługi EUROSUR-u

1. Agencja koordynuje połączone usługi EUROSUR-u, aby zapewnić krajowym ośrodkom koordynacji, Komisji i własnym strukturom informacje na temat granic zewnętrznych oraz strefy przedgranicznej w sposób regularny, rzetelny i efektywny pod względem kosztów.
2. Na wniosek krajowego ośrodka koordynacji Agencja dostarcza mu informacji na temat granic zewnętrznych państwa członkowskiego, do którego ośrodek ten należy, i na temat strefy przedgranicznej, które to informacje można uzyskać w ramach:
 - a) selektywnego monitorowania wyznaczonych portów i terenów nadbrzeżnych państw trzecich, które zostały wskazane na podstawie analizy ryzyka i informacji jako punkty przyjmowania na pokład lub punkt tranzytowy dla pojazdów lub statków morskich i innych jednostek wykorzystywanych do celów związanych z nielegalną imigracją lub przestępczością transgraniczną;
 - b) śledzenia statków morskich lub innych jednostek na pełnym morzu ***oraz śledzenia statków powietrznych***, w przypadku gdy wobec tych statków morskich, innych jednostek lub statków powietrznych zachodzi podejrzenie lub zostało wskazane, że są wykorzystywane do celów związanych z nielegalną imigracją lub przestępczością transgraniczną, ***w tym w przypadku osób znajdujących się w niebezpieczeństwie na morzu, w celu przekazania tej informacji odpowiednim organom właściwym w zakresie akcji poszukiwania i ratowania;***

- c) monitorowania wyznaczonych stref na obszarach morskich w celu wykrywania, identyfikowania i śledzenia statków morskich i innych jednostek, wykorzystywanych lub co do których zachodzi podejrzenie, że są wykorzystywane do celów związanych z nielegalną imigracją lub przestępczością transgraniczną, **w tym w przypadku osób znajdujących się w niebezpieczeństwie na morzu w celu przekazania tej informacji odpowiednim organom właściwym w zakresie akcji poszukiwania i ratowania;**
- d) **monitorowania wyznaczonych stref granic powietrznych w celu wykrywania, identyfikowania i śledzenia statków powietrznych i innych form wyposażenia, wykorzystywanych lub co do których zachodzi podejrzenie, że są wykorzystywane do celów związanych z nielegalną imigracją lub przestępczością transgraniczną;**
- e) oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do wyznaczonych stref na obszarach morskich oraz na lądowej i powietrznej granicy zewnętrznej, przeprowadzonej w celu zoptymalizowania działań w zakresie monitorowania i patrolowania;
- f) selektywnego monitorowania wyznaczonych stref przedgranicznych przy granicach zewnętrznych, które zostały wskazane na podstawie analizy ryzyka i informacji jako potencjalne strefy wyjazdu lub tranzytu do celów nielegalnej imigracji lub przestępczości transgranicznej;

- g) monitorowania ruchów migracyjnych do Unii i wewnątrz Unii ***pod względem tendencji, liczebności i szlaków***;
 - h) monitorowania mediów, wywiadu ze źródeł jawnych i analizy działalności w internecie zgodnie z, w odpowiednim przypadku, dyrektywą (UE) 2016/680 ***lub rozporządzeniem (UE) 2016/679*** w celu zapobiegania nielegalnej imigracji lub przestępczości transgranicznej;
 - i) analizy ***informacji pochodzących*** z wielkoskalowych systemów informatycznych w celu wykrywania zmieniających się szlaków i metod wykorzystywanych do celów nielegalnej imigracji i przestępczości transgranicznej.
3. Agencja może odrzucić wniosek złożony przez krajowy ośrodek koordynacji ze względów technicznych, finansowych lub operacyjnych. Agencja w stosownym czasie powiadamia krajowy ośrodek koordynacji o powodach takiego odrzucenia.
4. Agencja może z własnej inicjatywy korzystać z narzędzi nadzoru, o których mowa w ust. 2, w celu zbierania informacji na temat strefy przedgranicznej istotnych w kontekście europejskiego obrazu sytuacji.

SEKCJA 5

ANALIZA RYZYKA

Artykuł 29

Analiza ryzyka

1. Agencja monitoruje ruchy migracyjne do Unii i wewnątrz Unii ***pod względem tendencji, liczebności i szlaków oraz inne*** tendencje lub możliwe wyzwania na zewnętrznych granicach i w odniesieniu do powrotów. W tym celu, na mocy decyzji zarządu na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego, Agencja tworzy wspólny zintegrowany model analizy ryzyka, stosowany przez Agencję i państwa członkowskie. Wspólny zintegrowany model analizy ryzyka jest ***tworzony i*** aktualizowany, ***w razie potrzeby***, na podstawie wyników oceny wdrażania wieloletniego cyklu polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, o którym mowa w art. 8 ust. 7. ■

2. Agencja sporządza ogólne roczne analizy ryzyka, które przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji z zastosowaniem zasad bezpieczeństwa przyjętych zgodnie z art. 92 oraz ukierunkowane analizy ryzyka na potrzeby działań operacyjnych. Co dwa lata Agencja, *w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi*, przygotowuje i przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji strategiczną analizę ryzyka na potrzeby europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami. Takie strategiczne analizy ryzyka uwzględnia się przy przygotowywaniu wieloletniego cyklu polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami. Agencja sporządza takie ogólne roczne analizy ryzyka oraz strategiczne analizy ryzyka w oparciu o otrzymane informacje, w tym informacje od państw członkowskich. ***Dane osobowe umieszczane w wynikach takich analiz ryzyka są anonimizowane.***
3. Analizy ryzyka, o których mowa w ust. 2, obejmują wszystkie aspekty istotne dla europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami w celu opracowania mechanizmu wstępnego ostrzegania.
4. ***Agencja publikuje wyczerpujące informacje na temat wspólnego zintegrowanego modelu analizy ryzyka.***

5. Państwa członkowskie przekazują Agencji wszelkie niezbędne informacje na temat sytuacji, tendencji i potencjalnych zagrożeń na granicach zewnętrznych oraz w dziedzinie powrotów. Państwa członkowskie regularnie lub na wniosek Agencji przekazują jej wszelkie stosowne informacje, takie jak dane statystyczne i operacyjne zbierane w związku z *europejskim zintegrowanym zarządzaniem granicami, które są zawarte w wykazie obowiązkowych informacji i danych, które mają być wymieniane z Agencją, zgodnie z art. 100 ust. 2 lit. e),* a także informacje pozyskane z warstwy analitycznej krajowego obrazu sytuacji, zgodnie z art. 25.
6. Wyniki analizy ryzyka przekazywane są zarządowi i *udostępniane właściwym organom państw członkowskich w sposób terminowy i rzetelny.*
7. Państwa członkowskie uwzględniają wyniki analizy ryzyka przy planowaniu swoich operacji i działań na granicach zewnętrznych, a także swoich działań w dziedzinie powrotów.
8. Agencja włącza wyniki wspólnego zintegrowanego modelu analizy ryzyka w opracowywanie wspólnych podstawowych programów szkoleń, o których mowa w art. 62 .

SEKCJA 6

ZAPOBIEGANIE I ZDOLNOŚĆ REAGOWANIA

Artykuł 30

Wyznaczenie odcinków granicy zewnętrznej

Do celów niniejszego rozporządzenia każde państwo członkowskie dokonuje podziału swoich granic zewnętrznych na odcinki granicy zewnętrznej. Odcinki te składają się z odcinków lądowych, morskich oraz, jeżeli państwo członkowskie tak postanowi, powietrznych. Każde państwo członkowskie powiadamia o tych odcinkach granicy zewnętrznej Agencję.

Państwa członkowskie powiadamiają Agencję w sposób terminowy o wszelkich zmianach dotyczących odcinków granicy zewnętrznej w celu zapewnienia ciągłości analizy ryzyka przez Agencję.

Artykuł 31

Urzędnicy łącznikowi Agencji w państwach członkowskich

1. Agencja zapewnia regularne monitorowanie zarządzania granicami zewnętrznymi i powrotów przez wszystkie państwa członkowskie za pośrednictwem urzędników łącznikowych Agencji.

Agencja może postanowić, że jeden urzędnik łącznikowy będzie odpowiedzialny za maksymalnie cztery państwa członkowskie znajdujące się geograficznie blisko siebie.

2. Dyrektor wykonawczy wyznacza spośród personelu statutowego ekspertów, którzy są wysyłani jako urzędnicy łącznikowi. Na podstawie analizy ryzyka i po zasięgnięciu opinii danego państwa członkowskiego dyrektor wykonawczy przedstawia wniosek dotyczący charakteru i warunków wysłania urzędnika łącznikowego, państwa członkowskiego lub regionu, do którego urzędnik łącznikowy może zostać wysłany oraz możliwych zadań, które nie zostały ujęte w ust. 3. Wniosek dyrektora wykonawczego podlega zatwierdzeniu przez zarząd. Dyrektor wykonawczy powiadamia dane państwo członkowskie o wyznaczeniu oraz określa, wspólnie z państwem członkowskim, miejsce, do którego urzędnik łącznikowy zostanie wysłany.

3. Urzędnicy łącznikowi działają w imieniu Agencji, a ich rolą jest wspieranie współpracy i dialogu między Agencją a organami krajowymi odpowiedzialnymi za zarządzanie granicami, w tym strażami przybrzeżnymi w zakresie realizowanych przez nie zadań kontroli granicznej, jak również organami krajowymi odpowiedzialnymi za powroty. Urzędnicy łącznikowi w szczególności:
- a) pełnią rolę pośredników między Agencją a organami krajowymi odpowiedzialnymi za zarządzanie granicami, w tym strażami przybrzeżnymi w zakresie realizowanych przez nie zadań kontroli granicznej, jak również organami krajowymi odpowiedzialnymi za powroty;
 - b) wspierają zbieranie informacji potrzebnych Agencji do monitorowania nielegalnej imigracji oraz sporządzania analiz ryzyka, o których mowa w art. 29;
 - c) wspierają zbieranie informacji, o których mowa w art. 32, potrzebnych Agencji do sporządzania oceny narażenia i *przygotowują w tym celu sprawozdanie*;

- d) monitorują środki przyjmowane przez państwo członkowskie na odcinkach granicy zewnętrznej, którym przypisano wysoki lub krytyczny poziom ryzyka zgodnie z art. 34;
- e) przyczyniają się do wspierania stosowania dorobku Unii związanego z zarządzaniem granicami zewnętrznymi i z powrotami, w tym w zakresie poszanowania praw podstawowych;
- f) w razie potrzeby współpracują z urzędnikiem ds. praw podstawowych, aby promować poszanowanie praw podstawowych w działaniach Agencji zgodnie z lit. e);*
- g) wspomagają, w miarę możliwości, państwa członkowskie w opracowywaniu ich planów awaryjnych dotyczących zarządzania granicami;

- h) ułatwiają komunikację między zainteresowanym państwem członkowskim a Agencją, przekazują zainteresowanemu państwu członkowskiemu stosowne informacje z Agencji, w tym informacje o trwających operacjach;
- i) regularnie składają *bezpośrednio* dyrektorowi wykonawczemu sprawozdania dotyczące sytuacji na granicach zewnętrznych oraz zdolności danego państwa członkowskiego do skutecznego radzenia sobie z sytuacją na granicach zewnętrznych; składają także sprawozdania z wykonania operacji powrotowych w kierunku odpowiednich państw trzecich;
- j) monitorują środki przyjmowane przez państwo członkowskie w odniesieniu do sytuacji wymagającej pilnego podjęcia działań na granicach zewnętrznych, o której mowa w art. 42;
- k) monitorują środki przyjmowane przez państwo członkowskie w odniesieniu do powrotów i wspierają zbieranie informacji wymaganych przez Agencję do celów prowadzenia działalności, o której mowa w art. 48.

4. Jeżeli *składane przez* urzędnika łącznikowego *sprawozdania*, o których mowa w ust. 3 lit. i), wyrażają obawy co do jednego lub większej liczby aspektów istotnych dla danego państwa członkowskiego, dyrektor wykonawczy niezwłocznie informuje o tym fakcie to państwo członkowskie.
5. Na potrzeby ust. 3 urzędnik łącznikowy, zgodnie z krajowymi i unijnymi przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i ochrony danych:
 - a) otrzymuje informacje pochodzące z danego krajowego ośrodka koordynacji oraz z odpowiedniego krajowego obrazu sytuacji utworzonego zgodnie z art. 25;

- b) utrzymuje regularne kontakty z organami krajowymi odpowiedzialnymi za zarządzanie granicami, w tym strażami przybrzeżnymi w zakresie realizowanych przez nie zadań kontroli granicznej, jak również z organami krajowymi odpowiedzialnymi za powroty, a jednocześnie informuje odpowiedni **krajowy** punkt kontaktowy.
6. Sprawozdanie urzędnika łącznikowego, o którym mowa w ust. 3 lit. c) niniejszego artykułu, stanowi element oceny narażenia, o której mowa w art. 32. Sprawozdanie zostaje przekazane zainteresowanemu państwu członkowskiemu.
7. Przy wywiązywaniu się ze swoich obowiązków urzędnicy łącznikowi przyjmują instrukcje wyłącznie od Agencji.

Artykuł 32

Ocena narażenia

1. Agencja ustanawia wspólną metodykę przeprowadzania oceny narażenia w drodze decyzji zarządu podejmowanej na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego ***przygotowanego w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i Komisją***. Metodyka ta obejmuje kryteria obiektywne, na podstawie których Agencja przeprowadza ocenę narażenia, częstotliwość takich ocen narażenia, sposób przeprowadzania kolejnych ocen oraz warunki skutecznego systemu monitorowania wdrażania zaleceń dyrektora wykonawczego, o których mowa w ust. 7.

2. Agencja monitoruje i ocenia dostępność wyposażenia technicznego, systemów, zdolności, zasobów, infrastruktury, a także odpowiednio wykwalifikowanego i przeszkolonego personelu państw członkowskich, niezbędnych do kontroli granicznej, o której mowa w art. 3 ust. 1 lit. a). W tym kontekście Agencja ocenia krajowe plany rozwoju zdolności, o których mowa w art. 9 ust. 4, pod względem ***zdolności do wykonywania kontroli granicznej, biorąc pod uwagę fakt, iż niektóre zdolności krajowe mogą być częściowo wykorzystywane do celów innych niż kontrola graniczna***. Do celów przyszłego planowania Agencja przeprowadza takie monitorowanie i ocenę jako środek zapobiegawczy na podstawie analizy ryzyka sporządzonej zgodnie z art. 29 ust. 2. Agencja przeprowadza takie monitorowanie i ocenę przynajmniej raz w roku, chyba że dyrektor wykonawczy, na podstawie analizy ryzyka lub wcześniejszej oceny narażenia, postanowi inaczej. ***W każdym przypadku każde państwo członkowskie podlega monitorowaniu i ocenie co najmniej raz na trzy lata.***

3. Z zastrzeżeniem art. 9 państwa członkowskie, na wniosek Agencji, przedstawiają informacje dotyczące wyposażenia technicznego, personelu i – w najszerszym możliwym zakresie – środków finansowych dostępnych na poziomie krajowym w celu prowadzenia kontroli granicznych. Państwa członkowskie przekazują również, na wniosek Agencji, informacje o swoich planach awaryjnych dotyczących zarządzania granicami.
4. Celem oceny narażenia jest dokonanie przez Agencję oceny zdolności i gotowości państw członkowskich do stawienia czoła **obecnym i nadchodzącym wyzwaniom** na granicach zewnętrznych; określanie, w szczególności w odniesieniu do tych państw członkowskich, które stoją w obliczu szczególnych i wyjątkowo trudnych wyzwań, ewentualnych bezpośrednich skutków na granicach zewnętrznych i wynikającego z tego wpływu na funkcjonowanie strefy Schengen; ocena ich zdolności do wnoszenia wkładu do stałej służby oraz rezerwie wyposażenia technicznego, w tym rezerwie wyposażenia na potrzeby szybkiego reagowania; **oraz ocena zdolności państw członkowskich do przyjmowania wsparcia ze strony Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z art. 9 ust. 3.** Ocena ta pozostaje bez uszczerbku dla mechanizmu oceny Schengen.

5. W ocenie narażenia Agencja *ocenia – pod względem jakościowym i ilościowym* – zdolność państw członkowskich do wykonywania wszelkich zadań w zakresie zarządzania granicami, w tym zdolność państw członkowskich do radzenia sobie z potencjalnym przybyciem dużej liczby osób na ich terytorium.
6. Wstępne wyniki oceny narażenia są przedkładane zainteresowanym państwom członkowskim. Państwa te mogą zgłaszać uwagi dotyczące tej oceny.
7. W razie konieczności dyrektor wykonawczy, po zasięgnięciu opinii zainteresowanego państwa członkowskiego, wydaje zalecenie określające niezbędne środki do podjęcia przez to państwo członkowskie oraz termin, w którym środki takie mają zostać wdrożone. Dyrektor wykonawczy wzywa zainteresowane państwa członkowskie, aby podjęło niezbędne środki na podstawie planu działania opracowanego, po zasięgnięciu opinii dyrektora wykonawczego, przez dane państwo członkowskie.

8. Podstawą środków, jakie dyrektor wykonawczy zaleca zainteresowanym państwom członkowskim, są wyniki oceny narażenia, przy uwzględnieniu analizy ryzyka sporządzonej przez Agencję, uwag zainteresowanego państwa członkowskiego oraz wyników mechanizmu oceny Schengen.

Zalecane środki muszą mieć na celu wyeliminowanie słabych punktów wskazanych w ocenie, co ma prowadzić do zwiększenia przez państwa członkowskie ich gotowości do stawiania czoła *obecnym i nadchodzącym* wyzwaniom *na granicach zewnętrznych* poprzez optymalizację lub udoskonalenie ich zdolności, wyposażenia technicznego, systemów, zasobów i planów awaryjnych. *Dyrektor wykonawczy może zaoferować państwom członkowskim wiedzę techniczną Agencji w celu udzielenia wsparcia we wdrożeniu zalecanych środków.*

9. Dyrektor wykonawczy monitoruje wdrażanie zalecanych środków w drodze regularnych sprawozdań składanych przez państwa członkowskie w oparciu o plany działania, o których mowa w ust. 7.

W przypadku ryzyka niewdrożenia przez państwo członkowskie zalecanego środka w terminie wyznaczonym zgodnie z ust. 7, dyrektor wykonawczy natychmiast informuje o tym członka zarządu z danego państwa członkowskiego i Komisję. ***Dyrektor wykonawczy, po zasięgnięciu opinii członka zarządu z danego państwa członkowskiego,*** zwraca się z zapytaniem do odpowiednich organów tego państwa członkowskiego co do przyczyn opóźnienia i proponuje wsparcie Agencji we wdrożeniu zalecanego środka.

10. Jeżeli państwo członkowskie nie wdroży w terminie wyznaczonym zgodnie z ust. 7 niniejszego artykułu niezbędnych środków przewidzianych w zaleceniu, dyrektor wykonawczy przekazuje sprawę zarządowi i powiadamia Komisję. Zarząd przyjmuje, na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego, decyzję określającą środki niezbędne do podjęcia przez dane państwo członkowskie oraz termin, w którym środki takie mają zostać wdrożone. Decyzja zarządu jest wiążąca dla tego państwa członkowskiego. Jeżeli państwo członkowskie nie wdroży środków w terminie przewidzianym w tej decyzji, zarząd powiadamia o tym Radę i Komisję i mogą zostać podjęte dalsze działania zgodnie z art. 42.

11. Ocena narażenia, *w tym szczegółowy opis wyniku oceny narażenia, środki podjęte przez państwa członkowskie w odpowiedzi na ocenę narażenia oraz status wdrożenia wszelkich wcześniej zaleconych środków* są regularnie, nie rzadziej niż raz w roku, przekazywane zgodnie z art. 92 Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji.

Artykuł 33

Synergie między oceną narażenia a mechanizmem oceny Schengen

1. Należy maksymalizować synergie między oceną narażenia a mechanizmem oceny Schengen, aby stworzyć wierniejszy obraz sytuacji w zakresie funkcjonowania strefy Schengen, unikając, w miarę możliwości, powielania wysiłków po stronie państw członkowskich i zapewniając lepiej skoordynowane wykorzystanie odpowiednich instrumentów finansowych Unii wspierających zarządzanie granicami zewnętrznymi.
2. Do celu, o którym mowa w ust. 1, Komisja i Agencja dokonują niezbędnych uzgodnień, aby dzielić się między sobą, w sposób regularny, bezpieczny i terminowy, wszelkimi informacjami dotyczącymi wyników ocen narażenia oraz wynikami ocen przeprowadzonych w ramach mechanizmu oceny Schengen w dziedzinie zarządzania granicami. Te uzgodnienia dotyczące dzielenia się informacjami obejmują sprawozdania z ocen narażenia i sprawozdania z wizyt w ramach oceny Schengen, kolejne zalecenia, plany działania oraz wszelkie aktualizacje dotyczące realizacji planów działania przedstawionych przez państwa członkowskie.

3. *Do celów mechanizmu oceny Schengen w odniesieniu do zarządzania granicami zewnętrznymi Komisja udostępnia wyniki ocen narażenia wszystkim członkom zespołów ds. oceny Schengen zaangażowanym w ocenę danego państwa członkowskiego. Takie informacje uznaje się za informacje szczególnie chronione w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 1053/2013 i odpowiednio się z nimi postępuje.*
4. Uzgodnienia, o których mowa w ust. 2, obejmują wyniki ocen przeprowadzonych w ramach mechanizmu oceny Schengen w zakresie powrotów, aby zapewnić Agencji pełną wiedzę na temat zidentyfikowanych niedociągnięć w celu umożliwienia jej zaproponowania danym państwom członkowskim odpowiednich środków wspierających w tym zakresie.

Artykuł 34

Przypisanie poziomów ryzyka odcinkom granicy zewnętrznej

1. Na podstawie sporządzonej przez siebie analizy ryzyka i oceny narażenia i w porozumieniu z danym państwem członkowskim Agencja przypisuje następujące poziomy ryzyka każdemu odcinkowi granicy zewnętrznej lub zmienia te poziomy:
 - a) niski poziom ryzyka w przypadku zdarzeń związanych z nielegalną **imigracją** lub przestępczością transgraniczną występujących na danym odcinku granicy, jeżeli te zdarzenia mają nieznaczny wpływ na bezpieczeństwo granic;
 - b) średni poziom ryzyka w przypadku zdarzeń związanych z nielegalną **imigracją** lub przestępczością transgraniczną występujących na danym odcinku granicy, jeżeli te zdarzenia mają umiarkowany wpływ na bezpieczeństwo granic;

- c) wysoki poziom ryzyka w przypadku zdarzeń związanych z nielegalną imigracją lub przestępczością transgraniczną występujących na danym odcinku granicy, jeżeli te zdarzenia mają istotny wpływ na bezpieczeństwo granic.

2. *Aby szybko reagować na sytuacje kryzysowe na danym odcinku granicy zewnętrznej, jeżeli analiza ryzyka sporządzona przez Agencję wskazuje, że zdarzenia związane z nielegalną imigracją lub przestępczością transgraniczną występujące na tym odcinku granicy zewnętrznej mają decydujący wpływ na bezpieczeństwo granicy do tego stopnia, że narażają na niebezpieczeństwo funkcjonowanie strefy Schengen, **Agencja, w porozumieniu z danym państwem członkowskim, przypisuje czasowo temu odcinkowi granicy zewnętrznej poziom ryzyka „krytyczny”.***
3. *Jeżeli dane państwo członkowskie i Agencja nie osiągną porozumienia w sprawie przypisania poziomemu ryzyka odcinkowi granicy zewnętrznej, poziom ryzyka przypisany wcześniej temu odcinkowi granicy pozostaje bez zmian.*

4. Krajowy ośrodek koordynacji stale ocenia, w *ściślej współpracy z innymi właściwymi organami krajowymi*, czy konieczna jest zmiana poziomu ryzyka któregośkolwiek z odcinków granicy zewnętrznej, biorąc pod uwagę informacje zawarte w krajowym obrazie sytuacji, i informuje o tym odpowiednio Agencję.
5. Agencja wskazuje poziomy ryzyka przypisane odcinkom granicy zewnętrznej w europejskim obrazie sytuacji.

Artykuł 35

Reakcja odpowiadająca poziomom ryzyka

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby kontrola graniczna na odcinkach granicy zewnętrznej odpowiadała przypisanym im poziomom ryzyka w następujący sposób:
 - a) jeżeli odcinkowi granicy zewnętrznej przypisano niski poziom ryzyka, organy krajowe odpowiedzialne za kontrolę granic zewnętrznych organizują zwykłą kontrolę graniczną na podstawie analizy ryzyka i zapewniają, aby wystarczająca liczba personelu i wystarczające zasoby były *dostępne dla tego odcinka granicy*;
 - b) jeżeli odcinkowi granicy zewnętrznej przypisano średni poziom ryzyka, organy krajowe odpowiedzialne za kontrolę granic zewnętrznych zapewniają – w uzupełnieniu środków przyjętych zgodnie z lit. a) niniejszego ustępu – zastosowanie odpowiednich środków kontroli granicznej na tym odcinku granicy; W przypadku zastosowania tych środków kontroli granicznej powiadamia się krajowy ośrodek koordynacji; krajowy ośrodek koordynacji koordynuje wszelkie wsparcie udzielone zgodnie z art. 21 ust. 3;

- c) jeżeli odcinkowi granicy zewnętrznej przypisano wysoki poziom ryzyka, dane państwo członkowskie zapewnia – w uzupełnieniu środków przyjętych zgodnie z lit. b) niniejszego ustępu – za pośrednictwem krajowego ośrodka koordynacji, udzielenie niezbędnego wsparcia krajowym organom działającym na tym odcinku granicy oraz zastosowanie wzmocnionych środków kontroli granicznej; to państwo członkowskie może zwrócić się o wsparcie do Agencji na warunkach określonych w art. 36 w odniesieniu do rozpoczęcia wspólnych operacji lub szybkich interwencji na granicy.
- d) jeżeli odcinkowi granicy zewnętrznej przypisano krytyczny poziom ryzyka, Agencja powiadamia o tym Komisję; dyrektor wykonawczy – w uzupełnieniu środków przyjętych zgodnie z lit. c) niniejszego ustępu – **wydaje** zalecenie ■ zgodnie z art. 41 *ust. 1*, uwzględniając trwające wsparcie ze strony Agencji; **dane państwo członkowskie ustosunkowuje się do zalecenia zgodnie z art. 41 ust. 2.**

2. Krajowy ośrodek koordynacji regularnie informuje Agencję o środkach zastosowanych na poziomie krajowym zgodnie z ust. 1 lit. **c) i d)**
3. Jeżeli odcinkowi granicy zewnętrznej przylegającemu do odcinka granicy innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego objętego umowami, porozumieniami lub sieciami regionalnymi, o których mowa w art. 72 i 73, przypisano średni, wysoki lub krytyczny poziom ryzyka, krajowe ośrodki koordynacji kontaktują się z krajowym ośrodkiem koordynacji w sąsiadującym państwie członkowskim lub z właściwym organem sąsiadującego państwa **trzeciego** i dążą do skoordynowania wraz z Agencją niezbędnych działań transgranicznych.
4. Agencja wraz z danym państwem członkowskim ocenia przypisanie poziomów ryzyka oraz odpowiednie środki zastosowane na poziomie krajowym i unijnym. Ocenę tę uwzględnia się w ocenie narażenia przeprowadzanej przez Agencję zgodnie z art. 32.

SEKCJA 7

DZIAŁANIA AGENCJI NA GRANICACH ZEWNĘTRZNYCH

Artykuł 36

Działania Agencji na granicach zewnętrznych

1. Państwo członkowskie może zwrócić się do Agencji o pomoc przy realizacji swoich obowiązków w zakresie kontroli granic zewnętrznych. Agencja realizuje również środki zgodnie z art. 41 i 42.
2. Agencja organizuje odpowiednią pomoc techniczną i operacyjną dla przyjmującego państwa członkowskiego i może, działając zgodnie z odpowiednim prawem Unii i prawem międzynarodowym, w tym zasadą non-refoulement, przyjąć jeden lub większą liczbę następujących środków:
 - a) koordynacja wspólnych operacji jednego lub większej liczby państw członkowskich oraz rozmieszczenie stałej służby i wyposażenia technicznego;

- b) organizacja szybkich interwencji na granicy i rozmieszczenie stałej służby i wyposażenia technicznego;
- c) koordynacja działań jednego lub większej liczby państw członkowskich i państw trzecich na granicach zewnętrznych, w tym wspólnych operacji z państwami trzecimi;
- d) rozmieszczenie stałej służby w ramach zespołów wspierających zarządzanie migracjami na, między innymi, obszarach hotspotów ■ w celu udzielenia pomocy technicznej i operacyjnej przy działaniach w zakresie powrotów;
- e) w ramach operacji, o których mowa w lit. a), b) i c) niniejszego ustępu, oraz zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 656/2014 i prawem międzynarodowym, udzielanie pomocy technicznej i operacyjnej państwom członkowskim i państwom trzecim poprzez wsparcie akcji poszukiwania i ratowania osób znajdujących się w niebezpieczeństwie na morzu, jakie mogą być podejmowane podczas operacji ochrony granic morskich;

- f) priorytetowe traktowanie połączonych usług EUROSUR-u.
- 3. Agencja finansuje lub współfinansuje działania, o których mowa w ust. 2, ze swojego budżetu zgodnie z zasadami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji.
- 4. W przypadku gdy Agencja ma znaczne dodatkowe potrzeby finansowe z powodu sytuacji panującej na granicach zewnętrznych, informuje o tym niezwłocznie Parlament Europejski, Radę i Komisję.

Artykuł 37

Inicjowanie wspólnych operacji i szybkich interwencji na granicach zewnętrznych

1. Państwo członkowskie może zwrócić się do Agencji o uruchomienie wspólnych operacji w celu stawienia czoła nadchodzącym wyzwaniom, w tym nielegalnej imigracji, obecnym lub przyszłym zagrożeniom na swoich granicach zewnętrznych lub przestępczości transgranicznej, lub o udzielenie zwiększonej pomocy technicznej i operacyjnej przy realizacji swoich obowiązków w zakresie kontroli granic zewnętrznych. ***W ramach takiego wniosku państwo członkowskie może również wskazać profile członków personelu operacyjnego potrzebnego do danej wspólnej operacji, w tym w stosownym przypadku, tych członków personelu, którzy mają uprawnienia wykonawcze.***
2. Na wniosek państwa członkowskiego stojącego w obliczu szczególnych i wyjątkowo trudnych wyzwań, w szczególności w przypadku masowego napływu do punktów na granicach zewnętrznych obywateli państw trzecich usiłujących przedostać się na terytorium tego państwa członkowskiego w sposób niedozwolony, Agencja może uruchomić na ograniczony czas na terytorium tego przyjmującego państwa członkowskiego szybką interwencję na granicy.

3. Dyrektor wykonawczy ocenia, zatwierdza i koordynuje wnioski państw członkowskich dotyczące wspólnych operacji lub szybkich interwencji na granicy. Wspólne operacje i szybkie interwencje na granicy są poprzedzone dokładną, wiarygodną i aktualną analizą ryzyka, co umożliwia Agencji uszeregowanie zawnioskowanych wspólnych operacji i szybkich interwencji na granicy pod względem priorytetu, biorąc pod uwagę poziomy ryzyka przypisane odcinkom granicy zewnętrznej, zgodnie z art. 34, oraz dostępność zasobów.
4. Cele wspólnej operacji lub szybkiej interwencji na granicy można osiągnąć w ramach operacji wielofunkcyjnej. Taka operacja może obejmować funkcje straży przybrzeżnej i zapobieganie przestępczości transgranicznej, ***koncentrujące się na zwalczaniu*** przemytu migrantów lub handlu ludźmi, a także zarządzanie migracjami, ***koncentrujące się na identyfikacji, rejestracji, prowadzeniu*** rozmów i ***powrotach***.

Artykuł 38

Plany operacyjne wspólnych operacji

1. Przygotowując wspólną operację, dyrektor wykonawczy, we współpracy z przyjmującym państwem członkowskim, sporządza wykaz niezbędnego wyposażenia technicznego, personelu i *profilu członków personelu*, w *tym, w stosownych przypadkach, członków personelu mających uprawnienia wykonawcze, wymagających zezwolenia zgodnie z art. 82 ust. 2. Wykaz ten sporządza się z uwzględnieniem dostępnych zasobów przyjmującego państwa członkowskiego oraz wniosku przyjmującego państwa członkowskiego, o którym mowa w art. 37.* Na podstawie tych elementów Agencja określa pakiet wzmocnienia technicznego i operacyjnego, a także działania na rzecz budowania zdolności do uwzględnienia w planie operacyjnym.
2. Dyrektor wykonawczy przygotowuje plan operacyjny wspólnych operacji na granicach zewnętrznych. Dyrektor wykonawczy i przyjmujące państwo członkowskie, po *starannym i terminowym* zasięgnięciu opinii uczestniczących państw członkowskich, uzgadniają plan operacyjny, określający szczegółowo aspekty organizacyjne i proceduralne wspólnej operacji.

3. Plan operacyjny jest wiążący dla Agencji, przyjmującego państwa członkowskiego i uczestniczących państw członkowskich. Obejmuje on wszystkie elementy uznane za niezbędne do realizacji wspólnej operacji, w tym:
- a) opis sytuacji wraz ze sposobem działania i celami rozmieszczenia, w tym cel operacyjny;
 - b) czas, przez jaki zgodnie z szacunkami ma trwać wspólna operacja, ***aby zrealizować jej cel***;
 - c) obszar geograficzny, na którym będzie miała miejsce wspólna operacja;

- d) opis zadań, w *tym tych, które wymagają uprawnień wykonawczych*, zakresu odpowiedzialności, w tym w kwestii poszanowania praw podstawowych i *wymogów dotyczących ochrony danych*, oraz specjalnych poleceń dla zespołów, w tym w zakresie dopuszczalnego korzystania z baz danych i dopuszczalnego stosowania broni służbowej, amunicji i wyposażenia w przyjmującym państwie członkowskim;
- e) skład zespołów, a także rozmieszczenie innego odpowiedniego personelu;
- f) przepisy dotyczące dowodzenia i kontroli, w tym imiona i nazwiska oraz stopnie służbowe funkcjonariuszy straży granicznej przyjmującego państwa członkowskiego odpowiedzialnych za współpracę z członkami zespołów i z Agencją, w szczególności imiona i nazwiska oraz stopnie służbowe tych funkcjonariuszy straży granicznej, którzy sprawują dowództwo w czasie rozmieszczenia, oraz pozycję członków zespołów w strukturze dowodzenia;

- g) wyposażenie techniczne rozmieszczane w czasie wspólnej operacji, w tym szczególne wymogi, takie jak warunki użytkowania, wymagany personel do obsługi, transport i inna logistyka oraz przepisy finansowe;
- h) szczegółowe zasady dotyczące natychmiastowego zgłaszania zdarzeń przez Agencję zarządowi i odpowiednim organom krajowym;
- i) system sprawozdawczości i oceny zawierający poziomy odniesienia dla sprawozdania z oceny, w tym w zakresie ochrony praw podstawowych, oraz ostateczny termin składania sprawozdania z oceny końcowej;

- j) w odniesieniu do operacji morskich – szczegółowe informacje dotyczące stosowania właściwej jurysdykcji i **prawa** właściwego na obszarze geograficznym, na którym odbywa się wspólna operacja, w tym odesłania do prawa krajowego, prawa międzynarodowego i prawa Unii dotyczącego przechwytywania, ratownictwa na morzu i sprowadzania na ląd; w tym względzie plan operacyjny opracowuje się zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 656/2014;
- k) warunki współpracy z państwami trzecimi, innymi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii lub organizacjami międzynarodowymi;
- l) ***ogólne instrukcje dotyczące sposobu zapewnienia ochrony praw podstawowych podczas działań operacyjnych Agencji;***
- m) procedury, za pomocą których osoby potrzebujące ochrony międzynarodowej, ofiary handlu ludźmi, osoby małoletnie bez opieki oraz osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji są kierowane do właściwych organów krajowych w celu udzielenia odpowiedniej pomocy;

- n) procedury określające mechanizm przyjmowania i przekazywania do Agencji skarg na wszelkie osoby uczestniczące w *działaniach operacyjnych Agencji*, w tym na funkcjonariuszy straży granicznej lub inny odpowiedni personel przyjmującego państwa członkowskiego oraz członków zespołów, dotyczące zarzucanych naruszeń praw podstawowych w kontekście ich udziału w *działaniach operacyjnych Agencji*;
 - o) rozwiązania logistyczne, w tym informacje dotyczące warunków pracy oraz uwarunkowań panujących na obszarach, na których mają być prowadzone wspólne operacje.
4. Wszelkie zmiany lub dostosowania planu operacyjnego wymagają zgody dyrektora wykonawczego i przyjmującego państwa członkowskiego, po zasięgnięciu opinii uczestniczących państw członkowskich. Agencja natychmiast przesyła egzemplarz zmienionego lub dostosowanego planu operacyjnego uczestniczącym państwom członkowskim.
5. *Niniejszy artykuł stosuje się odpowiednio do wszystkich operacji Agencji.*

Artykuł 39

Procedura uruchamiania szybkiej interwencji na granicy

1. Wniosek państwa członkowskiego o uruchomienie szybkiej interwencji na granicy zawiera opis sytuacji, możliwe cele i planowane potrzeby ***oraz profile potrzebnych członków personelu, w tym, w stosownych przypadkach, członków personelu mających uprawnienia wykonawcze***. W razie potrzeby dyrektor wykonawczy może natychmiast wysłać ekspertów z Agencji w celu dokonania oceny sytuacji na granicach zewnętrznych wnioskującego państwa członkowskiego.
2. Dyrektor wykonawczy natychmiast informuje zarząd o wniosku państwa członkowskiego o uruchomienie szybkiej interwencji na granicy.
3. Podejmując decyzję w sprawie wniosku państwa członkowskiego, dyrektor wykonawczy uwzględnia wyniki sporządzonych przez Agencję analiz ryzyka oraz warstwę analityczną europejskiego obrazu sytuacji, a także wyniki oceny narażenia, o której mowa w art. 32, i wszelkie inne stosowne informacje dostarczone przez wnioskujące państwo członkowskie lub inne państwo członkowskie.

4. *Dyrektor wykonawczy natychmiast ocenia możliwości przegrupowania dostępnych członków zespołów w ramach stałej służby, w szczególności personelu statutowego i personelu oddelegowanego do Agencji przez państwa członkowskie, obecnych na innych obszarach operacyjnych. Dyrektor wykonawczy ocenia też dodatkowe zapotrzebowanie na rozmieszczenie personelu operacyjnego zgodnie z art. 57 oraz, gdy wyczerpane zostaną zasoby członków personelu o wymaganych profilach, na uruchomienie rezerwy szybkiego reagowania zgodnie z art. 58.*
5. Dyrektor wykonawczy podejmuje decyzję w sprawie wniosku o uruchomienie szybkiej interwencji na granicy w ciągu dwóch dni roboczych od dnia otrzymania wniosku. Dyrektor wykonawczy powiadamia jednocześnie na piśmie o swojej decyzji wnioskujące państwo członkowskie i zarząd. W decyzji podaje się główne powody, dla których została ona podjęta. ■

6. *Podejmując decyzję, o której mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, dyrektor wykonawczy informuje państwa członkowskie o możliwości zwrócenia się o dodatkowy personel operacyjny zgodnie z art. 57 oraz, w stosownych przypadkach, zgodnie z art. 58, wskazując ewentualną liczbę i profile członków personelu operacyjnego, jakie mają być zapewnione przez poszczególne państwa członkowskie.*
7. Jeżeli dyrektor wykonawczy podejmie decyzję o uruchomieniu szybkiej interwencji na granicy, rozmieszcza dostępne zespoły zarządzania granicami ze stałej służby oraz wyposażenie z rezerwy wyposażenia technicznego zgodnie z art. 64, a także, w razie potrzeby, podejmuje decyzję w sprawie natychmiastowego wzmocnienia przez co najmniej jeden zespół zarządzania granicami, zgodnie z art. 57.
8. Dyrektor wykonawczy wraz z przyjmującym państwem członkowskim przygotowują i **uzgadniają** natychmiast, a w żadnym razie nie później niż w ciągu trzech dni roboczych od dnia decyzji, plan operacyjny zgodny z art. 38 ust. 2.

9. Po uzgodnieniu planu operacyjnego i przekazaniu go państwom członkowskim dyrektor wykonawczy ■ rozmieszcza natychmiast dostępny personel operacyjny w drodze przegrupowań z innych obszarów operacyjnych lub od innych zadań.
10. Równocześnie z rozmieszczeniem, o którym mowa w ust. 9, w razie potrzeby zapewnienia natychmiastowego wzmocnienia zespołów zarządzania granicami przegrupowanych z innych obszarów lub od innych zadań, dyrektor wykonawczy zwraca się do każdego państwa członkowskiego o podanie liczby i profili dodatkowych członków personelu, którzy mają być rozmieszczeni dodatkowo z krajowych wykazów na potrzeby rozmieszczeń krótkoterminowych, o których mowa w art. 57.

11. *W przypadku wystąpienia sytuacji, w której zespoły zarządzania granicami, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu, oraz personel, o którym mowa w ust. 8 niniejszego artykułu, okażą się niewystarczające, dyrektor wykonawczy może uruchomić rezerwę szybkiego reagowania, zwracając się do poszczególnych państw członkowskich o podanie liczby i profili dodatkowych członków personelu, którzy mają zostać rozmieszczeni zgodnie z art. 58.*
12. *Informacje, o których mowa w ust. 10 i 11, przekazuje się na piśmie krajowym punktom kontaktowym i wskazuje się w nich datę rozmieszczeń personelu z poszczególnych kategorii. Krajowym punktom kontaktowym przekazuje się również egzemplarz planu operacyjnego*
13. *Państwa członkowskie zapewniają natychmiastowe udostępnienie Agencji liczby i profili członków personelu, aby zagwarantować pełne rozmieszczenie zgodnie z art. 57 oraz, w stosownych przypadkach, zgodnie z art. 58.*

14. Rozmieszczenie pierwszych zespołów zarządzania granicami przegrupowanych z innych obszarów lub od innych zadań ma miejsce nie później niż w ciągu pięciu dni roboczych od dnia, w którym dyrektor wykonawczy i przyjmujące państwo członkowskie uzgodnili plan operacyjny. Rozmieszczenie dodatkowych zespołów zarządzania granicami ma miejsce, w razie potrzeby, ***nie później niż w ciągu 12 dni roboczych od dnia uzgodnienia planu operacyjnego.***
15. Jeżeli ma mieć miejsce szybka interwencja na granicy, dyrektor wykonawczy, po zasięgnięciu opinii zarządu, natychmiast rozpatruje priorytety dotyczące trwających i planowanych wspólnych operacji prowadzonych przez Agencję na innych granicach zewnętrznych w celu zapewnienia ewentualnych przesunięć zasobów na odcinki granic zewnętrznych, na których takie wzmocnione rozmieszczenie jest najbardziej potrzebne.

Zespoły wspierające zarządzanie migracjami

1. ***Jeżeli państwo członkowskie stoi w obliczu wyjątkowo trudnych wyzwań związanych z migracją na konkretnych obszarach hotspotów na swoich granicach zewnętrznych, charakteryzujących się dużym napływem mieszanych ruchów migracyjnych, takie państwo członkowskie może zwrócić się o wzmocnienie techniczne i operacyjne ze strony zespołów wspierających zarządzanie migracjami złożonych z ekspertów z odpowiednich organów i jednostek organizacyjnych Unii, które działają zgodnie ze swoimi mandatami.***

To państwo członkowskie przedkłada Komisji wniosek o wzmocnienie oraz ocenę swoich potrzeb. Na podstawie tej oceny potrzeb Komisja przekazuje wniosek, w odpowiednich przypadkach, Agencji, ***EASO***, Europolowi oraz innym odpowiednim organom i jednostkom organizacyjnym Unii.

2. Odpowiednie organy i jednostki organizacyjne Unii rozpatrują, ***zgodnie ze swoimi odpowiednimi mandatami***, wniosek państwa członkowskiego o wzmocnienie i ocenę jego potrzeb w ***celu określenia całościowego pakietu służącego wzmocnieniu, składającego się z różnych działań koordynowanych przez odpowiednie organy i jednostki organizacyjne Unii***, który zostanie uzgodniony z zainteresowanym państwem członkowskim. ***Proces ten jest koordynowany przez Komisję.***
3. Komisja – we współpracy z przyjmującym państwem członkowskim i odpowiednimi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, ***zgodnie ze swoimi odpowiednimi mandatami***, określa warunki współpracy ***na obszarze hotspotu*** i odpowiada za koordynację działań zespołów wspierających ***zarządzanie migracjami.***

4. Wzmocnienie techniczne i operacyjne zapewniane z pełnym poszanowaniem praw podstawowych przez **stałą służbę w ramach** zespołów wspierających zarządzanie migracjami może obejmować udzielanie:
- a) pomocy, z pełnym poszanowaniem praw podstawowych, w sprawdzaniu obywateli państw trzecich przybywających na granice zewnętrzne, w tym identyfikację, rejestrację i prowadzenie rozmów z tymi obywatelami państw trzecich, a także, na wniosek państwa członkowskiego, pobieranie odcisków palców od obywateli państw trzecich oraz udzielanie informacji na temat celu tych procedur;
 - b) wstępnych informacji osobom, które zamierzają ubiegać się o ochronę międzynarodową oraz kierowanie tych osób do właściwych organów krajowych danego państwa członkowskiego lub do ekspertów rozmieszczonych przez **EASO**;
 - c) pomocy technicznej i operacyjnej **w dziedzinie** powrotów **zgodnie z art. 48**, w tym przygotowanie ■ i organizację operacji powrotowych ■ ;
 - d) niezbędnego wyposażenia technicznego.

5. W skład zespołów wspierających zarządzanie migracjami wchodzi, w razie potrzeby, personel posiadający wiedzę fachową w dziedzinach takich jak ochrona dzieci, zwalczanie handlu ludźmi, **ochrona przed prześladowaniami związanymi z płcią *lub ochrona praw podstawowych***.

Artykuł 41

Proponowane działania na granicach zewnętrznych

1. Na podstawie wyników oceny narażenia lub gdy co najmniej jednemu odcinkowi granicy zewnętrznej przypisano krytyczny poziom ryzyka oraz uwzględniając odpowiednie elementy planów awaryjnych państwa członkowskiego, sporządzoną przez Agencję analizę ryzyka i warstwę analityczną europejskiego obrazu sytuacji, dyrektor wykonawczy zaleca zainteresowanemu państwu członkowskiemu zwrócić się do Agencji o zainicjowanie, przeprowadzenie ***lub dostosowanie*** wspólnych operacji, szybkich interwencji na granicy lub wszelkich innych stosownych działań Agencji określonych w art. 36.
2. Zainteresowane państwo członkowskie ustosunkowuje się do zalecenia dyrektora wykonawczego, ***o którym mowa w ust. 1***, w ciągu ***sześciu*** dni roboczych. W przypadku gdy państwo członkowskie ustosunkowuje się negatywnie do zalecenia, przedstawia uzasadnienie takiego stanowiska. Dyrektor wykonawczy niezwłocznie powiadamia ***zarząd i Komisję*** o zalecanych działaniach oraz o uzasadnieniu negatywnego stanowiska, aby ocenić, czy konieczne może być pilne podjęcie działań zgodnie z art. 42.

Artykuł 42

Sytuacja na granicach zewnętrznych wymagająca pilnego podjęcia działań

1. Jeżeli kontrola granic zewnętrznych staje się nieskuteczna do tego stopnia, że stwarza to ryzyko zagrożenia funkcjonowaniu strefy Schengen, ponieważ:
 - a) państwo członkowskie nie wdraża niezbędnych środków zgodnie z decyzją zarządu, o której mowa w art. 32 ust. 10; lub
 - b) państwo członkowskie stojące w obliczu szczególnych i wyjątkowo trudnych wyzwań na granicach zewnętrznych nie zwróciło się o wystarczające wsparcie ze strony Agencji na podstawie art. 37, 39 lub 40 albo nie podejmuje koniecznych kroków w celu wdrożenia działań na podstawie tych artykułów lub art. 41,

Rada, na podstawie wniosku Komisji, może niezwłocznie przyjąć decyzję w drodze aktu wykonawczego [] określającą środki do wdrożenia przez Agencję, mające na celu złagodzenie tego ryzyka i zobowiązującą dane państwo członkowskie do współpracy z Agencją przy wdrażaniu tych środków. Przed złożeniem wniosku Komisja zasięga opinii Agencji.

2. Jeżeli wystąpi sytuacja wymagająca pilnego podjęcia działań, Parlament Europejski **jest** niezwłocznie **informowany** o tej sytuacji oraz o wszelkich późniejszych środkach i decyzjach podjętych w odpowiedzi na nią.
3. W celu złagodzenia ryzyka zagrożenia funkcjonowaniu strefy Schengen, w decyzji **Rady**, o której to decyzji mowa w ust. 1, przewiduje się podjęcie przez Agencję co najmniej jednego z następujących środków:
 - a) organizacja i koordynacja szybkich interwencji na granicy oraz rozmieszczenie stałej służby, **w tym zespołów z rezerwy szybkiego reagowania**;
 - b) rozmieszczenie stałej służby w ramach zespołów wspierających zarządzanie migracjami, w szczególności na obszarach hotspotów;

- c) koordynacja działań jednego lub większej liczby państw członkowskich i państw trzecich na granicach zewnętrznych, w tym wspólnych operacji z państwami trzecimi;
 - d) rozmieszczenie wyposażenia technicznego;
 - e) organizacja interwencji powrotowych.
4. W ciągu dwóch dni roboczych od dnia przyjęcia przez Radę decyzji, o której mowa w ust. 1, dyrektor wykonawczy:

- a) określa działania, jakie należy podjąć w celu praktycznej realizacji środków określonych w tej decyzji, w tym wyposażenie techniczne oraz liczbę i profile członków personelu operacyjnego niezbędnego do osiągnięcia celów tej decyzji;
 - b) **przygotowuje** projekt planu operacyjnego i **przedkłada go** danemu państwu członkowskim.
5. Dyrektor wykonawczy i dane państwo członkowskie **uzgadniają** plan operacyjny, o którym mowa w ust. 4 lit. b), w ciągu **trzech** dni roboczych od dnia jego przedłożenia.
6. Agencja niezwłocznie, a w każdym razie nie później niż w ciągu pięciu dni roboczych od ustalenia planu operacyjnego, rozmieszcza niezbędny personel operacyjny ze stałej służby w celu praktycznej realizacji środków określonych w decyzji **Rady**, o której mowa w ust. 1. Dodatkowo zespoły są, o ile to konieczne, rozmieszczane na drugim etapie, a w żadnym razie nie później niż w ciągu **12** dni roboczych od **ustalenia planu operacyjnego**.

7. Agencja i *państwa członkowskie* niezwłocznie, a w żadnym razie nie później niż w ciągu 10 dni roboczych od ustalenia planu operacyjnego, *wysyłają* niezbędne wyposażenie techniczne *oraz właściwy personel do docelowego miejsca rozmieszczenia* w celu praktycznej realizacji środków określonych w decyzji *Rady*, o której mowa w ust. 1.

Dodatkowe wyposażenie techniczne jest, o ile to konieczne, rozmieszczane na drugim etapie, zgodnie z art. 64.

8. Dane państwo członkowskie wykonuje decyzję **Rady**, o której mowa w ust. 1. W tym celu podejmuje natychmiast współpracę z Agencją i niezbędne działania w celu ułatwienia wykonania decyzji oraz praktycznej realizacji środków określonych w tej decyzji i w planie operacyjnym **uzgodnionym z dyrektorem wykonawczym**, w szczególności przez realizację obowiązków, o których mowa w art. 43, 82 i 83.
9. Zgodnie z art. 57 i, w stosownych przypadkach, art. 39 państwa członkowskie udostępniają personel operacyjny określony przez dyrektora wykonawczego zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu.

- 10. Komisja monitoruje wdrażanie środków określonych w decyzji Rady, o której mowa w ust. 1, oraz działań podjętych w tym celu przez Agencję.** Jeżeli dane państwo członkowskie nie wykona decyzji **Rady**, o której mowa w ust. 1, w terminie 30 dni i nie podejmie współpracy z Agencją zgodnie z ust. 8 niniejszego artykułu, Komisja może zainicjować procedurę, o której mowa w art. 29 rozporządzenia (UE) 2016/399.

Artykuł 43

Wydawanie poleceń zespołom

1. W czasie rozmieszczenia zespołów zarządzania granicami, zespołów powrotowych i zespołów wspierających zarządzanie migracjami przyjmujące państwo członkowskie ***lub, w przypadku współpracy z państwem trzecim zgodnie z umową o statusie, dane państwo trzecie*** wydaje polecenia zespołom zgodnie z planem operacyjnym.
2. Agencja, za pośrednictwem swojego koordynatora , może przekazywać przyjmującemu państwu członkowskiemu swoje spostrzeżenia na temat poleceń wydawanych zespołom. W takim przypadku przyjmujące państwo członkowskie uwzględnia te spostrzeżenia i realizuje je w możliwie największym stopniu.
3. W razie gdy polecenia wydawane zespołom są niezgodne z planem operacyjnym, koordynator informuje natychmiast dyrektora wykonawczego, który może, w stosownych przypadkach, podjąć działania zgodnie z art. 46 ust. 3.

4. Wykonując swoje zadania i korzystając ze swoich uprawnień, członkowie zespołów w pełni przestrzegają praw podstawowych, w tym prawa dostępu do procedur azytowych, oraz respektują godność człowieka, **a także zwracają szczególną uwagę na osoby wymagające szczególnego traktowania**. Wszelkie działania podjęte przez nich w ramach wykonywania ich zadań i korzystania z ich uprawnień są proporcjonalne do celu takich działań. Podczas wykonywania swoich zadań i korzystania ze swoich uprawnień nie mogą oni dyskryminować osób z **jakichkolwiek powodów, takich jak** płeć, rasa, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religia lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientacja seksualna, zgodnie z art. 21 Karty.
5. Członkowie zespołów, którzy nie należą do personelu statutowego Agencji, podlegają środkom dyscyplinarnym swojego rodzimego państwa członkowskiego. Rodzime państwo członkowskie przyjmuje odpowiednie środki dyscyplinarne lub inne środki zgodnie ze swoim prawem krajowym na wypadek naruszenia praw podstawowych lub zobowiązań w zakresie ochrony międzynarodowej w trakcie **wszelkich działań operacyjnych Agencji**.

6. *Członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów podlegają środkom dyscyplinarnym przewidzianym w regulaminie pracowniczym i warunkach zatrudnienia oraz środkom dyscyplinarnym przewidzianym w mechanizmie nadzorczym, o którym mowa w art. 55 ust. 5 lit. a).*

Artykuł 44

Koordinator

1. Agencja zapewnia operacyjne wdrażanie wszystkich aspektów organizacyjnych wspólnych operacji, projektów pilotażowych lub szybkich interwencji na granicy, w tym obecność personelu statutowego.
2. Z zastrzeżeniem art. 60 dyrektor wykonawczy wyznacza spośród personelu statutowego jednego lub większą liczbę ekspertów, którzy są wysyłani jako koordynatorzy na potrzeby poszczególnych wspólnych operacji lub szybkich interwencji na granicy. Dyrektor wykonawczy powiadamia przyjmujące państwo członkowskie o wyznaczonej osobie.

3. Koordynator działa w imieniu Agencji w zakresie wszystkich aspektów rozmieszczenia zespołów. Rola koordynatora polega na wspieraniu współpracy i koordynacji między przyjmującymi i uczestniczącymi państwami członkowskimi. ***Co najmniej jeden obserwator praw podstawowych pomaga i doradza*** koordynatorowi. Koordynator w szczególności:
- a) pełni rolę pośrednika między Agencją, przyjmującym państwem członkowskim i członkami zespołów, zapewniając w imieniu Agencji pomoc w zakresie wszelkich kwestii związanych z warunkami ich rozmieszczenia w ramach zespołów;
 - b) monitoruje prawidłową realizację planu operacyjnego, w tym, ***we współpracy z obserwatorami praw podstawowych***, w kwestii ochrony praw podstawowych, i składa ***dyrektorowi wykonawczemu*** sprawozdania na ten temat;
 - c) działa w imieniu Agencji w odniesieniu do wszystkich aspektów rozmieszczenia zespołów i składa Agencji sprawozdania w odniesieniu do wszystkich tych aspektów;

d) składa dyrektorowi wykonawczemu sprawozdanie, jeżeli polecenia wydane zespołom przez przyjmujące państwo członkowskie są niezgodne z planem operacyjnym, w *szczególności w odniesieniu do praw podstawowych*, i – w stosownych przypadkach – sugeruje dyrektorowi wykonawczemu rozważenie przyjęcia decyzji zgodnie z art. 46.

4. W ramach wspólnych operacji lub szybkich interwencji na granicy dyrektor wykonawczy może upoważnić koordynatora do udzielenia wsparcia w rozwiązywaniu ewentualnych sporów dotyczących wykonywania planu operacyjnego i rozmieszczenia zespołów.

Artykuł 45

Koszty

1. Agencja w pełni pokrywa następujące koszty poniesione przez państwa członkowskie w związku z udostępnieniem ich personelu do celów rozmieszczenia go na krótki okres ze stałej służby w charakterze członków zespołów w ***państwach członkowskich i w państwach trzecich zgodnie z art. 57 lub w państwach członkowskich poprzez rezerwę szybkiego reagowania zgodnie z art. 58:***
 - a) koszty podróży z rodzimego państwa członkowskiego do przyjmującego państwa członkowskiego, z przyjmującego państwa członkowskiego do rodzimego państwa członkowskiego, na terenie przyjmującego państwa członkowskiego do celów rozmieszczenia ***lub przegrupowania na terenie tego przyjmującego państwa członkowskiego lub do innego przyjmującego państwa członkowskiego oraz do celów rozmieszczeń i przegrupowań na terenie innego państwa trzeciego lub do innego państwa trzeciego;***
 - b) koszty związane ze szczepieniami;
 - c) koszty związane ze specjalnym ubezpieczeniem;

- d) koszty związane z opieką zdrowotną, *w tym pomoc psychologiczna*;
- e) dietyienne, w tym koszty zakwaterowania.

■

2. ■ Na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego zarząd **przyjmuje** szczegółowe zasady dotyczące zwrotu kosztów poniesionych przez personel rozmieszczony na krótki okres zgodnie z art. 57 i 58 oraz, o ile to konieczne, aktualizuje te zasady. ***W celu zapewnienia zgodności z obowiązującymi ramami prawnymi dyrektor wykonawczy przedstawia taki wniosek po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji.*** Szczegółowe zasady opierają się, w miarę możliwości, na uproszczonych opcjach kosztów zgodnie z art. 125 ust. 1 lit c), d) i e) rozporządzenia (EU, Euratom) 2018/1046. W stosownych przypadkach zarząd **zapewnia zgodność** z przepisami mającymi zastosowanie do ■ kosztów podróży personelu statutowego.

Artykuł 46

Decyzja o zawieszeniu, zakończeniu **lub niepodejmowaniu** działań

1. Dyrektor wykonawczy kończy **wszelkie** działania Agencji, jeżeli warunki realizacji tych działań nie są już spełnione. Przed zakończeniem działań dyrektor wykonawczy informuje o tym zainteresowane państwo członkowskie.
2. Państwa członkowskie uczestniczące w **działaniu operacyjnym Agencji** mogą zwrócić się do dyrektora wykonawczego o zakończenie tego **działania operacyjnego**. **Dyrektor wykonawczy informuje zarząd o takim wniosku.**
3. Dyrektor wykonawczy, po poinformowaniu zainteresowanego państwa członkowskiego, może wycofać finansowanie działania, zawiesić je lub je zakończyć, jeżeli przyjmujące państwo członkowskie nie przestrzega planu operacyjnego.

4. Dyrektor wykonawczy, po zasięgnięciu opinii urzędnika ds. praw podstawowych i poinformowaniu zainteresowanego państwa członkowskiego, wycofuje finansowanie ***działania Agencji lub*** zawiesza lub kończy działanie Agencji, w całości lub w części, jeżeli uzna, że występują naruszenia praw podstawowych lub zobowiązań w zakresie ochrony międzynarodowej związane z danym działaniem, mające poważny charakter lub mogące się powtarzać.
5. ***Dyrektor wykonawczy, po zasięgnięciu opinii urzędnika ds. praw podstawowych, podejmuje decyzję o niepodejmowaniu przez Agencję działania, w przypadku którego uważa, że już od początku działania istniałyby poważne podstawy do jego zawieszenia lub zakończenia z uwagi na fakt, iż mogłoby ono prowadzić do naruszeń praw podstawowych lub zobowiązań w zakresie ochrony międzynarodowej mających poważny charakter. Dyrektor wykonawczy informuje o tej decyzji zainteresowane państwo członkowskie.***

6. *Decyzje, o których mowa w ust. 4 i 5, podejmuje się w oparciu o należyte uzasadnione powody. Podejmując takie decyzje, dyrektor wykonawczy uwzględnia stosowne informacje, takie jak liczba i przedmiot zarejestrowanych skarg nieuwzględnionych przez właściwy organ krajowy, zgłoszenia dotyczące poważnych zdarzeń, sprawozdania koordynatorów, odpowiednich organizacji międzynarodowych i instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii w dziedzinach objętych niniejszym rozporządzeniem. Dyrektor wykonawczy informuje zarząd o takich decyzjach i uzasadnia je.*
7. Jeżeli dyrektor wykonawczy podejmie decyzję o zawieszeniu lub zakończeniu rozmieszczenia przez Agencję zespołu wspierającego zarządzanie migracjami, informuje o tej decyzji inne odpowiednie organy i jednostki organizacyjne działające na danym obszarze hotspotu ■ .

Artykuł 47

Ocena działań

Dyrektor wykonawczy dokonuje oceny rezultatów ***wszystkich działań operacyjnych Agencji***.

Dyrektor wykonawczy przekazuje zarządowi szczegółowe sprawozdania z oceny tych działań w terminie 60 dni od ich zakończenia, wraz z uwagami urzędnika ds. praw podstawowych.

Dyrektor wykonawczy sporządza całościową analizę porównawczą ■ tych rezultatów w celu poprawy jakości, spójności i skuteczności przyszłych działań oraz włącza tę analizę do rocznego sprawozdania z działalności Agencji. ***Dyrektor wykonawczy zapewnia uwzględnienie przez Agencję analizy tych rezultatów w przyszłych czynnościach operacyjnych.***

SEKCJA 8

DZIAŁANIE AGENCJI W ZAKRESIE POWROTÓW

Artykuł 48

Powroty

1. Bez dokonywania kontroli merytorycznej decyzji nakazujących powrót, w przypadku których państwa członkowskie pozostają wyłącznie właściwe, w poszanowaniu praw podstawowych, ogólnych zasad prawa Unii i prawa międzynarodowego, w tym ochrony międzynarodowej, w poszanowaniu zasady *non-refoulement* i praw dziecka, w odniesieniu do powrotów, Agencja:

a) udziela państwom członkowskim pomocy technicznej i operacyjnej w dziedzinie powrotów ■ , w tym ■ :

(i) w zbieraniu informacji niezbędnych do wydania decyzji nakazujących powrót, identyfikacji obywateli państw trzecich *podlegających procedurom powrotu* oraz innym działaniom państw członkowskich poprzedzającym powrót, związanym z powrotem *oraz następujących po przybyciu i po powrocie*, w celu stworzenia zintegrowanego systemu zarządzania powrotami między właściwymi organami państw członkowskich, z udziałem odpowiednich organów państw trzecich i innych odpowiednich zainteresowanych stron;

- (ii) w uzyskiwaniu dokumentów podróży, w tym w drodze współpracy konsularnej, bez ujawniania informacji dotyczących faktu złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej *ani żadnych innych informacji, które nie są niezbędne do celu powrotu;*
- (iii) *w organizacji i koordynacji operacji powrotowych oraz zapewnia pomoc w zakresie dobrowolnych powrotów we współpracy z państwami członkowskimi;*
- (iv) *we wspomaganych dobrowolnych powrotach z państw członkowskich, przez udzielanie pomocy osobom powracającym na etapie poprzedzającym powrót, w związku z powrotem oraz po przybyciu i po powrocie, z uwzględnieniem potrzeb osób wymagających szczególnego traktowania;*

- b) udziela pomocy technicznej i operacyjnej państwom członkowskim, które zmagają się z wyzwaniami dotyczącymi *ich systemów* powrotów;
- c) opracowuje, *po zasięgnięciu opinii urzędnika ds. praw podstawowych, niewiążący* model odniesienia dla *krajowego* systemu *informatycznego* na potrzeby zarządzania sprawami dotyczącymi powrotu, opisujący strukturę *takich* systemów, a także udziela państwom członkowskim pomocy technicznej i operacyjnej w zakresie opracowywania *takich* systemów *kompatybilnych* z tym modelem;
- d) **■** obsługuje i *rozwija zintegrowaną platformę zarządzania powrotami* oraz infrastrukturę łączności, *która umożliwia połączenie* systemów zarządzania powrotami funkcjonujących w państwach członkowskich z *platformą na potrzeby wymiany danych i informacji, w tym zautomatyzowanego przekazywania danych statystycznych*, a także udziela państwom członkowskim pomocy technicznej i operacyjnej w połączeniu się z tą infrastrukturą łączności;

■

- e) organizuje, wspiera i koordynuje działania umożliwiające wymianę informacji oraz identyfikację i gromadzenie najlepszych praktyk w dziedzinie powrotów między państwami członkowskimi;
- f) finansuje lub współfinansuje ze swojego budżetu, zgodnie z zasadami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji, operacje, interwencje i działania, o których mowa w niniejszym rozdziale, w ***tym zwrot kosztów poniesionych w związku z niezbędnym dostosowaniem krajowych systemów informatycznych na potrzeby zarządzania sprawami dotyczącymi powrotów w celu zapewnienia bezpiecznej łączności z zintegrowaną platformą zarządzania powrotami***

2. Pomoc techniczna i operacyjna, o której mowa w ust. 1 lit. b), obejmuje działania wspierające państwa członkowskie przy przeprowadzaniu procedur powrotu przez właściwe organy krajowe, a w szczególności zapewnianie:
- a) tłumaczeń ustnych;
 - b) praktycznych informacji, w **tym** analizy takich informacji, i zaleceń Agencji dotyczących państw trzecich będących państwami powrotów, istotnych przy wdrażaniu niniejszego rozporządzenia, we współpracy, w stosownych przypadkach, z innymi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, **w szczególności EASO**;
 - c) doradztwa ■ w zakresie wdrażania procedur powrotu i zarządzania nimi zgodnie z dyrektywą 2008/115/WE ■ ;

- d) doradztwa i pomocy we *wdrażaniu* środków *przyjętych przez państwa członkowskie zgodnie z dyrektywą 2008/115/WE i prawem międzynarodowym*, niezbędnych do zapewnienia, aby osoby powracające pozostawały do dyspozycji w celu przeprowadzenia powrotu, oraz do zapobiegania ucieczkom osób powracających, *a także doradztwa w odniesieniu do rozwiązań stanowiących alternatywę dla środków detencyjnych oraz pomoc w ich zakresie*;
- e) wyposażenia, zasobów i wiedzy specjalistycznej do celów wykonania decyzji nakazujących powrót i identyfikacji obywateli państw trzecich.

3. Agencja dąży do tworzenia synergii i łączenia finansowanych przez Unię sieci i programów w dziedzinie powrotów w ścisłej współpracy z Komisją oraz przy wsparciu odpowiednich zainteresowanych podmiotów, w tym Europejskiej Sieci Migracyjnej.

I

Systemy wymiany informacji i zarządzanie powrotami

1. Agencja [] obsługuje i *rozwija, zgodnie z art. 48 ust. 1 lit. d), zintegrowaną platformę zarządzania powrotami* w celu przetwarzania [] informacji, *w tym danych osobowych* przekazywanych [] przez systemy zarządzania powrotami funkcjonujące w państwach członkowskich, niezbędnych Agencji do udzielenia pomocy technicznej i operacyjnej [] .
- Dane osobowe obejmują jedynie dane personalizacyjne lub listy pasażerów. Dane osobowe mogą być przekazywane wyłącznie wtedy, gdy są one niezbędne Agencji do udzielenia pomocy w koordynacji lub organizacji operacji powrotowych do państw trzecich, niezależnie od środka transportu. Takie dane osobowe przekazuje się do platformy wyłącznie wtedy, gdy podjęto decyzję o uruchomieniu operacji powrotowej i muszą one zostać usunięte zaraz po zakończeniu operacji.*

Dane personalizacyjne przekazuje się do platformy wyłącznie wtedy, gdy członkowie zespołów nie mogą uzyskać do nich dostępu zgodnie z art. 17 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860³⁹.

Agencja może również wykorzystywać platformę do bezpiecznego przekazywania danych personalizacyjnych lub biometrycznych, w tym wszelkiego rodzaju dokumentów, które można uznać za dowód lub dowód prima facie obywatelstwa obywateli państw trzecich podlegających decyzjom nakazującym powrót, jeżeli przekazywanie takich danych osobowych jest niezbędne Agencji do udzielenia pomocy, na wniosek państwa członkowskiego, w potwierdzaniu tożsamości i obywatelstwa obywateli państw trzecich w indywidualnych przypadkach. Takich danych nie można przechowywać się na platformie i muszą one zostać usunięte natychmiast po potwierdzeniu odbioru.

³⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 312 z 7.12.2018, s. 1).

2. *Agencja opracowuje, wdraża i obsługuje systemy i aplikacje informatyczne umożliwiające wymianę informacji do celu powrotów w ramach Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz do celu wymiany danych osobowych.*
3. *Dane osobowe przetwarza się zgodnie z odpowiednio art. 86, 87, 88 i 91.*

Artykuł 50

Operacje powrotowe

1. Bez dokonywania kontroli merytorycznej decyzji nakazujących powrót, w ***przypadku których państwa członkowskie pozostają wyłącznie właściwe***, Agencja udziela państwom członkowskim pomocy technicznej i operacyjnej oraz zapewnia koordynację lub organizację operacji powrotowych, w tym przez czarterowanie lotów na potrzeby takich operacji, ***oraz*** organizowanie powrotów lotami regularnymi ***lub innymi środkami transportu***. Agencja może, z własnej inicjatywy i ***za zgodą zainteresowanego państwa członkowskiego***, koordynować lub organizować operacje powrotowe.

2. Państwa członkowskie – *za pośrednictwem platformy, o której mowa w art. 49 ust. 1* – przekazują dane operacyjne na temat powrotów niezbędne Agencji do oceny potrzeb w zakresie powrotów i informują Agencję o orientacyjnych planach dotyczących liczby osób powracających i o państwach trzecich będących państwami powrotów, w obu tych przypadkach w związku z odpowiednimi krajowymi operacjami powrotowymi, oraz o swoich potrzebach w zakresie pomocy lub koordynacji ze strony Agencji. Agencja przygotowuje i utrzymuje aktualizowany na bieżąco plan operacyjny, aby udzielać wnioskującym państwom członkowskim niezbędnej pomocy i wzmocnienia operacyjnego, w tym w postaci wyposażenia technicznego. Agencja może, z własnej inicjatywy i *za zgodą zainteresowanego państwa członkowskiego* albo na wniosek państwa członkowskiego, uwzględnić w aktualizowanym na bieżąco planie operacyjnym daty i miejsca docelowe operacji powrotowych, które uznaje za konieczne, na podstawie oceny potrzeb. Na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego zarząd podejmuje decyzję w sprawie sposobu działania aktualizowanego na bieżąco planu operacyjnego.
- Zainteresowane państwo członkowskie potwierdza Agencji, że wszystkie osoby powracające objęte operacją powrotową zorganizowaną lub koordynowaną przez Agencję są objęte wykonalną decyzją nakazującą powrót.*

W przypadku rozmieszczenia członków zespołów, sprawdzają oni w Systemie Informatycznych Schengen, przed powrotem jakiejkolwiek osoby powracającej, czy decyzja nakazująca powrót wydana wobec danej osoby powracającej nie została zawieszona lub czy wykonanie tej decyzji nie zostało wstrzymane.

Aktualizowany na bieżąco plan operacyjny zawiera elementy niezbędne do przeprowadzenia operacji powrotowej, w tym dotyczące poszanowania praw podstawowych, i zawiera odesłanie, między innymi, do odpowiednich kodeksów postępowania i procedur dotyczących monitorowania, sprawozdawczości i mechanizmu skargowego.

3. Agencja może udzielić państwom członkowskim pomocy technicznej i operacyjnej, a ***także może***, z własnej inicjatywy i ***za zgodą zainteresowanego państwa członkowskiego*** albo na wniosek uczestniczących państw członkowskich, zapewnić koordynację lub organizację operacji powrotowych, na potrzeby których środki transportu i eskortę przymusowych powrotów zapewnia państwo trzecie będące państwem powrotu (zwanym dalej „zbiorowymi operacjami powrotowymi”). Uczestniczące państwa członkowskie i Agencja zapewniają poszanowanie, w trakcie całej operacji powrotowej, praw podstawowych i zasady non-refoulement, ■ proporcjonalne stosowanie środków przymusu ***oraz godność osoby powracającej***. W trakcie całej operacji powrotowej, do czasu przyjazdu do państwa trzeciego będącego państwem powrotu, konieczna jest obecność co najmniej jednego przedstawiciela państwa członkowskiego i jednego obserwatora przymusowych powrotów z zasobu ustanowionego na mocy art. 51 lub z systemu monitorowania należącego do uczestniczącego państwa członkowskiego.

4. Dyrektor wykonawczy przygotowuje niezwłocznie plan powrotowy dla zbiorowych operacji powrotowych. Dyrektor wykonawczy i uczestniczące państwa członkowskie uzgadniają plan określający szczegółowo organizacyjne i proceduralne aspekty zbiorowej operacji powrotowej, uwzględniając skutki dla praw podstawowych i ryzyko takich operacji. Wszelkie zmiany lub dostosowania tego planu wymagają zgody stron, o których mowa w ust. 3 i w niniejszym ustępie.

■ Plan powrotowy zbiorowych operacji powrotowych jest wiążący dla Agencji i uczestniczących państw członkowskich. Obejmuje on wszelkie kroki niezbędne do przeprowadzenia zbiorowych operacji powrotowych.

5. Każdą operację powrotową *zorganizowaną lub koordynowaną przez Agencję* monitoruje się zgodnie z art. 8 ust. 6 dyrektywy 2008/115/WE. Monitorowanie przymusowych operacji powrotowych jest prowadzone przez obserwatora przymusowych powrotów na podstawie obiektywnych i przejrzystych kryteriów i obejmuje całą operację powrotową od etapu przed opuszczeniem kraju do przekazania osób powracających w państwie trzecim będącym państwem powrotu. Obserwator przymusowych powrotów składa sprawozdanie w sprawie każdej przymusowej operacji powrotowej dyrektorowi wykonawczemu, urzędnikowi ds. praw podstawowych oraz właściwym organom krajowym wszystkich państw członkowskich zaangażowanych w daną operację. W razie potrzeby odpowiednio dyrektor wykonawczy i właściwe organy krajowe podejmują stosowne działania następcze.
6. W razie powzięcia przez Agencję wątpliwości co do poszanowania praw podstawowych *na dowolnym etapie* operacji powrotowej Agencja powiadamia o nich uczestniczące państwa członkowskie i Komisję.

7. Dyrektor wykonawczy ocenia rezultaty operacji powrotowych i co sześć miesięcy przekazuje **Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji i** zarządowi szczegółowe sprawozdanie z oceny w sprawie wszystkich operacji powrotowych przeprowadzonych w poprzednim półroczu, wraz z uwagami urzędnika ds. praw podstawowych. Dyrektor wykonawczy sporządza całościową analizę porównawczą tych rezultatów, mając na względzie podwyższenie jakości, zwiększenie spójności i skuteczności przyszłych operacji powrotowych. Dyrektor wykonawczy włącza tę analizę do rocznego sprawozdania z działalności Agencji.
8. Agencja finansuje lub współfinansuje operacje powrotowe ze swojego budżetu zgodnie z zasadami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji, nadając priorytet operacjom przeprowadzanym przez więcej niż jedno państwo członkowskie lub operacjom z obszarów hotspotów ■ .

Artykuł 51

Zasób obserwatorów przymusowych powrotów

1. Agencja, po *należytych uwzględnieniu opinii* urzędnika ds. praw podstawowych, tworzy zasób obserwatorów przymusowych powrotów pochodzących z właściwych jednostek *państw członkowskich*, którzy monitorują przymusowe powroty zgodnie z art. 8 ust. 6 dyrektywy 2008/115/WE i zostali przeszkoleni zgodnie z art. 62 niniejszego rozporządzenia.
2. Zarząd, na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego, określa profil i liczbę obserwatorów przymusowych powrotów udostępnianych do tego zasobu. Ta sama procedura ma zastosowanie do wszelkich późniejszych zmian dotyczących profilu i całkowitej liczby.

Państwa członkowskie są odpowiedzialne za wnoszenie wkładu do zasobu, wyznaczając obserwatorów przymusowych powrotów, którzy odpowiadają określonemu profilowi, ***bez uszczerbku dla niezależności tych obserwatorów na mocy prawa krajowego, jeżeli prawo krajowe tak stanowi. Agencja także wnosi wkład w postaci obserwatorów praw podstawowych zgodnie z art. 110.*** Do zasobu włączani są obserwatorzy przymusowych powrotów posiadający szczególną wiedzę fachową w dziedzinie ochrony dzieci.

3. Wkład państw członkowskich w operacje i interwencje powrotowe na kolejny rok w postaci obserwatorów przymusowych powrotów planowany jest na podstawie corocznych dwustronnych negocjacji i porozumień pomiędzy Agencją i państwami członkowskimi. Zgodnie z tymi porozumieniami państwa członkowskie udostępniają obserwatorów przymusowych powrotów w celu ich rozmieszczenia na wniosek Agencji, chyba że stoją w obliczu sytuacji wyjątkowej, w znaczny sposób wpływającej na możliwość realizacji zadań krajowych. Wniosek taki należy złożyć co najmniej 21 dni roboczych przed planowanym rozmieszczeniem lub pięć dni roboczych w przypadku szybkiej interwencji powrotowej.

4. Agencja, na wniosek, udostępnia obserwatorów przymusowych powrotów uczestniczącym państwom członkowskim, aby monitorowali – w imieniu tych państw – właściwą realizację operacji powrotowych oraz interwencji powrotowych przez cały czas ich trwania. W przypadku wszelkich operacji powrotowych z udziałem dzieci Agencja udostępnia obserwatorów przymusowych powrotów, którzy posiadają szczególną wiedzę fachową w dziedzinie ochrony dzieci.
5. Obserwatorzy przymusowych powrotów podczas operacji powrotowych lub interwencji powrotowych podlegają środkom dyscyplinarnym swojego rodzimego państwa członkowskiego. *Personel statutowy Agencji rozmieszczony w charakterze obserwatorów przymusowych powrotów podlega środkom dyscyplinarnym przewidzianym w regulaminie pracowniczym i warunkach zatrudnienia.*

Artykuł 52

Zespoły powrotowe

1. Agencja, z własnej inicjatywy i *za zgodą zainteresowanego państwa członkowskiego albo* na wniosek państwa członkowskiego, może розміścić zespoły powrotowe. Agencja może розміścić takie zespoły powrotowe w czasie interwencji powrotowych, w ramach zespołów zarządzania migracją lub, o ile to konieczne, w celu udzielenia dodatkowej pomocy technicznej i operacyjnej w zakresie powrotów **■** . W razie potrzeby w skład zespołów powrotowych wchodzić urzędnicy posiadający szczególną wiedzę fachową w dziedzinie ochrony dzieci.
2. Do **■** zespołów powrotowych stosuje się odpowiednio art. 40 ust. 2 - 5 oraz art. 43, 44 i 45.

Artykuł 53

Interwencje powrotowe

1. Jeżeli państwo członkowskie stoi w obliczu obciążenia podczas wykonywania zobowiązania do zapewnienia powrotu **osób powracających**, Agencja, z własnej inicjatywy i za zgodą zainteresowanego **państwa członkowskiego** albo na wniosek tego państwa członkowskiego, udziela odpowiedniej pomocy technicznej i operacyjnej w postaci interwencji powrotowej. Interwencja taka może polegać na rozmieszczeniu w przyjmującym państwie członkowskim zespołów powrotowych, które udzielają pomocy we wdrażaniu procedur powrotu i organizacji operacji powrotowych z przyjmującego państwa członkowskiego.

Art. 50 stosuje się również do operacji powrotowych zorganizowanych lub koordynowanych przez Agencję w ramach interwencji powrotowych.

I

2. Jeżeli państwo członkowskie stoi w obliczu szczególnych i nieproporcjonalnych wyzwań podczas wykonywania zobowiązania do zapewnienia powrotu *osób powracających*, Agencja, z własnej inicjatywy *i za zgodą zainteresowanego państwa członkowskiego* albo na wniosek tego państwa członkowskiego, udziela odpowiedniej pomocy technicznej i operacyjnej w postaci szybkiej interwencji powrotowej. Taka szybka interwencja powrotowa może polegać na rozmieszczeniu w przyjmującym państwie członkowskim zespołów powrotowych, które udzielają pomocy we wdrażaniu procedur powrotu i organizacji operacji powrotowych z przyjmującego państwa członkowskiego.
3. W związku z interwencją powrotową dyrektor wykonawczy przygotowuje niezwłocznie, w porozumieniu z przyjmującym państwem członkowskim oraz uczestniczącymi państwami członkowskimi, plan operacyjny. Art. 38 stosuje się odpowiednio.

4. Dyrektor wykonawczy podejmuje decyzję w sprawie planu operacyjnego jak najszybciej, a w przypadku, o którym mowa w ust. 2, w ciągu pięciu dni roboczych. O decyzji powiadamia się natychmiast na piśmie zainteresowane państwa członkowskie i zarząd.
5. Agencja finansuje lub współfinansuje interwencje powrotowe ze swojego budżetu zgodnie z zasadami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji.

SEKCJA 9

ZDOLNOŚCI

Artykuł 54

Stała służba Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej

1. Stała służba Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej o ***liczebności określonej w załączniku I*** jest częścią Agencji. W skład stałej służby wchodzi następujące ***cztery*** kategorie personelu operacyjnego zgodnie z rocznym systemem dostępności określonym w załączniku I:
 - a) kategoria 1: personel statutowy rozmieszczony w ***charakterze członków zespołów*** na obszarach operacyjnych zgodnie z art. 55, ***a także personel odpowiedzialny za funkcjonowanie jednostki centralnej ETIAS***;
 - b) kategoria 2: personel oddelegowany do Agencji przez państwa członkowskie na długi okres w ramach stałej służby ■ zgodnie z art. 56;

- c) kategoria 3: personel z państw członkowskich **gotowy do** udostępnienia go Agencji na potrzeby rozmieszczenia krótkoterminowego w ramach stałej służby zgodnie z art. 57; **oraz**
- d) kategoria 4: rezerwa szybkiego reagowania składająca się z personelu z państw członkowskich gotowego do rozmieszczenia zgodnie z art. 58 na potrzeby szybkich interwencji na granicy zgodnie z art. 39.

2. Agencja rozmieszcza członków stałej służby w charakterze członków zespołów zarządzania granicami, zespołów wspierających zarządzanie migracjami oraz zespołów powrotowych w ramach wspólnych operacji, szybkich interwencji na granicy, interwencji powrotowych lub wszelkich innych stosownych działań operacyjnych w państwach członkowskich lub państwach trzecich. ***Takie działania mogą być prowadzone wyłącznie za zgodą danego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego. Rzeczywista liczba personelu rozmieszczonego ze stałej służby zależy od potrzeb operacyjnych.***

Rozmieszczenie stałej służby stanowią uzupełnienie wysiłków podejmowanych przez państwa członkowskie.

3. *Przy udzielaniu wsparcia państwom członkowskim* ■ członkowie stałej służby *rozmieszczeni w charakterze członków zespołów mają możliwość* wykonywania zadań w zakresie kontroli granicznej lub powrotów, w tym zadań wymagających uprawnień wykonawczych określonych w odpowiednim prawie krajowym lub, w przypadku personelu statutowego, zadań wymagających uprawnień wykonawczych określonych w *art. 55 ust. 7*.

Członkowie stałej służby muszą spełniać wymagania dotyczące specjalistycznego szkolenia i profesjonalizmu, o których mowa w art. 16 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia (UE) 2016/399 lub w innych właściwych aktach.

4. Na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego, uwzględniając analizę ryzyka sporządzoną przez Agencję, wyniki oceny narażenia i wieloletni cykl polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami oraz w oparciu o liczbę i profile członków personelu, którymi dysponuje Agencja dzięki swojemu personelowi statutowemu i trwającym oddelegowaniom, zarząd podejmuje do dnia 31 marca każdego roku decyzje:
- a) *w sprawie określenia profili i ustanowienia wymogów dotyczących członków personelu operacyjnego;*
 - b) w sprawie liczby personelu w podziale na profile kategorii **1, 2 i 3** na potrzeby tworzenia zespołów w kolejnym roku, na podstawie spodziewanych potrzeb operacyjnych na kolejny rok;
 - c) *w sprawie dokładnego określenia wkładów przewidzianych w załącznikach II i załączniku III przez ustalenie* konkretnych liczb i profili członków personelu z każdego państwa członkowskiego oddelegowywanych do Agencji zgodnie z art. 56 i wyznaczanych zgodnie z art. 57 *w* kolejnym roku;

- d) *w sprawie dokładnego określenia wkładów przewidzianych w załączniku IV przez ustalenie konkretnych liczb i profili członków personelu z każdego państwa członkowskiego w ramach rezerwy szybkiego reagowania, udostępnianych w kolejnym roku w przypadku szybkich interwencji na granicy zgodnie z art. 39 i 58; oraz*
- e) *w sprawie określenia orientacyjnego wieloletniego planowania w zakresie profili na kolejne lata w celu ułatwienia długoterminowego planowania wkładów państw członkowskich oraz zatrudniania personelu statutowego.*

5. *Personel do obsługi wyposażenia technicznego udostępnionego zgodnie z art. 64 jest zaliczany na poczet wkładu na potrzeby rozmieszczeń krótkoterminowych zapewnianego przez państwa członkowskie na podstawie art. 57 na kolejny rok. Z myślą o przygotowaniu stosownej decyzji zarządu, o której mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, do końca stycznia każdego roku zainteresowane państwo członkowskie informuje Agencję o zamiarze rozmieszczenia wyposażenia technicznego wraz z odpowiednim personelem do obsługi.*

6. Do celów art. 73 Agencja tworzy i zapewnia struktury dowodzenia i kontroli w celu skutecznego rozmieszczenia stałej służby na terytorium państw trzecich.
7. Agencja może zatrudnić *wystarczającą liczbę personelu statutowego, która może stanowić* do 4 % całkowitej liczby stałej służby *określonej w załączniku I*, do wykonywania zadań pomocniczych *lub obserwacyjnych* na potrzeby tworzenia stałej służby, planowania jej operacji i zarządzania nimi oraz nabywania wyposażenia własnego Agencji.
8. *Członków personelu, o którym mowa w ust. 7, ani członków personelu odpowiedzialnego za funkcjonowanie jednostki centralnej ETIAS nie rozmieszcza się w charakterze członków zespołów, są oni jednak ujmowani jako personel kategorii 1 do celów załącznika I.*

Artykuł 55

Personel statutowy w stałej służbie

1. Agencja wnosi wkład do stałej służby w postaci członków swojego personelu statutowego (kategoria 1) rozmieszczanych na obszarach operacyjnych w charakterze członków zespołów odpowiedzialnych za █ zadania i posiadających █ uprawnienia *określone w art. 82*, w tym zadania w zakresie obsługi wyposażenia własnego Agencji.
2. *Podczas zatrudniania personelu Agencja zapewnia wybór kandydatów, którzy wykazują wysoki poziom profesjonalizmu, przestrzegają wysokich wartości etycznych i posiadają odpowiednie umiejętności językowe.*
3. Zgodnie z art. 62 ust. 2, po zatrudnieniu █, personel statutowy *rozmieszczany w charakterze członków zespołów* przechodzi *niezbędne* szkolenia w zakresie ochrony granic lub związane z powrotami, w *tym dotyczące praw podstawowych, odpowiednio do profili personelu ustalonych przez zarząd zgodnie z art. 54 ust. 4, z uwzględnieniem wcześniej uzyskanych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego w stosownych dziedzinach.*

Szkolenia, o których mowa w akapicie pierwszym, przeprowadza się w ramach specjalnych programów szkoleniowych opracowanych przez Agencję oraz odbywają się one, na podstawie umów z wybranymi państwami członkowskimi, w ich specjalistycznych placówkach zajmujących się szkoleniem i kształceniem, w tym w akademiach partnerskich Agencji w państwach członkowskich. Dla każdego członka personelu sporządza się, po jego zatrudnieniu, odpowiedni plan szkoleń w celu zapewnienia, aby posiadał on zawsze kwalifikacje zawodowe do wykonywania zadań w zakresie ochrony granic lub związanych z powrotami. Plany szkoleń są regularnie aktualizowane. Koszty szkoleń są w całości pokrywane przez Agencję.

Personel statutowy stanowiący personel techniczny obsługujący wyposażenie własne Agencji nie musi przechodzić pełnego szkolenia w zakresie ochrony granic lub związanego z powrotami.

4. Agencja zapewnia, aby członkowie jej personelu statutowego w całym okresie ich zatrudnienia wykonywali swoje obowiązki członków zespołów zgodnie z *najwyższymi standardami i z pełnym poszanowaniem praw podstawowych*.
5. *Na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego, zarząd:*
- a) *ustanawia odpowiedni mechanizm nadzorczy w celu monitorowania stosowania zasad dotyczących użycia siły przez personel statutowy, w tym przepisów dotyczących sprawozdawczości i środków szczególnych, w tym środków o charakterze dyscyplinarnym, w odniesieniu do użycia siły podczas rozmieszczeń;*
 - b) *ustanawia przepisy, na podstawie których dyrektor wykonawczy upoważnia członków personelu statutowego do noszenia i używania broni zgodnie z art. 82 i załącznikiem V, w tym odnoszące się do obowiązkowej współpracy z właściwymi organami krajowymi, w szczególności państwa członkowskiego obywatelstwa, państwa członkowskiego zamieszkania oraz państwa członkowskiego wstępnego szkolenia; przepisy te określają również sposób, w jaki dyrektor wykonawczy ma zapewnić, aby warunki udzielenia takiego upoważnienia były przez cały czas spełnione przez członków personelu statutowego, w szczególności w odniesieniu do posługiwania się bronią, w tym przeprowadzanie regularnie sprawdzianów strzeleckich;*

- c) *ustanawia szczególne przepisy ułatwiające przechowywanie broni, amunicji i innego wyposażenia w zabezpieczonych obiektach oraz ich transport do obszarów operacyjnych.*

W związku z przepisami, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a) niniejszego ustępu, Komisja wydaje opinię na temat przestrzegania regulaminu pracowniczego i warunków zatrudnienia, zgodnie z art. 110 ust. 2 regulaminu pracowniczego. Na wniosek dyrektora wykonawczego zasięga się opinii urzędnika ds. praw podstawowych w odniesieniu do tych przepisów.

6. Członkowie personelu Agencji, którzy nie posiadają kwalifikacji do przeprowadzania kontroli granicznej lub wykonywania zadań związanych z powrotami, rozmieszcza się jedynie podczas wspólnych operacji na potrzeby koordynacji, ***monitorowania praw podstawowych*** i realizacji innych powiązanych zadań. Nie wchodzi on w skład zespołów.

7. *Członkowie personelu statutowego rozmieszczani w charakterze członków zespołów muszą mieć możliwość wykonywania, zgodnie z art. 82, stosownie do profili członków personelu i odpowiedniego szkolenia, następujących zadań wymagających uprawnień wykonawczych:*
- a) weryfikowanie tożsamości i obywatelstwa osób, w tym sprawdzanie tych informacji we właściwych unijnych i krajowych bazach danych;*
 - b) zezwalanie na wjazd w przypadku gdy spełnione zostały warunki wjazdu określone w art. 6 rozporządzenia (UE) 2016/399;*
 - c) odmawianie wjazdu zgodnie z art. 14 rozporządzenia (UE) 2016/399;*
 - d) stemplowanie dokumentów podróży zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) 2016/399;*

- e) *wydawanie wiz lub odmawianie ich wydania na granicy zgodnie z art. 35 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009⁴⁰ oraz wprowadzanie odpowiednich danych do Wizowego Sytemu Informacyjnego;*
- f) *ochrona granic, w tym patrolowanie na odcinkach między przejściami granicznymi w celu zapobiegania niedozwolonemu przekraczaniu granic, walki z przestępczością transgraniczną oraz podejmowania środków wobec osób, które nielegalnie przekroczyły granicę, w tym przechwytywanie lub zatrzymywanie;*
- g) *rejestrwanie w systemie EURODAC odcisków palców osób zatrzymanych w związku z nielegalnym przekroczeniem granicy zewnętrznej zgodnie z rozdziałem III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 606/2013⁴¹;*
- h) *nawiązywanie kontaktów z państwami trzecimi w celu zidentyfikowania osób powracających i uzyskania dla nich dokumentów podróży;*
- i) *eskortowanie obywateli państwa trzeciego, którzy podlegają procedurom przymusowego powrotu.*

⁴⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1).

⁴¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 603/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia systemu Eurodac do porównywania odcisków palców w celu skutecznego stosowania rozporządzenia (UE) nr 604/2013 w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca oraz w sprawie występowania o porównanie z danymi Eurodac przez organy ścigania państw członkowskich i Europol na potrzeby ochrony porządku publicznego, oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1077/2011 ustanawiające Europejską Agencję ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 1).

Artykuł 56

Udział państw członkowskich w stałej służbie za pośrednictwem oddelegowania długoterminowego

1. Państwa członkowskie wnoszą wkład do stałej służby oddelegowując członków personelu operacyjnego do Agencji w charakterze członków zespołów (kategoria 2). Czas trwania indywidualnego oddelegowania **wynosi 24 miesiące. Za zgodą rodzimego państwa członkowskiego i Agencji indywidualne oddelegowanie można jednokrotnie przedłużyć o kolejne 12 miesięcy lub 24 miesiące.** Aby ułatwić wdrożenie systemu wsparcia finansowego, o którym mowa w art. 61, oddelegowanie rozpoczyna się co do zasady z początkiem roku kalendarzowego.
2. Wszystkie państwa członkowskie są odpowiedzialne za nieprzerwane wnoszenie wkładu w postaci członków personelu operacyjnego w charakterze oddelegowanych członków zespołów zgodnie z załącznikiem II. **Płatności kosztów poniesionych przez personel rozmieszczony na podstawie niniejszego artykułu dokonuje się na zasadach określonych w art. 95 ust. 6.**

3. Członkowie personelu operacyjnego oddelegowani do Agencji wykonują **■** zadania i posiadają uprawnienia członków zespołów **zgodnie z art. 82**. Państwo członkowskie, które oddelegowało danego członka personelu operacyjnego, uznawane jest za jego rodzime państwo członkowskie. W okresie oddelegowania o miejscu i czasie trwania rozmieszczenia oddelegowanych członków zespołów decyduje dyrektor wykonawczy stosownie do potrzeb operacyjnych. ***Agencja zapewnia stałe szkolenie personelu operacyjnego w okresie oddelegowania.***
4. Do dnia 30 czerwca każdego roku każde państwo członkowskie **wskazuje spośród** swojego personelu operacyjnego **kandydatów** do oddelegowania zgodnie z określonymi liczbami i profilami członków personelu ustalonymi przez zarząd na kolejny rok zgodnie z art. 54 ust. 4. Agencja **sprawdza**, czy zaproponowani przez państwa członkowskie członkowie personelu operacyjnego odpowiadają określonym profilom członków personelu i posiadają niezbędne umiejętności językowe. Do dnia 15 września każdego roku Agencja zatwierdza zaproponowanych kandydatów lub, w przypadku niezgodności z wymaganymi profilami, niewystarczających umiejętności językowych, przewinień lub naruszenia obowiązujących przepisów podczas poprzednich rozmieszczeń, odrzuca danych kandydatów **i zwraca się do państwa członkowskiego, by zaproponowało innych kandydatów do oddelegowania.**

5. Jeżeli ze względu na działanie siły wyższej dany członek personelu operacyjnego nie może zostać oddelegowany lub nie jest w stanie kontynuować oddelegowania, dane państwo członkowskie zapewnia, aby ten członek personelu został zastąpiony innym członkiem personelu operacyjnego posiadającym wymagany profil.

Artykuł 57

Udział państw członkowskich w stałej służbie za pośrednictwem rozmieszczeń krótkoterminowych

1. Oprócz oddelegowania zgodnie z art. 56 państwa członkowskie wnoszą wkład do stałej służby wyznaczając, do dnia 30 czerwca każdego roku, funkcjonariuszy straży granicznej i inny odpowiedni personel do umieszczenia we wstępnym krajowym wykazie **dostępnego** personelu operacyjnego na potrzeby rozmieszczeń krótkoterminowych (kategoria 3) zgodnie z **wkładami** określonymi w załączniku III oraz zgodnie z określonymi liczbami według profili członków personelu ustalonymi przez zarząd na kolejny rok zgodnie z art. 54 ust. 4. **Wstępne** krajowe wykazy wyznaczonego personelu operacyjnego przekazuje się Agencji. **Ostateczny skład wykazu rocznego jest potwierdzany Agencji po zakończeniu corocznych dwustronnych negocjacji, do dnia 1 grudnia danego roku.**

2. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby wyznaczony personel operacyjny był dostępny na wniosek Agencji zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym artykule. Każdy członek personelu musi być dostępny przez okres **do 4 miesięcy** w roku kalendarzowym. ***Państwa członkowskie mogą jednak postanowić o rozmieszczeniu indywidualnych członków personelu na okres powyżej 4 miesięcy. Takie przedłużenie zalicza się na poczet odrębnego wkładu tego państwa członkowskiego w odniesieniu do tego samego profilu lub innego wymaganego profilu, jeżeli członek personelu posiada niezbędne umiejętności. Płatności kosztów poniesionych przez personel rozmieszczony na podstawie niniejszego artykułu dokonuje się na zasadach określonych w art. 45 ust. 2.***
3. ***Członkowie personelu operacyjnego rozmieszczeni na podstawie niniejszego artykułu wykonują zadania i posiadają uprawnienia członków zespołów zgodnie z art. 82.***

4. Agencja może zweryfikować, czy członkowie personelu operacyjnego wyznaczeni przez państwa członkowskie na potrzeby rozmieszczeń krótkoterminowych odpowiadają określonym profilom członków personelu i posiadają niezbędne umiejętności językowe. Agencja **odrzuca wyznaczonych członków** personelu operacyjnego w przypadku niewystarczających umiejętności językowych, przewinień lub naruszenia obowiązujących przepisów podczas poprzednich rozmieszczeń. **Agencja odrzuca też wyznaczonych członków personelu operacyjnego w przypadku niezgodności z wymaganymi profilami, chyba że dany członek personelu operacyjnego kwalifikuje się do innego profilu przydzielonego temu państwu członkowskiemu. W przypadku odrzucenia członka personelu przez Agencję dane państwo członkowskie zapewnia, aby ten członek personelu został zastąpiony innym członkiem personelu operacyjnego posiadającym wymagany profil.**

5. Do dnia 31 lipca każdego roku Agencja zwraca się do państw członkowskich o wniesienie wkładu w postaci konkretnych indywidualnych członków personelu operacyjnego na potrzeby rozmieszczenia w ramach wspólnych operacji na kolejny rok, **zgodnie z wymaganymi liczbami i profilami**. Decyzję dotyczącą okresu poszczególnego rozmieszczenia podejmuje się w ramach corocznych dwustronnych negocjacji i porozumień między Agencją a państwami członkowskimi.
6. W następstwie **corocznych dwustronnych negocjacji** państwa członkowskie udostępniają personel operacyjny z **wykazów krajowych, o których mowa w ust. 1**, na potrzeby celów **konkretnych** rozmieszczeń zgodnie z liczbami i profilami określonymi we wniosku Agencji.
7. Jeżeli ze względu na działanie siły wyższej indywidualny członek personelu operacyjnego nie może zostać rozmieszczony zgodnie z porozumieniami, dane państwo członkowskie zapewnia, aby ten członek personelu został zastąpiony innym członkiem personelu z wykazu posiadającym wymagany profil.

8. W przypadku zwiększonej potrzeby w zakresie wzmocnienia trwającej wspólnej operacji, potrzeby uruchomienia *szybkiej interwencji na granicy lub* nowej wspólnej operacji, która nie została uwzględniona w odpowiednim rocznym programie prac *ani* w odpowiednich wynikach corocznych dwustronnych negocjacji, *rozmieszczenie prowadzone jest w granicach określonych w załączniku III*. Dyrektor wykonawczy niezwłocznie informuje państwa członkowskie o dodatkowych potrzebach przez wskazanie możliwej liczby i profili członków personelu operacyjnego, którzy mają zostać udostępnieni przez każde państwo członkowskie Po uzgodnieniu zmienionego planu operacyjnego lub, w stosownych przypadkach, nowego planu operacyjnego przez dyrektora wykonawczego i przyjmujące państwo członkowskie dyrektor wykonawczy składa formalny wniosek dotyczący liczby i profili członków personelu operacyjnego. Członkowie zespołów są rozmieszczani z każdego państwa członkowskiego w ciągu 20 dni roboczych od tego formalnego wniosku z *zastrzeżeniem art. 39*.

9. Jeżeli analiza ryzyka lub jakakolwiek dostępna ocena narażenia wskazuje, że państwo członkowskie stoi w obliczu sytuacji, która może w znacznym stopniu wpłynąć na realizację zadań krajowych, ***dane państwo członkowskie wnosi wkład w postaci personelu operacyjnego zgodnie z wnioskami, o których mowa w ust. 5 lub 8 niniejszego artykułu. Wkład ten nie może jednak łącznie przekraczać połowy wkładu tego państwa członkowskiego*** na dany rok ■ określonego w załączniku III. Jeżeli państwo członkowskie powołuje się na sytuację wyjątkową, podaje Agencji na piśmie w sposób wyczerpujący przyczyny i informacje na temat tej sytuacji, a ich treść zostaje włączona do sprawozdania, o którym mowa w art. 65.
10. Czas trwania rozmieszczenia w przypadku konkretnej operacji jest określany przez rodzime państwo członkowskie, ale w żadnym razie nie jest krótszy niż 30 dni, chyba że operacja, w ramach której dokonuje się rozmieszczenia, trwa krócej niż 30 dni.

11. *Personel techniczny uwzględniany w ramach wkładów państw członkowskich zgodnie z art. 54 ust. 5 rozmieszcza się wyłącznie – zgodnie z porozumieniami będącymi rezultatem corocznych dwustronnych negocjacji – na potrzeby obsługi odpowiednich elementów wyposażenia technicznego, o którym mowa w art. 64 ust. 9.*

Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu państwa członkowskie umieszczają w swoich wykazach rocznych personel techniczny, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, dopiero po zakończeniu corocznych dwustronnych negocjacji.

Państwa członkowskie mogą dostosować stosowne wykazy roczne w przypadku jakichkolwiek zmian personelu technicznego w ciągu danego roku. Państwa członkowskie powiadamiają Agencję o tych zmianach.

Weryfikacja, o której mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, nie dotyczy kompetencji w zakresie obsługi wyposażenia technicznego.

Członków personelu technicznego, wykonujących wyłącznie zadania techniczne wskazuje się w krajowym wykazie rocznym wyłącznie według funkcji.

Czas trwania rozmieszczenia personelu technicznego określa się zgodnie z art. 64.

Artykuł 58

Udział państw członkowskich w stałej służbie za pośrednictwem rezerwy szybkiego reagowania

- 1. Państwa członkowskie wnoszą wkład w postaci personelu operacyjnego do stałej służby za pośrednictwem rezerwy szybkiego reagowania (kategoria 4), uruchamianej na potrzeby szybkich interwencji na granicy zgodnie z art. 37 ust. 2 i art. 39, pod warunkiem że na potrzeby danej szybkiej interwencji na granicy w pełni rozmieszczono już personel operacyjny kategorii 1, 2 i 3.*
- 2. Każde państwo członkowskie odpowiada za zapewnienie, aby członkowie personelu operacyjnego byli dostępni w liczbie i zgodnie z odpowiednimi profilami ustalonymi przez zarząd na kolejny rok zgodnie z art. 54 ust. 4, na wniosek Agencji w granicach określonych w załączniku IV i zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym artykule. Każdy członek personelu operacyjnego musi być dostępny przez okres do 4 miesięcy w roku kalendarzowym.*
- 3. Konkretnie rozmieszczenia w ramach szybkich interwencji na granicy z rezerwy szybkiego reagowania odbywają się zgodnie z art. 39 ust. 11 i 13.*

Artykuł 59

Przegląd ■ stałej służby

1. Do dnia 31 **grudnia 2023** r., w szczególności na podstawie sprawozdań, o których mowa w **art. 62 ust. 10 i art. 65**, Komisja **przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie** przegląd **całkowitej liczby i składu stałej służby, w tym wielkości wkładów poszczególnych państw członkowskich do stałej służby, a także wiedzy fachowej i profesjonalizmu stałej służby oraz zapewnianego jej szkolenia. W ramach przeglądu bada się też, czy konieczne jest utrzymanie rezerwy szybkiego reagowania w ramach stałej służby.**

W ramach przeglądu opisuje się i uwzględnia aktualne i potencjalne potrzeby operacyjne stałej służby, obejmujące zdolności w zakresie szybkiego reagowania, a także istotne okoliczności wpływające na zdolność państw członkowskich do wnoszenia wkładu do stałej służby oraz ewolucję w zakresie personelu statutowego pod względem wkładu Agencji do stałej służby.

2. **Do 29 lutego 2024 r. Komisja przedstawi, w razie potrzeby, odpowiednie wnioski w celu zmiany załączników I, II, III i IV. Jeżeli Komisja nie przedstawi wniosku, musi to uzasadnić.**

Artykuł 60

Biura antenowe

1. Z zastrzeżeniem *porozumienia* z przyjmującym państwem członkowskim *lub wyraźnego uwzględnienia tej możliwości w umowie o statusie zawartej z przyjmującym państwem trzecim* Agencja może tworzyć biura antenowe na terytorium *tego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego*, aby ułatwić i usprawnić koordynację działań operacyjnych – w tym w dziedzinie powrotów – organizowanych przez Agencję w tym państwie członkowskim, w regionie sąsiadującym *lub w tym państwie trzecim* oraz aby zapewnić skuteczne zarządzanie zasobami kadrowymi i technicznymi Agencji. Biura antenowe są ■ tworzone *zgodnie z potrzebami operacyjnymi* na okres niezbędny do przeprowadzenia przez Agencję istotnych działań operacyjnych w danym państwie członkowskim, ■ regionie sąsiadującym *lub w danym państwie trzecim*. Okres ten można w razie potrzeby przedłużyć.

Przed utworzeniem biura antenowego przeprowadza się staranną ocenę i obliczenia ogółu skutków budżetowych oraz z wyprzedzeniem przewiduje się w budżecie odpowiednie kwoty.

2. Agencja i przyjmujące państwo członkowskie ***lub przyjmujące państwo trzecie***, w którym utworzone zostało biuro antenowe, ***czynią*** niezbędne ustalenia w celu zapewnienia jak najlepszych warunków niezbędnych do wykonywania zadań powierzonych biurom antenowemu. ***Miejsce zatrudnienia personelu pracującego w biurach antenowych określa się zgodnie z art. 95 ust. 2.***
3. W stosownych przypadkach biura antenowe:
- a) zapewniają wsparcie operacyjne i logistyczne oraz zapewniają koordynację działań Agencji na danych obszarach operacyjnych;
 - b) zapewniają państwu członkowskiemu ***lub państwu trzeciemu*** wsparcie operacyjne na danych obszarach operacyjnych;
 - c) monitorują działalność zespołów i regularnie składają sprawozdania do siedziby głównej Agencji;

- d) współpracują z przyjmującym państwem członkowskim ***lub przyjmującym państwem trzecim*** we wszystkich kwestiach związanych z praktyczną realizacją działań operacyjnych organizowanych przez Agencję w tym państwie członkowskim ***lub w tym państwie trzecim***, w tym we wszelkich dodatkowych kwestiach, które mogą wystąpić w trakcie tych działań;
- e) wspierają koordynatora, o którym mowa w art. 44, we współpracy z uczestniczącymi państwami członkowskimi we wszystkich kwestiach związanych z ich wkładem w działania operacyjne organizowane przez Agencję oraz, w razie potrzeby, pozostają w kontakcie z siedzibą główną Agencji;
- f) wspierają koordynatora ***oraz obserwatorów praw podstawowych, którym powierzono monitorowanie działania operacyjnego***, w ułatwianiu, w razie potrzeby, koordynacji i komunikacji między zespołami Agencji a odpowiednimi organami przyjmującego państwa członkowskiego ***lub przyjmującego państwa trzeciego, a także we wszelkich odpowiednich zadaniach***;

- g) organizują wsparcie logistyczne związane z rozmieszczeniem członków zespołów oraz rozmieszczaniem i wykorzystaniem wyposażenia technicznego;
- h) zapewniają wszelkie inne wsparcie logistyczne dotyczące obszaru operacyjnego, za który odpowiada dane biuro antenowe, w celu ułatwienia sprawnego przebiegu działań operacyjnych organizowanych przez Agencję;
- i) wspierają urzędnika łącznikowego Agencji, **z zastrzeżeniem jego zadań i funkcji, o których mowa w art. 31**, w identyfikowaniu wszelkich obecnych lub przyszłych wyzwań związanych z zarządzaniem granicami na obszarze, za który dane biuro antenowe jest odpowiedzialne, z wdrażaniem dorobku prawnego w zakresie powrotów oraz regularnie składają sprawozdania do siedziby głównej Agencji;
- j) zapewniają skuteczne zarządzanie wyposażeniem własnym Agencji na obszarach objętych jej działalnością, w tym jego ewentualną rejestrację oraz długoterminową konserwację tego wyposażenia i wszelkie niezbędne wsparcie logistyczne.

4. Biurem antenowym zarządza przedstawiciel Agencji powołany przez dyrektora wykonawczego na stanowisko kierownika biura antenowego. Kierownik biura antenowego nadzoruje całość pracy biura i działa jako pojedynczy punkt kontaktowy z siedzibą główną Agencji.
5. Na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego zarząd podejmuje decyzję w sprawie utworzenia, składu, okresu działania oraz, w stosownych przypadkach, przedłużenia okresu działania biura antenowego, z uwzględnieniem opinii Komisji oraz zgody przyjmującego państwa członkowskiego lub przyjmującego państwa trzeciego

6. *Przyjmujące państwo członkowskie udziela Agencji pomocy w zakresie zapewniania zdolności operacyjnej.*
7. Dyrektor wykonawczy przekazuje zarządowi co kwartał sprawozdanie z działalności biur antenowych. Działalność biur antenowych należy opisać w oddzielnej sekcji rocznego sprawozdania z działalności.

Artykuł 61

Wsparcie finansowe na rzecz rozwoju stałej służby

1. Państwa członkowskie są uprawnione do otrzymywania rocznego finansowania w formie finansowania niepowiązanego z kosztami w celu wsparcia rozwoju zasobów kadrowych w celu zabezpieczenia swoich wkładów do stałej służby zgodnie z załącznikami II, III i IV, zgodnie z art. 125 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046. Finansowanie to jest wypłacane po zakończeniu danego roku oraz po spełnieniu warunków określonych w ust. 3 i 4 niniejszego artykułu. Podstawą takiego finansowania jest kwota referencyjna określona w ust. 2 niniejszego artykułu i stanowi ono, w stosownych przypadkach:
 - a) 100 % kwoty referencyjnej pomnożonej przez liczbę *personelu operacyjnego* wskazanego *na rok N+2* do oddelegowania zgodnie z załącznikiem II;
 - b) 37 % kwoty referencyjnej pomnożonej przez liczbę *personelu operacyjnego* faktycznie rozmieszczonego, odpowiednio, zgodnie z art. 57 w ramach limitu określonego w załączniku III *oraz zgodnie z art. 58 w ramach limitu określonego w załączniku V*;

c) jednorazową płatność 50 % kwoty referencyjnej pomnożonej przez liczbę personelu operacyjnego zatrudnionego przez Agencję jako pracownicy statutowi; ta płatność dotyczy personelu odchodzącego ze służb krajowych, którzy w chwili zatrudnienia przez Agencję pełnili służbę czynną nie dłużej niż 15 lat.

2. Kwota referencyjna jest równa rocznemu wynagrodzeniu podstawowemu pracownika kontraktowego z grupy funkcyjnej III, grupa zaszeregowania 8, stopień 1, określonego w art. 93 warunków zatrudnienia, i podlega współczynnikowi korekty obowiązującemu w danym państwie członkowskim.

3. Roczna płatność kwoty, o której mowa w ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu, staje się należna wyłącznie pod warunkiem, że państwa członkowskie odpowiednio zwiększą w danym okresie ogólną liczbę krajowych funkcjonariuszy straży granicznej w drodze zatrudnienia nowego **personelu**. Stosowne informacje na potrzeby składania sprawozdań przekazuje się Agencji w ramach corocznych dwustronnych negocjacji i weryfikuje w ramach oceny narażenia w kolejnym roku. Roczna płatność kwoty, o której mowa w ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu, jest należna w **całości** w odniesieniu do liczby **personelu** faktycznie rozmieszczonego na okres 4 **kolejnych lub niekolejnych** miesięcy zgodnie z art. 57 w ramach limitu określonego w załączniku III **oraz zgodnie z art. 58 w ramach limitu określonego w załączniku IV**. W **przypadku faktycznych rozmieszczeń, o których mowa w ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu, płatności oblicza się proporcjonalnie, z okresem referencyjnym wynoszącym 4 miesiące.**

Agencja przyznaje, zgodnie z aktem wykonawczym, o którym mowa ust. 4 niniejszego artykułu, na szczegółowy i uzasadniony wniosek państwa członkowskiego wnoszącego wkład, zaliczkę na poczet rocznych płatności kwot, o których mowa w ust. 1 lit. a) i b) niniejszego artykułu.

4. Komisja przyjmuje akt wykonawczy ustanawiający szczegółowe przepisy dotyczące rocznej płatności i monitorowania mających zastosowanie warunków, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu. W *przepisach tych określa się zasady dotyczące zaliczek po spełnieniu warunków określonych w ust. 3 niniejszego artykułu, a także zasady dotyczące proporcjonalnego obliczania, w tym w przypadkach, gdy rozmieszczenie personelu technicznego wyjątkowo przekroczyłoby maksymalne wkłady krajowe określone w załączniku III. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 122 ust. 2.*
5. *Podczas wdrażania wsparcia finansowego na mocy niniejszego artykułu Agencja i państwa członkowskie zapewniają zgodność z zasadami współfinansowania i zakazu podwójnego finansowania.*

Artykuł 62

Szkolenia

1. Agencja, uwzględniając plan działania w zakresie zdolności, o którym mowa w art. 9 ust. 8, o ile taki istnieje, we współpracy z odpowiednimi instytucjami szkoleniowymi państw członkowskich oraz – w stosownych przypadkach – z *EASO*, FRA, *Europejską Agencją ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA)* oraz *Agencją Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL)*, opracowuje wyspecjalizowane narzędzia szkoleniowe, w tym specjalne szkolenia z zakresu ochrony dzieci i innych osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. W *treści szkoleń uwzględnia się odpowiednie wyniki badań i najlepsze praktyki*. Agencja zapewnia funkcjonariuszom straży granicznej, specjalistom ds. powrotów, *eskortom powrotów* i pozostałym odpowiednim członkom personelu będącym członkami stałej służby, jak również obserwatorom przymusowych powrotów i obserwatorom praw człowieka *specjalistyczne* szkolenia odpowiednie do rodzaju wykonywanych przez nich zadań i przyznanych im uprawnień. Agencja prowadzi z tymi funkcjonariuszami straży granicznych i innymi członkami zespołów regularne ćwiczenia zgodnie z harmonogramem *specjalistycznych* szkoleń ■ , o którym mowa w rocznym programie prac Agencji.

2. Oprócz szkoleń, o których mowa w art. 55 ust. 3, Agencja zapewnia, aby wszyscy członkowie personelu statutowego, ***którzy mają zostać rozmieszczeni jako członkowie zespołów***, przed pierwszym rozmieszczeniem w ramach działań operacyjnych organizowanych przez Agencję, odbyli odpowiednie szkolenie w zakresie właściwego prawa Unii i prawa międzynarodowego, w tym praw podstawowych, dostępu do ochrony międzynarodowej, ***wytycznych dotyczących identyfikowania osób ubiegających się o ochronę i wskazywania im stosownych procedur, wytycznych dotyczących uwzględniania szczególnych potrzeb dzieci – w tym małoletnich bez opieki – oraz ofiar handlu ludźmi, osób potrzebujących pilnie pomocy medycznej i innych osób wymagających szczególnego traktowania***, a także, jeżeli ***mają oni uczestniczyć w operacjach morskich*** – w zakresie działań poszukiwawczych i ratowniczych.

Szkolenie to obejmuje też użycie siły zgodnie z załącznikiem V.

3. *Do celu ust. 2 Agencja wdraża, na podstawie umów z wybranymi państwami członkowskimi, niezbędne programy szkoleniowe w wyspecjalizowanych placówkach tych państw członkowskich, które zajmują się szkoleniem i kształceniem, w tym w akademiach partnerskich Agencji w państwach członkowskich. Agencja zapewnia, aby szkolenia były zgodne ze wspólnymi podstawowymi programami szkoleń, były zharmonizowane i sprzyjały wzajemnemu zrozumieniu i wspólnej kulturze w oparciu o wartości zapisane w traktatach. Koszty szkolenia są w całości pokrywane przez Agencję.*

Po uzyskaniu zgody zarządu Agencja może stworzyć ośrodek szkoleniowy w celu dalszego ułatwienia włączenia do prowadzonych szkoleń wspólnej kultury europejskiej.

4. Agencja podejmuje niezbędne inicjatywy w celu zapewnienia, aby cały personel państw członkowskich uczestniczący w zespołach stałej służby odbył szkolenie, o którym mowa w ust. 2 akapit pierwszym

5. Agencja podejmuje niezbędne inicjatywy w celu zapewnienia szkoleń dla personelu realizującego zadania w dziedzinie powrotów, przydzielonego do stałej służby lub do zasobu, o którym mowa w art. 51. Agencja zapewnia, aby przed rozpoczęciem udziału w działaniach operacyjnych organizowanych przez Agencję personel statutowy oraz wszelki personel uczestniczący w operacjach powrotowych lub interwencjach powrotowych odbył szkolenie w zakresie właściwego prawa Unii i prawa międzynarodowego, w tym praw podstawowych, dostępu do ochrony międzynarodowej i *kierowania dalej osób wymagających szczególnego traktowania*.

6. Agencja ustanawia i rozwija wspólne podstawowe programy szkoleń funkcjonariuszy straży granicznych oraz zapewnia szkolenie na poziomie europejskim dla instruktorów funkcjonariuszy straży granicznych państw członkowskich, w tym w zakresie praw podstawowych, dostępu do ochrony międzynarodowej i właściwego prawa morskiego, oraz wspólne programy szkoleń dla personelu realizującego zadania w dziedzinie powrotów. Celem wspólnych podstawowych programów szkoleń jest promowanie najwyższych standardów i najlepszych praktyk we wdrażaniu prawa z zakresu zarządzaniu granicami Unii i powrotów. Agencja opracowuje wspólne podstawowe programy szkoleń po zasięgnięciu opinii forum konsultacyjnego, o którym mowa w art. 108, (zwanego dalej „forum konsultacyjnym”) i urzędnika ds. praw podstawowych. Państwa członkowskie uwzględniają wspólne podstawowe programy szkoleń w szkoleniach, które zapewniają swoim funkcjonariuszom straży granicznej i personelowi realizującemu zadania w dziedzinie powrotów.

7. Agencja oferuje również dodatkowe szkolenia i seminaria na tematy związane z kontrolą granic zewnętrznych oraz powrotami obywateli państw trzecich dla funkcjonariuszy właściwych służb państw członkowskich, a w stosownych przypadkach także odpowiednich państw trzecich.
8. Agencja może we współpracy z państwami członkowskimi i państwami trzecimi organizować działania szkoleniowe na ich terytorium.
9. Agencja ustanawia program wymiany umożliwiający funkcjonariuszom straży granicznych uczestniczącym w jej zespołach oraz personelowi uczestniczącemu w zespołach interwencji powrotowych zdobycie wiedzy i szczególnych umiejętności poprzez wykorzystanie doświadczeń zdobytych za granicą oraz dobrych praktyk stosowanych podczas współpracy z funkcjonariuszami straży granicznych i personelem realizującym zadania w dziedzinie powrotów w państwach członkowskich innych niż ich własne.

- 10. *Agencja ustanawia i rozwija wewnętrzny mechanizm kontroli jakości, aby zapewnić wysoki poziom szkolenia, wiedzy fachowej i profesjonalizmu personelu statutowego, w szczególności personelu statutowego, który uczestniczy w działaniach operacyjnych Agencji. Na podstawie wdrożenia mechanizmu kontroli jakości Agencja przygotowuje roczne sprawozdanie z oceny, które załącza się do rocznego sprawozdania z działalności.***

Artykuł 63

Nabywanie, najem lub dzierżawa wyposażenia technicznego

1. Agencja może nabywać, samodzielnie albo na zasadzie współwłasności z państwem członkowskim, lub brać w najem lub dzierżawę wyposażenie techniczne rozmieszczane w czasie wspólnych operacji, projektów pilotażowych, szybkich interwencji na granicy, działań w zakresie powrotów, w tym operacji powrotowych i interwencji powrotowych, rozmieszczenia zespołów wspierających zarządzanie migracjami lub projektów pomocy technicznej zgodnie z zasadami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji.
2. Na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego **zarząd** przyjmuje kompleksową wieloletnią strategię dotyczącą sposobu rozwijania własnych zdolności technicznych Agencji, z uwzględnieniem wieloletniego cyklu polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, w tym planu działania w zakresie zdolności, o którym mowa w art. 9 ust. 8, o ile taki istnieje, oraz środków budżetowych dostępnych na ten cel w wieloletnich ramach finansowych. *W celu zapewnienia zgodności z obowiązującymi ramami prawnymi, finansowymi i politycznymi, dyrektor wykonawczy przedstawia ten wniosek wyłącznie po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji.*

Strategii wieloletniej towarzyszy szczegółowy plan wdrażania określający harmonogram nabycia, najmu lub dzierżawy, plan zamówień i sposoby ograniczania ryzyka. Jeżeli zarząd, przyjmując strategię i plan, postanowi nie zastosować się do opinii Komisji, przekazuje on Komisji uzasadnienie swoich decyzji. Po przyjęciu strategii wieloletniej plan wdrażania staje się częścią komponentu wieloletniego programowania w dokumencie programowym, o którym mowa w art. 100 ust. 2 *lit. k*).

3. Agencja może nabywać wyposażenie techniczne na podstawie decyzji dyrektora wykonawczego po zasięgnięciu opinii zarządu, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami w sprawie zamówień. Każdą decyzję o nabyciu lub wzięciu w najem lub dzierżawę wyposażenia, która pociąga za sobą znaczące koszty dla Agencji, poprzedza dogłębna analiza potrzeb oraz kosztów i korzyści. Wszelkie wydatki związane z takim nabyciem lub wzięciem w najem lub dzierżawę przewiduje się w budżecie Agencji przyjętym przez zarząd.

4. W przypadku gdy Agencja nabywa lub bierze w najem lub dzierżawę istotne wyposażenie techniczne, takie jak *statki powietrzne, pojazdy służbowe* lub jednostki pływające, zastosowanie mają następujące warunki:
- a) w przypadku nabycia przez Agencję, samodzielnie albo na zasadzie współwłasności, Agencja uzgadnia z jednym państwem członkowskim, że zapewni ono rejestrację wyposażenia *jako pozostającego w służbie rządowej* zgodnie z prawem mającym zastosowanie w tym państwie członkowskim, *w tym przywileje i immunitety dotyczące tego rodzaju wyposażenia technicznego na podstawie prawa międzynarodowego;*
 - b) w przypadku najmu lub dzierżawy wyposażenie zostaje zarejestrowane w państwie członkowskim.

5. Na podstawie wzoru porozumienia sporządzonego przez Agencję i zatwierdzonego przez zarząd państwo członkowskie rejestracji oraz Agencja uzgadniają warunki zapewniające operacyjność wyposażenia. W przypadku aktywów stanowiących współwłasność warunki te obejmują również okresy, w których aktywa te pozostają do pełnej dyspozycji Agencji i określają korzystanie z tych aktywów, w tym szczegółowe zasady dotyczące szybkiego rozmieszczenia w trakcie szybkich interwencji na granicy **oraz finansowania tych aktywów**.
6. Jeżeli Agencja nie posiada niezbędnego wykwalifikowanego personelu statutowego, państwo członkowskie rejestracji lub dostawca wyposażenia technicznego zapewniają niezbędnych ekspertów oraz personel techniczny do obsługi wyposażenia technicznego w sposób zgodny z prawem i bezpieczny, **zgodnie ze wzorem umowy, o którym mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, oraz w oparciu o plany, których podstawą są coroczne dwustronne negocjacje i porozumienia, o których mowa w art. 64 ust. 9**. W takim przypadku wyposażenie techniczne stanowiące wyłączną własność Agencji jest udostępniane Agencji na jej wniosek, a państwo członkowskie rejestracji nie może powoływać się na sytuację wyjątkową, o której mowa w art. 64 ust. 9.

Jeżeli państwo członkowskie zostaje wezwane do udostępnienia wyposażenia technicznego i personelu, Agencja uwzględnia szczególne wyzwania operacyjne, z jakimi boryka się dane państwo członkowskie w momencie wezwania.

Artykuł 64

Rezerwa wyposażenia technicznego

1. Na potrzeby swoich działań operacyjnych Agencja tworzy i prowadzi scentralizowane rejestry wyposażenia należącego do rezerwy wyposażenia technicznego obejmującej wyposażenie będące własnością państw członkowskich albo Agencji oraz wyposażenie, którego współwłaścicielami są państwa członkowskie i Agencja.
2. Wyposażenie będące wyłączną własnością Agencji jest w każdym momencie w pełni dostępne do jego rozmieszczenia.
3. Wyposażenie będące współwłasnością Agencji w ponad 50 % jest również dostępne do jego rozmieszczenia zgodnie z porozumieniem między państwem członkowskim i Agencją zawartym zgodnie z art. 63 ust. 5.

4. Agencja zapewnia zgodność i interoperacyjność wyposażenia zamieszczonego w wykazie rezerwy wyposażenia technicznego.
5. Do celów ust. 4 Agencja, *w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i Komisją*, określa, w razie potrzeby, standardy techniczne wyposażenia rozmieszczanego na potrzeby jej działań. Wyposażenie nabyte przez Agencję, samodzielnie lub na zasadzie współwłasności, jak również wyposażenie będące własnością państw członkowskich zamieszczone w wykazie rezerwy wyposażenia technicznego musi odpowiadać tym standardom.

6. Na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego, z uwzględnieniem sporządzonej przez Agencję analizy ryzyka i wyników ocen narażenia, zarząd do dnia 31 marca każdego roku podejmuje decyzję w sprawie minimalnej liczby elementów wyposażenia technicznego niezbędnego do zaspokojenia potrzeb Agencji w kolejnym roku, w szczególności w zakresie prowadzenia wspólnych operacji, rozmieszczenia zespołów wspierających zarządzanie migracjami, szybkich interwencji na granicy, działań w zakresie powrotów, w tym operacji powrotowych i interwencji powrotowych. W minimalnej liczbie elementów wyposażenia technicznego uwzględnia się wyposażenie własne Agencji. Ta decyzja określa zasady dotyczące rozmieszczenia wyposażenia technicznego w ramach działań operacyjnych.

Jeżeli minimalna liczba elementów wyposażenia technicznego jest niewystarczająca do wykonania planu operacyjnego uzgodnionego na potrzeby takich działań, Agencja zmienia tę minimalną liczbę na podstawie uzasadnionych potrzeb oraz porozumienia z państwami członkowskimi.

7. Rezerwa wyposażenia technicznego zawiera minimalną liczbę elementów wyposażenia technicznego danego typu, uznaną za niezbędną na potrzeby Agencji. Wyposażenie zamieszczone w wykazie rezerwy wyposażenia technicznego rozmieszcza się w czasie wspólnych operacji, rozmieszczenia zespołów wspierających zarządzanie migracjami, projektów pilotażowych, szybkich interwencji na granicy, operacji powrotowych lub interwencji powrotowych.

8. Rezerwa wyposażenia technicznego obejmuje rezerwę wyposażenia na potrzeby szybkiego reagowania, zawierającą ograniczoną liczbę elementów wyposażenia potrzebnego na ewentualne szybkie interwencje na granicy. Wkłady państw członkowskich do rezerwy wyposażenia na potrzeby szybkiego reagowania planowane są zgodnie z corocznymi dwustronnymi negocjacjami i porozumieniami, o których mowa w ust. **9 niniejszego artykułu**. W odniesieniu do wyposażenia zamieszczonego w wykazie elementów należących do tej rezerwy państwa członkowskie nie mogą powoływać się na sytuację wyjątkową, o której mowa w ust. **9 niniejszego artykułu**.

Zainteresowane państwo członkowskie wysyła wyposażenie zamieszczone w tym wykazie, **wraz z niezbędnymi ekspertami i personelem technicznym**, do miejsca jego rozmieszczenia jak najszybciej, a w żadnym razie nie później niż 10 dni od dnia, w którym uzgodniono plan operacyjny.

Wkład Agencji do tej rezerwy stanowi wyposażenie, którym dysponuje ona zgodnie z art. 63 ust. 1.

9. Państwa członkowskie wnoszą wkłady do rezerwy wyposażenia technicznego. Wkłady państw członkowskich do rezerwy i rozmieszczanie wyposażenia technicznego na potrzeby konkretnych operacji planowane są na podstawie corocznych dwustronnych negocjacji i porozumień pomiędzy Agencją i państwami członkowskimi. Państwa członkowskie udostępniają swoje wyposażenie techniczne na potrzeby jego rozmieszczenia na wniosek Agencji, zgodnie z tymi porozumieniami i w zakresie, w jakim to wyposażenie stanowi część minimalnej liczby elementów wyposażenia technicznego przewidzianej na dany rok, chyba że stoją one w obliczu sytuacji wyjątkowej, w znaczny sposób wpływającej na możliwość realizacji zadań krajowych. Jeżeli państwo członkowskie powołuje się na sytuację wyjątkową, podaje Agencji na piśmie w sposób wyczerpujący przyczyny i informacje na temat tej sytuacji, a ich treść zostaje włączona do sprawozdania, o którym mowa w art. 65 ust. 1. Agencja przedkłada wniosek co najmniej 45 dni przed planowanym rozmieszczeniem istotnego wyposażenia technicznego lub 30 dni przed planowanym rozmieszczeniem innego wyposażenia. Wkłady do rezerwy wyposażenia technicznego są poddawane corocznemu przeglądowi.

10. Na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego zarząd podejmuje co roku decyzję w sprawie zasad dotyczących wyposażenia technicznego, w tym wymaganych minimalnych liczb elementów wyposażenia technicznego danego typu ogółem, warunków jego rozmieszczenia oraz zwrotu kosztów, a także ograniczonej liczby elementów wyposażenia technicznego przeznaczanego do rezerwy wyposażenia na potrzeby szybkiego reagowania. Do celów budżetowych zarząd podejmuje taką decyzję do dnia 31 marca każdego roku.
11. W razie prowadzenia szybkiej interwencji na granicy stosuje się odpowiednio art. 39 ust. 15.
12. W przypadku gdy po ustaleniu minimalnej liczby elementów wyposażenia technicznego zaistnieje nieoczekiwana potrzeba wykorzystania wyposażenia technicznego na potrzeby wspólnej operacji lub szybkiej interwencji na granicy, a potrzeby takiej nie można zaspokoić z rezerwy wyposażenia technicznego lub rezerwy wyposażenia na potrzeby szybkiego reagowania, państwa członkowskie na wniosek Agencji, w miarę możliwości, udostępniają w trybie doraźnym wyposażenie techniczne na potrzeby jego rozmieszczenia przez Agencję.

13. Dyrektor wykonawczy regularnie informuje zarząd o składzie i przypadkach rozmieszczenia wyposażenia należącego do rezerwy wyposażenia technicznego. W przypadku gdy minimalna liczba elementów wyposażenia technicznego wymagana na potrzeby rezerwy nie zostanie osiągnięta, dyrektor wykonawczy niezwłocznie informuje o tym zarząd. Zarząd w trybie pilnym podejmuje decyzję o ustaleniu priorytetów w zakresie rozmieszczania wyposażenia technicznego i podejmuje niezbędne działania w celu uzupełnienia stwierdzonych niedoborów. Zarząd informuje Komisję o stwierdzonych niedoborach i podjętych przez siebie działaniach. Komisja informuje o tym następnie Parlament Europejski i Radę, przedstawiając własną ocenę sytuacji.
14. Państwa członkowskie rejestrują w rezerwie wyposażenia technicznego wszystkie środki transportu i wyposażenie operacyjne zakupione w ramach działań szczegółowych Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego zgodnie z art. 7 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 515/2014⁴² lub, w stosownych przypadkach, z innych *przyszłych* dedykowanych środków finansowych Unii udostępnionych państwom członkowskim w *jasno określonym celu, polegającym na* zwiększeniu zdolności operacyjnej Agencji. To wyposażenie techniczne stanowi część minimalnej liczby elementów wyposażenia technicznego w danym roku.

⁴² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 515/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające, w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, instrument na rzecz wsparcia finansowego w zakresie granic zewnętrznych i wiz oraz uchylające decyzję nr 574/2007/WE (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 143).

Na wniosek Agencji składany w drodze corocznych dwustronnych negocjacji **państwa** członkowskie udostępniają Agencji wyposażenie techniczne współfinansowane w ramach działań szczegółowych Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub wszelkich innych **przyszłych** dedykowanych środków finansowych Unii **zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu**. Każdy element wyposażenia jest udostępniany przez okres **nieprzekraczający czterech** miesięcy, **zgodnie z planami ustalonymi w ramach corocznych dwustronnych negocjacji**. **Państwa członkowskie mogą postanowić, że element wyposażenia zostanie rozmieszczony na okres dłuższy niż cztery miesiące**. W przypadku czynności operacyjnych, o których mowa w art. 39 lub 42 niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie nie mogą powoływać się na sytuację wyjątkową, o której mowa w ust. 9 niniejszego artykułu.

15. Agencja zarządza rejestrami rezerwy wyposażenia technicznego w następujący sposób:

- a) podział ze względu na typ wyposażenia i rodzaj operacji;
- b) podział ze względu na właściciela (państwo członkowskie, Agencja, inni);
- c) liczba elementów wymaganego wyposażenia ogółem;

- d) wymogi w zakresie personelu do obsługi, jeżeli ma to zastosowanie;
- e) inne informacje, takie jak dane dotyczące rejestracji, wymogi w zakresie transportu i konserwacji, mające zastosowanie krajowe systemy eksportu, instrukcje techniczne lub inne informacje istotne z punktu widzenia właściwego użytkowania wyposażenia;
- f) wskazanie, czy dany element wyposażenia został sfinansowany ze środków unijnych.

16. Agencja finansuje w całości rozmieszczanie wyposażenia technicznego, które stanowi część minimalnej liczby elementów wyposażenia technicznego dostarczanego przez dane państwo członkowskie w danym roku. Rozmieszczanie wyposażenia technicznego, które nie jest częścią minimalnej liczby elementów wyposażenia technicznego, jest współfinansowane przez Agencję maksymalnie do wysokości 100 % wydatków kwalifikowalnych, przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności w państwach członkowskich rozmieszczających takie wyposażenie techniczne.

Artykuł 65

Sprawozdawczość w zakresie zdolności Agencji

1. Na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego zarząd przyjmuje i przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji roczne sprawozdanie z wykonania art. 51, 55, 56, 57, 58, 63 i 64 (zwane dalej „rocznym sprawozdaniem z wykonania”).
2. Roczne sprawozdanie z wykonania zawiera w szczególności:
 - a) liczbę członków personelu udostępnionego przez każde państwo członkowskie do stałej służby, w *tym poprzez rezerwę szybkiego reagowania, i do zasobu obserwatorów przymusowych powrotów*;
 - b) liczbę członków personelu statutowego udostępnionego przez Agencję do stałej służby;
 - c) liczbę członków personelu faktycznie rozmieszczonego ze stałej służby przez każde państwo członkowskie i *Agencję w* poprzednim roku, z podziałem na profile;

- d) liczbę elementów wyposażenia technicznego udostępnionych przez każde państwo członkowskie i Agencję do rezerwy wyposażenia technicznego;
 - e) liczbę elementów wyposażenia technicznego rozmieszczonych przez każde państwo członkowskie i Agencję w poprzednim roku z rezerwy wyposażenia technicznego ■ ;
 - f) deklaracje rozmieszczenia i faktyczne rozmieszczenie sprzętu wchodzącego w skład rezerwy wyposażenia na potrzeby szybkiego reagowania;
 - g) rozwój własnych zdolności kadrowych i technicznych Agencji.
3. W rocznym sprawozdaniu z wykonania wymienia się państwa członkowskie, które w poprzednim roku powołały się na sytuację wyjątkową, o której mowa w art. 57 ust. 9 i art. 64 ust. 9, wraz z podaniem przyczyn i informacji przekazanych przez takie państwa członkowskie.
4. W celu zapewnienia przejrzystości dyrektor wykonawczy informuje zarząd co kwartał o elementach wymienionych w ust. 2 w odniesieniu do bieżącego roku.

Artykuł 66

Badania i innowacje

1. Agencja, uwzględniając plan działania w zakresie zdolności, o którym mowa w art. 9 ust. 8, aktywnie monitoruje działalność badawczą i innowacyjną mającą znaczenie dla europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, obejmującą stosowanie zaawansowanych technologii ***kontroli granicznej***, oraz w niej uczestniczy. Agencja przekazuje rezultaty tych badań Parlamentowi Europejskiemu, państwom członkowskim i Komisji zgodnie z art. 92. Agencja może w razie potrzeby wykorzystywać te rezultaty we wspólnych operacjach, szybkich interwencjach na granicy, operacjach powrotowych i interwencjach powrotowych.
2. Agencja, uwzględniając plan działania w zakresie zdolności, o którym mowa w art. 9 ust. 8, wspiera państwa członkowskie i Komisję w określaniu kluczowych tematów badań. Agencja wspiera państwa członkowskie i Komisję w procesie opracowywania i realizacji właściwych programów ramowych Unii w zakresie działalności badawczej i innowacyjnej.

3. Agencja realizuje elementy ramowego programu badań i innowacji odnoszące się do bezpieczeństwa granic. W tym celu Agencja, o ile Komisja upoważniła ją do tego w akcie przekazania uprawnień, wykonuje następujące zadania:
- a) zarządzanie niektórymi etapami realizacji programu i niektórymi etapami w cyklu życia konkretnych projektów na podstawie właściwych programów prac przyjętych przez Komisję;
 - b) przyjmowanie wykonawczych aktów budżetowych w zakresie dochodów i wydatków oraz przeprowadzanie wszystkich operacji niezbędnych do zarządzania programem;
 - c) zapewnianie wsparcia w realizacji programu.
4. Agencja może planować i realizować projekty pilotażowe odnoszące się do zagadnień objętych niniejszym rozporządzeniem.
5. *Agencja podaje do publicznej wiadomości informacje o swoich projektach badawczych, w tym o projektach demonstracyjnych, a także informacje o zaangażowanych partnerach współpracujących oraz o budżecie danego projektu.*

SEKCJA 10

EUROPEJSKI SYSTEM INFORMACJI O PODRÓŻY ORAZ ZEZWOLEŃ NA PODRÓŻ (ETIAS)

Artykuł 67

Jednostka centralna ETIAS

Agencja zapewnia utworzenie i obsługę jednostki centralnej ETIAS, o której mowa w art. 7
■ rozporządzenia (UE) 2018/1240■ .

SEKCJA 11

WSPÓŁPRACA

Artykuł 68

Współpraca Agencji z instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii oraz organizacjami międzynarodowymi

1. Agencja współpracuje z instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii i może współpracować z organizacjami międzynarodowymi w ramach ich odpowiednich ram prawnych oraz wykorzystuje istniejące informacje, możliwości i systemy dostępne w ramach EUROSUR-u.

Zgodnie z akapitem pierwszym Agencja współpracuje w szczególności z:

- a) Komisją i Europejską Służbą Działań Zewnętrznych (ESDZ);
- b) Europolem;
- c) **EASO**;
- d) FRA;
- e) Eurojustem;
- f) Centrum Satelitarnym Unii Europejskiej;
- g) EFCA i EMSA;

- h) eu-LISA;
- i) Agencją Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA) oraz menedżerem sieci Europejskiej Sieci Zarządzania Ruchem Lotniczym (EATMN);

I

- j) misjami i operacjami w ramach WPBiO, *zgodnie z ich mandatami, oraz mając na celu zapewnienie:*
 - (i) *promowania europejskich zintegrowanych standardów zarządzania granicami;*
 - (ii) *znajomości sytuacji i analizy ryzyka.*

Agencja może też współpracować z następującymi organizacjami międzynarodowymi istotnymi z punktu widzenia jej zadań, stosownie do ich odpowiednich ram prawnych:

- a) Organizacja Narodów Zjednoczonych poprzez jej odpowiednie biura, agencje, organizacje i inne podmioty, w szczególności Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji, Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości oraz Organizacja Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego;*
- b) Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej (Interpol);*
- c) Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie;*
- d) Rada Europy i Komisarz Praw Człowieka Rady Europy;*
- e) Morskie Centrum Analiz i Operacji ds. Zwalczania Narkotyków (MAOC-N).*

2. Współpraca, o której mowa w ust. 1, odbywa się w ramach porozumień roboczych zawartych z podmiotami, o których mowa w ust. 1. Takie porozumienia wymagają uzyskania wcześniejszej zgody Komisji. Agencja informuje Parlament Europejski i **Radę** o wszelkich takich porozumieniach.
3. W odniesieniu do postępowania z informacjami niejawnymi porozumienia robocze, o których mowa w ust. 2, zapewniają zgodność działania danego organu lub jednostki organizacyjnej Unii lub danej organizacji międzynarodowej z zasadami i standardami bezpieczeństwa odpowiadającymi zasadom i standardom stosowanym przez Agencję. Przed zawarciem porozumienia przeprowadza się wizytę oceniającą i o jej wyniku informuje się Komisję.
4. Agencja współpracuje również z Komisją i, w odpowiednim przypadku, z państwami członkowskimi i ESDZ w zakresie działań dotyczących obszaru celnego – mimo że pozostają one poza zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia – w tym zarządzania ryzykiem, w przypadku gdy działania te wzajemnie się wspomagają. Współpraca ta pozostaje bez uszczerbku dla istniejących kompetencji Komisji, Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz państw członkowskich.

5. Instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz organizacje międzynarodowe, o których mowa w ust. 1, wykorzystują informacje uzyskane od Agencji jedynie w granicach swoich kompetencji i z poszanowaniem praw podstawowych, w tym wymogów ochrony danych.

Przekazywanie [] danych osobowych przetwarzanych przez Agencję innym instytucjom, organom i jednostkom organizacyjnym Unii **na podstawie art. 87 ust. 1 lit. c) i d)** odbywa się zgodnie ze specjalnymi porozumieniami roboczymi dotyczącymi wymiany danych osobowych [] .

Porozumienia robocze, o których mowa akapicie drugim, zawierają postanowienie, zgodnie z którym zapewnia się, aby dane osobowe przekazane przez Agencję instytucjom, organom i jednostkom organizacyjnym Unii mogły być przetwarzane w innym celu tylko wówczas, jeżeli Agencja wyrazi na to zgodę oraz jeżeli przetwarzanie to jest zgodne z pierwotnym celem, dla którego Agencja zebrała i przekazała dane. Instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii przechowują pisemną dokumentację poszczególnych ocen zgodności.

Przekazywanie danych osobowych przez Agencję *organizacjom międzynarodowym na podstawie art. 87 ust. 1 lit. c)* musi być zgodne z przepisami o ochronie danych określonymi w *sekcji 2 rozdziału IV*.

Agencja zapewnia w szczególności, aby wszelkie porozumienia robocze zawierane z organizacjami międzynarodowymi dotyczące wymiany danych osobowych na podstawie art. 87 ust. 1 lit. c) były zgodne z rozdziałem V rozporządzenia (UE) 2018/1725 oraz wymagały uzyskania zezwolenia Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, jeżeli przedmiotowe rozporządzenie tak stanowi.

Agencja zapewnia, aby dane osobowe przekazane organizacjom międzynarodowym były przetwarzane wyłącznie do celów, w których zostały przekazane.

6. Wymiana informacji między Agencją, instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii oraz organizacjami międzynarodowymi, o których mowa w ust. 1, odbywa się za pośrednictwem sieci komunikacyjnej, o której mowa w art. 14, lub za pośrednictwem innych akredytowanych systemów wymiany informacji spełniających kryteria dostępności, poufności i integralności.

Artykuł 69

Współpraca europejska w zakresie funkcji straży przybrzeżnej

1. Bez uszczerbku dla EUROSUR-u Agencja, we współpracy z EFCA oraz EMSA, wspiera organy krajowe pełniące funkcje straży przybrzeżnej na poziomie krajowym i unijnym oraz, w stosownych przypadkach, na poziomie międzynarodowym poprzez:
- a) udostępnianie, łączenie i analizę informacji dostępnych w systemach zgłaszania statków i innych systemach informacyjnych prowadzonych przez te agencje lub im udostępnianych, zgodnie z ich odpowiednimi podstawami prawnymi i z zastrzeżeniem prawa własności państw członkowskich dotyczącego danych;

- b) świadczenie usług w zakresie nadzoru i łączności opartych na najnowszej technologii, w tym infrastrukturze kosmicznej i naziemnej oraz czujnikach umieszczonych na wszelkiego rodzaju platformach;
- c) budowanie potencjału przez opracowywanie wytycznych i zaleceń oraz tworzenie najlepszych praktyk, a także organizowanie szkoleń i wymiany pracowników;
- d) wzmacnianie wymiany informacji i współpracy w zakresie funkcji straży przybrzeżnej, w tym przez analizowanie wyzwań operacyjnych i zagrożeń pojawiających się na obszarach morskich;
- e) udostępnianie potencjałów przez planowanie i realizację operacji wielofunkcyjnych oraz przez udostępnianie aktywów i innych zdolności w zakresie, w jakim działania te są koordynowane przez te agencje i przeprowadzane za zgodą właściwych organów zainteresowanych państw członkowskich.

2. Konkretnie formy współpracy w zakresie funkcji straży przybrzeżnej między Agencją, EFCA i EMSA są określane w porozumieniu roboczym zgodnie z przyznanymi im mandatami oraz zasadami finansowymi mającymi zastosowanie do tych agencji. Takie porozumienie podlega zatwierdzeniu przez zarząd Agencji, Zarząd EFCA i Radę Administracyjną EMSA. ***Agencja, EFCA i EMSA wykorzystują informacje uzyskane w kontekście współpracy jedynie w granicach własnych ram prawnych oraz z poszanowaniem praw podstawowych, w tym wymogów ochrony danych.***
3. Komisja, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, Agencją oraz EFCA i EMSA, udostępnia praktyczny podręcznik dotyczący współpracy europejskiej w zakresie funkcji straży przybrzeżnej. Podręcznik ten zawiera wskazówki, zalecenia i najlepsze praktyki w zakresie wymiany informacji. Komisja przyjmuje podręcznik w postaci zalecenia.

Artykuł 70

Współpraca z Irlandią i Zjednoczonym Królestwem

1. Agencja ułatwia współpracę operacyjną państw członkowskich z Irlandią i Zjednoczonym Królestwem w ramach szczególnych działań.
2. Do celów EUROSUR-u wymiana informacji i współpraca z Irlandią i Zjednoczonym Królestwem może się odbywać na podstawie dwustronnych lub wielostronnych umów odpowiednio między Irlandią lub Zjednoczonym Królestwem a co najmniej jednym sąsiadującym państwem członkowskim lub w ramach sieci regionalnych, których podstawą są te umowy. Krajowe ośrodki koordynacji stanowią punkty kontaktowe służące wymianie informacji z odpowiednimi organami Irlandii i Zjednoczonego Królestwa w ramach EUROSUR-u.

3. Umowy, o których mowa w ust. 2, są ograniczone do wymiany poniższych informacji między krajowym ośrodkiem koordynacji a odpowiednim organem Irlandii lub Zjednoczonego Królestwa:
- a) informacji zawartych w krajowym obrazie sytuacji jednego z państw członkowskich w zakresie, w jakim informacje takie zostały przekazane Agencji do celów europejskiego obrazu sytuacji;
 - b) informacji zebranych przez Irlandię lub Zjednoczone Królestwo, istotnych do celów europejskiego obrazu sytuacji;
 - c) informacji, o których mowa w art. 25 ust. 5.
4. Informacji przekazanych w kontekście EUROSUR-u przez Agencję lub państwo członkowskie, które nie jest stroną umowy, o której mowa w ust. 2, nie można udostępniać Irlandii ani Zjednoczonemu Królestwu, bez wcześniejszej zgody Agencji lub tego państwa członkowskiego. Państwa członkowskie i Agencja są zobowiązane zastosować się do odmowy przekazywania tych informacji Irlandii lub Zjednoczonemu Królestwu.

5. Dalsze przekazywanie lub inne udostępnianie informacji wymienionych na podstawie niniejszego artykułu państwom trzecim lub innym stronom trzecim jest zabronione.
6. Umowy, o których mowa w ust. 2, zawierają postanowienia o kosztach finansowych wynikających z udziału Irlandii lub Zjednoczonego Królestwa we wdrażaniu tych umów.
7. Pomoc zapewniana przez Agencję zgodnie z art. 10 ust. 1 lit. n), o) i p) obejmuje organizowanie operacji powrotowych państw członkowskich, w których Irlandia albo Zjednoczone Królestwo również uczestniczy.
8. Stosowanie niniejszego rozporządzenia do granic Gibraltaru jest zawieszone do dnia osiągnięcia porozumienia w sprawie zakresu środków dotyczących przekraczania przez osoby granic zewnętrznych.

Artykuł 71

Współpraca z państwami trzecimi

1. Państwa członkowskie i Agencja współpracują z państwami trzecimi na potrzeby **europejskiej** zintegrowanej polityki zarządzania granicami i polityki migracyjnej zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. g).
2. W oparciu o priorytety polityczne określone w art. 8 ust. 4 Agencja udziela pomocy technicznej i operacyjnej państwom trzecim w ramach polityki działań zewnętrznych Unii, w tym w odniesieniu do ochrony praw podstawowych **i danych osobowych** oraz w odniesieniu do zasady non-refoulement.
3. Agencja i państwa członkowskie przestrzegają prawa Unii, w tym norm i standardów wchodzących w zakres dorobku prawnego Unii, w tym gdy współpraca z państwami trzecimi ma miejsce na terytorium tych państw trzecich.
4. **Ustanowienie współpracy z państwami trzecimi służy promowaniu standardów europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami.**

Artykuł 72

Współpraca państw członkowskich z państwami trzecimi

1. ■ Państwa członkowskie mogą *współpracować* na poziomie operacyjnym ■ ,
w dziedzinach objętych niniejszym rozporządzeniem, z państwem trzecim lub z większą
ich liczbą. Taka współpraca *może obejmować wymianę* informacji i *może odbywać* się na
podstawie umów dwustronnych lub wielostronnych, *innych form porozumienia* lub
w ramach sieci regionalnych utworzonych na podstawie tych umów.
2. Zawierając umowy dwustronne i wielostronne, o których mowa w ust. 1 niniejszego
artykułu, państwa członkowskie *mogą zawrzeć w nich postanowienia* dotyczące wymiany
informacji i współpracy *na potrzeby* EUROSUR-u zgodnie z art. 75 i 89.

3. Umowy dwustronne i wielostronne oraz inne formy porozumienia, o których mowa w ust. 1, muszą być zgodne z prawem Unii i prawem międzynarodowym w zakresie praw podstawowych i ochrony międzynarodowej, w tym z Kartą, Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i Konwencją dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r. i protokołem do niej z 1967 r., w szczególności z zasadą *non-refoulement*. Przy wykonywaniu takich umów i porozumień państwa członkowskie **regularnie** oceniają i uwzględniają ogólną sytuację w danym państwie trzecim i uwzględniają art. 8.

Artykuł 73

Współpraca Agencji z państwami trzecimi

1. Agencja może współpracować, w zakresie niezbędnym do wykonywania jej zajęć, z organami państw trzecich właściwymi w kwestiach objętych niniejszym rozporządzeniem. Agencja przestrzega prawa Unii, w tym norm i standardów wchodzących w zakres dorobku prawnego Unii, także wtedy, gdy współpraca z państwami trzecimi ma miejsce na terytorium tych państw trzecich.
2. Prowadząc współpracę z organami państw trzecich, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, Agencja działa w ramach polityki działań zewnętrznych Unii, w tym w odniesieniu do ochrony praw podstawowych i danych osobowych, zasady *non-refoulement*, **zakazu arbitralnego stosowania środków detencyjnych oraz zakazu tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania**, przy wsparciu delegatur Unii oraz, w stosownych przypadkach, misji i operacji w ramach WPBiO oraz w koordynacji z nimi, **zgodnie z art. 68 ust. 1 akapit drugi lit. j).**

3. W okolicznościach, w których konieczne jest rozmieszczenie w państwach trzecich zespołów zarządzania granicami ■ ze stałej służby, a członkowie zespołów będą wykonywać uprawnienia wykonawcze, Unia zawiera z danym państwem trzecim **na podstawie art. 218 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)** umowę w sprawie statusu, **sporządzoną na podstawie wzoru takiej umowy, o którym mowa w art. 76 ust. 1.** Umowa o statusie obejmuje wszelkie aspekty niezbędne do prowadzenia działań. W szczególności określa ona zakres operacji, postanowienia dotyczące odpowiedzialności karnej i cywilnej, zadania i uprawnienia członków zespołów, **a także środki związane z utworzeniem biura antenowego i praktyczne środki w zakresie przestrzegania praw podstawowych.** Umowa o statusie musi zapewniać pełne poszanowanie praw podstawowych w czasie tych operacji **i przewidywać mechanizm skargowy. Jeżeli postanowienia umowy o statusie związane z przekazywaniem znacznie odbiegają od wzoru umowy o statusie, zasięga się w tym zakresie opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych.**

4. Agencja działa także w ramach porozumień roboczych, o ile takie istnieją, zawartych z organami państw trzecich, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zgodnie prawem i polityką Unii oraz zgodnie z art. 76 ust. 4.

Porozumienia robocze, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, określają zakres, charakter i cel współpracy oraz są związane z zarządzaniem współpracą operacyjną. Takie porozumienia robocze mogą zawierać postanowienia dotyczące wymiany szczególnie chronionych informacji jawnych i postanowienia dotyczące współpracy w ramach EUROSUR-u zgodnie z art. 74 ust. 3.

Agencja zapewnia, aby państwa trzecie, którym przekazywane są informacje przetwarzają te informacje wyłącznie do celów, do których zostały przekazane. Wszelkie porozumienia robocze dotyczące wymiany informacji niejawnych zawierane są zgodnie z art. 76 ust. 4 niniejszego rozporządzenia. ***Agencja zwraca się do Europejskiego Inspektora Ochrony Danych o uprzednie zezwolenie, w przypadku gdy te porozumienia robocze przewidują przekazywanie danych osobowych oraz gdy rozporządzenie (UE) 2018/1725 tak stanowi.***

5. Agencja uczestniczy we wdrażaniu **polityki zewnętrznej Unii w zakresie powrotów i readmisji** w ramach polityki działań zewnętrznych Unii oraz w odniesieniu do kwestii objętych niniejszym rozporządzeniem.
6. Agencja może otrzymać finansowanie Unii zgodnie z przepisami stosownych instrumentów wspierających państwa trzecie i działania z nimi związane. Może ona realizować i finansować w państwach trzecich projekty pomocy technicznej dotyczące kwestii objętych niniejszym rozporządzeniem oraz zgodnie z przepisami finansowymi mającymi zastosowanie do Agencji. **Projekty takie uwzględnia się w jednolitym dokumencie programowym, o którym mowa w art. 102.**

7. Agencja informuje Parlament Europejski, ***Radę i Komisję*** o działaniach prowadzonych na podstawie niniejszego artykułu ***oraz, w szczególności, o działaniach związanych z pomocą techniczną i operacyjną w zakresie zarządzania granicami i powrotów w państwach trzecich i z wysyłaniem urzędników łącznikowych, oraz przekazuje szczegółowe informacje na temat przestrzegania praw podstawowych. Agencja podaje do wiadomości publicznej umowy, porozumienia robocze, projekty pilotażowe i projekty pomocy technicznej z państwami trzecimi zgodnie z art. 114 ust. 2.***
8. Agencja zawiera w swoich sprawozdaniach rocznych ocenę współpracy z państwami trzecimi.

Artykuł 74

Pomoc techniczna i operacyjna udzielana przez Agencję państwom trzecim

1. Agencja może koordynować współpracę operacyjną między państwami członkowskimi i państwami trzecimi oraz udzielać ***pomocy technicznej i operacyjnej*** państwom trzecim w ramach europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami.
2. Agencja może przeprowadzać działania **■ związane z europejskim zintegrowanym zarządzaniem granicami ■** na terytorium państwa trzeciego, pod warunkiem uzyskania zgody tego państwa trzeciego.
3. Operacje ***na terytorium państwa trzeciego są uwzględniane w rocznym programie prac, który jest przyjmowany przez zarząd zgodnie z art. 102,*** i są one prowadzone na podstawie planu operacyjnego uzgodnionego między Agencją a danym państwem trzecim i ***po zasięgnięciu opinii uczestniczących państw członkowskich. Jeżeli państwo członkowskie lub państwa członkowskie sąsiadują z państwem trzecim lub graniczą z obszarem operacyjnym państwa trzeciego, plan operacyjny i zmiany do tego planu wymagają zgody tego państwa członkowskiego lub tych państw członkowskich. Do rozmieszczeń w państwach trzecich stosuje się odpowiednio art. 38, 43, 46, 47 i 54–57.***

4. *Dyrektor wykonawczy zapewnia bezpieczeństwo personelowi rozmieszczonemu w państwach trzecich.*

Do celów akapitu pierwszego państwa członkowskie informują dyrektora wykonawczego o wszelkich obawach dotyczących bezpieczeństwa swoich obywateli w przypadku ich rozmieszczenia na terytorium niektórych państw trzecich.

Jeżeli nie można zagwarantować bezpieczeństwa członkom personelu rozmieszczonym w państwach trzecich, dyrektor wykonawczy podejmuje odpowiednie środki mające na celu zawieszenie lub zakończenie odpowiednich aspektów pomocy technicznej lub operacyjnej udzielanej danemu państwu trzeciemu przez Agencję.

5. *Bez uszczerbku dla rozmieszczenia członków stałej służby zgodnie z art. 54–58 udział państw członkowskich w operacjach na terytorium państw trzecich jest dobrowolny.*

Oprócz odpowiedniego mechanizmu, o którym mowa w art. 57 ust. 9 i ust. 4 niniejszego artykułu, jeżeli dane państwo członkowskie nie jest usatysfakcjonowane poziomem bezpieczeństwa, jaki można zagwarantować jego personelowi uczestniczycemu w operacji, może ono zrezygnować z zapewniania swojego wkładu w operację w danym państwie trzecim. Jeżeli państwo członkowskie powołuje się na taką sytuację wyjątkową, podaje Agencji na piśmie w sposób wyczerpujący przyczyny i informacje na temat tej sytuacji, a ich treść zostaje włączona do sprawozdania, o którym mowa w art. 65. Takie przyczyny i informacje podaje się podczas corocznych dwustronnych negocjacji lub najpóźniej 21 dni przed rozmieszczeniem. Rozmieszczenie personelu oddelegowanego zgodnie z art. 56 wymaga zgody rodzimego państwa członkowskiego udzielonej w chwili powiadomienia przez Agencję i nie później niż 21 dni przed rozmieszczeniem.

6. *Plany operacyjne, o których mowa w ust. 3, mogą zawierać postanowienia dotyczące wymiany informacji i współpracy do celów EUROSUR-u zgodnie z art. 75 i 89.*

I

Artykuł 75

Wymiana informacji z państwami trzecimi w ramach EUROSUR-u

1. Krajowe ośrodki koordynacji państw członkowskich oraz, w stosownych przypadkach, Agencja są punktami kontaktowymi służącymi wymianie informacji i współpracy z państwami trzecimi **do celów** EUROSUR-u.
2. Postanowienia dotyczące wymiany informacji i współpracy **do celów** EUROSUR-u zawarte w umowach dwustronnych lub wielostronnych, o których mowa w art. 72 ust. 2, **dotyczą**:
 - a) szczególnych obrazów sytuacji udostępnianych państwom trzecim;
 - b) danych pochodzących z państw trzecich, które mogą być udostępnione w ramach europejskiego obrazu sytuacji oraz procedur udostępniania tych danych;
 - c) procedur i warunków, na jakich połączone usługi EUROSUR-u mogą być świadczone na rzecz organów państw trzecich;
 - d) szczegółowych zasad współpracy i wymiany informacji z obserwatorami w państwach trzecich do celów EUROSUR-u.

3. Informacji przekazanych w kontekście EUROSUR-u przez Agencję lub państwo członkowskie, które nie jest stroną umowy, o której mowa w art. 72 ust. 1, nie można udostępniać państwu trzeciemu na podstawie tej umowy bez uzyskania wcześniejszej zgody Agencji lub tego państwa członkowskiego. Państwa członkowskie i Agencja są zobowiązane zastosować się do odmowy przekazywania tych informacji zainteresowanemu państwu trzeciemu.

Artykuł 76

Rola Komisji w odniesieniu do współpracy z państwami trzecimi

I

1. ***Po konsultacjach z państwami członkowskimi, Agencją, FRA i Europejskim Inspektorem Ochrony Danych Komisja sporządza wzór umowy o statusie na potrzeby działań prowadzonych na terytorium państw trzecich.***

2. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi i Agencją, opracowuje wzory postanowień **■** do celów wymiany informacji w ramach EUROSUR-u **zgodnie z art. 70 ust. 2 i art. 72 ust. 2.**

Komisja, po konsultacji z Agencją i **innymi odpowiednimi organami lub jednostkami organizacyjnymi Unii, w tym FRA i Europejskim Inspektorem Ochrony Danych,** opracowuje wzór porozumień roboczych, o których mowa w art. 73 ust. 4. **Wzór ten obejmuje postanowienia dotyczące zabezpieczeń w odniesieniu do praw podstawowych i ochrony danych w postaci praktycznych środków.**

-
3. Przed zawarciem nowej umowy dwustronnej lub wielostronnej, o której mowa w art. 72 ust. 1, zainteresowane państwa członkowskie powiadamiają Komisję o **projektowanych postanowieniach dotyczących zarządzania granicami i powrotów ■** .

O postanowieniach takich istniejących i nowych umów dwustronnych i wielostronnych dotyczących zarządzania granicami i powrotów zainteresowane państwa członkowskie powiadamiają Komisję, która informuje o nich Radę i Agencję.

4. Przed *zatwierdzeniem przez zarząd* jakichkolwiek porozumień roboczych *między Agencją a właściwymi organami państw trzecich* Agencja powiadamia o nich Komisję, która udziela wcześniejszej zgody. *Przed zawarciem takiego porozumienia roboczego Agencja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu szczegółowe informacje na temat jego stron i przewidywanej treści.*
5. Agencja powiadamia Komisję o planach operacyjnych, o których mowa w art. 74 ust. 3. Decyzja o wysłaniu urzędników łącznikowych do państw trzecich zgodnie z art. 77 wymaga wcześniejszej opinii Komisji. Parlament Europejski niezwłocznie otrzymuje pełne informacje o tych działaniach.

Artykuł 77

Urzednicy łącznikowi w państwach trzecich

1. Agencja może wysyłać ekspertów należących do jej personelu statutowego **oraz innych ekspertów** jako urzędników łącznikowych, którzy powinni być objęci możliwie najwyższą ochroną podczas wykonywania powierzonych im obowiązków w państwach trzecich. Wchodzą oni w skład lokalnych lub regionalnych sieci współpracy urzędników łącznikowych ds. imigracji i specjalistów ds. bezpieczeństwa Unii i państw członkowskich, w tym sieci utworzonej na mocy rozporządzenia (UE) 2019/1240. Decyzją zarządu Agencja może określić szczególne profile urzędników łącznikowych ■ w zależności od potrzeb operacyjnych w odniesieniu do danego państwa trzeciego.
2. W ramach polityki działań zewnętrznych Unii priorytetowy charakter ma wysyłanie urzędników łącznikowych do tych państwach trzecich, które, jak wynika z analizy ryzyka, stanowią kraj pochodzenia lub tranzytu w odniesieniu do nielegalnej imigracji. Na zasadzie wzajemności Agencja może przyjmować urzędników łącznikowych wysyłanych przez te państwa trzecie. Na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego zarząd przyjmuje co roku wykaz priorytetów. Wysyłanie urzędników łącznikowych jest zatwierdzane przez zarząd, po wydaniu opinii przez Komisję.

3. Do zadań urzędników łącznikowych Agencji należy nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z właściwymi organami w państwach trzecich, do których zostali skierowani, w celu przyczyniania się do zapobiegania i zwalczania nielegalnej imigracji oraz do powrotu osób powracających, w tym poprzez udzielanie pomocy technicznej w zakresie identyfikacji obywateli państwa trzeciego i uzyskiwania dokumentów podróży. Zadania te muszą być wykonywane zgodnie z prawem Unii i z poszanowaniem praw podstawowych. Urzędnicy łącznikowi Agencji ściśle koordynują swoje działania z delegaturami Unii, *państwami członkowskimi zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/1240* oraz, w stosownych przypadkach, misjami i operacjami w ramach WPBiO *zgodnie z art. 68 ust. 1 akapit drugi lit. j)*. *W miarę możliwości mają oni swoje biura w tym samym budynku co delegatura Unii.*
4. *W państwach trzecich, do których urzędnicy łącznikowi ds. powrotów nie zostali wysłani przez Agencję, może ona wspierać wysłanie urzędnika łącznikowego ds. powrotów przez państwo członkowskie, by wspierać państwa członkowskie, a także wspierać działania Agencji, zgodnie z art. 48.*

Artykuł 78

Obserwatorzy uczestniczący w działaniach Agencji

1. Agencja może, za zgodą zainteresowanych państw członkowskich, zapraszać obserwatorów z instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii lub organizacji międzynarodowych oraz misji i operacji w ramach WPBiO, o których mowa w **art. 68 ust. 1 akapit drugi lit. j)**, do uczestnictwa w swoich działaniach, w szczególności we wspólnych operacjach i projektach pilotażowych, analizie ryzyka i szkoleniach, w zakresie, w jakim ich obecność jest zgodna z celami tych działań, może przyczynić się do poprawy współpracy i wymiany najlepszych praktyk i nie ma wpływu na ogólne bezpieczeństwo i poziom ochrony tych działań. Udział takich obserwatorów w analizie ryzyka i szkoleniach może mieć miejsce wyłącznie za zgodą zainteresowanych państw członkowskich. W odniesieniu do wspólnych operacji i projektów pilotażowych udział obserwatorów wymaga zgody przyjmującego państwa członkowskiego. Szczegółowe zasady uczestnictwa obserwatorów włącza się do planu operacyjnego. Agencja zapewnia takim obserwatorom odpowiednie szkolenia przed rozpoczęciem ich udziału w działaniach.

2. Agencja może, za zgodą zainteresowanych państw członkowskich, zapraszać obserwatorów z państw trzecich do uczestnictwa w jej działaniach na granicach zewnętrznych, operacjach powrotowych, interwencjach powrotowych oraz szkoleniach, o których mowa w art. 62, w zakresie, w jakim ich obecność jest zgodna z celami tych działań, może przyczynić się do poprawy współpracy i wymiany najlepszych praktyk i nie ma wpływu na ogólne bezpieczeństwo tych działań *ani na bezpieczeństwo obywateli państw trzecich*. Szczegółowe zasady uczestnictwa obserwatorów włącza się do planu operacyjnego. Agencja zapewnia takim obserwatorom odpowiednie szkolenia przed rozpoczęciem ich udziału w działaniach. Podczas udziału w działaniach Agencji obserwatorzy zobowiązani są do przestrzegania kodeksów postępowania Agencji.
3. *Agencja zapewnia, aby obecność obserwatorów nie stanowiła zagrożenia dla przestrzegania praw podstawowych.*

ROZDZIAŁ III

System FADO (fałszywe i autentyczne dokumenty on-line)

Artykuł 79

■ Agencja przejmuje i obsługuje system FADO (fałszywe i autentyczne dokumenty on-line), *który ustanowiono na mocy wspólnego działania 98/700/WSiSW.*

ROZDZIAŁ IV

Przepisy ogólne

SEKCJA 1

ZASADY OGÓLNE

Artykuł 80

Ochrona praw podstawowych i strategia w zakresie praw podstawowych

1. Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna gwarantuje ochronę praw podstawowych przy realizacji swoich zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia zgodnie z właściwym prawem Unii, w szczególności z Kartą, i właściwym prawem międzynarodowym, w tym Konwencją dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r., protokołem do tej konwencji z 1967 r., ***Konwencją o prawach dziecka*** i zobowiązaniami dotyczącymi dostępu do ochrony międzynarodowej, w szczególności zasadą *non-refoulement*.

W tym celu Agencja, *przy udziale i po aprobacie urzędnika ds. praw podstawowych*, opracowuje, wdraża i rozwija strategię i *plan działania* w zakresie praw podstawowych, w *tym skuteczny* mechanizm monitorowania przestrzegania praw podstawowych we wszystkich działaniach Agencji.

2. Przy realizacji swoich zadań Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna zapewnia, aby nikt, wbrew zasadzie *non-refoulement*, nie był zmuszony do zejścia na ląd, zmuszony do wejścia lub doprowadzony ani w żaden inny sposób przekazany lub oddany organom danego państwa, ***w którym istnieje między innymi poważne ryzyko, iż osoba ta zostałaby poddana karze śmierci, torturom, prześladowaniom lub innemu niehumanitarnemu bądź poniżającemu traktowaniu albo karaniu, lub jeśli życie lub wolność tej osoby byłyby zagrożone ze względu na jej rasę, religię, przynależność państwową, orientację seksualną, przynależność do szczególnej grupy społecznej lub poglądy polityczne*** lub państwa, w którym osoba taka może zostać wydalona, ***zmuszona do powrotu, poddana ekstradycji*** lub zawrócona do innego państwa z naruszeniem zasady *non-refoulement*.

3. Przy realizacji swoich zadań Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna uwzględnia szczególne potrzeby dzieci, małoletnich bez opieki, osób niepełnosprawnych, ofiar handlu ludźmi, osób wymagających pomocy medycznej, osób potrzebujących ochrony międzynarodowej, osób znajdujących się w niebezpieczeństwie na morzu oraz innych osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji i zaspokaja te potrzeby w ramach przysługującego jej mandatu. We wszystkich prowadzonych przez siebie działaniach Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna poświęca szczególną uwagę prawom dziecka i zapewnia poszanowanie dobra dziecka.
4. Przy realizacji swoich zadań, w swoich stosunkach z państwami członkowskimi oraz we współpracy z państwami trzecimi, Agencja uwzględnia sprawozdania forum konsultacyjnego, o którym mowa w art. 108, oraz sprawozdania urzędnika ds. praw podstawowych.

Artykuł 81

Kodeks postępowania

1. Agencja, we współpracy z forum konsultacyjnym, opracowuje i rozwija kodeks postępowania, *który stosuje się* do wszystkich operacji kontroli granicznej koordynowanych przez Agencję i do wszystkich osób uczestniczących w działaniach Agencji. Kodeks postępowania określa procedury zmierzające do zapewnienia zasad praworządności oraz poszanowania praw podstawowych, ze szczególnym uwzględnieniem osób wymagających szczególnego traktowania, w tym dzieci, małoletnich bez opieki i innych osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, a także osób ubiegających się o ochronę międzynarodową.

2. Agencja, we współpracy z forum konsultacyjnym, opracowuje i rozwija kodeks postępowania dotyczący operacji powrotowych i interwencji powrotowych **■**, *który* stosuje się w trakcie wszystkich operacji powrotowych i interwencji powrotowych koordynowanych lub organizowanych przez Agencję. Ten kodeks postępowania określa wspólne, standardowe procedury mające na celu ułatwienie organizacji operacji powrotowych i interwencji powrotowych oraz zapewnienie powrotu w sposób humanitarny i z pełnym poszanowaniem praw podstawowych, w szczególności zasad godności człowieka, zakazu stosowania tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, prawa do wolności i bezpieczeństwa osobistego oraz prawa do ochrony danych osobowych i niedyskryminacji.
3. W kodeksie postępowania dotyczącym powrotów szczególną uwagę poświęca się obowiązkowi państw członkowskich w zakresie zapewnienia skutecznego systemu monitorowania powrotów przymusowych, określonego w art. 8 ust. 6 dyrektywy 2008/115/WE, oraz strategii w zakresie praw podstawowych.

Artykuł 82

Zadania i uprawnienia członków zespołów

1. Członkowie zespołów mogą wykonywać wszelkie zadania i korzystać z wszelkich uprawnień w zakresie kontroli granicznej i powrotów, a także mogą wykonywać wszelkie zadania i korzystać z wszelkich uprawnień koniecznych do realizacji celów **rozporządzeń (UE) nr 656/2014 i (UE) 2016/399** oraz dyrektywy 2008/115/WE.
2. ***Wykonywanie zadań i korzystanie z uprawnień przez członków zespołów, w szczególności tych, które wymagają uprawnień wykonawczych, wymaga upoważnienia ze strony przyjmującego państwa członkowskiego dotyczącego jego terytorium oraz podlega obowiązującym przepisom prawa Unii, prawa krajowego lub prawa międzynarodowego, w szczególności rozporządzenia (UE) nr 656/2014, zgodnie z opisem w planach operacyjnych, o których mowa w art. 38.***
3. Podczas wykonywania swoich zadań i korzystania ze swoich uprawnień członkowie zespołów **zapewniają w pełni przestrzeganie praw podstawowych oraz** przestrzegają prawa Unii, prawa międzynarodowego oraz prawa krajowego przyjmującego państwa członkowskiego.

4. Z zastrzeżeniem art. 95 ust. 1 dotyczących personelu statutowego, członkowie zespołów mogą wykonywać zadania i korzystać z uprawnień jedynie na polecenie i – co do zasady – w obecności funkcjonariuszy straży granicznej lub personelu realizującego zadania w dziedzinie powrotów z przyjmującego państwa członkowskiego. Przyjmujące państwo członkowskie może upoważnić członków zespołów do działania w jego imieniu.
5. *Przyjmujące państwo członkowskie może zgłaszać Agencji, za pośrednictwem koordynatora, zdarzenia związane z nieprzestrzeganiem planu operacyjnego przez członków zespołów, w tym w odniesieniu do praw podstawowych, w celu podjęcia ewentualnych działań następnych, które mogą obejmować również środki dyscyplinarne.*

6. Podczas wykonywania swoich zadań i korzystania ze swoich uprawnień, członkowie personelu statutowego będący członkami zespołów noszą **■** mundur stałej służby. Podczas wykonywania swoich zadań i korzystania ze swoich uprawnień członkowie zespołów **oddelegowani** z państw członkowskich na **długi okres lub rozmieszczeni na** krótki okres noszą **■** własne mundury.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego niniejszego ustępu w decyzji zarządu, o której mowa w art. 54 ust. 4 lit. a), wskazuje się profile, w przypadku których obowiązek noszenia munduru może nie ma zastosowania z uwagi na szczególny charakter działania operacyjnego.

Wszyscy członkowie zespołów noszą na swoich mundurach widoczny identyfikator oraz niebieską opaskę z insygniami Unii i Agencji, świadczące o ich udziale we wspólnej operacji, rozmieszczeniu zespołu wspierającego zarządzanie migracjami, projekcie pilotażowym, szybkiej interwencji na granicy, operacji powrotowej lub interwencji powrotowej. Aby umożliwić organom krajowym przyjmującego państwa członkowskiego stwierdzenie tożsamości członków zespołów, noszą oni cały czas przy sobie dokument akredytacyjny, który okazują na żądanie.

Projekt i specyfikacje dotyczące mundurów *personelu statutowego* określa się w drodze decyzji zarządu, na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego, podejmowanej po otrzymaniu opinii Komisji ■ .

7. **■** W przypadku członków personelu oddelegowanych do Agencji *lub rozmieszczonych z państwa członkowskiego* **■** na krótki okres **■** *możliwość* noszenia i używania broni służbowej, amunicji i wyposażenia podlega prawu krajowemu rodzimego państwa członkowskiego.

Możliwość noszenia i używania broni służbowej, amunicji i wyposażenia przez członków personelu statutowego **■** *rozmieszczonych w charakterze członków zespołów* podlega ramom i szczegółowym zasadom określonym w *niniejszym artykule i w załączniku V*.

Do celów wykonania niniejszego ustępu dyrektor wykonawczy może upoważnić członków personelu statutowego do noszenia i używania broni zgodnie z zasadami przyjętymi przez zarząd, stosownie do art. 55 ust. 5 lit. b).

- 8. *Członkowie zespołów, w tym członkowie personelu statutowego, w czasie rozmieszczenia wymagającego użycia siły, w tym noszenia i użycia broni służbowej, amunicji i wyposażenia, muszą posiadać upoważnienie wydane – w odniesieniu do poszczególnych profili – przez przyjmujące państwo członkowskie, a ponadto wymagana jest zgoda rodzimego państwa członkowskiego albo, w odniesieniu do personelu statutowego, Agencji. Użycie siły, w tym noszenie i używanie broni służbowej, amunicji i wyposażenia, musi być zgodne z prawem krajowym przyjmującego państwa członkowskiego oraz wymaga obecności funkcjonariuszy straży granicznej przyjmującego państwa członkowskiego.* Przyjmujące państwo członkowskie może, za zgodą rodzimego państwa członkowskiego lub w stosownych przypadkach Agencji, upoważnić członków zespołów do użycia siły *na swoim terytorium* pod nieobecność funkcjonariuszy straży granicznej przyjmującego państwa członkowskiego.

Przyjmujące państwo członkowskie może zakazać noszenia pewnych rodzajów broni służbowej, amunicji i wyposażenia, pod warunkiem że na mocy jego prawa taki sam zakaz obowiązuje jego własnych funkcjonariuszy straży granicznej lub personel realizujący zadania w dziedzinie powrotów. Przed rozmieszczeniem członków zespołów przyjmujące państwo członkowskie informuje Agencję o dopuszczalnych rodzajach broni służbowej, amunicji i wyposażenia oraz warunkach ich użycia. Agencja udostępnia te informacje państwom członkowskim.

9. Broń służbowa, amunicja i wyposażenie mogą zostać użyte w uzasadnionej obronie własnej oraz w uzasadnionej obronie członków zespołów lub innych osób, zgodnie z prawem krajowym przyjmującego państwa członkowskiego, ***odpowiednimi zasadami międzynarodowego prawa praw człowieka i Kartą***.
10. Na potrzeby niniejszego rozporządzenia przyjmujące państwo członkowskie upoważnia członków zespołów do korzystania z unijnych baz danych, z których korzystanie jest niezbędne do realizacji celów operacyjnych określonych w planie operacyjnym w odniesieniu do odprawy granicznej, ochrony granicy i powrotów, ***korzystanie to odbywa się, w stosownych przypadkach, za pośrednictwem interfejsów krajowych lub w ramach innej formy dostępu przewidzianej w unijnych aktach prawnych ustanawiających takie bazy danych***. Przyjmujące państwo członkowskie może również upoważnić członków zespołów do korzystania, w razie potrzeby, ze swoich krajowych baz danych do tych samych celów. Państwa członkowskie zapewniają skuteczny i efektywny dostęp do takich baz danych. Członkowie zespołów korzystają tylko i wyłącznie z tych danych, które są niezbędne do wykonywania ich zadań i korzystania przez nich z uprawnień. Przed rozmieszczeniem członków zespołów przyjmujące państwo członkowskie informuje Agencję o tym, jakie krajowe i unijne bazy danych mogą zostać wykorzystane. Agencja udostępnia te informacje wszystkim państwom członkowskim biorącym udział w rozmieszczeniu członków zespołów.

Korzystanie z baz danych odbywa się zgodnie z prawem Unii w zakresie ochrony danych oraz prawem krajowym przyjmującego państwa członkowskiego w zakresie ochrony danych.

11. Decyzje o odmowie wjazdu zgodnie z art. 14 rozporządzenia (UE) 2016/399 i ***decyzje o odmowie wydania wize na granicy zgodnie z art. 35 rozporządzenia (WE) nr 810/2009*** są podejmowane wyłącznie przez funkcjonariuszy straży granicznej przyjmującego państwa członkowskiego lub członków zespołów upoważnionych przez przyjmujące państwo członkowskie do działania w jego imieniu.

Artykuł 83

Dokument akredytacyjny

1. Agencja, we współpracy z przyjmującym państwem członkowskim, wydaje członkom zespołów dokument w języku urzędowym przyjmującego państwa członkowskiego i innym języku urzędowym instytucji Unii, który umożliwia stwierdzenie ich tożsamości oraz stanowi dowód na to, że jego posiadacz jest uprawniony do wykonywania zadań i korzystania z uprawnień, o których mowa w art. 82. Dokument ten zawiera następujące informacje dotyczące każdego członka zespołów:
 - a) imię, nazwisko i obywatelstwo;
 - b) stopień służbowy lub nazwę stanowiska;
 - c) aktualne zdjęcie w formacie cyfrowym; oraz
 - d) zadania, do realizacji których jest upoważniony w czasie rozmieszczenia.

2. Dokument jest zwracany Agencji po zakończeniu wspólnej operacji, rozmieszczenia zespołu wspierającego zarządzania migracjami, projektu pilotażowego, szybkiej interwencji na granicy, operacji powrotowej lub interwencji powrotowej.

Artykuł 84

Odpowiedzialność cywilna *członków zespołu*

1. Z zastrzeżeniem art. 95, w przypadku gdy członkowie zespołów działają w przyjmującym państwie członkowskim, ponosi ono zgodnie ze swoim prawem krajowym odpowiedzialność za wszelkie szkody wyrządzone przez nich podczas operacji.
2. W przypadku gdy tego rodzaju szkoda została wyrządzona na skutek rażącego niedbalstwa lub z winy umyślnej *członków zespołów oddelegowanych lub rozmieszczonych przez państwa członkowskie*, przyjmujące państwo członkowskie może zwrócić się do rodzimego państwa członkowskiego o zwrot wszelkich kwot wypłaconych przez przyjmujące państwo członkowskie poszkodowanym lub osobom uprawnionym do otrzymania takich kwot w imieniu poszkodowanych.

W przypadku gdy szkoda taka została wyrządzona na skutek rażącego niedbalstwa lub z winy umyślnej przez personel *statutowy*, przyjmujące państwo członkowskie może zwrócić się do Agencji o zwrot wszelkich kwot wypłaconych przez przyjmujące państwo członkowskie poszkodowanym lub osobom uprawnionym do otrzymania takich kwot w imieniu poszkodowanych. ***Pozostaje to bez uszczerbku dla skarg wniesionych przeciwko Agencji do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanego dalej „Trybunałem Sprawiedliwości”) zgodnie z art. 98.***

3. Z zastrzeżeniem wykonywania swoich praw względem osób trzecich, każde państwo członkowskie zrzeka się wszelkich roszczeń wobec przyjmującego państwa członkowskiego lub jakiegokolwiek innego państwa członkowskiego z tytułu poniesionych szkód, z wyjątkiem szkód wyrządzonych na skutek rażącego niedbalstwa lub winy umyślnej.

4. Wszelkie spory między państwami członkowskimi ***lub między państwem członkowskim a Agencją*** dotyczące stosowania ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, które nie mogą być rozwiązane w drodze negocjacji, są przez nie przedkładane Trybunałowi Sprawiedliwości.
5. Z zastrzeżeniem wykonywania swoich praw względem osób trzecich, Agencja pokrywa koszty związane ze szkodami dotyczącymi wyposażenia Agencji poniesionymi w czasie jego rozmieszczenia, z wyjątkiem szkód wyrządzonych na skutek rażącego niedbalstwa lub winy umyślnej.

Artykuł 85

Odpowiedzialność karna *członków zespołów*

Z zastrzeżeniem art. 95, w czasie wspólnej operacji, projektu pilotażowego, rozmieszczenia zespołu wspierającego zarządzanie migracjami, szybkiej interwencji na granicy, operacji powrotowej lub interwencji powrotowej członków zespołów *na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego*, w *tym członków personelu statutowego*, traktuje się tak samo jak funkcjonariuszy przyjmującego państwa członkowskiego w odniesieniu do wszelkich ewentualnych czynów zabronionych popełnionych przeciwko nim lub przez nich.

SEKCJA 2

PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH PRZEZ **EUROPEJSKĄ STRAŻ GRANICZNĄ** **I PRZYBRZEŻNĄ**

Artykuł 86

Ogólne zasady przetwarzania danych osobowych przez Agencję

1. Przy przetwarzaniu danych osobowych Agencja stosuje rozporządzenie (UE) 2018/1725.
2. Zarząd **przyjmuje wewnętrzne zasady dotyczące** stosowania przez Agencję rozporządzenia (UE) nr 2018/1725, w tym zasady dotyczące inspektora ochrony danych Agencji.

Zgodnie z art. 25 rozporządzenia (UE) nr 2018/1725 Agencja może przyjąć wewnętrzne zasady ograniczające stosowanie art. 14–22, art. 35 i 36 tego rozporządzenia.

W szczególności Agencja może, w związku z wykonywaniem swoich zadań w zakresie powrotów, ustanowić wewnętrzne zasady ograniczające stosowanie tych przepisów indywidualnie dla każdego przypadku, jeżeli stosowanie tych przepisów mogłoby stanowić zagrożenie dla procedur powrotowych. Ograniczenia takie muszą być zgodne z istotą podstawowych praw i wolności, niezbędne i proporcjonalne do zamierzonych celów oraz muszą zawierać, w stosownych przypadkach, postanowienia szczegółowe, zgodnie z art. 25 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 2018/1725.

3. Agencja może przekazywać dane osobowe, *o których mowa w art. 49, 88 i 89*, państwu trzeciemu lub organizacji międzynarodowej zgodnie z *rozdziałem V* rozporządzenia (UE) nr **2018/1725** w zakresie, w jakim takie przekazanie jest konieczne do wykonywania zadań Agencji. *Agencja zapewnia, aby dane osobowe przekazywane państwu trzeciemu lub organizacji międzynarodowej były przetwarzane wyłącznie do celów, do których zostały przekazane. W chwili przekazywania danych osobowych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej Agencja wskazuje wszelkie ograniczenia, ogólne lub szczególne, dotyczące dostępu do tych danych lub korzystania z nich w tym w zakresie przekazywania, usuwania lub niszczenia. Jeżeli konieczność wprowadzenia takich ograniczeń pojawia się po przekazaniu danych osobowych, Agencja informuje o tym odpowiednio państwo trzecie lub organizację międzynarodową. Agencja zapewnia, aby dane państwo trzecie lub organizacja międzynarodowa przestrzegały tych ograniczeń.*

4. *Przekazywanie danych osobowych do państw trzecich nie narusza praw osób ubiegających się o ochronę międzynarodową i osób korzystających z ochrony międzynarodowej, w szczególności w odniesieniu do zasady non-refoulement oraz zakazu ujawniania lub uzyskiwania informacji określonego w art. 30 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE⁴³.*
5. *Państwa członkowskie i Agencja, w odpowiednich przypadkach, zapewniają, aby informacje przekazywane lub ujawniane państwom trzecim zgodnie z niniejszym rozporządzeniem nie były przekazywane dalej innym państwom trzecim ani stronom trzecim. W umowie lub porozumieniu zawierającym z państwem trzecim, które przewidują wymianę informacji, zawiera się postanowienia w tym zakresie.*

⁴³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 60).

Artykuł 87

Cele przetwarzania danych osobowych

1. Agencja może przetwarzać dane osobowe jedynie do poniższych celów:
 - a) realizacja zadań polegających na organizacji i koordynacji wspólnych operacji, projektów pilotażowych, szybkich interwencji na granicy oraz w ramach zespołów wspierających zarządzanie migracjami, *zgodnie z art. 37–40*;
 - b) realizacja zadań dotyczących wspierania państw członkowskich i państw trzecich w zakresie działań poprzedzających powrót i powrotów, obsługi systemów zarządzania powrotami oraz koordynacji lub organizacji operacji powrotowych oraz udzielania pomocy technicznej i operacyjnej państwom członkowskim i państwom trzecim zgodnie z art. 48;

- c) ułatwianie wymiany informacji z państwami członkowskimi, ***Komisją, ESDZ oraz następującymi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii oraz organizacjami międzynarodowymi: EASO, Centrum Satelitarnym Unii Europejskiej, EFCA, EMSA, EASA oraz menadżerem sieci EATMN***, zgodnie z art. 88;
- d) ***ułatwianie wymiany informacji z organami ścigania państw członkowskich, Europolem lub Eurojustem, zgodnie z art. 90;***
- e) analiza ryzyka sporządzana przez Agencję, zgodnie z art. 29;
- f) ***realizacja zadań*** w ramach EUROSUR-u, zgodnie z art. 89;
- g) ***obsługiwanie systemu FADO, zgodnie z art. 79;***
- h) zadania administracyjne.

2. Państwa członkowskie i ich organy ścigania, Komisja, ESDZ, a także organy i jednostki organizacyjne Unii oraz organizacje międzynarodowe, o których mowa w ust. 1 lit. c) i d), które przekazują dane osobowe Agencji, określają cel lub cele przetwarzania tych danych, o których mowa w ust. 1. Agencja może **postanowić o** przetwarzaniu takich danych osobowych w innym celu, który również wchodzi w zakres ust. 1, wyłącznie w indywidualnych przypadkach, po **ustaleniu, że takie przetwarzanie jest zgodne z celem pierwotnym, dla którego dane zebrano i jeżeli** podmiot przekazujący dane osobowe udzielił na nie zgody. **Agencja przechowuje pisemną dokumentację poszczególnych ocen zgodności.**
3. **Agencja**, państwa członkowskie i ich organy ścigania, Komisja, ESDZ, a także organy i jednostki organizacyjne Unii oraz organizacje międzynarodowe, o których mowa w ust. 1 lit c) i d), mogą w chwili przekazywania danych osobowych wskazać wszelkie ograniczenia, ogólne lub szczególne, dotyczące dostępu do tych danych lub korzystania z nich, w tym w zakresie przekazywania, usuwania lub niszczenia takich danych. Jeżeli konieczność wprowadzenia takich ograniczeń pojawia się po przekazaniu danych osobowych, odpowiednio informują one o tym **odbiorców danych. Odbiorcy danych** przestrzegają takich ograniczeń.

Artykuł 88

Przetwarzanie danych osobowych zebranych w czasie wspólnych operacji, **operacji powrotowych**, interwencji powrotowych, projektów pilotażowych, szybkich interwencji na granicy oraz rozmieszczenia zespołów wspierających zarządzanie migracjami

1. ***Przed każdą wspólną operacją, operacją powrotową, interwencją powrotową, projektem pilotażowym, szybką interwencją na granicy lub rozmieszczeniem zespołów wspierających zarządzanie migracją Agencja i przyjmujące państwo członkowskie w przejrzysty sposób ustalają zakres odpowiedzialności za wykonywanie obowiązków w zakresie ochrony danych. Jeżeli cel i środki przetwarzania są ustalane wspólnie przez Agencję i przyjmujące państwo członkowskie, Agencja i państwo członkowskie są współadministratorami na podstawie zawartego pomiędzy nimi porozumienia.***

Do celów, o których mowa w art. 87 ust. 1 lit. a), b), c), e) i f), Agencja przetwarza wyłącznie następujące kategorie danych osobowych zebranych **■** przez państwa członkowskie, ***członków zespołów***, jej personel lub ***EASO, które zostały jej*** przekazane w ramach wspólnych operacji, ***operacji powrotowych, interwencji powrotowych***, projektów pilotażowych, szybkich interwencji na granicy oraz rozmieszczenia zespołów wspierających zarządzanie migracjami:

-
- a) dane osobowe osób, które przekroczyły granice zewnętrzne w sposób niedozwolony **■** ;
 - b) ***dane osobowe potrzebne do potwierdzenia tożsamości i obywatelstwa obywateli państw trzecich w ramach zadań w dziedzinie powrotów, w tym listy pasażerów;***
 - c) numery rejestracyjne, numery identyfikacyjne pojazdów, numery telefonów lub numery identyfikacyjne statków wodnych i ***statków powietrznych***, powiązane z osobami, o których mowa w lit. a) **■** , oraz niezbędne do **■** analizowania szlaków i metod wykorzystywanych do nielegalnej imigracji **■** .

2. Dane osobowe, o których mowa w ust. 1, mogą być przetwarzane przez Agencję w następujących przypadkach:
- a)* jeżeli przekazanie tych danych organom odpowiednich państw członkowskich, odpowiedzialnym za kontrolę graniczną, migrację, azyl lub powroty ***lub odpowiednim organom i jednostkom organizacyjnym Unii*** jest niezbędne do wypełnienia przez te organy lub organy i jednostki organizacyjne Unii ich zadań zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym;
 - b)* jeżeli przekazanie tych danych organom odpowiednich państw członkowskich, ***odpowiednim organom i jednostkom organizacyjnym Unii***, państwom trzecim powrotu lub organizacjom międzynarodowym jest niezbędne do celów identyfikacji obywateli państw trzecich, uzyskania dokumentów podróży lub umożliwienia powrotu lub wspierania powrotów;
 - c)* o ile jest to konieczne w celu sporządzenia analiz ryzyka.

■

Artykuł 89

Przetwarzanie danych osobowych w ramach EUROSUR-u

1. W przypadku gdy krajowy obraz sytuacji wymaga przetwarzania danych osobowych, dane te są przetwarzane zgodnie z **rozporządzeniem (UE) 2016/679 i w stosownych przypadkach zgodnie z dyrektywą (UE) 2016/680**. Każde państwo członkowskie wyznacza organ, który uznaje się za administratora w rozumieniu, odpowiednio, art. 4 pkt 7 rozporządzenia (UE) 2016/679 **lub art. 3 pkt 8 dyrektywy 2016/680 i** który ponosi główną odpowiedzialność za przetwarzanie danych **osobowych** przez to państwo członkowskie. Każde państwo członkowskie przekazuje Komisji szczegółowe informacje o tym organie.
2. Numery identyfikacyjne statków wodnych i statków powietrznych stanowią jedyne dane osobowe, **do** których **dostęp** jest dopuszczalny w europejskim obrazie sytuacji, w szczególnych obrazach sytuacji i **w ramach połączonych usług EUROSUR-u**.

3. *Jeżeli w wyjątkowych okolicznościach przetwarzanie informacji w ramach EUROSUR-u wymaga przetwarzania danych osobowych innych niż numery identyfikacyjne statków wodnych i statków powietrznych, takie przetwarzanie jest ściśle ograniczone do tego, co konieczne do celów EUROSUR-u zgodnie z art. 18.*
4. Wszelka wymiana danych osobowych z państwami trzecimi w ramach EUROSUR-u jest ściśle ograniczona do tego, co jest absolutnie niezbędne do celów niniejszego rozporządzenia. Przeprowadza ją *Agencja* zgodnie z *rozdziałem V rozporządzenia (UE) 2018/1725 oraz państwa członkowskie zgodnie z, odpowiednio, rozdziałem V rozporządzenia (UE) 2016/679 oraz rozdziałem V dyrektywy (UE) 2016/680 i* właściwymi przepisami krajowymi w zakresie ochrony danych transponującymi przepisy tej dyrektywy.

5. Zabroniona jest wszelka wymiana informacji na podstawie art. 72 ust. 2, art. 73 ust. 3 i art. 74 ust. 3, w wyniku której państwo trzecie uzyskałoby **dane** służące potencjalnie do zidentyfikowania osób lub grup osób, których wnioski o dostęp do ochrony międzynarodowej jest rozpatrywany lub które są poważnie zagrożone torturami, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem lub jakimkolwiek innym działaniem naruszającym ich prawa podstawowe.
6. ***Państwa członkowskie i Agencja przechowują dokumentację dotyczącą przetwarzania odpowiednio zgodnie z art. 30 rozporządzenia (UE) 2016/679, art. 24 dyrektywy (UE) 2016/680 i art. 31 rozporządzenia (UE) 2018/1725.***

Artykuł 90

Przetwarzanie operacyjnych danych osobowych

1. *Jeżeli przy realizacji swoich zadań na podstawie art. 10 ust. 1 lit. q) niniejszego rozporządzenia Agencja przetwarza dane osobowe zebrane podczas monitorowania ruchów migracyjnych, przeprowadzania analiz ryzyka lub w trakcie operacji mających na celu identyfikację osób podejrzanych o przestępczość transgraniczną, Agencja przetwarza takie dane osobowe zgodnie z rozdziałem IX rozporządzenia (UE) 2018/1725. Dane osobowe przetwarzane w tym celu, w tym numery rejestracyjne, numery identyfikacyjne pojazdów, numery telefonów, numery identyfikacyjne statków wodnych lub statków powietrznych, które są powiązane z takimi osobami, muszą dotyczyć osób fizycznych, co do których właściwe organy państw członkowskich, Europol, Eurojust lub Agencja mają uzasadnione powody, aby podejrzewać, że osoby te uczestniczą w przestępczości transgranicznej. Takie dane osobowe mogą obejmować dane osobowe ofiar lub świadków, w przypadku gdy dane te uzupełniają dane osobowe osób podejrzanych, przetwarzane przez Agencję zgodnie z niniejszym artykułem.*

2. *Agencja prowadzi wymianę danych osobowych, o których mowa ust.1 niniejszego artykułu, wyłącznie z:*
- a) *Europolem lub Eurojustem, jeżeli dane te są absolutnie niezbędne do wykonywania przez te podmioty udzielonych im mandatów oraz zgodne z art. 68;*
 - b) *właściwymi organami ścigania państw członkowskich, jeżeli dane te są absolutnie niezbędne dla tych organów do celów zapobiegania poważnej przestępczości transgranicznej, wykrywania jej, prowadzenia postępowań przygotowawczych w jej sprawie lub jej ścigania.*

Artykuł 91

Zatrzymywanie danych

1. *Agencja usuwa dane osobowe natychmiast po ich przekazaniu właściwym organom państw członkowskich, innym organom i jednostkom organizacyjnym Unii, w szczególności EASO, lub państwom trzecim lub organizacjom międzynarodowym lub po ich wykorzystaniu do sporządzenia analiz ryzyka. Okres zatrzymania nie może w żadnym przypadku przekroczyć 90 dni od dnia zebrania tych danych. Dane umieszczane w wynikach analiz ryzyka muszą być zanonimizowane.*

2. *Dane osobowe przetwarzane do celu realizacji zadań związanych z powrotami usuwa się natychmiast po osiągnięciu celu, dla którego zostały zebrane, nie później jednak niż 30 dni po zakończeniu tych zadań.*
3. *Operacyjne dane osobowe przetwarzane do celów art. 90 usuwa się natychmiast po osiągnięciu przez Agencję celu, dla którego zostały zebrane. Agencja nieustannie ocenia, czy wciąż istnieje potrzeba przechowywania takich danych, w szczególności danych osobowych ofiar i świadków. W każdym przypadku nie później niż trzy miesiące po rozpoczęciu przetwarzania takich danych, a następnie co sześć miesięcy, Agencja ocenia potrzebę ich dalszego przechowywania. Agencja podejmuje decyzję o dalszym przechowywaniu danych osobowych, w szczególności danych osobowych ofiar i świadków, do następnej oceny, tylko wtedy, jeżeli przechowywanie takich danych jest w dalszym ciągu niezbędne do wykonywania zadań Agencji wynikających z art. 90.*

4. *Niniejszego artykułu nie stosuje się do danych osobowych zebranych w ramach systemu FADO.*

Artykuł 92

Przepisy bezpieczeństwa w zakresie ochrony informacji niejawnych i szczególnie chronionych informacji jawnych

1. Agencja przyjmuje własne przepisy bezpieczeństwa w oparciu o zasady i przepisy zawarte w przepisach bezpieczeństwa Komisji dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (EUCI) oraz szczególnie chronionych informacji jawnych, między innymi. w przepisach dotyczących wymiany takich informacji z państwami trzecimi oraz ich przetwarzania i przechowywania, jak określono w decyzjach Komisji (UE, Euratom) 2015/443⁴⁴ i (UE, Euratom) 2015/444⁴⁵. Każde porozumienie administracyjne w sprawie wymiany informacji niejawnych z odpowiednimi organami państwa trzeciego lub, w przypadku braku takiego porozumienia, każde doraźne udostępnienie informacji niejawnych UE tym organom wymaga wcześniejszej zgody Komisji.

⁴⁴ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/443 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie bezpieczeństwa w Komisji (Dz.U. 72 z 17.3.2015, s. 41).

⁴⁵ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. 72 z 17.3.2015, s. 53).

2. Zarząd przyjmuje przepisy bezpieczeństwa Agencji po zatwierdzeniu przez Komisję. Dokonując oceny zaproponowanych przepisów bezpieczeństwa, Komisja ***zapewnia ich zgodność z decyzjami (UE, Euratom) 2015/443 i (UE, Euratom) 2015/444.***
3. Oznaczenie klauzulą tajności nie wyklucza możliwości udostępniania informacji Parlamentowi Europejskiemu. Przekazywanie informacji i dokumentów do Parlamentu Europejskiego, a także postępowanie z informacjami i dokumentami przekazanymi Parlamentowi Europejskiemu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem ***musi być zgodne z przepisami dotyczącymi przekazywania informacji niejawnych i postępowania z nimi, które mają zastosowanie do wymiany informacji pomiędzy Parlamentem Europejskim a Komisją.***

SEKCJA 3

RAMY OGÓLNE I ORGANIZACJA AGENCJI

Artykuł 93

Status prawny i siedziba

1. Agencja jest organem Unii. Ma ona osobowość prawną.
2. W każdym państwie członkowskim Agencja korzysta z najszerszego zakresu zdolności prawnej, jaki można przyznać osobie prawnej na mocy prawa danego państwa. Agencja może, w szczególności, nabywać lub zbywać mienie ruchome i nieruchomości oraz być stroną postępowań sądowych.
3. Agencja jest niezależna w wykonywaniu swojego mandatu technicznego i operacyjnego.
4. Agencja jest reprezentowana przez dyrektora wykonawczego.
5. Siedzibą Agencji jest Warszawa, Polska.

Artykuł 94

Porozumienie w sprawie siedziby

1. Niezbędne ustalenia dotyczące obiektów, które mają zostać przekazane Agencji w państwie członkowskim, w którym znajduje się jej siedziba, oraz infrastruktury, która ma być jej udostępniona przez to państwo członkowskie, jak również szczegółowe przepisy mające zastosowanie w tym państwie członkowskim do dyrektora wykonawczego, zastępców dyrektora wykonawczego, członków zarządu, członków personelu Agencji i członków ich rodzin określa porozumienie w sprawie siedziby między Agencją a państwem członkowskim, w którym znajduje się jej siedziba.
2. Porozumienie w sprawie siedziby zawierane jest po zatwierdzeniu przez zarząd.
3. Państwo członkowskie, w którym znajduje się siedziba Agencji, zapewnia najlepsze możliwe warunki w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania Agencji, w tym wielojęzyczne kształcenie o orientacji europejskiej i odpowiednie połączenia transportowe.

Artykuł 95

Personel

1. Do personelu statutowego stosuje się regulamin pracowniczy, warunki zatrudnienia oraz zasady przyjęte wspólnie przez instytucje Unii w odniesieniu do stosowania tego regulaminu pracowniczego i warunków zatrudnienia.
2. Miejscem zatrudnienia jest co do zasady państwo członkowskie, w którym mieści się siedziba Agencji.

3. Członkowie personelu statutowego podlegający warunkom zatrudnienia są co do zasady zatrudniani początkowo na czas określony na okres pięciu lat. Ich umowy mogą być co zasady przedłużone tylko raz, na czas określony wynoszący maksymalnie pięć lat. Kolejną umowę zawiera się na czas nieokreślony.

■

4. Na potrzeby wykonania art. 31 i 44 ■ na stanowisko urzędnika łącznikowego lub koordynatora może zostać wyznaczony jedynie członek personelu statutowego podlegający regulaminowi pracowniczemu lub tytułowi II warunków zatrudnienia. Na potrzeby wykonania art. 55 jedynie członkowie personelu statutowego podlegający regulaminowi pracowniczemu lub warunkom zatrudnienia mogą zostać rozmieszczeni w charakterze członków zespołów.
5. Zarząd przyjmuje, w porozumieniu z Komisją, zasady wykonawcze w celu wprowadzenia w życie regulaminu pracowniczego i warunków zatrudnienia zgodnie z art. 110 ust. 2 regulaminu pracowniczego.

6. Z zastrzeżeniem wcześniejszej zgody Komisji, zarząd przyjmuje zasady dotyczące członków personelu z państw członkowskich oddelegowywanych do Agencji zgodnie z art. 56 i, o ile to konieczne, aktualizuje te zasady. ***Zasady te regulują w szczególności kwestie finansowe związane z tym oddelegowaniem, w tym ubezpieczenie i szkolenia.*** Zasady te muszą uwzględniać fakt, że członkowie personelu są oddelegowywani do rozmieszczenia w charakterze członków zespołów i mają mieć zadania i uprawnienia przewidziane w art. 82. Takie zasady obejmują przepisy dotyczące warunków rozmieszczenia. W stosownych przypadkach zarząd dąży do zapewnienia zgodności z zasadami mającymi zastosowanie do zwrotu kosztów podróży służbowych personelu statutowego.

Artykuł 96

Przywileje i immunitety

Do Agencji i jej personelu statutowego stosuje się Protokół nr 7 w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej załączony do Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i do TFUE.

Artykuł 97

Odpowiedzialność prawna

1. *Z zastrzeżeniem art. 84 i 85 Agencja ponosi odpowiedzialność prawną za wszystkie swoje działania podjęte na podstawie niniejszego rozporządzenia.*
2. Odpowiedzialność umowną Agencji reguluje prawo właściwe dla danej umowy.
3. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania na mocy klauzuli arbitrażowej zamieszczonej w umowie zawartej przez Agencję.

4. W przypadku odpowiedzialności pozaumownej Agencja naprawia szkodę – wyrządzoną przez jej jednostki lub członków jej personelu przy wykonywaniu ich obowiązków, **w tym obowiązków związanych z wykonywaniem uprawnień wykonawczych** – zgodnie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla ustawodawstw państw członkowskich.
5. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w sprawach dotyczących odszkodowania za szkodę, o której mowa w ust. 4.
6. Odpowiedzialność osobistą członków personelu statutowego Agencji wobec Agencji regulują przepisy ustanowione w regulaminie pracowniczym i warunkach zatrudnienia.

Artykuł 98

Skargi wniesione do Trybunału Sprawiedliwości

- 1. Przed Trybunałem Sprawiedliwości może zostać wszczęte postępowanie o stwierdzenie nieważności aktów Agencji, które zmierzają do wywarcia skutków prawnych wobec osób trzecich, zgodnie z art. 263 TFUE, postępowanie dotyczące zaniechania działania , zgodnie z art. 265 TFUE, postępowanie dotyczące odpowiedzialności pozaumownej za szkody wyrządzone przez Agencję oraz, na podstawie klauzuli arbitrażowej, postępowanie dotyczące odpowiedzialności umownej za szkody wyrządzone na skutek działań Agencji, zgodnie z art. 340 TFUE.*
- 2. Agencja podejmuje niezbędne środki w celu wykonania orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości.*

Artykuł 99

Struktura administracyjna i kierownicza Agencji

Struktura administracyjna i kierownicza **■** Agencji obejmuje:

- a) zarząd;
- b) dyrektora wykonawczego;
- c) zastępców dyrektora wykonawczego; oraz
- d)* urzędnika ds. praw podstawowych.

Forum konsultacyjne wspomaga Agencję w *charakterze organu doradczego*.

Artykuł 100

Funkcje zarządu

1. Zarząd ponosi odpowiedzialność za podejmowanie przez Agencję strategicznych decyzji zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
2. Zarząd dokonuje następujących czynności:
 - a) powołuje dyrektora wykonawczego na podstawie wniosku Komisji zgodnie z art. 107;
 - b) powołuje zastępców dyrektora wykonawczego na podstawie wniosku Komisji zgodnie z art. 107;
 - c) przyjmuje decyzje w sprawie utworzenia biur antenowych lub przedłużenia okresu ich działania zgodnie z art. 60 ust. 5 większością dwóch trzecich głosów członków posiadających prawo głosu;
 - d) przyjmuje decyzje w sprawie przeprowadzenia oceny narażenia zgodnie z art. 32 ust. 1 i 10, przy czym decyzje ustanawiające środki na podstawie art. 32 ust. 10 przyjmowane są większością dwóch trzecich głosów członków posiadających prawo głosu;

- e) przyjmuje decyzje w sprawie wykazów obowiązkowych informacji i danych wymienianych z Agencją przez organy krajowe odpowiedzialne za zarządzanie granicami, w tym strażę przybrzeżną w zakresie realizowanych przez nie zadań kontroli granicznej, jak również organy krajowe odpowiedzialne za powroty, aby umożliwić Agencji wykonywanie jej zadań, ***bez uszczerbku dla obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, w szczególności w art. 49 i art. 86–89;***
- f) przyjmuje decyzje w sprawie ustanowienia wspólnego zintegrowanego modelu analizy ryzyka zgodnie z art. 29 ust. 1;
- g) przyjmuje decyzje dotyczące charakteru i warunków wysyłania urzędników łącznikowych do państw członkowskich zgodnie z art. 31 ust. 2;
- h) przyjmuje strategię techniczną i operacyjną w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zgodnie z art. 8 ust. 5;

- i) przyjmuje decyzje w sprawie profili i liczby członków personelu operacyjnego do spraw zarządzania granicami i migracji w ramach stałej służby zgodnie z art. 54 ust. 4;
- j) przyjmuje roczne sprawozdanie z działalności Agencji za poprzedni rok i przekazuje je, najpóźniej do dnia 1 lipca każdego roku, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu;
- k) przed dniem 30 listopada każdego roku, po należyтым uwzględnieniu opinii Komisji, przyjmuje, większością dwóch trzecich głosów członków posiadających prawo głosu, jednolity dokument programowy, zawierający między innymi programowanie wieloletnie Agencji i jej program prac na kolejny rok i przekazuje go Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Komisji;
- l) ustanawia procedury podejmowania przez dyrektora wykonawczego decyzji dotyczących zadań technicznych i operacyjnych Agencji;

- m) przyjmuje, większością dwóch trzecich głosów członków posiadających prawo głosu, roczny budżet Agencji i wykonuje inne funkcje w odniesieniu do budżetu Agencji, zgodnie z sekcją 4 niniejszego rozdziału;
- n) wykonuje uprawnienia dyscyplinarne w stosunku do dyrektora wykonawczego oraz – *po zasięgnięciu opinii* dyrektora wykonawczego – w stosunku do zastępców dyrektora wykonawczego;
- o) ustanawia swój regulamin wewnętrzny;
- p) określa strukturę organizacyjną Agencji i przyjmuje politykę kadrową Agencji;
- q) przyjmuje strategię zwalczania nadużyć finansowych, proporcjonalną do ryzyka nadużyć finansowych, uwzględniając koszty i korzyści środków, które mają zostać wdrożone;

- r) przyjmuje wewnętrzny regulamin zapobiegania konfliktom interesów i zarządzania nimi w odniesieniu do swoich członków;
- s) zgodnie z ust. 8 wykonuje w odniesieniu do członków personelu statutowego uprawnienia powierzone na mocy regulaminu pracowniczego organowi powołującemu oraz na mocy warunków zatrudnienia – organowi upoważnionemu do zawierania umów o pracę (zwane dalej „uprawnieniami organu powołującego”);
- t) przyjmuje przepisy wykonawcze w celu wprowadzenia w życie regulaminu pracowniczego i warunków zatrudnienia, zgodnie z art. 110 ust. 2 regulaminu pracowniczego;
- u) zapewnia odpowiednie działania następcze wynikające z ustaleń i zaleceń pochodzących z wewnętrznych i zewnętrznych sprawozdań z kontroli oraz z wewnętrznych i zewnętrznych ocen, a także z dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF);

- v) przyjmuje i regularnie aktualizuje plany informowania i rozpowszechniania informacji, o których mowa w art. 10 ust. 2 akapit drugi;
- w) powołuje księgowego, zgodnie z regulaminem pracowniczym i warunkami zatrudnienia, który zachowuje całkowitą niezależność w wykonywaniu swoich obowiązków;
- x) decyduje o wspólnej metodyce przeprowadzania oceny narażenia, w tym o obiektywnych kryteriach, na podstawie których Agencja przeprowadza ocenę narażenia, oraz o częstotliwości i sposobie przeprowadzania kolejnych ocen narażenia;
- y) decyduje o rozszerzonej ocenie i monitorowaniu państwa członkowskiego zgodnie z art. 32 ust. 2;
- z) powołuje urzędnika ds. praw podstawowych i *zastępcę urzędnika ds. praw podstawowych* zgodnie z art. 109 ■ ;

aa) ustanawia specjalne zasady w celu zagwarantowania niezależności urzędnika ds. praw podstawowych w wykonywaniu swoich obowiązków;

ab) zatwierdza porozumienia robocze z państwami trzecimi;

ac) z zastrzeżeniem wcześniejszej zgody Komisji, przyjmuje przepisy bezpieczeństwa Agencji dotyczące ochrony informacji niejawnych UE oraz szczególnie chronionych informacji jawnych, o których mowa w art. 92;

ad) powołuje urzędnika ds. ochrony, podlegającego regulaminowi pracowniczemu i warunkom zatrudnienia, który jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo w Agencji, w tym za ochronę informacji niejawnych i szczególnie chronionych informacji jawnych;

ae) podejmuje decyzje we wszelkich innych sprawach, jeżeli niniejsze rozporządzenie tak stanowi.

Roczne sprawozdanie z działalności, o którym mowa w lit. j), podaje się do wiadomości publicznej.

3. W przypadku projektów decyzji zarządu, o których mowa w ust. 2, w sprawie szczególnych działań Agencji, które mają być przeprowadzone na granicach zewnętrznych któregośkolwiek państwa członkowskiego lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych granic, **lub w sprawie porozumień roboczych z państwami trzecimi, o których mowa w art. 73 ust. 4**, konieczne jest, by za ich przyjęciem głosował członek zarządu reprezentujący **odpowiednio to konkretne państwo członkowskie lub państwo członkowskie sąsiadujące z danym państwem trzecim**.
4. Zarząd może doradzać dyrektorowi wykonawczemu w każdej sprawie związanej z rozwojem zarządzania operacyjnego granicami zewnętrznymi i **szkoleniami**, w tym z działaniami dotyczącymi badań.

5. Zarząd podejmuje decyzje odnośnie do uczestnictwa Irlandii lub Zjednoczonego Królestwa w określonych działaniach, na ich wniosek.

Zarząd podejmuje decyzje w odniesieniu do każdego indywidualnego przypadku.

Podjmując decyzje, zarząd rozważa, czy uczestnictwo Irlandii lub Zjednoczonego Królestwa przyczyni się do wykonania przedmiotowego działania. Decyzje określają wkład finansowy Irlandii lub Zjednoczonego Królestwa na rzecz działania, do którego odnosi się wniosek o uczestnictwo.

6. Zarząd co roku przesyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie („władza budżetowa”) wszelkie informacje mające znaczenie dla wyniku procedur oceny przeprowadzanych przez Agencję.

7. Zarząd może ustanowić radę wykonawczą, złożoną z maksymalnie czterech przedstawicieli zarządu, w tym jego przewodniczącego, i przedstawiciela Komisji, wspomagającą zarząd oraz dyrektora wykonawczego przy przygotowywaniu decyzji, programów i działań przyjmowanych przez zarząd oraz, jeżeli to konieczne, przyjmującą w pilnych przypadkach niektóre decyzje tymczasowe w imieniu zarządu. Rada wykonawcza nie jest uprawniona do przyjmowania decyzji, które dla swojego przyjęcia wymagają większości dwóch trzecich głosów członków zarządu. Zarząd może przekazać radzie wykonawczej wykonywanie określonych, ściśle zdefiniowanych zadań, w szczególności gdy poprawia to efektywność działania Agencji. Zarząd nie może przekazać radzie wykonawczej zadań związanych z decyzjami, które dla swojego przyjęcia wymagają większości dwóch trzecich głosów członków zarządu.

8. Zarząd przyjmuje, zgodnie z art. 110 regulaminu pracowniczego, decyzję na podstawie art. 2 ust. 1 regulaminu pracowniczego oraz art. 6 warunków zatrudnienia, przekazując właściwe uprawnienia organu powołującego dyrektorowi wykonawczemu i określając warunki ewentualnego zawieszenia tego przekazania uprawnień. Dyrektor wykonawczy jest uprawniony do dalszego przekazania tych uprawnień.

W wyjątkowych okolicznościach zarząd może w drodze decyzji tymczasowo zawiesić przekazanie uprawnień organu powołującego dyrektorowi wykonawczemu i osobom przez niego upoważnionym. W takiej sytuacji zarząd może wykonywać te uprawnienia samodzielnie lub przekazać je jednemu ze swoich członków lub członkowi personelu statutowego innemu niż dyrektor wykonawczy.

Artykuł 101

Skład zarządu

1. Z zastrzeżeniem ust. 3 w skład zarządu wchodzi po jednym przedstawicielu każdego państwa członkowskiego oraz dwóch przedstawicieli Komisji, z których każdy posiada prawo głosu. W tym celu każde państwo członkowskie wyznacza członka zarządu, jak również jego zastępcę, który będzie reprezentować członka w razie jego nieobecności. Komisja wyznacza dwóch członków i dwóch zastępców. Kadencja trwa cztery lata. Kadencja może zostać przedłużona.
2. Członkowie zarządu są powoływani na podstawie ich odpowiedniego doświadczenia na wysokim poziomie i fachowej wiedzy w dziedzinie współpracy operacyjnej dotyczącej zarządzania granicami i powrotów oraz ich odpowiednich umiejętności zarządczych, administracyjnych i finansowych. Państwa członkowskie i Komisja dążą do osiągnięcia równowagi płci w zarządzie.

3. W pracach Agencji uczestniczą państwa włączone we wdrażanie, stosowanie i rozwijanie dorobku Schengen. Każde z tych państw posiada w zarządzie jednego przedstawiciela i jednego zastępcę. Charakter i zakres oraz szczegółowe zasady uczestnictwa tych państw w pracach Agencji, w tym postanowienia dotyczące udziałów finansowych i pracowników, określają porozumienia wypracowane na podstawie stosownych postanowień umów dotyczących stowarzyszenia.

Artykuł 102

Programowanie wieloletnie i roczne programy prac

1. Do dnia 30 listopada każdego roku zarząd przyjmuje jednolity dokument programowy zawierający między innymi programowanie wieloletnie i program roczny Agencji na kolejny rok, na podstawie projektu przedłożonego przez dyrektora wykonawczego i zatwierdzonego przez zarząd. Jednolity dokument programowy przyjmuje się przy uwzględnieniu pozytywnej opinii Komisji oraz, w odniesieniu do programowania wieloletniego, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i **Rady**. Jeżeli zarząd podejmie decyzję o nieuwzględnianiu elementów opinii Komisji, musi to szczegółowo uzasadnić. ***Obowiązek szczegółowego uzasadnienia dotyczy również elementów poruszonych w trakcie zasięgnięcia opinii Parlamentu Europejskiego i Rady. Zarząd niezwłocznie*** przekazuje ten dokument Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji.

2. Dokument, o którym mowa w ust. 1, otrzymuje ostateczne brzmienie po ostatecznym przyjęciu budżetu ogólnego. W razie potrzeby dokument ten jest odpowiednio dostosowywany.
3. ***Zgodnie z wieloletnim cyklem polityki strategicznej w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami*** w programowaniu wieloletnim określa się ogólny program strategiczny w średnim i długim okresie, który obejmuje cele, oczekiwane rezultaty i wskaźniki skuteczności działania, a także plan zasobów, w tym wieloletni budżet, zatrudnienie i rozwój zdolności własnych Agencji, w tym ***orientacyjne wieloletnie planowanie dotyczące profili członków personelu stałej służby***. W programowaniu wieloletnim określa się strategiczne obszary interwencji oraz wyjaśnia, jakie działania należy podjąć dla osiągnięcia celów. Obejmuje ono ***strategiczne działania na rzecz wdrażania strategii w zakresie praw podstawowych, o której mowa w art. 80 ust. 1***, oraz strategię stosunków z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, a także działania powiązane z tą strategią.

4. Programowanie wieloletnie realizowane jest za pomocą rocznych programów prac i, w stosownych przypadkach, dostosowywane jest w świetle wyników oceny przeprowadzonej zgodnie z art. 121. Wyniki tych ocen są również uwzględniane, w stosownych przypadkach, w rocznym programie prac na kolejny rok.
5. Roczny program prac zawiera opis działań do sfinansowania, obejmujący szczegółowe cele i oczekiwane rezultaty, w tym wskaźniki skuteczności działania. Zawiera on również informacje o środkach finansowych i zasobach kadrowych przeznaczanych na każde działanie, zgodnie z zasadami sporządzania budżetu zadaniowego i zarządzania kosztami działań. Roczny program prac jest spójny z programowaniem wieloletnim. Jasno wskazuje się w nim zadania dodane, zmienione lub usunięte w porównaniu z poprzednim rokiem budżetowym.

6. Roczny program prac jest przyjmowany zgodnie z programem działalności legislacyjnej Unii w odpowiednich obszarach zarządzania granicami zewnętrznymi i powrotów.
7. Jeżeli po przyjęciu rocznego programu prac Agencji powierzane jest nowe zadanie, zarząd zmienia roczny program prac.
8. Wszelkie istotne zmiany rocznego programu prac, zwłaszcza zmiany prowadzące do realokacji zasobów budżetowych wynoszącej ponad 2 % rocznego budżetu, przyjmowane są zgodnie z tą samą procedurą, która ma zastosowanie do przyjęcia pierwotnego rocznego programu prac. Zarząd może powierzyć dyrektorowi wykonawczemu uprawnienie do wprowadzania do rocznego programu prac zmian innych niż istotne.

Artykuł 103

Przewodniczący zarządu

1. Zarząd wybiera przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego spośród swoich członków posiadających prawo głosu. Przewodniczący i zastępca przewodniczącego są wybierani większością dwóch trzecich głosów członków zarządu posiadających prawo głosu. Zastępca przewodniczącego z urzędu zastępuje przewodniczącego w sytuacji, w której przewodniczący nie może pełnić swoich obowiązków.
2. Kadencja przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego wygasa odpowiednio wraz z ustaniem członkostwa przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego w zarządzie. Z zastrzeżeniem niniejszego przepisu kadencja przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego trwa cztery lata. Mogą być oni wybrani ponownie tylko raz.

Artykuł 104

Posiedzenia zarządu

1. Posiedzenia zarządu zwołuje jego przewodniczący.
2. W obradach bez prawa głosu bierze udział dyrektor wykonawczy.
3. Zarząd odbywa przynajmniej dwa posiedzenia zwykłe w roku. Dodatkowo, zarząd zbiera się z inicjatywy przewodniczącego, na wniosek Komisji lub na wniosek co najmniej jednej trzeciej członków zarządu. W razie konieczności zarząd może odbywać wspólne posiedzenia z zarządami *EASO* i Europolu.
4. Do udziału w posiedzeniach Zarządu zapraszana jest Irlandia.
5. Zjednoczone Królestwo jest zapraszane do udziału w posiedzeniach zarządu odbywających się przed dniem, w którym traktaty przestaną mieć zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z art. 50 ust. 3 TUE.

6. Do udziału w posiedzeniach zarządu zaprasza się przedstawicieli ***EASO*** i Europolu. ***Do udziału w posiedzeniach zarządu, których porządek obrad przewiduje punkty dotyczące ochrony praw podstawowych, zaprasza się przedstawiciela FRA.***
7. ***Przewodniczący zarządu może również zaprosić eksperta Parlamentu Europejskiego do udziału w posiedzeniach zarządu.*** Zarząd może też zaprosić przedstawicieli ***innych*** odpowiednich instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii. Zarząd może, zgodnie ze swoim regulaminem wewnętrznym, zaprosić do udziału w swoim posiedzeniu w charakterze obserwatora dowolną osobę, której opinia może mieć znaczenie.

8. Z zastrzeżeniem postanowień regulaminu wewnętrznego członkowie zarządu mogą być wspomagani przez doradców lub ekspertów.
9. Obsługę sekretariatu zarządu zapewnia Agencja.

Artykuł 105

Głosowanie

1. Z zastrzeżeniem art. 100 ust. 2 *lit. c), d), k) i m)*, art. 103 ust. 1 oraz art. 107 ust. 2 i 4, zarząd podejmuje swoje decyzje bezwzględną większością głosów swoich członków posiadających prawo głosu.
2. Każdemu członkowi przysługuje jeden głos. W przypadku nieobecności członka jego zastępca jest uprawniony do wykonywania jego prawa głosu. Dyrektor wykonawczy nie bierze udziału w głosowaniu.

3. Regulamin wewnętrzny określa szczegółowe zasady dotyczące głosowania. Zasady te obejmują warunki działania członka w imieniu innego członka, jak również wymagania dotyczące kworum.
4. Przedstawiciele państw włączonych we wdrażanie, stosowanie i rozwijanie dorobku Schengen posiadają ograniczone prawo głosu, zgodnie z dotyczącymi tych państw odpowiednimi porozumieniami. Aby umożliwić państwom stowarzyszonym wykonywanie ich prawa głosu, Agencja szczegółowo określa porządek obrad, wskazując punkty, w odniesieniu do których przyznano ograniczone prawo głosu.

Artykuł 106

Zadania i uprawnienia dyrektora wykonawczego

1. Agencją zarządza dyrektor wykonawczy, który jest całkowicie niezależny w wykonywaniu swoich obowiązków. Bez uszczerbku dla odpowiednich uprawnień instytucji Unii i zarządu dyrektor wykonawczy nie zwraca się o instrukcje ani ich nie przyjmuje od żadnego rządu lub organu.

2. Parlament Europejski lub Rada mogą wezwać dyrektora wykonawczego do złożenia sprawozdania z wykonywania jego zadań. Sprawozdanie to obejmuje informacje na temat **działań Agencji**, wdrażania i monitorowania strategii w zakresie praw podstawowych, rocznego sprawozdania z działalności Agencji za poprzedni rok, programu prac na kolejny rok oraz programowania wieloletniego Agencji lub wszelkich innych kwestii związanych z działalnością Agencji. Dyrektor wykonawczy występuje przed Parlamentem Europejskim na jego wniosek i **odpowiada na piśmie na wszystkie pytania zadane przez posłów do Parlamentu Europejskiego w ciągu 15 dni kalendarzowych od otrzymania takiego pytania. Dyrektor wykonawczy regularnie składa sprawozdania odpowiednim organom i komisjom Parlamentu Europejskiego.**
3. **Z wyjątkiem przypadków, w których w niniejszym rozporządzeniu przewidziano szczególne terminy, dyrektor wykonawczy zapewnia, aby sprawozdania były przekazywane Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji jak najszybciej, jednak nie później niż w ciągu sześciu miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego, chyba że opóźnienie zostanie należycie uzasadnione na piśmie przez dyrektora wykonawczego.**

4. Dyrektor wykonawczy odpowiada za przygotowanie i wdrożenie strategicznych decyzji podjętych przez zarząd, a także za podejmowanie decyzji związanych z działaniami operacyjnymi Agencji zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Dyrektor wykonawczy ma następujące zadania i uprawnienia:
- a) proponuje, przygotowuje i wprowadza w życie strategiczne decyzje oraz programy i działania przyjęte przez zarząd w granicach określonych niniejszym rozporządzeniem, przepisami wykonawczymi do niego oraz innymi stosownymi przepisami prawa;
 - b) podejmuje wszelkie niezbędne kroki, w tym przyjęcie wewnętrznych instrukcji administracyjnych oraz publikację komunikatów, w celu zapewnienia bieżącego administrowania i funkcjonowania Agencji zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;

- c) przygotowuje co roku projekt jednolitego dokumentu programowego i przedkłada go zarządowi do zatwierdzenia zanim projekt zostanie przesłany Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji do dnia 31 stycznia;
- d) przygotowuje co roku roczne sprawozdanie z działalności Agencji i przedkłada je zarządowi;
- e) opracowuje w ramach jednolitego dokumentu programowego projekt preliminarza dochodów i wydatków Agencji zgodnie z art. 115 ust. 3 oraz wykonuje budżet zgodnie z art. 116 ust. 1;
- f) przekazuje swoje uprawnienia innym członkom personelu statutowego, z zastrzeżeniem regulaminu przyjmowanego zgodnie z art. 100 ust. 2 lit. o);

- g) przyjmuje zalecenia w sprawie środków zgodnie z art. 32 ust. 7, w tym decyzje zawierające propozycje dla państw członkowskich dotyczące wszczęcia i przeprowadzenia wspólnych operacji, szybkich interwencji na granicy lub innych działań, o których mowa w art. 36 ust. 2;
- h) ocenia, zatwierdza i koordynuje wnioski składane przez państwa członkowskie dotyczące wspólnych operacji lub szybkich interwencji na granicy zgodnie z art. 37 ust. 3;
- i) ocenia, zatwierdza i koordynuje wnioski składane przez państwa członkowskie dotyczące operacji powrotowych i interwencji powrotowych zgodnie z art. 50 i 53;
- j) zapewnia realizację planów operacyjnych, o których mowa w art. 38, art. 42 i art. 53 ust. 3;

- k) zapewnia wykonanie decyzji **Rady**, o której mowa w art. 42 ust. 1;
- l) wycofuje finansowanie działań zgodnie z art. 46;
- m) *ocenia, przed podjęciem jakichkolwiek działań operacyjnych Agencji, czy występują naruszenia praw podstawowych lub zobowiązań w zakresie ochrony międzynarodowej mające poważny charakter lub mogące się powtarzać zgodnie z art. 46 ust. 4 i 5;*n) ocenia rezultaty działań zgodnie z art. 47;

- o) określa minimalną liczbę elementów wyposażenia technicznego niezbędnego do zaspokojenia potrzeb Agencji, w szczególności w zakresie realizacji wspólnych operacji, rozmieszczenia zespołów wspierających zarządzanie migracjami, szybkich interwencji na granicy, operacji powrotowych i interwencji powrotowych zgodnie z art. 64 ust. 6;
- p) składa wnioski w sprawie utworzenia biur antenowych lub przedłużenia okresu ich działania zgodnie z art. 60 ust. 5;
- q) powołuje kierowników biur antenowych zgodnie z art. 60 ust. 4;
- r) przygotowuje plany działania będące następstwem wyników wewnętrznych i zewnętrznych sprawozdań z kontroli oraz wewnętrznych i zewnętrznych ocen, a także dochodzeń prowadzonych przez OLAF oraz składa sprawozdania z postępów dwa razy do roku Komisji oraz regularnie zarządowi;

- s) chroni interesy finansowe Unii poprzez stosowanie środków zapobiegawczych przeciwko nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom poprzez skuteczną kontrolę oraz – w razie wykrycia nieprawidłowości – odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych, a także, w stosownych przypadkach, poprzez nakładanie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji administracyjnych i finansowych;
 - t) opracowuje strategię Agencji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych i przedstawia ją zarządowi do zatwierdzenia.
5. Dyrektor wykonawczy jest odpowiedzialny za swoje działania przed zarządem.
6. Dyrektor wykonawczy jest przedstawicielem prawnym Agencji.

Artykuł 107

Powoływanie dyrektora wykonawczego i zastępców dyrektora wykonawczego

1. Komisja proponuje co najmniej trzech kandydatów na stanowisko dyrektora wykonawczego i stanowiska poszczególnych zastępców dyrektora wykonawczego na podstawie listy powstałej po opublikowaniu ogłoszenia o wolnym stanowisku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz, w stosownych przypadkach, w prasie lub na stronach internetowych.
2. Zarząd powołuje dyrektora wykonawczego w oparciu o propozycję Komisji, o której mowa w ust. 1, na podstawie osiągnięć oraz udokumentowanych umiejętności w zakresie administracji i zarządzania na wysokim poziomie, w tym stosownego doświadczenia zawodowego na wyższym szczeblu w dziedzinie zarządzania granicami zewnętrznymi i powrotów. Przed powołaniem kandydaci zaproponowani przez Komisję wzywani są do złożenia oświadczenia przed właściwą komisją lub właściwymi komisjami Parlamentu Europejskiego i do udzielenia odpowiedzi na pytania członków tych komisji.

Po złożeniu takich oświadczeń Parlament Europejski przyjmuje opinię zawierającą jego stanowisko i może wskazać preferowanego kandydata.

Zarząd powołuje dyrektora wykonawczego, uwzględniając wyżej wymienione stanowisko. Zarząd podejmuje decyzję większością dwóch trzecich głosów członków posiadających prawo głosu.

Jeżeli zarząd podejmie decyzję o powołaniu kandydata innego niż kandydat, którego Parlament Europejski wskazał jako kandydata preferowanego, zarząd informuje na piśmie Parlament Europejski i Radę o sposobie uwzględnienia opinii Parlamentu Europejskiego.

Zarząd jest uprawniony do odwołania dyrektora wykonawczego na wniosek Komisji.

3. Dyrektora wykonawczego wspomaga trzech zastępców dyrektora wykonawczego. Każdemu zastępcy dyrektora wykonawczego przydziela się określony obszar odpowiedzialności. Jeżeli dyrektor wykonawczy jest nieobecny lub niezdolny do pracy, jeden z zastępców dyrektora wykonawczego przejmuje jego obowiązki.

4. Zarząd powołuje zastępców dyrektora wykonawczego w oparciu o propozycję Komisji, o której mowa w ust. 1, na podstawie osiągnięć oraz odpowiednich umiejętności w zakresie administracji i zarządzania, w tym stosownego doświadczenia zawodowego w dziedzinie zarządzania granicami zewnętrznymi i powrotów. W **procedurze wyboru uczestniczy dyrektor wykonawczy**. Zarząd podejmuje decyzję większością dwóch trzecich głosów członków posiadających prawo głosu.

Zarząd jest uprawniony do odwołania zastępców dyrektora wykonawczego zgodnie z procedurą określoną w akapicie pierwszym.

5. Kadencja dyrektora wykonawczego trwa pięć lat. Pod koniec tego okresu Komisja dokonuje oceny, uwzględniając ocenę pracy dyrektora wykonawczego oraz przyszłe zadania i wyzwania stojące przed Agencją.

6. Zarząd, działając na wniosek Komisji, w którym bierze się pod uwagę ocenę, o której mowa w ust. 5, może przedłużyć kadencję dyrektora wykonawczego tylko raz, na kolejny okres nie dłuższy niż 5 lat.
7. Kadencja zastępców dyrektora wykonawczego trwa pięć lat. Zarząd, działając na wniosek Komisji, może przedłużyć tę kadencję tylko raz, na kolejny okres nie dłuższy niż 5 lat.
8. Dyrektor wykonawczy i zastępcy dyrektora wykonawczego zatrudniani są w charakterze pracowników tymczasowych Agencji na podstawie art. 2 lit. a) warunków zatrudnienia.

Artykuł 108

Forum konsultacyjne

1. Agencja ustanawia forum konsultacyjne wspierające ją poprzez udzielanie niezależnych porad w kwestiach związanych z prawami podstawowymi. ***Dyrektor wykonawczy i zarząd, w porozumieniu z urzędnikiem ds. praw podstawowych, mogą zasięgnąć opinii forum konsultacyjnego w każdej sprawie dotyczącej praw podstawowych.***
2. Agencja zaprasza ***EASO***, FRA, Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców oraz inne odpowiednie organizacje do uczestnictwa w forum konsultacyjnym. Na podstawie wniosku ***urzędnika ds. praw podstawowych złożonego po zasięgnięciu opinii dyrektora wykonawczego***, zarząd podejmuje decyzję w sprawie składu forum konsultacyjnego oraz warunków przekazywania informacji forum konsultacyjnemu. Forum konsultacyjne, po zasięgnięciu opinii zarządu i dyrektora wykonawczego, określa swoje metody pracy i przyjmuje program pracy.

3. Opinii forum konsultacyjnego zasięga się w kwestiach związanych z dalszym rozwojem i wdrażaniem strategii w zakresie praw podstawowych, *funkcjonowaniem* mechanizmu skargowego, kodeksami postępowania i wspólnymi podstawowymi programami szkoleń. *Agencja informuje forum konsultacyjne o działaniach podejmowanych w odpowiedzi na jego zalecenia.*
4. Forum konsultacyjne przygotowuje roczne sprawozdanie ze swoich działań. Sprawozdanie to jest podawane do wiadomości publicznej.
5. Bez uszczerbku dla zadań urzędnika ds. praw podstawowych, forum konsultacyjnemu zapewnia się skuteczny dostęp *we właściwym czasie i w skuteczny sposób* do wszelkich informacji dotyczących poszanowania praw podstawowych, w tym poprzez realizację wizyt w miejscach prowadzenia wspólnych operacji lub szybkich interwencji na granicy, pod warunkiem uzyskania zgody *odpowiednio* przyjmującego państwa członkowskiego *lub państwa trzeciego*, wizyt na obszarach hotspotów oraz w miejscach prowadzenia operacji powrotowych i interwencji powrotowych, *w tym w państwach trzecich. Jeżeli przyjmujące państwo członkowskie nie zgadza się na przeprowadzenie przez forum konsultacyjne wizyty na miejscu wspólnej operacji lub szybkiej interwencji na granicy przeprowadzanej na jego terytorium, przekazuje Agencji na piśmie należycie uzasadnione powody.*

Urzędnik ds. praw podstawowych

1. Zarząd powołuje urzędnika ds. praw podstawowych *na podstawie listy trzech kandydatów, po zasięgnięciu opinii forum konsultacyjnego.* ■ Urzędnik ds. praw podstawowych musi posiadać niezbędne kwalifikacje, *wiedzę ekspercką* i doświadczenie *zawodowe* w dziedzinie praw podstawowych.
2. *Urzędnik ds. praw podstawowych wykonuje następujące zadania:*
 - a) *uczestniczenie w tworzeniu strategii Agencji w zakresie praw podstawowych i powiązanego z nią planu działania, w tym poprzez wydawanie zaleceń dotyczących ich udoskonalenia;*
 - b) *monitorowania przestrzegania przez Agencję praw podstawowych, w tym poprzez prowadzenie postępowań wyjaśniających dotyczących jej działalności;*

- c) propagowanie przestrzegania praw podstawowych przez Agencję;*
- d) doradzanie Agencji, jeżeli urzędnik ds. praw podstawowych uzna to za konieczne lub jeżeli zwrócono się o to do niego, w sprawie wszelkich jej działań, bez opóźniania tych działań;*
- e) opiniowanie planów operacyjnych przygotowywanych dla działań operacyjnych Agencji, projektów pilotażowych i projektów pomocy technicznej w państwach trzecich;*
- f) opiniowanie porozumień roboczych;*
- g) przeprowadzanie wizyt w miejscach prowadzenia wspólnych operacji, szybkich interwencji na granicy, projektów pilotażowych, rozmieszczenia zespołów wspierających zarządzanie migracją, operacji powrotowych lub interwencji powrotowych, w tym w państwach trzecich;*
- h) udostępnianie sekretariatu na potrzeby forum konsultacyjnego;*

- i) informowanie dyrektora wykonawczego o ewentualnych naruszeniach praw podstawowych podczas działań prowadzonych przez Agencję;*
- j) wybieranie obserwatorów praw podstawowych i kierowanie nimi;*
- k) wykonywanie wszelkich innych zadań, jeżeli niniejsze rozporządzenie tak stanowi;*

Sekretariat, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. h), otrzymuje instrukcje bezpośrednio od forum konsultacyjnego.

3. Do celów ust. 2 akapit pierwszy lit. j urzędnik ds. praw podstawowych wykonuje w szczególności następujące zadania:

- a) powołuje obserwatorów praw podstawowych;*
- b) kieruje obserwatorów praw podstawowych do operacji i działań zgodnie z art. 110 ust. 3;*

- c) wyznacza obserwatorów praw podstawowych do pełnienia roli obserwatorów przymusowych powrotów na potrzeby zasobu, o którym mowa w art. 51;*
- d) zapewnia odpowiednie przeszkolenie obserwatorów praw podstawowych;*
- e) informuje dyrektora wykonawczego o ewentualnych naruszeniach praw podstawowych zgłaszanych mu przez obserwatorów praw podstawowych, jeżeli urzędnik ds. praw podstawowych uzna to za konieczne*

Dyrektor wykonawczy udziela urzędnikowi ds. praw podstawowych odpowiedzi na temat tego, w jaki sposób zareagowano na ewentualne naruszenia praw podstawowych, o których mowa w akapicie pierwszym lit. e).

Urzędnik ds. praw podstawowych może powierzyć którekolwiek z zadań, o których mowa w ust. 2 akapit pierwszy lit. a)– i) oraz k), jednemu z obserwatorów praw podstawowych.

4. ***Zarząd określa specjalne zasady mające zastosowanie do urzędnika ds. praw podstawowych w celu zagwarantowania niezależności** urzędnika ds. praw podstawowych i jego personelu w wykonywaniu swoich obowiązków. Urzędnik ds. praw podstawowych podlega bezpośrednio zarządowi i współpracuje z forum konsultacyjnym. **Zarząd zapewnia podejmowanie działań w odniesieniu do zaleceń urzędnika ds. praw podstawowych. Ponadto** urzędnik ds. praw podstawowych **publikuje roczne sprawozdania dotyczące jego działalności oraz informację, w jakim stopniu w działaniach Agencji przestrzegane są prawa podstawowe. Sprawozdania te zawierają informacje na temat mechanizmu skargowego i wdrażania strategii w zakresie praw podstawowych.***

5. *Agencja zapewnia, aby urzędnik ds. praw podstawowych mógł działać samodzielnie i być niezależnym podczas pełnienia swoich obowiązków. Urzędnik ds. praw podstawowych musi dysponować wystarczającymi i odpowiednimi zasobami kadrowymi i finansowymi niezbędnymi do realizacji swoich zadań.*

Urzędnik ds. praw podstawowych sam wybiera swój personel; personel ten podlega wyłącznie urzędnikowi ds. praw podstawowych.

6. *Urzędnika ds. praw podstawowych wspomaga jego zastępca. Zastępcę urzędnika ds. praw podstawowych powołuje zarząd z listy zawierającej co najmniej trzech kandydatów przedstawionych przez urzędnika ds. praw podstawowych. Zastępca urzędnika ds. praw podstawowych musi posiadać niezbędne kwalifikacje i doświadczenie w dziedzinie praw podstawowych i musi być niezależny podczas pełnienia swoich obowiązków. Jeżeli urzędnik ds. praw podstawowych jest nieobecny lub niezdolny do pracy, obowiązki urzędnika ds. praw podstawowych przejmuje jego zastępca.*
7. Urzędnik ds. praw podstawowych ■ ma dostęp do wszystkich informacji dotyczących przestrzegania praw podstawowych w odniesieniu do wszystkich działań Agencji.

Artykuł 110

Obserwatorzy praw podstawowych

- 1. Obserwatorzy praw podstawowych, zatrudnieni jako personel statutowy, stale oceniają zgodność działań operacyjnych z prawami podstawowymi, udzielają porad i pomocy w tym względzie oraz przyczyniają się do promowania praw podstawowych, jako element europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami.*
- 2. Obserwatorzy praw podstawowych wykonują następujące zadania:*
 - a) monitorowanie zgodności z prawami podstawowymi oraz udzielanie porad i pomocy w zakresie praw podstawowych podczas przygotowywania, prowadzenia i oceny działań operacyjnych Agencji, do których monitorowania zostali wyznaczeni przez urzędnika ds. praw podstawowych;*

- b) pełnienie roli obserwatorów przymusowych powrotów;*
- c) uczestniczenie w działalności szkoleniowej Agencji w dziedzinie praw podstawowych, zgodnie z art. 62, w tym poprzez organizację szkoleń w zakresie praw podstawowych.*

Do celów akapitu pierwszego lit. a) obserwatorzy praw podstawowych wykonują w szczególności następujące zadania:

- a) obserwują przygotowywanie planów operacyjnych i sprawozdają urzędnikowi ds. praw podstawowych, aby umożliwić mu wykonywanie jego zadań przewidzianych w art. 109 ust. 2 lit. e);*
- b) przeprowadzają wizyty, w tym wizyty długoterminowe, w miejscach prowadzenia działań operacyjnych;*
- c) współpracują i pozostają w kontakcie z koordynatorem, zgodnie z art. 44, oraz udzielają mu porad i pomocy;*

- d) informują koordynatora i sprawozdają urzędnikowi ds. praw podstawowych na temat wszelkich ewentualnych naruszeń praw podstawowych podczas działań operacyjnych Agencji; oraz*
- e) uczestniczą w ocenie działań, o której mowa w art. 47.*

3. Z zastrzeżeniem ust. 4 urzędnik ds. praw podstawowych wyznacza co najmniej jednego obserwatora praw podstawowych dla każdej operacji. Urzędnik ds. praw podstawowych może również zdecydować o wyznaczeniu obserwatorów praw podstawowych do monitorowania wszelkich innych działań operacyjnych, które uważa za istotne.

Obserwatorzy praw podstawowych mają dostęp do wszystkich miejsc, w których Agencja prowadzi dane działanie operacyjne oraz do wszystkich dokumentów istotnych z punktu widzenia przeprowadzenia tego działania.

4. *Obserwatorzy praw podstawowych mogą być wyznaczani przez urzędnika ds. praw podstawowych do pełnienia roli obserwatorów przymusowych powrotów na potrzeby zasobu, o którym mowa w art. 51. Jeżeli obserwatorzy praw podstawowych pełnią rolę obserwatorów przymusowych powrotów, stosuje się odpowiednio art. 50 ust. 5 i art. 51.*

5. *Obserwatorów praw podstawowych powołuje urzędnik ds. praw podstawowych i są mu oni hierarchicznie podporządkowani. Obserwatorzy praw podstawowych są niezależni w wykonywaniu swoich obowiązków. Podczas przebywania na obszarze operacyjnym obserwatorzy praw podstawowych noszą insygnia pozwalające na jednoznaczne zidentyfikowanie ich jako obserwatorów praw podstawowych.*
6. *Agencja zapewnia, aby do dnia ... [jeden rok od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] zatrudnić co najmniej 40 obserwatorów praw podstawowych. Dyrektor wykonawczy, po zasięgnięciu opinii urzędnika ds. praw podstawowych, ocenia co roku potrzebę zwiększenia liczby obserwatorów praw podstawowych. Na podstawie tej oceny dyrektor wykonawczy proponuje zarządowi, w razie potrzeby, zwiększenie liczby obserwatorów praw podstawowych na kolejny rok, w zależności od potrzeb operacyjnych.*

7. *Po zatrudnieniu obserwatorzy praw podstawowych przechodzą kompleksowe szkolenie w zakresie praw podstawowych, uwzględniające ich wcześniej zdobyte kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w przedmiotowych dziedzinach. Agencja zapewnia, aby przez cały okres ich zatrudnienia obserwatorzy praw podstawowych pełnili swoje obowiązki z zachowaniem najwyższych standardów. Dla wszystkich obserwatorów praw podstawowych sporządza się odpowiedni plan szkoleń, aby zapewnić im stały rozwój zawodowy umożliwiający im pełnienie roli obserwatorów praw podstawowych.*

Artykuł 111

Mechanizm skargowy

1. Agencja we współpracy z urzędnikiem ds. praw podstawowych podejmuje niezbędne środki, aby ustanowić i ***dalej rozwijać*** zgodnie z niniejszym artykułem ***niezależny i skuteczny*** mechanizm skargowy w celu monitorowania i zapewnienia przestrzegania praw podstawowych we wszystkich działaniach Agencji.
2. Każda osoba, którą bezpośrednio dotknęły działania ***lub zaniechania*** personelu uczestniczącego we wspólnej operacji, w projekcie pilotażowym, szybkiej interwencji na granicy, rozmieszczeniu zespołu wspierającego zarządzanie migracjami, operacji powrotowej, ■ interwencji powrotowej ***lub działaniu operacyjnym Agencji w państwie trzecim***, i która uważa, że jej prawa podstawowe zostały naruszone w wyniku tych działań ***lub zaniechań***, lub wszelkie strony występujące w imieniu takiej osoby mogą wnieść pisemną skargę do Agencji.

3. Dopuszczalne są jedynie **skargi uzasadnione i** dotyczące konkretnego naruszenia praw podstawowych.
4. Urzędnik ds. praw podstawowych jest odpowiedzialny za rozpatrywanie skarg otrzymanych przez Agencję zgodnie z prawem do dobrej administracji. W tym celu urzędnik ds. praw podstawowych bada dopuszczalność skargi, rejestruje dopuszczalne skargi **oraz** przekazuje wszystkie zarejestrowane skargi do dyrektora wykonawczego, a **skargi** dotyczące członków zespołów – do rodzimego państwa członkowskiego, w **tym do odpowiedniego organu ds. praw podstawowych w państwie członkowskim, w celu podjęcia dalszego działania zgodnie z ich mandatem. Urzędnik ds. praw podstawowych również** rejestruje i zapewnia działania następcze Agencji lub tego państwa członkowskiego.

5. Zgodnie z prawem do dobrej administracji, jeżeli skarga jest dopuszczalna, skarżący są informowani o zarejestrowaniu skargi, o przystąpieniu do jej rozpoznania i o planowanym udzieleniu odpowiedzi niezwłocznie po jej sporządzeniu. Jeżeli skarga jest przekazywana władzom lub organom krajowym, skarżącemu przekazywane są ich dane kontaktowe. Jeżeli skarga **zostanie uznana za niedopuszczalną**, skarżących informuje się o przyczynach i – o ile to możliwe – przedstawia się im dalsze możliwości zgłoszenia zastrzeżeń.

Agencja ustala odpowiednią procedurę w przypadku uznania skargi za niedopuszczalną lub niezasadną.

Wszystkie decyzje muszą być sporządzone na piśmie i zawierać uzasadnienie. *Urzędnik ds. praw podstawowych bada ponownie skargę, jeżeli skarżący przedłoży nowe dowody w przypadku, gdy skarga została uznana za niedopuszczalną lub niezasadną.*

6. W przypadku zarejestrowanej skargi dotyczącej członka personelu Agencji, **urzędnik ds. praw podstawowych** zaleca *dyrektorowi wykonawczemu* odpowiednie działania następcze, w tym środki dyscyplinarne, **a w stosownych przypadkach przekazanie skargi w celu wszczęcia postępowania cywilnego lub karnego zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i prawem krajowym**. Dyrektor wykonawczy *zapewnia odpowiednie działania następcze* i informuje *urzędnika ds. praw podstawowych* w ustalonym terminie, *a następnie, w razie potrzeby, w regularnych odstępach czasu*, o ustaleniach, wdrożeniu środków dyscyplinarnych i działaniach następczych podjętych przez Agencję w reakcji na skargę.

Jeżeli skarga dotyczy kwestii ochrony danych, dyrektor wykonawczy ***przed podjęciem decyzji w sprawie skargi zasięga opinii*** inspektora ochrony danych Agencji. Urzędnik ds. praw podstawowych i inspektor ochrony danych sporządzają na piśmie protokół ustaleń, określając podział zadań oraz zakres współpracy w odniesieniu do otrzymanych skarg.

7. W przypadku zarejestrowanej skargi dotyczącej członka zespołów z przyjmującego państwa członkowskiego lub ■ z innego uczestniczącego państwa członkowskiego, w tym oddelegowanego członka zespołów lub oddelegowanego eksperta krajowego, rodzime państwo członkowskie zapewnia odpowiednie działania następcze, w tym środki dyscyplinarne, ***przekazanie skargi w celu wszczęcia postępowania cywilnego lub karnego***, o ile to konieczne, i inne środki zgodnie z prawem krajowym. Dane państwo członkowskie informuje urzędnika ds. praw podstawowych w ustalonym terminie, a następnie, w razie potrzeby, w regularnych odstępach czasu, o ustaleniach i działaniach następczych dotyczących skargi. Agencja podejmuje działania następcze w tej sprawie, jeżeli dane państwo członkowskie nie przedłoży sprawozdania.

Jeżeli dane państwo członkowskie nie przedstawi informacji w ustalonym terminie lub przedstawi nieprzekonującą odpowiedź, urzędnik ds. praw podstawowych informuje o tym dyrektora wykonawczego i zarząd.

8. W przypadku stwierdzenia naruszenia praw podstawowych lub zobowiązania w zakresie ochrony międzynarodowej przez członka zespołów Agencja **zwraca się** do państwa członkowskiego o natychmiastowe odsunięcie tego członka od działalności Agencji lub usunięcie go ze stałej służby.

9. Urzędnik ds. praw podstawowych *uwzględnia informacje o mechanizmie skargowym w swoim sprawozdaniu rocznym, o którym mowa w art. 109 ust. 4, w tym konkretne odniesienia* do ustaleń dokonanych przez Agencję i państwa członkowskie oraz podjętych przez nie działań następczych dotyczących skarg. ■
10. Urzędnik ds. praw podstawowych, zgodnie z ust. 1–9 i po zasięgnięciu opinii forum konsultacyjnego, sporządza standardowy formularz skargi, w którym wymaga się podania szczegółowych i konkretnych informacji o zarzucanym naruszeniu praw podstawowych. Urzędnik ds. praw podstawowych sporządza również, o ile to konieczne, dalsze zasady szczegółowe. Urzędnik ds. praw podstawowych przedkłada ten formularz oraz dalsze zasady szczegółowe dyrektorowi wykonawczemu i zarządowi.

Agencja zapewnia łatwy dostęp do informacji na temat możliwości i procedury składania skarg, w tym także osobom wymagającym szczególnego traktowania. Standardowy formularz skargi musi być dostępny na stronie internetowej Agencji i w formie papierowej w czasie wszystkich działań Agencji, w językach, które obywatele państw trzecich rozumieją lub co do których można zasadnie przyjąć, że je rozumieją. Standardowy formularz skargi musi być łatwo dostępny, w tym na urządzeniach mobilnych. **Agencja zapewnia, aby skarżący otrzymywali dalsze wskazówki i pomoc w kwestii procedury skargowej.** Skargi są rozpatrywane przez urzędnika ds. praw podstawowych również w przypadku przedłożenia ich w innej formie niż standardowy formularz skargi.

11. Ze wszelkimi danymi osobowymi zawartymi w skardze Agencja, w tym urzędnik ds. praw podstawowych, postępuje oraz przetwarza je zgodnie z **rozporządzeniem (UE) 2018/1725**, a państwa członkowskie – zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679 i dyrektywą (UE) 2016/680.

Przedłożenie skargi przez skarżącego uważa się za wyrażenie przez niego zgody na przetwarzanie jego danych osobowych przez Agencję i urzędnika ds. praw podstawowych w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. d) *rozporządzenia (UE) 2018/1725*.

Aby zabezpieczyć interesy skarżących, skargi rozpatrywane są w sposób poufny przez urzędnika ds. praw podstawowych, zgodnie z prawem krajowym i prawem Unii, chyba że skarżący wyraźnie zrzeka się przysługującego mu prawa do poufności. Zrzeczenie się przez skarżącego jego prawa do poufności rozumie się jako wyrażenie przez niego zgody na ujawnienie – w razie potrzeby – przez urzędnika ds. praw podstawowych lub Agencję właściwym władzom lub organom tożsamości skarżącego w odniesieniu do spraw będących przedmiotem skargi.

Artykuł 112

Współpraca międzyparlamentarna

- 1. Z uwagi na szczególny charakter Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej przejawiający się tym, że w jej skład wchodzi organy krajowe i Agencja, a także z myślą o tym, aby zapewnić skuteczne sprawowanie kontroli przez Parlament Europejski nad Agencją oraz przez parlamenty narodowe nad ich odpowiednimi organami krajowymi, zgodnie, odpowiednio, z traktatami i prawem krajowym, Parlament Europejski i parlamenty narodowe mogą współpracować w ramach art. 9 protokołu nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej załączonego do TUE i do TFUE.*
- 2. Na zaproszenie Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych obradujących w związku z ust. 1 dyrektor wykonawczy i przewodniczący zarządu uczestniczą w takich posiedzeniach.*
- 3. Agencja przekazuje parlamentom narodowym swoje roczne sprawozdanie z działalności.*

Artykuł 113

System językowy

1. Do Agencji stosuje się rozporządzenie nr 1⁴⁶.
2. Bez uszczerbku dla decyzji podjętych na podstawie art. 342 TFUE, roczne sprawozdanie z działalności i program prac sporządzane są we wszystkich językach urzędowych Unii.
3. Tłumaczenia wymagane dla funkcjonowania Agencji zapewnia Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej.

⁴⁶ Rozporządzenie nr 1 w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (Dz.U. 17 z 6.10.1958, s. 385).

Artykuł 114

Przejrzystość i informowanie

1. Agencja podlega rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001 przy rozpatrywaniu wniosków o dostęp do posiadanych przez nią dokumentów.
2. Agencja informuje z własnej inicjatywy o kwestiach wchodzących w zakres jej zadań. Agencja podaje do wiadomości publicznej stosowne informacje, w tym roczne sprawozdanie z działalności, *roczny program prac, kodeks postępowania, strategiczne analizy ryzyka oraz wyczerpujące informacje na temat byłych i obecnych wspólnych operacji, szybkich interwencji na granicy, projektów pilotażowych, projektów w zakresie pomocy technicznej dla państw trzecich, rozmieszczenia zespołów wspierających zarządzanie migracją, operacji powrotowych lub interwencji powrotowych, w tym w państwach trzecich, i porozumienia robocze*, a w szczególności zapewnia, z zastrzeżeniem art. 92, przekazywanie opinii publicznej oraz każdej zainteresowanej stronie w krótkim czasie obiektywnych, *szczegółowych*, wyczerpujących, wiarygodnych i łatwo zrozumiałych informacji dotyczących pracy Agencji. Agencja prowadzi te działania bez ujawniania informacji operacyjnych, których podanie do wiadomości publicznej zagroziłoby realizacji celu operacji.

3. Zarząd określa praktyczne warunki stosowania ust. 1 i 2.
4. Każda osoba fizyczna lub prawna może kierować do Agencji korespondencję w formie pisemnej w dowolnym języku urzędowym Unii. Osoba ta ma prawo do otrzymania odpowiedzi w tym samym języku.
5. Decyzje podjęte przez Agencję zgodnie z art. 8 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 mogą być powodem wniesienia skargi do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich lub stanowić przedmiot postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości, odpowiednio na podstawie art. 228 i 263 TFUE.

SEKCJA 4

PRZEPISY FINANSOWE

Artykuł 115

Budżet

1. Z zastrzeżeniem innego rodzaju przychodów na dochody Agencji składają się:
 - a) wkład Unii zapisany w budżecie ogólnym Unii Europejskiej (dział Komisji);
 - b) wkład państw włączonych we wdrażanie, stosowanie i rozwijanie dorobku Schengen, ustalony w odpowiednich porozumieniach określających wkład finansowy;
 - c) finansowanie Unii w formie umów o przyznanie wkładu lub dotacji doraźnych zgodnie z zasadami finansowymi Agencji, o których mowa w art. 120, oraz postanowieniami stosownych instrumentów wspierających politykę Unii;

- d) opłaty za świadczone usługi;
 - e) wszelkie dobrowolne wkłady państw członkowskich.
2. Na wydatki Agencji składają się ponoszone przez nią koszty administracyjne, infrastrukturalne, operacyjne i pracownicze.
 3. Dyrektor wykonawczy opracowuje projekt preliminarza dochodów i wydatków Agencji na następny rok budżetowy, w tym plan zatrudnienia, i przesyła go zarządowi.
 4. Dochody i wydatki wzajemnie się równoważą.

5. Zarząd, na podstawie projektu preliminarza sporządzonego przez dyrektora wykonawczego, przyjmuje wstępny projekt preliminarza dochodów i wydatków Agencji, w tym wstępny plan zatrudnienia. Zarząd przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji do dnia 31 stycznia każdego roku jako część projektu jednolitego dokumentu programowego.
6. Zarząd przekazuje Komisji ostateczny projekt preliminarza dochodów i wydatków Agencji, w tym projekt planu zatrudnienia wraz ze wstępnym programem prac do dnia 31 marca każdego roku.

7. Preliminarz przesyłany jest przez Komisję władzy budżetowej wraz z projektem budżetu ogólnego Unii Europejskiej.
8. Na podstawie preliminarza Komisja wprowadza do projektu budżetu ogólnego Unii Europejskiej oszacowania, które uważa za niezbędne w odniesieniu do planu zatrudnienia, oraz kwotę wkładu, która ma być ujęta w budżecie ogólnym przedkładanym przez Komisję władzy budżetowej zgodnie z art. 313 i 314 TFUE.
9. Władza budżetowa zatwierdza środki na wkład dla Agencji.

10. Władza budżetowa przyjmuje plan zatrudnienia dla Agencji.
11. Zarząd przyjmuje budżet Agencji. Staje się on ostateczny po ostatecznym przyjęciu budżetu ogólnego Unii Europejskiej. W stosownych przypadkach budżet jest stosownie korygowany.
12. Zmian w budżecie, w tym w planie zatrudnienia, dokonuje się według tej samej procedury.
13. W przypadku przedsięwzięcia budowlanego, które może mieć znaczny wpływ na budżet Agencji, stosuje się rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/715⁴⁷.

⁴⁷ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/715 z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie ramowego rozporządzenia finansowego dotyczącego organów utworzonych na podstawie TFUE oraz Traktatu Euratom, o których mowa w art. 70 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 (Dz.U. L 122 z 10.5.2019, s. 1).

14. W celu finansowania uruchamiania szybkich interwencji na granicy oraz interwencji powrotowych w przyjętym przez zarząd budżecie Agencji należy uwzględnić finansową rezerwę operacyjną wynoszącą co najmniej 2 % kwoty przeznaczonej łącznie na wspólne operacje na granicy zewnętrznej i działania operacyjne w zakresie powrotów. Po zakończeniu każdego miesiąca dyrektor wykonawczy może podjąć decyzję o realokacji kwoty odpowiadającej jednej dwunastej środków z tej rezerwy na inne działania operacyjne Agencji. W takim przypadku dyrektor wykonawczy informuje o tym zarząd.
15. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na kilka lat na roczne raty.

Artykuł 116

Wykonanie i kontrola budżetu

1. Dyrektor wykonawczy wykonuje budżet Agencji.
2. Do dnia 1 marca roku budżetowego (rok N + 1) księgowy Agencji przekazuje wstępne sprawozdania rachunkowe za rok budżetowy (rok N) księgowemu Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu. Księgowy Komisji konsoliduje wstępne sprawozdania rachunkowe instytucji i organów zdecentralizowanych zgodnie z art. 245 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046.
3. Agencja przesyła sprawozdanie z zarządzania budżetem i finansami za rok N Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Trybunałowi Obrachunkowemu do dnia 31 marca roku N + 1.

4. Księgowy Komisji przesyła wstępne sprawozdania rachunkowe Agencji za rok N, skonsolidowane ze sprawozdaniami Komisji, Trybunałowi Obrachunkowemu do dnia 31 marca roku N + 1.
5. Po otrzymaniu uwag Trybunału Obrachunkowego na temat wstępnych sprawozdań rachunkowych Agencji za rok N zgodnie z art. 246 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 dyrektor wykonawczy opracowuje końcowe sprawozdania rachunkowe Agencji na własną odpowiedzialność i przesyła je zarządowi do zaopiniowania.

6. Zarząd przedstawia opinię na temat końcowych sprawozdań rachunkowych Agencji za rok N.
7. Do dnia 1 lipca roku N + 1 dyrektor wykonawczy przesyła Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu końcowe sprawozdania rachunkowe wraz z opinią Zarządu.
8. Końcowe sprawozdania rachunkowe za rok N są publikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* do dnia 15 listopada roku N + 1.
9. Dyrektor wykonawczy przesyła Trybunałowi Obrachunkowemu odpowiedź na jego uwagi do dnia 30 września roku N + 1. Odpowiedź tę przesyła również zarządowi.

10. Dyrektor wykonawczy przesyła Parlamentowi Europejskiemu na jego wniosek wszelkie informacje niezbędne do sprawnego przeprowadzenia procedury udzielenia absolutorium za rok N zgodnie z art. 261 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046.
11. Parlament Europejski, na podstawie zalecenia Rady przyjętego kwalifikowaną większością głosów, udziela dyrektorowi wykonawczemu absolutorium z wykonania budżetu za rok N w terminie do dnia 15 maja roku N + 2.

Artykuł 117

Zwalczanie nadużyć finansowych

1. W celu zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i innych nielegalnych działań rozporządzenie (UE, Euratom) nr 883/2013 stosuje się bez ograniczeń. Agencja przystępuje do Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 25 maja 1999 r. dotyczącego dochodzeń wewnętrznych prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz niezwłocznie przyjmuje odpowiednie przepisy mające zastosowanie do wszystkich członków personelu Agencji, z wykorzystaniem wzoru określonego w załączniku do tego porozumienia.

2. Trybunał Obrachunkowy jest uprawniony do audytu, na podstawie dokumentów oraz na miejscu, wszystkich beneficjentów dotacji, wykonawców i podwykonawców, którzy otrzymali od Agencji unijne środki finansowe.
3. OLAF może prowadzić dochodzenia administracyjne, w tym kontrole i inspekcje na miejscu, zgodnie z przepisami i procedurami określonymi w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniu Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 ⁴⁸, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub inne nielegalne działania naruszające interesy finansowe Unii, w związku z umową o udzielenie dotacji, decyzją o udzieleniu dotacji lub umową w sprawie zamówienia finansowaną przez Agencję.

⁴⁸ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

4. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić postępowania przygotowawcze oraz wnosić i popierać oskarżenia w sprawach nadużyć finansowych i innych nielegalnych działań naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie (UE) 2017/1371.
5. Z zastrzeżeniem ust. 1–4, w porozumieniach roboczych z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, umowach o udzielenie dotacji, decyzjach o udzieleniu dotacji i umowach w sprawie zamówienia, zawieranych lub przyjmowanych przez Agencję zamieszcza się postanowienia wyraźnie upoważniające Trybunał Obrachunkowy, OLAF i Prokuraturę Europejską do prowadzenia takich audytów i dochodzeń, zgodnie z ich odpowiednimi uprawnieniami.

Artykuł 118

Zapobieganie konfliktom interesów

Agencja przyjmuje regulamin wewnętrzny wymagający, by członkowie jej organów oraz personel unikali sytuacji, które z dużym prawdopodobieństwem mogą spowodować konflikt interesów w trakcie okresu zatrudnienia lub kadencji, oraz by zgłaszali takie sytuacje.

Agencja zapewnia przejrzystość w zakresie lobbingu w drodze rejestru służącego przejrzystości oraz poprzez ujawnianie wszystkich swoich spotkań z udziałem zainteresowanych stron trzecich. Rejestr służący przejrzystości obejmuje wszystkie spotkania i kontakty między zainteresowanymi stronami trzecimi a dyrektorem wykonawczym, zastępcami dyrektora wykonawczego oraz kierownikami działów w sprawach dotyczących zamówień i przetargów na usługi, wyposażenie lub zewnętrzne projekty i badania. Agencja przechowuje dokumentację wszystkich spotkań członków swego personelu z zainteresowanymi stronami trzecimi w sprawach dotyczących zamówień i przetargów na usługi, wyposażenie lub zewnętrzne projekty i badania.

Artykuł 119

Dochodzenia administracyjne

Działania Agencji podlegają dochodzeniom prowadzonym przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich zgodnie z art. 228 TFUE.

Artykuł 120

Zasady finansowe

Przepisy finansowe mające zastosowanie do Agencji przyjmowane są przez zarząd po zasięgnięciu opinii Komisji. Nie odbiegają one od rozporządzenia delegowanego (UE) nr 1271/2013, chyba że takie odstępstwo jest niezbędne ze względu na szczególne wymogi działalności Agencji i uzyskano wcześniejszą zgodę Komisji. W tych ramach zarząd przyjmuje szczegółowe przepisy finansowe mające zastosowanie do działalności Agencji w obszarze współpracy z państwami trzecimi w dziedzinie powrotów.

Artykuł 121

Ocena

1. ***Z zastrzeżeniem art. 59*** Komisja przeprowadza ocenę niniejszego rozporządzenia ***do dnia ... [cztery lata po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia]***, a następnie co cztery lata.

Ocena obejmie w szczególności:

- a) rezultaty osiągnięte przez Agencję, mając na uwadze jej cele, mandat, ***zasoby*** i zadania;
- b) wpływ, skuteczność i wydajność funkcjonowania Agencji i jej metod pracy w odniesieniu do jej celów, mandatu i zadań;
- c) ***współpracę międzyagencyjną na poziomie europejskim, w tym*** realizację współpracy europejskiej w dziedzinie funkcji straży przybrzeżnej;

- d) ewentualną konieczność zmiany mandatu Agencji;
- e) skutki finansowe takich zmian;
- f) *funkcjonowanie stałej służby, a od drugiej takiej oceny – całkowitą liczbę jej członków i jej skład;***
- g) *poziom wykształcenia i wiedzy specjalistycznej oraz poziom profesjonalizmu wśród członków stałej służby.***

Ocena obejmuje szczegółową analizę przestrzegania Karty oraz innego właściwego prawa Unii w ramach stosowania niniejszego rozporządzenia.

2. ***Ocena uwzględnia również kwestię atrakcyjności Agencji jako pracodawcy w odniesieniu do zatrudniania członków personelu statutowego w kontekście zapewnienia wysokiego poziomu kandydatów i równowagi geograficznej.***
3. ***Dokonując oceny, Komisja zwraca się do odpowiednich zainteresowanych stron o uwagi, w tym do forum konsultacyjnego i FRA.***
4. Komisja przesyła sprawozdania z oceny wraz z własnymi wnioskami dotyczącymi sprawozdań do Parlamentu Europejskiego, Rady i zarządu. Zarząd może przedstawić Komisji zalecenia co do zmian niniejszego rozporządzenia. Sprawozdania z oceny i wnioski dotyczące sprawozdań podawane są do wiadomości publicznej. Państwa członkowskie i Agencja przekazują Komisji informacje niezbędne do sporządzania sprawozdań z oceny. W ***razie potrzeby do sprawozdań z oceny dołącza się wnioski ustawodawcze.***

5. Agencja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat funkcjonowania EUROSUR-u do dnia 1 grudnia 2021 r., a następnie będzie przedstawiać takie sprawozdania co dwa lata.

Państwa członkowskie przekazują Agencji informacje niezbędne do sporządzania projektów tych sprawozdań.

6. W ramach oceny, o której mowa w ust. 1, Komisja przedstawia całościową ocenę EUROSUR-u, do której, w razie potrzeby, dołącza się odpowiednie wnioski mające na celu poprawę jego funkcjonowania.

Państwa członkowskie i Agencja przekazują Komisji informacje niezbędne do przeprowadzenia całościowej oceny, o której mowa w akapicie pierwszym.

Dokonując całościowej oceny, o której mowa w akapicie pierwszym, Komisja zwraca się do odpowiednich zainteresowanych stron o uwagi, w tym do forum konsultacyjnego i FRA.

ROZDZIAŁ V

Przepisy końcowe

Artykuł 122

Procedura komitetowa

1. Komisję wspiera komitet („Komitet Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej”).
Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 123

Uchylenie i *przepisy przejściowe*

1. Rozporządzenie (UE) nr 1052/2013 traci moc, z *wyjątkiem art. 9 ust. 3, 5 i 7–10 oraz art. 10 ust. 5 i 7, które tracą moc z dniem wejścia w życie aktu wykonawczego, o którym mowa w art. 24 ust. 3 niniejszego rozporządzenia.*
2. Rozporządzenie (UE) 2016/1624 traci moc, z wyjątkiem art. 20, 30 i 31, które tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia **2021** r.
3. Rozmieszczenia zgodnie z art. 55–58 mają miejsce od dnia 1 stycznia 2021 r.
4. W związku z rozmieszczeniami w 2021 r. zarząd przyjmuje decyzje, o których mowa w art. 54 ust. 4 i art. 64 ust. 6, do dnia 31 marca 2020 r.

5. Dla potrzeb wspierania rozwoju zasobów kadrowych w celu zabezpieczenia wkładów państw członkowskich do stałej służby, państwa członkowskie mają prawo, zgodnie z art. 61 ust. 1 lit. a), do otrzymania finansowania w roku 2020. Liczby w załączniku III dotyczące roku 2022 stanowią punkt odniesienia dla odpowiedniego finansowania w roku 2020.

6. W celu skutecznego wniesienia wkładu w postaci wymaganej liczby personelu statutowego przy pierwszych rozmieszczeniach stałej służby oraz utworzenia jednostki centralnej ETIAS, Agencja rozpoczyna niezbędne przygotowania, w tym zatrudnianie i szkolenia, z dniem ...[Dz.U.: dzień wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] oraz zgodnie z zasadami budżetowymi.
7. Do dnia ... [Dz.U.: dwa lata od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] państwa członkowskie mogą przekazywać EUROSUR-owi informacje dotyczące odprawy granicznej i ochrony granicy powietrznej na zasadzie dobrowolności.
8. ***Odesłania do uchylonych aktów uważa się za odesłania do niniejszego rozporządzenia i odczytuje zgodnie z tabelą korelacji zawartą w załączniku VI do niniejszego rozporządzenia.***

Artykuł 124

Wejście w życie i stosowanie

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Artykuł 79 stosuje się od daty skutecznego przejęcia systemu, o którym mowa w tym artykule.
3. Art. 12 ust. 3, art. 70 i art. 100 ust. 5, w zakresie, w jakim dotyczą współpracy ze Zjednoczonym Królestwem, stosuje się do dnia, w którym traktaty przestaną mieć zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z art. 50 ust. 3 TUE lub, w przypadku wejścia w życie do tego dnia umowy o wystąpieniu zawartej między Unią a Zjednoczonym Królestwem na podstawie art. 50 ust. 2 TUE, do końca okresu przejściowego określonego w tej umowie o wystąpieniu.

I

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z traktatami.

Sporządzono w ... dnia ... r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

Liczebność stałej służby z podziałem na lata i kategorie zgodnie z art. 54

Kategoria Rok	Kategoria 1 Personel statutowy	Kategoria 2 Personel operacyjny – oddelegowanie długoterminowe	Kategoria 3 Personel operacyjny – rozmiszczenia krótkoterminowe	Kategoria 4 Rezerwa szybkiego reagowania	Stala służba ogółem
2021	<i>1000</i>	<i>400</i>	<i>3600</i>	<i>1500</i>	<i>6500</i>
2022	<i>1000</i>	<i>500</i>	<i>3500</i>	<i>1500</i>	<i>6500</i>
2023	<i>1500</i>	<i>500</i>	<i>4000</i>	<i>1500</i>	<i>7500</i>
2024	<i>1500</i>	<i>750</i>	<i>4250</i>	<i>1500</i>	<i>8000</i>
2025	<i>2000</i>	<i>1000</i>	<i>5000</i>	<i>0</i>	<i>8000</i>
2026	<i>2500</i>	<i>1250</i>	<i>5250</i>	<i>0</i>	<i>9000</i>
2027 i kolejne	3000	<i>1500</i>	<i>5500</i>	0	10000

I

ZAŁĄCZNIK II

Roczne wkłady państw członkowskich do stałej służby za pośrednictwem oddelegowania
długoterminowego personelu zgodnie z art. 56

Państwo / Rok		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027 i k ole jn e
Belgia		8	10	10	15	20	25	30
Bulgaria		11	13	13	20	27	33	40
Republika Czeska		5	7	7	10	13	17	20
Dania		8	10	10	15	19	24	29
Niemcy		61	73	73	110	152	187	225
Estonia		5	6	6	9	12	15	18

Grecja	I	<i>13</i>	<i>17</i>	<i>17</i>	<i>25</i>	<i>33</i>	<i>42</i>	<i>50</i>
Hiszpania	I	<i>30</i>	<i>37</i>	<i>37</i>	<i>56</i>	<i>74</i>	<i>93</i>	<i>11</i>
Francja	I	<i>46</i>	<i>56</i>	<i>56</i>	<i>83</i>	<i>114</i>	<i>141</i>	<i>170</i>
Chorwacja	I	<i>17</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>33</i>	<i>43</i>	<i>54</i>	<i>65</i>
Włochy	I	<i>33</i>	<i>42</i>	<i>42</i>	<i>63</i>	<i>83</i>	<i>104</i>	<i>125</i>
Cypr	I	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>7</i>	<i>8</i>

Łotwa		<i>8</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>15</i>	<i>20</i>	<i>25</i>	<i>30</i>
Litwa		<i>10</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>20</i>	<i>26</i>	<i>33</i>	<i>39</i>
Luksemburg		<i>2</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Węgry		<i>17</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>33</i>	<i>43</i>	<i>54</i>	<i>65</i>
Malta		<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Niderlandy		<i>13</i>	<i>17</i>	<i>17</i>	<i>25</i>	<i>33</i>	<i>42</i>	<i>50</i>
Austria		<i>9</i>	<i>11</i>	<i>11</i>	<i>17</i>	<i>23</i>	<i>28</i>	<i>34</i>
Polska		<i>27</i>	<i>33</i>	<i>33</i>	<i>50</i>	<i>67</i>	<i>83</i>	<i>100</i>
Portugalia		<i>8</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>15</i>	<i>20</i>	<i>25</i>	<i>30</i>

Rumunia	■	<i>20</i>	<i>25</i>	<i>25</i>	<i>38</i>	<i>50</i>	<i>63</i>	<i>75</i>
Słowenia	■	<i>9</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>18</i>	<i>23</i>	<i>29</i>	<i>35</i>
Słowacja	■	<i>9</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>18</i>	<i>23</i>	<i>29</i>	<i>35</i>
Finlandia	■	<i>8</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>15</i>	<i>20</i>	<i>25</i>	<i>30</i>
Szwecja	■	<i>9</i>	<i>11</i>	<i>11</i>	<i>17</i>	<i>23</i>	<i>28</i>	<i>34</i>
Szwajcaria	■	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>8</i>	<i>11</i>	<i>13</i>	<i>16</i>
Islandia	■	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
Liechtenstein*	0	0	0	0	0	0	0	0
Norwegia	■	<i>5</i>	<i>7</i>	<i>7</i>	<i>10</i>	<i>13</i>	<i>17</i>	<i>20</i>
SUMA	■	<i>400</i>	<i>500</i>	<i>500</i>	<i>750</i>	<i>1000</i>	<i>1250</i>	<i>1500</i>

■

* Lichtenstein wniesie wkład w postaci proporcjonalnego wsparcia finansowego.

ZAŁĄCZNIK III

Roczne wkłady państw członkowskich do stałej służby za pośrednictwem rozmieszczeń
krótkoterminowych personelu zgodnie z art. 57

Państwo / Rok		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Belgia		72	70	80	85	100	105	110
Bułgaria		96	93	107	113	133	140	147
Republika Czeska		48	47	53	57	67	70	73
Dania		70	68	77	82	97	102	106
Niemcy		540	523	602	637	748	785	827
Estonia		43	42	48	51	60	63	66
Grecja		120	117	133	142	167	175	183

Hiszpania	■	<i>266</i>	<i>259</i>	<i>296</i>	<i>315</i>	<i>370</i>	<i>389</i>	<i>407</i>
Francja	■	<i>408</i>	<i>396</i>	<i>454</i>	<i>481</i>	<i>566</i>	<i>593</i>	<i>624</i>
Chorwacja	■	<i>156</i>	<i>152</i>	<i>173</i>	<i>184</i>	<i>217</i>	<i>228</i>	<i>238</i>
Włochy	■	<i>300</i>	<i>292</i>	<i>333</i>	<i>354</i>	<i>417</i>	<i>438</i>	<i>458</i>
Cypr	■	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>21</i>	<i>23</i>	<i>27</i>	<i>28</i>	<i>29</i>
Łotwa	■	<i>72</i>	<i>70</i>	<i>80</i>	<i>85</i>	<i>100</i>	<i>105</i>	<i>110</i>
Litwa	■	<i>94</i>	<i>91</i>	<i>104</i>	<i>111</i>	<i>130</i>	<i>137</i>	<i>143</i>

Luksemburg	■	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>21</i>	<i>23</i>	<i>27</i>	<i>28</i>	<i>29</i>
Węgry	■	<i>156</i>	<i>152</i>	<i>173</i>	<i>184</i>	<i>217</i>	<i>228</i>	<i>238</i>
Malta	■	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>20</i>	<i>21</i>	<i>22</i>
Niderlandy	■	<i>120</i>	<i>117</i>	<i>133</i>	<i>142</i>	<i>167</i>	<i>175</i>	<i>183</i>
Austria	■	<i>82</i>	<i>79</i>	<i>91</i>	<i>96</i>	<i>113</i>	<i>119</i>	<i>125</i>
Polska	■	<i>240</i>	<i>233</i>	<i>267</i>	<i>283</i>	<i>333</i>	<i>350</i>	<i>367</i>
Portugalia	■	<i>72</i>	<i>0</i>	<i>80</i>	<i>85</i>	<i>100</i>	<i>105</i>	<i>110</i>

Rumunia	■	<i>180</i>	<i>175</i>	<i>200</i>	<i>213</i>	<i>250</i>	<i>263</i>	<i>275</i>
Słowenia	■	<i>84</i>	<i>82</i>	<i>93</i>	<i>99</i>	<i>117</i>	<i>123</i>	<i>128</i>
Słowacja	■	<i>84</i>	<i>82</i>	<i>93</i>	<i>99</i>	<i>117</i>	<i>123</i>	<i>128</i>
Finlandia	■	<i>72</i>	<i>70</i>	<i>80</i>	<i>85</i>	<i>100</i>	<i>105</i>	<i>110</i>
Szwecja	■	<i>82</i>	<i>79</i>	<i>91</i>	<i>96</i>	<i>113</i>	<i>119</i>	<i>125</i>

Szwajcaria	I	<i>38</i>	<i>37</i>	<i>43</i>	<i>45</i>	<i>53</i>	<i>56</i>	<i>59</i>
Islandia	I	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>7</i>	<i>7</i>
Liechtenstein*	I	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Norwegia	I	<i>48</i>	<i>47</i>	<i>53</i>	<i>57</i>	<i>67</i>	<i>70</i>	<i>73</i>
SUMA	I	<i>3600</i>	<i>3500</i>	<i>4000</i>	<i>4250</i>	<i>5000</i>	<i>5250</i>	<i>5500</i>

I

* Liechtenstein wniesie wkład w postaci proporcjonalnego wsparcia finansowego.

ZAŁĄCZNIK IV

***Wkłady państw członkowskich do stałej służby za pośrednictwem rezerwy szybkiego reagowania
zgodnie z art. 58***

<i>Państwo</i>	<i>Liczba</i>
<i>Belgia</i>	<i>30</i>
<i>Bulgaria</i>	<i>40</i>
<i>Republika Czeska</i>	<i>20</i>
<i>Dania</i>	<i>29</i>
<i>Niemcy</i>	<i>225</i>
<i>Estonia</i>	<i>18</i>
<i>Grecja</i>	<i>50</i>

<i>Hiszpania</i>	<i>111</i>
<i>Francja</i>	<i>170</i>
<i>Chorwacja</i>	<i>65</i>
<i>Włochy</i>	<i>125</i>
<i>Cypr</i>	<i>8</i>
<i>Łotwa</i>	<i>30</i>
<i>Litwa</i>	<i>39</i>
<i>Luksemburg</i>	<i>8</i>

<i>Węgry</i>	<i>65</i>
<i>Malta</i>	<i>6</i>
<i>Niderlandy</i>	<i>50</i>
<i>Austria</i>	<i>34</i>
<i>Polska</i>	<i>100</i>
<i>Portugalia</i>	<i>30</i>
<i>Rumunia</i>	<i>75</i>

<i>Słowenia</i>	<i>35</i>
<i>Słowacja</i>	<i>35</i>
<i>Finlandia</i>	<i>30</i>
<i>Szwecja</i>	<i>34</i>
<i>Szwajcaria</i>	<i>16</i>
<i>Islandia</i>	<i>2</i>
<i>Liechtenstein *</i>	<i>0</i>
<i>Norwegia</i>	<i>20</i>
<i>SUMA</i>	<i>1500</i>

* Liechtenstein wniesie wkład w postaci proporcjonalnego wsparcia finansowego.

ZAŁĄCZNIK V

Zasady dotyczące użycia siły, w tym dostaw, kontroli i użycia broni służbowej i nieśmiertelnościowego sprzętu oraz szkoleń w tym zakresie, mające zastosowanie do członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów

1. OGÓLNE ZASADY DOTYCZĄCE UŻYCIA SIŁY I BRONI

Do celów niniejszego rozporządzenia „użycie siły” oznacza stosowanie przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów środków fizycznych do celów wykonywania swych zadań lub obrony własnej, co obejmuje stosowanie rąk i ciała oraz wykorzystywanie wszelkich narzędzi, broni, w tym broni palnej, lub wyposażenia.

Noszenie lub użycie broni, amunicji i wyposażenia jest dozwolone tylko w trakcie operacji. Noszenie lub użycie broni, amunicji i wyposażenia poza służbą jest zabronione.

Zgodnie z art. 82 ust. 8 użycie siły i broni przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów musi się odbywać zgodnie z prawem krajowym przyjmującego państwa członkowskiego, w obecności funkcjonariuszy straży granicznej przyjmującego państwa członkowskiego.

Z zastrzeżeniem upoważnienia przyjmującego państwa członkowskiego oraz obowiązujących przepisów prawa krajowego dotyczących użycia siły podczas operacji użycie siły i broni przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów musi się odbywać zgodnie z zasadami konieczności, proporcjonalności i ostrożności („podstawowe zasady”), jak określono poniżej.

Plan operacyjny uzgodniony przez dyrektora wykonawczego i przyjmujące państwo członkowskie określa warunki noszenia i użycia broni zgodnie z prawem krajowym lub procedurami obowiązującymi podczas operacji.

Zasada konieczności

Do użycia siły, w formie bezpośredniego kontaktu fizycznego lub użycia broni lub wyposażenia, dochodzi tylko w wyjątkowych przypadkach i wyłącznie wtedy, gdy jest to absolutnie niezbędne do wykonywania zadań przez Agencję lub do obrony własnej. Siły można użyć tylko w ostateczności, po podjęciu wszelkich rozsądnych wysiłków w celu rozwiązania sytuacji poprzez środki niewymagające użycia siły, w tym za pomocą perswazji, negocjacji lub mediacji. Użycie siły lub środków przymusu nigdy nie może być arbitralne ani stanowić nadużycia.

Zasada proporcjonalności

W przypadkach gdy zgodne z prawem użycie siły lub broni palnej jest nieuniknione, członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów muszą działać proporcjonalnie do powagi sytuacji oraz zgodnego z prawem celu, jaki ma zostać osiągnięty. Podczas działań operacyjnych zasada proporcjonalności określa zarówno rodzaj stosowanej siły (np. konieczność użycia broni), jak i jej zakres. Członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów nie mogą używać siły większej niż jest to absolutnie niezbędne do osiągnięcia uzasadnionego celu związanego z egzekwowaniem prawa. W przypadku użycia broni palnej członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów zapewniają, aby powodowało ono jak najmniejsze obrażenia i **minimalizowało** w największym możliwym stopniu obrażenia ciała lub szkody na mieniu. ***Jeżeli środki prowadzą do rezultatu, który jest nie do przyjęcia, członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów zaniechają danego środka.*** Zgodnie z zasadą proporcjonalności Agencja zobowiązana jest dostarczyć członkom personelu statutowego rozmieszczonym w charakterze członków zespołów wyposażenie i narzędzia do obrony własnej niezbędne do zapewnienia odpowiedniego poziomu siły.

Wymóg ostrożności

Działania operacyjne przeprowadzane przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów realizowane są przy pełnym poszanowaniu życia ludzkiego i **godności ludzkiej** oraz mają na celu ich ochronę. Podejmowane są wszelkie niezbędne kroki, aby ograniczyć do minimum ryzyko obrażeń ciała i szkody na mieniu w trakcie operacji. Obowiązek ten obejmuje ogólny wymóg, by członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów wyraźnie ostrzegali o zamiarze użycia siły, chyba że takie ostrzeżenie niepotrzebnie stawiałoby członków zespołów w sytuacji zagrożenia lub narażałoby inne osoby na niebezpieczeństwo śmierci lub poważnego uszczerbku lub byłoby w sposób oczywisty nieodpowiednie lub nieskuteczne w danych okolicznościach.

2. Szczegółowe zasady dotyczące najczęściej używanych środków przymusu

(wyposażenie członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów)

Zgodnie z podstawowymi zasadami użycie siły jest dozwolone jedynie w zakresie niezbędnym do osiągnięcia bezpośredniego celu w postaci egzekwowania prawa i tylko po tym, jak:

- podjęto wszystkie możliwe próby rozwiązania potencjalnie brutalnej konfrontacji w drodze perswazji, negocjacji, mediacji i okazały się one nieskuteczne;
- ostrzeżono o zamiarze użycia siły.

W przypadku gdy konieczne jest zaostrenie interwencji (na przykład użycie broni lub innego rodzaju broni), ostrzega się również wyraźnie o takim zaostreniu interwencji, chyba że takie ostrzeżenie niepotrzebnie stawiałoby członków zespołów w sytuacji zagrożenia lub narażałoby inne osoby na niebezpieczeństwo śmierci lub poważnego uszczerbku lub byłoby w sposób oczywisty nieodpowiednie lub nieskuteczne w danych okolicznościach.

Broń palna

Członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów nie mogą używać broni palnej wobec osób, z wyjątkiem wymienionych poniżej przypadków i jedynie wówczas, gdy mniej skrajne środki nie są wystarczające do osiągnięcia niezbędnych celów:

- użycie broni palnej przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów jest ostatecznością w wyjątkowo nagłych przypadkach, w szczególności gdy istnieje jakiejkolwiek ryzyko zagrożenia dla osób postronnych;

- użycie broni palnej przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów jest niezbędne w obronie własnej lub w obronie innych osób w przypadku bezpośredniego zagrożenia śmiercią lub poważnym uszkodzeniem ciała;
- użycie broni palnej przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów ma na celu zapobieżenie bezpośredniemu zagrożeniu śmiercią lub poważnym uszkodzeniem ciała;
- użycie broni palnej przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów ma na celu odparcie rzeczywistego ataku lub zapobieżenie nieuchronnemu groźnemu atakowi na istotne instytucje, służby lub obiekty.

Przed użyciem broni palnej członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów muszą wyraźnie ostrzec o zamiarze użycia broni palnej. Ostrzeżenia można udzielić słownie lub poprzez oddanie strzałów ostrzegawczych.

Broń nieśmiertelności

Pałki

Zatwierdzone pałki mogą być używane jako ■ narzędzie obrony lub – w stosownych przypadkach – jako broń, zgodnie z podstawowymi zasadami, w następujących przypadkach:

- gdy użycie mniejszej siły uznano za wyraźnie nieodpowiednie do osiągnięcia celu;
- w celu zapobieżenia rzeczywistemu lub nieuchronnemu atakowi na mienie.

Przed użyciem pałek członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów muszą wyraźnie ostrzec o zamiarze ich użycia. Używając pałek, członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów zawsze starają się zminimalizować ryzyko obrażeń i unikać kontaktu pałki z głową osoby, wobec której zastosowano ten środek.

Lakrymatory (np. gaz pieprzowy)

Zatwierdzone lakrymatory mogą być używane jako narzędzie obrony lub – w stosownych przypadkach – jako broń, zgodnie z podstawowymi zasadami, w następujących przypadkach:

- gdy użycie mniejszej siły uznano za wyraźnie nieodpowiednie do osiągnięcia celu;
- w celu zapobieżenia rzeczywistemu lub nieuchronnemu atakowi.

Inne wyposażenie

Kajdanki

Kajdanki mogą być zakładane tylko tym osobom, które uważane są za stanowiące zagrożenie dla siebie samych lub dla innych osób, w celu zapewnienia ich bezpiecznego zatrzymania lub transportu oraz zapewnienia bezpieczeństwa członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów i innych członków zespołów.

Kajdanki mogą być używane jedynie przez jak najkrótszy czas i tylko wtedy, gdy jest to absolutnie niezbędne.

3. **PRAKTYCZNE ZASADY UŻYCIA SIŁY, BRONI SŁUŻBOWEJ, AMUNICJI I WYPOSAŻENIA PODCZAS OPERACJI**

Ogólne praktyczne zasady użycia siły, broni i innego wyposażenia podczas operacji

Zgodnie z art. 82 ust. 8 członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów wykonują swoje uprawnienia wykonawcze, w tym używają siły, pod kierownictwem i kontrolą przyjmującego państwa członkowskiego i mogą użyć siły, w tym broni, amunicji i wyposażenia, wyłącznie w obecności funkcjonariuszy straży granicznej przyjmującego państwa członkowskiego, po otrzymaniu upoważnienia od właściwych organów przyjmującego państwa członkowskiego. Niemniej jednak właściwe organy przyjmującego państwa członkowskiego mogą, za zgodą Agencji, upoważnić członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów do użycia siły pod nieobecność funkcjonariuszy przyjmującego państwa członkowskiego.

Przyjmujące państwo członkowskie może zabronić noszenia niektórych rodzajów broni służbowej, amunicji i wyposażenia, zgodnie z art. 82 ust. 8 akapit drugi.

Z zastrzeżeniem upoważnienia przyjmującego państwa członkowskiego oraz obowiązujących przepisów prawa krajowego dotyczących użycia siły podczas operacji użycie siły i broni przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów musi:

- a) być zgodne z podstawowymi zasadami oraz ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w części 2;*
- b) odbywać się z poszanowaniem praw podstawowych gwarantowanych na mocy prawa międzynarodowego i prawa Unii, w tym w szczególności zgodnie z Kartą, Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podstawowymi zasadami ONZ w sprawie stosowania przymusu i broni palnej przez służby wymiaru sprawiedliwości oraz kodeksem postępowania ONZ dla służb wymiaru sprawiedliwości;*
- c) być zgodne z kodeksem postępowania Agencji.*

4. MECHANIZM KONTROLI

Agencja zapewnia wymienione poniżej gwarancje w odniesieniu do użycia siły, broni, amunicji i wyposażenia oraz podsumowuje sytuację w swoim sprawozdaniu rocznym.

Szkolenia

Szkolenia organizowane zgodnie z art. 62 ust. 2 obejmują teoretyczne i praktyczne aspekty prewencji i użycia siły. Szkolenie teoretyczne obejmuje przygotowanie psychologiczne, w tym szkolenie z odporności na stres i umiejętności pracy pod dużą presją, jak również techniki uczące unikania użycia siły, takie jak negocjacje i mediacja. Po szkoleniu teoretycznym przeprowadza się obowiązkowe i odpowiednie szkolenie teoretyczne i praktyczne z użycia siły, broni, amunicji i wyposażenia ***oraz dotyczące obowiązujących gwarancji praw podstawowych***. Na zakończenie szkolenia praktycznego, w celu zapewnienia wspólnego zrozumienia i podejścia, przeprowadza się symulację działań, jakie realizowane są w czasie rozmieszczenia, ***obejmującą praktyczną symulację dotyczącą zapewnienia operacyjności gwarancji praw podstawowych***.

Agencja zapewnia członkom personelu statutowego rozmieszczonym w charakterze członków zespołów stałe coroczne szkolenie z użycia siły. Szkolenie takie przeprowadza się tak jak szkolenia zgodnie z art. 62 ust. 2. Aby członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów mogli nosić broń służbową i używać siły, muszą pomyślnie ukończyć stałe coroczne szkolenie. Stałe coroczne szkolenie obejmuje opisane w akapicie pierwszym aspekty teoretyczne i praktyczne. Stałe coroczne szkolenie trwa łącznie co najmniej 24 godziny, przy czym szkolenie teoretyczne zajmuje co najmniej 8 godzin, a szkolenie praktyczne – co najmniej 16 godzin. Szkolenie praktyczne jest podzielone na szkolenie fizyczne trwające co najmniej 8 godzin, z wykorzystaniem technik fizycznego krępowania, oraz na szkolenie z użycia broni trwające co najmniej 8 godzin.

Zażywanie narkotyków, leków oraz spożywanie alkoholu

Członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów nie mogą spożywać alkoholu ani być pod jego wpływem w czasie służby ■ .

Członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów nie mogą posiadać ani zażywać narkotyków lub leków, chyba że wymagają tego względy medyczne. Członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów, którzy potrzebują leków do celów medycznych, natychmiast informują o tym fakcie swojego bezpośredniego przełożonego. Udział w działaniach operacyjnych może zostać zweryfikowany ze względu na potencjalne skutki i skutki uboczne stosowania danej substancji.

Agencja ustanawia mechanizm kontroli zapewniający, aby członkowie jej personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów nie pełnili swych funkcji pod wpływem jakichkolwiek narkotyków, leków czy alkoholu. Podstawą tego mechanizmu jest regularne poddawanie członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów badaniom medycznym pod względem ewentualnego spożycia narkotyków, leków lub alkoholu. Wszelkie pozytywne wyniki takich badań są natychmiast zgłaszane dyrektorowi wykonawczemu.

Zgłaszanie

Wszelkie zdarzenia związane z użyciem siły są natychmiast zgłaszane w ramach struktury dowodzenia podmiotowi koordynującemu odpowiedzialnemu za daną operację oraz urzędnikowi ds. praw podstawowych i dyrektorowi wykonawczemu. W zgłoszeniu należy podać szczegółowe informacje dotyczące okoliczności, w jakich użyto siły.

Obowiązek współpracy i przekazywania informacji

Członkowie personelu statutowego rozmieszczeni w charakterze członków zespołów oraz wszyscy pozostali uczestnicy operacji współpracują przy gromadzeniu danych dotyczących każdego zdarzenia, które zostało zgłoszone w ramach działalności operacyjnej.

Mechanizm nadzorczy

Agencja ustanawia mechanizm nadzorczy, o którym mowa w art. 55 ust. 5 lit. a).

Mechanizm skargowy

Każda osoba może zgłosić podejrzenie naruszenia przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów zasad użycia siły mających zastosowanie na mocy niniejszego załącznika w ramach mechanizmu skargowego przewidzianego w art. *111*.

Sankcje

Z zastrzeżeniem art. 85, w przypadku gdy Agencja ustali, że członek jej personelu statutowy rozmieszczony w charakterze członka zespołów prowadził działania z naruszeniem zasad mających zastosowanie na mocy niniejszego rozporządzenia, w tym praw podstawowych chronionych na mocy Karty, Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz prawa międzynarodowego, dyrektor wykonawczy podejmuje odpowiednie środki, które mogą obejmować natychmiastowe odwołanie tego członka personelu statutowego z działania operacyjnego oraz wszelkie środki dyscyplinarne zgodnie z regulaminem pracowniczym, w tym wydalenie członka personelu statutowego z Agencji.

Rola urzędnika ds. praw podstawowych

Urzędnik ds. praw podstawowych weryfikuje i przedstawia informacje zwrotne dotyczące treści szkoleń wstępnych i utrwalających, ze szczególnym uwzględnieniem ich aspektów związanych z prawami podstawowymi oraz *tego, w jaki sposób prawa podstawowe mogą być chronione*, w przypadku gdy użycie siły jest konieczne oraz zapewnia uwzględnienie odpowiednich technik prewencyjnych.

Urzędnik ds. praw podstawowych przedstawia sprawozdanie na temat przestrzegania praw podstawowych podczas egzekwowania prawa w przyjmującym państwie członkowskim lub *przyjmującym* państwie trzecim. Sprawozdanie to przedkładać jest dyrektorowi wykonawczemu i uwzględniane przy opracowywaniu planu operacyjnego.

Urzędnik ds. praw podstawowych zapewnia **■ dokładne zbadanie** zdarzeń związanych z użyciem siły, broni, amunicji i wyposażenia *oraz niezwłoczne* powiadomienie o *nich* dyrektora wykonawczego. O *wynikach takich postępowań wyjaśniających informuje się forum konsultacyjne*.

Wszelkie działania związane z użyciem siły, broni, amunicji i wyposażenia są regularnie monitorowane przez urzędnika ds. praw podstawowych, a wszystkie zdarzenia są uwzględniane w sprawozdaniach urzędnika ds. praw podstawowych oraz w sprawozdaniu rocznym Agencji.

5. ZAPEWNIANIE BRONI SŁUŻBOWEJ

Dopuszczalne rodzaje broni

Do celów dokładnego określenia broni służbowej, amunicji i innego wyposażenia używanych przez członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów, Agencja sporządza wyczerpujący wykaz przedmiotów, które mają wchodzić w skład zestawu wyposażenia osobistego.

Zestaw wyposażenia osobistego przysługuje wszystkim członkom personelu statutowego rozmieszczonym w charakterze członków zespołów. Agencja może również uzupełnić ten zestaw o dodatkowe rodzaje broni, amunicji lub inne wyposażenie niezbędne do wykonywania określonych zadań w ramach jednego lub dwóch zespołów.

Agencja zapewnia, by broń, w tym broń palna, amunicja i wyposażenie, zapewniane członkom personelu statutowego rozmieszczonym w charakterze członków zespołów było zgodne ze wszystkimi obowiązującymi standardami technicznymi.

Broń, amunicja i wyposażenie dopuszczone do użycia są wymienione w planie operacyjnym zgodnie z wymogami przyjmującego państwa członkowskiego dotyczącymi dopuszczalnych i zakazanych rodzajów broni.

Instrukcje dotyczące okresu służby

Noszenie broni, amunicji i wyposażenia w trakcie operacji jest dozwolone, *a użycie jest dozwolone tylko w ostateczności*. Noszenie lub użycie broni, amunicji i wyposażenia poza służbą jest niedozwolone. Agencja określa szczegółowe zasady i środki w celu umożliwienia przechowywania w zabezpieczonych obiektach broni, amunicji i innego wyposażenia członków personelu statutowego rozmieszczonych w charakterze członków zespołów w okresie, gdy nie pełnią oni służby, *zgodnie z art. 55 ust. 5 lit c).*

ZAŁĄCZNIK VI

TABELA KORELACJI

Rozporządzenie (UE) 2016/1624	Rozporządzenie (UE) No 1052/2013	Niniejsze rozporządzenie
art. 1 zdanie pierwsze	--	art. 1 akapit pierwszy
art. 1 zdanie drugi	--	art. 1 akapit drugi
art. 2 pkt 1	--	art. 2 pkt 1
--	--	art. 2 pkt 2, 4, 5, 6, 9, 15, 16, 17, 18, 29 i 30
art. 2 pkt 2	--	art. 2 pkt 3
--	art. 3 lit. b), c), d), f) i g)	art. 2 pkt 7, 8, 10, 11 i 13
art. 2 pkt 16	art. 3 lit. e)	art. 2 pkt 12
--	art. 3 lit. i)	art. 2 pkt 14
art. 2 pkt 9		art. 2 pkt 19
art. 2 pkt 5–7	--	art. 2 pkt 20–22
art. 2 pkt 10–15		art. 2 pkt 23–28
art. 4 lit. a) – d)	--	art. 3 ust. 1 lit. a) – d)
art. 4 lit. e)	--	art. 3 ust. 1 lit. e) i f)
art. 4 lit. f) – k)	--	art. 3 ust. 1 lit. g) – l)
--	--	art. 3 ust. 2

art. 3 ust. 1	--	art. 4
art. 6	--	art. 5
art. 7	--	art. 6
art. 5 ust. 1	--	art. 7 ust. 1
--		art. 7 ust. 2
art. 5 ust. 2 i 3	--	art. 7 ust. 3 i 4
art. 8 ust. 2	--	art. 7 ust. 5
--	--	art. 8 ust. 1–4
art. 3 ust. 2	--	art. 8 ust. 5
art. 3 ust. 3	--	art. 8 ust. 6
--	--	art. 8 ust. 7 i 8
--	--	art. 9
art. 8 ust. 1 lit. a)	--	art. 10 ust. 1 lit. a)
--	--	art. 10 ust. 1 lit. b)
art. 8 ust. 1 lit. b)		art. 10 ust. 1 lit. c)
art. 8 ust. 1 lit. c)		art. 10 ust. 1 lit. d)
--	--	art. 10 ust. 1 lit. e)
art. 8 ust. 1 lit. s)	--	art. 10 ust. 1 lit. f)
art. 8 ust. 1 lit. d)	--	art. 10 ust. 1 lit. g)
art. 8 ust. 1 lit. e)	--	art. 10 ust. 1 lit. h)

art. 8 ust. 1 lit. f)	--	art. 10 ust. 1 lit. i)
art. 8 ust. 1 lit. g)	--	art. 10 ust. 1 lit. j)
art. 8 ust. 1 lit. h)	--	art. 10 ust. 1 lit. k)
--	--	art. 10 ust. 1 lit. l)
art. 8 ust. 1 lit. i)	--	art. 10 ust. 1 lit. m)
art. 8 ust. 1 lit. l)	--	art. 10 ust. 1 lit. n)
art. 8 ust. 1 lit. n)		art. 10 ust. 1 lit. o)
art. 8 ust. 1 lit. o)		art. 10 ust. 1 lit. p)
art. 8 ust. 1 lit. m)		art. 10 ust. 1 lit. q)
--	--	Art. 10 ust. 1 lit. r) i s)
art. 8 ust. 1 lit. t)		art. 10 ust. 1 lit. t)
--	--	art. 10 ust. 1 lit. u)
art. 8 ust. 1 lit. u)	--	art. 10 ust. 1 lit. v)
art. 8 ust. 1 lit. p)		art. 10 ust. 1 lit. w)
art. 8 ust. 1 lit. q)		art. 10 ust. 1 lit. x)
--	--	art. 10 ust. 1 lit. y)
art. 8 ust. 1 lit. j)		art. 10 ust. 1 lit. z)
--	art. 6 ust. 1 lit. a)	art. 10 ust. 1 lit. aa)
art. 8 ust. 1 lit. r)	--	art. 10 ust. 1 lit. ab)
art. 8 ust. 1 lit. s)	--	art. 10 ust. 1 lit. ac)
--	--	art. 10 ust. 1 lit. ad) – ag)

art. 8 ust. 3	--	art. 10 ust. 2
art. 9	--	art. 11
art. 10	--	art. 12 ust. 1
--	--	art. 12 ust. 2 i 3
art. 23	--	art. 13 ust. 1 zdanie pierwsze
--	--	art. 13 ust. 1 zdanie drugie
--	--	art. 13 ust. 2 i 3
--	art. 7 ust. 1	art. 14 ust. 1
--	art. 7 ust. 2	art. 14 ust. 2
art. 44 ust. 1	--	art. 15 ust. 1 i 2
--	--	art. 15 ust. 3
--	--	art. 16
--	--	art. 17
--	art. 1	art. 18
--	art. 2 ust. 1 i 2	art. 19 ust. 1
--	art. 2 ust. 3	art. 19 ust. 2
--	art. 4 ust. 1 lit. a) i b)	art. 20 ust. 1 lit. a) i b)
--	art. 4 ust. 1 lit. d)	art. 20 ust. 1 lit. c)
--	--	art. 20 ust. 1 lit. d), e) i f)
--	art. 4 ust. 2 i 3	art. 20 ust. 2 i 3

--	art. 5 ust. 1, 2 i 3	art. 21 ust. 1, 2 i 3 lit. a) – h)
--	--	art. 21 ust. 3 lit. i) i j)
	art. 17 ust. 1, 2 i 3	art. 21 ust. 4, 5 i 6
--	art. 5 ust. 4	art. 21 ust. 7
--	art. 21	art. 22
--	art. 22 ust. 1	art. 23 ust. 1
--	--	art. 23 ust. 2 i 3
--	art. 8 ust. 1 i 2	art. 24 ust. 1
--	--	art. 24 ust. 2
	--	art. 24 ust. 3
--	art. 9 ust. 1	art. 25 ust. 1
--	art. 9 ust. 2 lit. a) – e)	art. 25 ust. 2 lit. a) – e)
--	--	art. 25 ust. 2 lit. f)
--	art. 9 ust. 2 lit. f)	art. 25 ust. 2 lit. g)
--	art. 9 ust. 2 lit. g)	art. 25 ust. 2 lit. h)
--	art. 9 ust. 2 lit. h)	art. 25 ust. 2 lit. i)
--	art. 9 ust. 2 lit. i)	art. 25 ust. 2 lit. j)
--	art. 9 ust. 2 lit. j)	art. 25 ust. 2 lit. k)
	art. 9 ust. 2 lit. k)	art. 25 ust. 2 lit. l)
--	art. 9 ust. 4	art. 25 ust. 3
--	art. 9 ust. 5 lit. a) drugie	art. 25 ust. 4

	zdanie	
--	art. 9 ust. 10	art. 25 ust. 5
--	art. 10 ust. 1	art. 26 ust. 1
--	art. 10 ust. 2 lit. a) i b)	art. 26 ust. 2 lit. a) i b)
--	art. 10 ust. 2 lit. d)	art. 26 ust. 2 lit. c)
	art. 10 ust. 2 lit. e)	art. 26 ust. 2 lit. d)
--	--	art. 26 ust. 2 lit. e)
	art. 10 ust. 2 lit. f)	art. 26 ust. 2 lit. f)
--	art. 10 ust. 3 lit. a)	art. 26 ust. 3 lit. a)
--	--	art. 26 ust. 3 lit. b)
	art. 10 ust. 3 lit. c)	art. 26 ust. 3 lit. c)
--	art. 10 ust. 5	art. 26 ust. 4
--	art. 10 ust. 6	art. 26 ust. 5
--	art. 10 ust. 4	art. 26 ust. 6
--	--	art. 27

--	art. 12 ust. 1	art. 28 ust. 1
--	art. 12 ust. 2 lit. a), b), i c)	art. 28 ust. 2 lit. a), b) i c)
--	--	art. 28 ust. 2 lit. d)
--	art. 12 ust. 2 lit. d)	art. 28 ust. 2 lit. e)
--	art. 12 ust. 2 lit. e)	art. 28 ust. 2 lit. f)
--	--	art. 28 ust. 2 lit. g), h) i i)
--	art. 12 ust. 4 i 5	art. 28 ust. 3 i 4
art. 11	--	art. 29 ust. 1, 2, 3 i 5–8
--	--	art. 29 ust. 4
--	art. 14	art. 30
art. 12		art. 31 ust. 1, 2 i 4–7 oraz art. 31 ust. 3 lit. a) – e) i g) – j)
--	--	art. 31 ust. 3 lit. f) i k)
art. 13	--	art. 32 ust. 1 – 8, 10 i 11
--	--	art. 32 ust. 9
--	--	art. 33
--	art. 15 ust. 1	art. 34 ust. 1
--	--	art. 34 ust. 2
--	--	art. 34 ust. 3

--	art. 15 ust. 2	art. 34 ust. 4
--	art. 15 ust. 3	art. 34 ust. 5
--	art. 16 ust. 1, 2, i 3	art. 35 ust. 1 lit. a), b) i c) oraz ust. 2 i 3
--	--	art. 35 ust. 1 lit. d)
--	art. 16 ust. 5	art. 35 ust. 4
art. 14	--	art. 36 ust. 1, 3 i 4 oraz art. 36 ust. 2 lit. a) – e)

--	art. 16 ust. 4 lit. a)	art. 36 ust. 2 lit. f)
art. 15 ust. 1, 2 i 3	--	art. 37 ust. 1, 2 i 3
art. 15 ust. 5	--	art. 37 ust. 4
art. 16	--	art. 38 ust. 1, 2 i 4 oraz art. 38 ust. 3 lit. a) – k), m) – o)
--	--	art. 38 ust. 3 lit. l) i ust. 5
art. 17	--	art. 39 ust. 1, 2, 3, 5, 7–10, 13–15
--	--	art. 39 ust. 4, 6, 11 i 12
art. 18	--	art. 40 ust. 1, 2, 3 i 5 oraz art. 40 ust. 4 lit. a), b) i c)
--	--	art. 40 ust. 4 lit. d)
art. 15 ust. 4	--	art. 41 ust. 1
--	--	art. 41 ust. 2
art. 19	--	art. 42
art. 21	--	art. 43 ust. 1–5
--	--	art. 43 ust. 6
art. 22	--	art. 44
art. 24 ust. 1 lit. a – e) i ust. 2	--	art. 45 ust. 1
--	--	art. 45 ust. 2

art. 25	--	art. 46 ust. 1–4 i ust. 7
--	--	art. 46 ust. 5 i 6
art. 26	--	art. 47

art. 27 ust. 1 lit. a)		art. 48 ust. 1 lit. a) ppkt (i)
art. 27 ust. 1 lit. c)	--	art. 48 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) i (iii)
--	--	art. 48 ust. 1 lit. a) ppkt (iv)
art. 27 ust. 1 lit. b)	--	art. 48 ust. 1 lit. b)
--	--	art. 48 ust. 1 lit. c) i d)
art. 27 ust. 1 lit. d)	--	art. 48 ust. 1 lit. e)
art. 27 ust. 1 lit. e)	--	art. 48 ust. 1 lit. f)
art. 27 ust. 2	--	art. 48 ust. 2 lit. a) – d)
--	--	art. 48 ust. 2 lit. e)
art. 27 ust. 3	--	art. 48 ust. 3
--	--	art. 49
art. 28	--	art. 50
art. 29	--	art. 51
--	--	art. 52 ust. 1
art. 32 ust. 2	--	art. 52 ust. 2
art. 33	--	art. 53
--	--	art. 54
--	--	art. 55
--	--	art. 56

--	--	art. 57
--	--	art. 58
--	--	art. 59
--	--	art. 60
--	--	art. 61
art. 36 ust. 1	--	art. 62 ust. 1
--	--	art. 62 ust. 2 i 3
art. 36 ust. 2	--	art. 62 ust. 4
art. 36 ust. 4 – 8	--	art. 62 ust. 5 – 9
--	--	art. 62 ust. 10
art. 38 ust. 1	--	art. 63 ust. 1
--	--	art. 63 ust. 2
art. 38 ust. 2 – 5	--	art. 63 ust. 3 – 6
art. 39 ust. 1 – 12 i ust. 14 – 16	--	art. 64
	--	art. 65 ust. 1 i 2
art. 20 ust. 12, art. 39 ust. 13	--	art. 65 ust. 3
--	--	art. 65 ust. 4
art. 37	--	art. 66 ust. 1 – 4
--	--	art. 66 ust. 5

--	--	art. 67
art. 52 ust. 1	art. 18 ust. 1, 2 i 3	art. 68 ust. 1 akapit pierwszy i akapit drugi lit. a) – g)
--	--	art. 68 ust. 1 lit. i) i j)
--	--	art. 68 ust. 1 akapit trzeci lit. a) – d)
--	art. 18 ust. 3	art. 68 ust. 1 akapit trzeci lit. e)
art. 52 ust. 2	art. 18 ust. 5	art. 68 ust. 2
art. 52 ust. 4	art. 18 ust. 5	art. 68 ust. 3
art. 52 ust. 3	--	art. 68 ust. 4
art. 52 ust. 4	art. 18 ust. 6	art. 68 ust. 5
--	art. 18 ust. 4	art. 68 ust. 6
art. 53	--	art. 69
art. 51 ust. 1	--	art. 70 ust. 1
--	art. 19	art. 70 ust. 2 – 6
art. 51 ust. 2 i 3	--	art. 70 ust. 7 i 8
art. 54 ust. 1 i 2	--	art. 71 ust. 1, 2 i 3
--	--	art. 71 ust. 4
--	art. 20 ust. 1	art. 72 ust. 1
--	--	art. 72 ust. 2

--	art. 20 ust. 3	art. 72 ust. 3
art. 54 ust. 2	--	art. 73 ust. 1 i 2
art. 54 ust. 4	--	art. 73 ust. 3 i 4
art. 54 ust. 8	--	art. 73 ust. 5
art. 54 ust. 9	--	art. 73 ust. 6
art. 54 ust. 11	--	art. 73 ust. 7 i 8
art. 54 ust. 3	--	art. 74 ust. 1, 2 i 3
--	--	art. 74 ust. 4, 5 i 6
--	art. 20 ust. 1	art. 75 ust. 1 i 2
--	art. 20 ust. 7	art. 75 ust. 3
art. 54 ust. 5	--	art. 76 ust. 1
--	--	art. 76 ust. 2, 3, 4
art. 55 ust. 4	--	art. 76 ust. 5
art. 55 ust. 1, 2 i 3	--	art. 77 ust. 1, 2 i 3
--	--	art. 77 ust. 4
art. 52 ust. 5	--	art. 78 ust. 1
art. 54 ust. 7	--	art. 78 ust. 2
--	--	art. 78 ust. 3
--	--	art. 79
art. 34	--	art. 80
art. 35	--	art. 81

art. 40	--	art. 82 ust. 1, 3 i 4, 6 – 11
--	--	art. 82 ust. 2 i 5
art. 41	--	art. 83
art. 42	--	art. 84
art. 43	--	art. 85
art. 45 ust. 1 i 2	--	art. 86 ust. 1 i 2
--	--	art. 86 ust. 3, 4 i 5
art. 46 ust. 1	--	art. 87 ust. 1 lit. a), b), c), e), f) i h)

--	--	art. 87 ust. 1 lit. d) i g)
art. 46 ust. 3 i 4	--	art. 87 ust. 2 i 3
--	--	art. 88 ust. 1 akapit pierwszy

art. 47 ust. 1 lit. b) i c)	--	art. 88 ust. 1 akapit drugi lit. a) i c)
--	--	art. 88 ust. 1 akapit drugi lit. b)
art. 47 ust. 2	--	art. 88 ust. 2 lit. a) i c)
--	--	art. 88 ust. 2 lit. b)
--	art. 13	art. 89 ust. 1 i 2
--	--	art. 89 ust. 3
--	art. 20 ust. 4 i 5	art. 89 ust. 4 i 5
--	--	art. 89 ust. 6
--	--	art. 90
--	--	art. 91
art. 50	--	art. 92
art. 56	--	art. 93
art. 57	--	art. 94
art. 58	--	art. 95 ust. 1, 4, 5 i 6
--	--	art. 95 ust. 2 i 3
art. 59	--	art. 96
art. 60	--	art. 97

--	--	art. 98
art. 61	--	art. 99
art. 62 ust. 1 i 3 – 8	--	art. 100 ust. 1 i 3 – 8
art. 62 ust. 2 akapit pierwszy lit. a) – g) i i) – z)	--	art. 100 ust. 2 akapit pierwszy lit. a), b), d), f) – z) i ab)
--	--	art. 100 ust. 2 akapit pierwszy lit. c), e), aa), ac), ad), ae)
art. 62 ust. 2 akapit drugi	--	art. 100 ust. 2 akapit drugi
art. 63	--	art. 101
art. 64	--	art. 102
art. 65	--	art. 103
art. 66	--	art. 104 ust. 1 – 5 i 7 – 9
--	--	art. 104 ust. 6
art. 67	--	art. 105
art. 68 ust. 1, 2 i ust. 3 lit. a) – j) i l) – r)		art. 106 ust. 1, 2, 5 i 6 oraz art. 106 ust. 4 lit. a) – l), n), o), r), s) i t)
--	--	art. 106 ust. 3
--	--	art. 106 ust. 4 lit. m), p) i q)
art. 69	--	art. 107 ust. 1 – 7
--		art. 107 ust. 8

art. 70	--	art. 108
art. 71	--	art. 109 ust. 1, 4 i 7
--	--	art. 109 ust. 2, 3, 5 i 6
--	--	art. 110
art. 72	--	art. 111
--	--	art. 112
art. 73	--	art. 113
art. 74	--	art. 114
art. 75	--	art. 115 ust. 1 – 14
--	--	art. 115 ust. 15
art. 76	--	art. 116

art. 77	--	art. 117 ust. 1, 2, 3 i 5
--	--	art. 117 ust. 4
art. 78	--	art. 118
--	--	art. 119
art. 79	--	art. 120
art. 81 ust. 1	--	art. 121 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) – e) oraz art. 121 ust. 1 akapit drugi
--	--	art. 121 ust. 1 akapit pierwszy lit. f) i g)
--	--	art. 121 ust. 2 i 3
art. 81 ust. 2	--	art. 121 ust. 4
--	art. 22 ust. 2	art. 121 ust. 5
--	art. 22 ust. 3 i 4	art. 121 ust. 6
--	--	art. 122
art. 82	--	art. 123
art. 83	--	art. 124
art. 2 pkt 3 i 4	--	--
art. 8 ust. 1 lit. k)	--	--
art. 8 ust. 1 lit. t) i u)	--	--
art. 20 ust. 3 – 11	--	--

art. 27 ust. 1 lit. c)	--	--
art. 27 ust. 4	--	--
art. 30	--	--
art. 31	--	--
art. 32 ust. 1	--	--
art. 36 ust. 3	--	--
art. 44 ust. 2	--	--
art. 45 ust. 3 i 4	--	--
art. 46 ust. 2, 3 i 4	--	--
art. 47 ust. 3		
art. 48	--	--
art. 49	--	--
art. 62 ust. 2 akapit pierwszy lit. h)	--	--
--	art. 2 ust. 4	--
--	art. 3 lit. a)	--
--	art. 3 lit. h)	--
--	art. 4 ust. 1 lit. c), e), f)	--
--	art. 4 ust. 4	--
--	art. 6 ust. 1 lit. b), c), d)	--
--	art. 6 ust. 2	--

--	art. 7 ust. 3, 4 i 5	--
--	art. 9 ust. 2 lit. k)	--
--	art. 9 ust. 5 lit. b)	--
--	art. 9 ust. 6	--
--	art. 9 ust. 7	--
--	art. 9 ust. 8	--

--	art. 9 ust. 9	--
--	art. 9 ust. 10	--
--	art. 10 ust. 2 lit. c) i f)	--

-- art. 10 ust. 7 --

--	art. 11	--
--	art. 12 ust. 3	--
--	art. 16 ust. 4	--
--	art. 20 ust. 2	--
--	art. 20 ust. 6	--
--	art. 20 ust. 8	--
--	art. 20 ust. 9	--
--	art. 23	--
--	art. 24	--

**Wspólne oświadczenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ewentualnych
mechanizmów gwarantujących atrakcyjność Europejskiej Straży Granicznej
i Przybrzeżnej**

Oczekuje się, że w najbliższych latach Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej będzie musiała stawić czoła licznym wyzwaniom, aby zaspokoić wyjątkowe potrzeby w zakresie rekrutacji i zatrzymywania wykwalifikowanej kadry z możliwie najszerzego obszaru geograficznego.

Z uwagi na mandat Agencji i wysoką liczbę jej pracowników zasadnicze znaczenie ma zbadanie, jakie mechanizmy umożliwiłyby zagwarantowanie jej atrakcyjności jako pracodawcy w drodze dopasowania zarobków personelu Agencji w Warszawie, zgodnie z obowiązującym prawem Unii.

W związku z powyższym Parlament Europejski i Rada apelują do Komisji o dokonanie oceny podstawy i warunków wprowadzenia odpowiedniego mechanizmu, zwłaszcza w kontekście wniosków dotyczących przeglądu Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej i warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej, ustanowionego na mocy rozporządzenia Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68¹. Bez względu na swój kształt mechanizm ten będzie współmierny do znaczenia założonych celów oraz nie będzie skutkował nierównym traktowaniem pracowników instytucji, organów, urzędów i agencji Unii, jeżeli takie instytucje, organy, urzędy i agencje Unii będą miały do czynienia z podobną sytuacją.

¹ Dz.U. L 56 z 4.3.1968, s. 1.